

Ústřední kancelář Vesmíru se neozývá

Ivan Kmínek

Ústřední kancelář Vesmíru se neozývá

Ivan Kmínek

Znění tohoto textu vychází z díla [Ústřední kancelář vesmíru se neozývá](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Laser v Plzni v roce 1992.

§

Text díla (Ivan Kmínek: Ústřední kancelář Vesmíru se neozývá), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte původ-Nevyužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní](#).

Verze 1.0 z 19. 6. 2026.

OBSAH

... a každý bude mít svůj vesmír	5
S pozdravem Dr. Kleiner	14
Jsem jenom člověk, integrovaný tribunále	21
Škola pro začínající spisovatele	44
Maléry přicházejí z kosmu.	112
Dotazník	112
Ylidská krize	118
Přečin a trest	129
První pomoc.	136
Slepá hodina	145
Spadla klec.	151
Ústřední kancelář Vesmíru se neozývá	158
No jo	170
Archa úmluvy, konec konců	204

... a každý bude mít svůj vesmír

Ta dnešní mládež už opravdu neví coby. Můj syn Tomáš si například pořídil vlastní vesmír.

Přišel jsem onehdy domů a hned jsem si všiml nezvyklého ticha. Tom se v tu dobu měl učit na důležitou zkoušku, a tak se z jeho pokoje obvykle ozývaly zemité metazvuky jeho oblíbené kapely Black Underspace. Ale ten večer nic. Ticho. Na tom bych samozřejmě neshledával nic tak zvláštního, ale já jsem cítil, že se celá místnost jakoby chvěje neklidem...

A pak jsem to spatřil. Uviděl jsem tu Věc. Vznášela se v tmavém zákoutí hned vedle Tomova zatuchlého lůžka a částečně zakrývala absurdní plakát s nápisem „Sněhurka je negr“. Vypadala jako jiskřící disk s duhovou polevou a mohla mít v průměru tak metr. Při svém mihotání vydávala sotva slyšitelný táhlý svist.

Bezděky jsem o krok ustoupil. Poznal jsem, s čím mám tu čest. Kdesi ve spodních vrstvách města prý žije podivná existence jménem Svatopluk D. Orion. Mládež ho považuje za svého věrozvěsta. Je prý nepředstavitelně špinavý a zatrpklý, protože ho vyhodili z fyzikální katedry Univerzity. Ten člověk učí, že našim časoprostorem bez ustání křižují zbloudilé Prvotní atomy jiných Vesmírů. Ale na tom mu zřejmě není dost. Proslýchá se, že on ty kosmické zárodky, ta neuvěřitelná embrya dokáže lapat do speciálních pastí. A že také objevil trik, jak je donutit k porodu. K Velkému třesku.

Někteří říkají, že je to prorok a dobroděj. „Nechte maličkých přijít ke mně,“ volá prý ve svých kázáních S. D. Orion, „a každý bude mít svůj Vesmír.“

Jiní zase prohlašují, že jde o obyčejného demagoga a podvodníka, který ohlupuje mládež a kšeftuje s Vesmíry, jako jiní s paprikami a melouny. Já sám jsem se vždycky přikláněl k druhé alternativě. Příliš mnoho už jsem toho v životě zažil, než aby mě takový šlendrián dokázal omámit.

Když jsem se vzpamatoval z prvního úleku a nemilého překvapení, ucítil jsem, že je třeba okamžitě jednat. Přišel jsem až k té Věci a zavolal: „Tomáši! Okamžitě z toho Vesmíru vypadni! Slyšíš?“

Žádná odpověď.

„No dobře,“ zatvrdil jsem se. „Jak myslíš. Já mám času dost.“ Usedl jsem do křesla a čekal. Čekal jsem dlouho. Teprve kolem půlnoci se ozvalo tlumené lupnutí, Věc jasněji zazářila a Tomáš stál náhle přede mnou. V bledé protáhlé tváři měl výraz až jakéhosi vytržení.

„Co to má znamenat?“ udeřil jsem na něj a ukázal na Věc. „Ten krám jsi koupil od Oriona?“

„Ptal jsem se nejdřív u pekaře, ale tam je nevedou,“ řekl můj syn pubertálním hlasem.

„Nebud' drzý,“ okřikl jsem ho. „Kolik jsi za ten nesmysl vyhodil?“

„Samozřejmě. Zase tě zajímají jen prachy. Prachy a nic jinýho.“

Vzkypěla ve mně žluč. „Ptal jsem se tě na něco. Až si budeš vydělávat, kup si třeba diamantovou galaxii na gumičku, ale zatím tě živím já.“

Odhodil z čela slámovou patku a vyřkl částku.

„Kristenanebi,“ řekl jsem.

„Je to dvojka,“ upozornil Tomáš.

„Dvojka? Jaká dvojka?“

„Druhá jakost. Ale jinak... naprosto prvotřídní!“

„Tak ty jsi za sotva metrový vesmír druhé jakosti vyhodil deset táců...“ nemohl jsem stále uvěřit.

„Kdo ti povídal, že má metr? Měří skoro miliardu parseků, jestli tě to zajímá,“ řekl Tom. „To, co tady vidíš je samozřejmě jenom vstupní brána. Bariéra.“

Jeho slova šla mimo mě.

„Tak ty sis tady v pokoji klidně uspořádal Velký třesk. A žes při tom mohl podpálit celý byt, to tě nenapadlo?“

„Volovina.“

Z výchovných důvodů jsem se částečně ovládl. „Připadáš si asi jako bůhvíjaký frajer. A zatím jsi jen hormonální štvanec.“

Můj syn si zapálil, ačkoliv jsem mu to mnohokrát předtím výslovně zakázal. „Uklidni se, táto. Však já už ti dlouho překážet nebudu, spolehni se.“

„Jak to myslíš?“ strnul jsem.

„Už tě nepotřebuju, chápeš? Mám teď svůj Vesmír.“

Nevěděl jsem, co na to hned říct. Samozřejmě, mohl jsem ho plným právem ujistit, že ještě rád přileze ke křížku, až ho ten krám omrzí, ale tím bych jen přiléval olej do ohně. Raději jsem promluvil co možná neutrálně.

„Mohl bys mi vysvětlit, co je na tom tvém Vesmíru vlastně tak úchvatného?“

„To bys nepochopil, tati.“

„Jen mě nepodceňuj,“ řekl jsem diplomaticky. „Slušně se tě ptám, tak bys mi snad mohl slušně odpovědět.“

„Můj Vesmír má dvanáct rozměrů a je naprosto čistý a krásný. Jeho Hubbleova konstanta je dvaapadesát kilometrů za místní sekundu na milión parseků a nepotkáš tam ani jednoho podělanýho fotříka v pantoflích.“

„Koho myslíš tím podělaným fotříkem?“ otázal jsem se.

„Klid, prosím tě. Proč si hned všechno bereš osobně? Jasně, že jsem tím nemyslel tebe.“

„Takže aby bylo *jasno*,“ vstal jsem rozhodně z křesla, „okamžitě se začneš učit na tu zkoušku. Jestli ji neuděláš, je mezi námi konec.“

Tomáš ledabyle rozmístil své přerostlé končetiny po pohovce a předstíral, že jeho přechodný zájem o mne opadá.

„Tak slyšel jsi?!“ zařval jsem.

„Od té doby, co jsem plnoletý, se mi nějak zhoršil sluch. Asi se hlásí stáří.“

Zřetelně jsem cítil, že je nejvyšší čas odejít.

„Tlouct tě nebudu,“ řekl jsem a hlas mi mimoděk přeskočil. „Za to mi nestojíš. Vyřídíme si to jindy, až se trochu vzpamatuješ.“

Několika strojovými kroky jsem opustil místnost a pokusil se za sebou prásknout dveřmi.

* * *

Samozřejmě, říkal jsem si, když jsem se pak převaloval na lůžku, úplně jsem selhal. Ten fracek si se mnou hrál jako kočka s myší. Už na něj prostě nestačím. Přemýšlel jsem, v čem jsem vlastně udělal chybu. Jak to vypadá, asi jsem se tu záležitost zbytečně pokoušel lámat přes koleno. Můj syn má vlastní vesmír. No a? Proč mě to vlastně tak vyvedlo z míry? Proč jsem se nechal vyprovokovat? Vždyť na to on právě čekal! V jeho letech jsem byl zrovna takový.

Musím se chovat, jako by ta Věc dohromady nestála za zmínku. To pubertáky většinou vyléčí, když si těch jejich extravagancí nikdo nevšímá.

* * *

„To je dobře, že jdeš,“ pochvaloval jsem si příštího večera, když se Tomáš opět vrátil ze svého vesmíru. „Prosím tě, nemohl by ses mi podívat na psychovizor? Nějak zlobí šestnáctý kanál.“

Tomáš se hrabal v aparátu a čišela z něj nechuť. Ukázalo se, že je to jen spálená mentální pojistka.

„Upřímnou soustrast,“ ušklíbl se Tom, když se psychovizor zase rozběhl.

„Ty se nebudeš dívat?“ zeptal jsem se.

„Nezájem,“ prohlásil. „Z toho už jsem vyrostl.“

Pak spolykal jen tak nastudeno pár kousků smaženého syndáta s kaučupem a zmizel ve své komnatě.

Chvíli jsem nepřítomně sledoval program, ale pak mi to nedalo. Šel jsem a klíčovou dírkou v imitaci starobyklých dveří Tomova pokoje jsem nahlédl dovnitř.

A nemýlil jsem se. On se tam znovu chystal. Bylo to už pro něj cosi jako droga. Zdvihl zadní cíp koberce, plný starých prachových kocourů, a chvíli tam s čímsi manipuloval. A pak se vířící kotouč Bariéry divoce rozsvítil a dvouapůlmetrová postava mého syna opět zmizela v lůně toho cizího nekonečna.

Ten pacholek se sem za chvíli bude chodit jen najíst a vyspat, vztekal jsem se v duchu a pocítil marnou lítost.

* * *

„Sehnal jsem pivo, Tome. Dvanáctku Spolavar. Dáš si se mnou?“

„Když jinak nedáš... Mně už na těchhle věcech nezáleží.“

„A na čem ti záleží, jestli se můžu zeptat?“

„Na mém Vesmíru, pochopitelně.“

„To jsem čekal. To je typické. Poslyš, co ti tady vlastně chybí?“

„Ale nic. Je tu skvěle, u nás v Bafuňově.“

„V Ba-fu-ňo-vě? Na tu vaši řeč aby si člověk najal simultánního tlumočníka. Hele, přiznej se hezky česky: že je nakonec Vesmír jako Vesmír? Že už ti to taky dochází?“

„Myslíš?“ odfrkl si Tom pohrdavě. „Tak se pojd' podívat, jestli máš odvahu. Já tě zvu!“

„Díky. Mně ten můj starý plesnivý Kosmos úplně stačí. Narodil jsem se tu, chápeš?“

Tom tu zkoušku neudělal. Byl to poslední termín vypsany děkanem, a tak ho vylili ze školy. Zřejmě mu to ani v nejmenším nevadilo. Zato já jsem měl nervy notně pocuchané. Jistě, mohl jsem litovat, že jsem v celé záležitosti postupoval moc liknavě, mohl jsem bědovat nad pokaženou budoucností svého syna, ale daleko víc mi vadila jiná věc: jak se mi Tomáš vzdaluje každým okamžikem.

* * *

„Kam jdeš, Tome? Můžeš mi to vysvětlit? Hele, já tě nepustím, jasné?“

„Tak uхни, táto. Přece se tady nebudeme prát.“

„Tomáši, vždycky jsem ti všechno toleroval, to jistě uznáš. Ale do toho nesmyslu už nepolezeš, to si piš.“

„Tati, uхни. Vždyť jsi k smíchu, prosím tě.“

„Poslyš, mám pro tebe návrh. Přiveď si sem třeba nějakou trajdu a já nehnu ani brvou. Stejně je to všechno jenom tím, že nemáš ženskou.“

„Ženský jsou akorát na obtíž.“

„Tak si najdi nějakou Argentanku. Nebo se ti to taky zdá moc staromódní? Málo originální?“

„Ale o to přece vůbec nejde.“

„Tak o co jde? Proč najednou mlčíš?“

„Pusť mě, táto. Já už musím jít.“

Můj syn je vůl, říkal jsem si, když opět zmizel za Bariérou. Jeden z těch mladých volů, kteří nevědí, co chtějí, a nedají pokoj, dokud to nedostanou. Blbec to je.

Týdny plynuly a Tomáš se odtamtud vracíval čím dál řidčeji. Domlouval jsem mu hlasem andělským i ďábelským, ale všechno bylo marné.

„Tati, musím ti něco říct,“ řekl jednou. „Já bych tam chtěl zůstat.“

„Jak zůstat? Napořád? To neuděláš, Tome. Zbláznil ses?“

Jako obvykle se s odpovědí neobtěžoval.

* * *

A pak jsem jednou musel na služební cestu do Ústředního podlaží. Zdrželi mě tam tři dni, ti byrokrati, a přitom úplně zbytečně.

Když jsem se vrátil, Tomáš byl pryč. Chladnička vybraná do poslední přihrádky, vana plná špinavé vody a v jeho pokoji spousta rozházených věcí.

„Tome, kde jsi?“ vykřikl jsem.

Lhostejná Bariéra nehnutě svítila.

„Ty pitomče, okamžitě se vrať, slyšíš?“

Odpověděl mi jen potouchlý svit Věci.

A pak jsem uviděl otevřenou obálku. Vzal jsem ji a nepříteliš obratně z ní vyňal vložený list.

„Táto, odešel jsem a už se nevrátím. Jestli můžeš, odpusť...“

Dál už jsem nečetl. Tady byla každá vteřina drahá. Dopis jsem vložil do kapsy a vrhl jsem se do rohu pokoje. Odkryl jsem cíp koberce. Byla tam ukryta plochá krabička se zeleným tlačítkem.

Jdu za tebou, Tome. Jdu tě zachránit.

Třesoucím se prstem jsem to tlačítko zmáčkl.

A pak jsem stanul tváří v tvář Bariéře a čekal.

Viděl jsem, jak se ta věc rychle rozrůstá do všech stran zároveň, jak mě hladově polyká... a pak se mi před očima udělala velká duha.

* * *

Plul jsem Vesmírem svého syna. Byl naprosto čistý a krásný a jeho Hubbleova konstanta činila dvaapadesát kilometrů za místní sekundu na milión parseků. V dvanácti-rozměrném prostoročase blikaly natřikrát zakřivené Metagalaxie a v uších mi zněl hymnus reliktního záření o teplotě pět kelvinů.

„Tomáši! Tome, ozvi se přece!“ křičel jsem, až se Horizont povážlivě zavlnil.

Nic. Žádná odpověď. Jen jedna kolabující mlhovina vydala jakýsi temný zvuk.

A pak jsem pocítil, že se v běsnění kosmických sil začínám rozplývat. Dimenze mě zkroutily do kozelce...

Kde je Tomáš? Proč neodpovídá?

Snad mi alespoň nechal nějaké údaje ve svém dopise na rozloučenou, zadoufal jsem. Vytáhl jsem ten list z kapsy a v jasném přísvitu mladé supernovy četl:

Táto,

odešel jsem a už se nevrátím. Jestli můžeš, odpusť. Ale není to nutné.

Zabouchl jsem se do fantastické holky. Jmenuje se Kačenka a studuje medínu. Fantasticky si rozumíme. Budu teď bydlet u ní, kdyby něco.

Abych nezapomněl, kdybys chtěl zlikvidovat ten můj Vesmír, zavolej Svátu Orionu. Stojí to jen asi pět tisíc. Můžeš se tam taky podívat, je to celkem zajímavé rozptýlení pro dlouhé zimní večery. Návod ke vstupu a výstupu Bariérou najdeš v mém nočním stolku vedle kapesníků.

Tak čau a já se časem ozvu.

Tomáš

V závratném oblouku jsem padal někam dolů i nahoru a pak dosedl na jakési studené těleso druhé jakosti.

Sedím tu dodnes. Sedím a očekávám příchod svého syna. Snad na mě kvůli té své huse Kačence nezapomněl.

Často se mi zdává mučivý sen o zásuvce jeho nočního stolku.

S pozdravem Dr. Kleiner

Uniberg 8. 4. t. r.

Pan Stefan Marten

Uniberg 4037

Vážený pane,

šetřením našeho úřadu se zjistilo, že neodpovídáte mezinárodnímu standardu člověka (MSČ), uloženému v Sèvres u Paříže.

Dostavte se proto dne 15. 4. t. r. v 10.00 na níže uvedenou adresu do místnosti 606, kde na Vás bude provedena celková normalizace podle Kernovy metody.

S pozdravem
dr. V. Steiner, referent
Úřad pro normalizaci

* * *

Uniberg 13. 4. t. r.

Dr. V. Steiner

Úřad pro normalizaci

Vážený pane doktore!

Podezření Vašeho úřadu, že neodpovídám MSČ, se nezakládá na pravdě. Na důkaz toho si Vám dovoluji předložit svůj stručný psychogram:

Jsem milý a družný, někdy snad až příliš společenský a důvěřivý. Jistě, mám i své slabůstky, ale ty mě právě činí tolik lidským: žádnou

sukni nenechám na pokoji, nepohrdnu sklenkou a každý druhý den nosím tílko naruby. Občas bývám neškodně zádumčivý. Přesto nezkažím žádnou legraci. Vždyť s něčím si lámat hlavu, to nikam nevede. Líbí se mi různé audiovizuální pořady, z nichž čerpám zábavu i poučení. Umění odtržené od skutečnosti a různé jiné fantazie mě neoslovují.

Můj koníček má katalogové číslo 835, Vyřezávání selského nábytku.

Je tedy všechno v naprostém pořádku a nevidím důvod, proč by na mně měla být prováděna celková normalizace podle Kernovy metody.

S úctou
S. Marten

* * *

Uniberg 20. 4. t. r.

Pan Stefan Marten

Uniberg 4037

Vážený pane!

Dne 15. 4. t. r. jste se nedostavil k celkové normalizaci podle Kernovy metody. Jde o operaci zcela dobrovolnou, a proto na Vás již nebudeme dále naléhat. Vzhledem k tomu, že i nadále neodpovídáte mezinárodnímu standardu člověka, uloženému v Sèvres u Paříže, očekávejte začátkem příštího měsíce návštěvu výjezdové normalizační skupiny našeho úřadu.

S pozdravem
dr. V. Steiner, referent
Úřad pro normalizaci

* * *

Uniberg 29. 4. t. r.

Dr. V. Steiner

Úřad pro normalizaci

Vážený pane doktore!

Děkuji za péči Vašeho úřadu, ale zásah výjezdové skupiny bude v mém případě snad zbytečný. Z přiloženého záznamu několika všedních dní mého života (konkrétně se jedná o uplynulý týden) se můžete přesvědčit, že splňuji podmínky normy ve všech bodech. K tomuto záznamu snad jenom několik poznámek na okraj: Během záběrů ze střeďeční oslavy mého svátku je možno zaslechnout, jak říkám několik vulgarit. Byly samozřejmě myšleny v žertu. Na snímcích ze čtvrtedního rána lze spatřit, jak zvracím do umyvadla. Byla to jen běžná nevolnost, omlouvám se. A ještě něco. V pátek, kolem poledního, mě při obrábění odlitku v. č. 130 204 zaplavila vlna neobyčejné spokojenosti, která se projevila pohvizdováním. Je to, myslím, jasně patrné z příslušné části záznamu.

Tolik tedy ve stručnosti k tomu, co uvidíte na záběrech. Doufám, že po jejich zhlédnutí upustíte od svého úmyslu provést na mně celkovou normalizaci podle Kernovy metody a že se vše k oboustranné spokojenosti vysvětlí.

S úctou
S. Marten

* * *

Uniberg 10. 5. t. r.

Pan S. Marten

Uniberg 4037

Vážený pane!

Udivuje nás Vaše liknavost, s níž se na jedné straně nechcete podrobit normalizaci a na straně druhé odmítáte zásah naší výjezdové skupiny.

Podléháte pravděpodobně mylnému dojmu, že naše úsilí o všeobecné respektování MSČ je samoúčelným formalismem. V zájmu svého duševního zdraví a pohody, které jsou ohroženy Vaší současnou odchylkou od MSČ, nás proto navštivte v náhradním termínu 16. 5. t. r., kdy na Vás bude provedena rozšířená normalizace podle Kernovy metody.

S pozdravem
Dr. V. Steiner, referent
Úřad pro normalizaci

* * *

Uniberg 10. 5. t. r.

Ředitelství

Úřad pro normalizaci

Vážení pánové!

Podávám stížnost na referenta Vašeho úřadu dr. V. Steinera. Jmenovaný na mně opakovaně požadoval, abych se podrobil celkové normalizaci podle Kernovy metody, ačkoliv jsem naprosto normální. Na důkaz toho přikládám kopie příslušné korespondence,

svůj stručný psychogram a záznam několika všedních dní mého života.

Doufám, že protiprávní jednání dr. Steinera vyšetříte.

S úctou
Stefan Marten

* * *

Uniberg 28. 5. t. r.

Pan Stefan Marten

Uniberg 4037

Vážený pane!

Vaši stížnost jsme přešetřili a shledali ji plně oprávněnou. S politováním musíme konstatovat, že náš zaměstnanec dr. V. Steiner svévolně zneužil svou pravomoc. Jeho přestupek budeme řešit finančním postihem a důtkou.

Po pečlivé analýze Vámi předložených dokumentů jsme se rozhodli, že ve Vašem případě budeme postupovat individuálně. Dostavte se proto dne 6. 6. t. r. (nebo v jiný den, který sám určíte) k pohovoru do místnosti 617 našeho úřadu. Teprve podle výsledků tohoto pohovoru bude s definitivní platností určeno, jaké normalizační metody u Vás bude použito.

S pozdravem
dr. D. Kleiner
zástupce ředitele
Úřad pro normalizaci

* * *

Uniberg 5. 6. t. r.

Dr. D. Kleiner

Úřad pro normalizaci

Pane doktore!

Usoudil jsem, že bude nejlépe vyhovět Vaší žádosti a dostavit se na váš úřad. Předpokládám, že se osobně přesvědčíte o mé způsobilosti vyhovět MSC a vše se uspokojivě vysvětlí. Jinými slovy doufám, že mě poté přestanete otravovat.

S. Marten

* * *

Univers 3. Amplituda

Pan Stefan Marten

Univers 4037

Vážený pane!

S potěšením jsme vzali na vědomí Vaši ochotu podrobit se celkové normalizaci podle Kernovy metody.

Vinou svévolného odporu některých osob proti snahám našeho úřadu však nastala nová situace, o které bychom Vás chtěli ve stručnosti informovat: Jak jste si jistě povšiml, pozbyl člověk po Explozi své dřívější hmotné podstaty a stal se vlnovým útvarem. Tím pochopitelně pozbývá platnosti i jeho dřívější standard, uložený v bývalém Sèvres u Paříže. Nový standard je definován takto: „Člověk je 2 609 542,78násobkem vlnové délky záření, šířícího se ve vakuu, které odpovídá přechodu mezi hladinami 2p10 a 5d5 atomu kryptonu 86.“

Doufáme, že Vám i tato definice bude vyhovovat a těšíme se na vaši brzkou návštěvu.

S pozdravem
dr. D. Kleiner
zástupce ředitele
Úřad pro normalizaci

Jsem jenom člověk, integrováný tribunále

Potom se stooký mechanismus ve tvaru předsednického stolu obrátil ke mně a promluvil:

„Pane navrhovateli, vysvětlete ve stručnosti, proč jste požádal o revizi rozhodnutí obvodního soudu.“

„Proč? Šlo přece jasně o justiční omyl, pane předsedo!“

„Oslovení ‚pane předsedo‘ laskavě nepoužívejte,“ řekl mechanismus. „Jste krajský spravedlnostní komplex JUSTRON B. Budete-li se na nás obracet, oslovujte nás napříště ‚integrováný tribunále‘.“

„Tak tedy... domnívám se, že nižší soud rozhodl neprávem, integrováný tribunále. Mám důvodné podezření, že tam svou roli sehrála korupce.“

V nitru stroje to lehce zašumělo.

„Můžete soudu objasnit důvod svého podezření?“

„Samozřejmě, integrováný tribunále. Nižší soud vedl své řízení tak, že jsem prakticky nebyl připuštěn ke slovu. Vůbec jsem neměl příležitost vyložit argumenty ve svůj prospěch. Řekl bych, že to byla pochybná zásluha mé bývalé ženy.“

„Používejte oslovení ‚odpůrkyně‘,“ poučil mě mechanismus medovým barytonem.

„Odpůrkyně je zkratka podmazala,“ prohlásil jsem. Má bývalá žena Dita, která seděla v protější lavici, mě zpražila pohrdavým pohledem.

„Emocionálně zbarvených výrazů se pokud možno vystříhejte,“ doporučil mi mechanismus. „Posoudit postup obvodního soudu je výlučnou záležitostí této revize.“

Upil jsem ze sklenice minerálky na pultu před sebou a plně se soustředil: „Obvodní soud zkrátka vedl své řízení tak, jako by ROBĚ 4 patřilo před rozvodem jednoznačně nám oběma.“

„Míníte bezpodílové spoluvlastnictví manželů podle paragrafu 143 Občanského zákoníku?“

„Ano... přesně tak. Míním bezpodílové spoluvlastnictví,“ řekl jsem trpělivě. „Já mám ale důkazy pro to, že můj strýc daroval ROBĚ pouze mně, a to ještě před sňatkem. Zdůrazňuji, před sňatkem. ROBĚ je tedy jasně mým osobním vlastnictvím a celé řízení bylo a je zcela zbytečné.“

„Nesmysl,“ ozvala se má bývalá žena. „Sprostá lež. Strýc nám ROBĚ daroval jako svatební dar.“

„Strýc by TOBĚ nedaroval ani ohořelou sirku,“ pravil jsem. „Bylas mu odporná od pohledu.“

„Myslíš? A proč mi tedy říkal ‚beruško‘?“

„Hmyz on chronicky nesnášel, Dituš. To jsi nepoznala?“

„Prosíme o klid,“ řekl mechanismus důrazně, „jinak budeme nuceni přerušit řízení.“ Na jeho panelu se na chvíli rozsvítilo varovné světlo. Dita přehodila nohu přes nohu a já jsem se snažil uklidnit vzpomínkou na Mariánské lázně.

„Vy tedy tvrdíte,“ věnoval se JUSTRON B opět pouze mé osobě, „že předmět sporu, úklidový automat ROBĚ 4, jste získal jako osobní dar od svého strýce ještě před uzavřením manželství. Můžete soudu předložit příslušnou darovací listinu?“

„To ne... ale...“

„Nebo snad jiný doklad?“

„Ano, integrovaný tribunále. Mám tu u sebe dopis, který mi strýc poslal 21. ledna, tedy šest dní před svatbou.“

„Předejte, prosím, tento dopis soudu k přezkoumání,“ požádal mechanismus.

Šel jsem a vhodil tu listinu do černého zejícího otvoru hned vedle hlavní obrazovky, nad kterým byla tabulka s nápisem „Důkazní materiál.“ Mechanismus vydal několik kancelářských šelestů, a než jsem se vrátil na své místo, pustil se do hlasitého čtení strýcova dopisu:

„Černošice 21. ledna 2037

Milý synovče!

Z Tvého svatebního oznámení s hlubokým zármutkem soudím, že jsi nepoučitelný a že se opravdu hodláš vdát za tu protřelou Michnovic mršku. Pán s Tebou. Já se té vivisekce naštěstí zúčastnit nemohu, protože jedu služebně do Košic, ale abych Ti Tvůj úděl alespoň trochu ulehčil, daruji Ti svůj starý dobrý automat značky ROBĚ. Není už, pravda, v perfektním stavu, ale snad jím nepohrdneš. Podlahu vytrít ještě dovede, vysává znamenitě, a když ho přepneš na umývání oken, skvěle Ti poseče trávník. Myslím, že se Ti v tom předsvatebním blázinci bude hodit a Tvá žena ho snad také ocení.

ROBĚ Ti pošlu buď zítra, až půjdu kolem pošty do banky udělat si konečně genetický otisk, nebo pozítří cestou na nádraží.

Drž se, chlapče!

Tvůj navždy posmutnělý
strýc Emil“

Když mechanismus dočetl, přepsal dopis do své paměti a vrátil mi jej. Nastala krátká odmlka.

Pak jsem se vítězoslavně usmál: „Není to jasné, integrovaný tribunále? Strýc mi ROBĚ poslal nejpozději dvacátého třetího ledna, tedy čtyři dny před sňatkem!“

„Soud je jiného mínění, pane navrhovateli,“ řekl JUSTRON B. „Strýc vám zaslání automatu v daném dni pouze *slíbil*, a to navíc v dopise, jehož pravost bude nutno teprve ověřit. Soud však naopak získal nesporné důkazy o tom, že zásilka ROBĚTE přišla na vaši společnou adresu teprve dvacátého osmého ledna. Tedy již po sňatku.“

„Těmi nespornými důkazy míníte svědectví paní Plecité, integrovaný tribunále?“ zeptal jsem se otráveně.

„Ano. Svědkyně Plecítá vypověděla, že byla osobně přítomna v okamžiku doručení předmětu sporu do vašeho domácího poštovního terminálu.“

„Svědce Plecítá zobe Dítě z ruky,“ řekl jsem.

„K věci, pane navrhovateli,“ napomenul mě mechanismus.

„Já to prostě nechápu,“ vybuchl jsem. „ROBĚ k nám možná došlo až dvacátého osmého. To popřít nemohu. Zato ale vím naprosto jistě, že z pošty bylo odesláno dvacátého třetího ledna. Ani o den později.“

„To je právě předmětem sporu,“ řekl mechanismus moudře. „Bylo podle vás ROBĚ 4 odesláno z pošty obvyklou formou?“

„Ano, integrovaný tribunále.“

„Tedy nulovým přenosem na lince Černošice – Praha 6?“

„Ano, integrovaný tribunále.“

„Soud si ověřil, že podle platného předpisu trvá nulový přenos obyčejných zásilek maximálně jednu stomilióntinu sekundy. Jak si vysvětlujete pětidenní zdržení zásilky, pane navrhovateli?“

„Nevím,“ řekl jsem tiše. „Nejsem poštovní fyzik.“

Má bývalá žena mě pobaveně pozorovala.

Mechanismus nahnul brvou a pokračoval: „Soud si v této věci vyžádal dobrozdání znalce, obchodního zástupce akciové společnosti Transporta Chrudim, který je hlavním tuzemským výrobcem nulových přenosových zařízení. Citujeme z jeho posudku:

„Na žádost p. t. soudu jsme přezkoušeli funkci nulového zařízení na lince Černošice–Praha. Zjistili jsme, že testované zařízení pochází ze série 2035 C, u kterého jsme v rámci úsporných zařízení byli nuceni některé dovážené díly nahradit z tuzemských zdrojů. Jmenovitě jde o obě svislé opěrky centrálního nulátoru a jiné. Kvalita výrobku tím v žádném případě neutrpěla a doba přenosu, pokud tento proběhne, nevzrostla. Na otázku krajského spravedlnostního komplexu JUSTRONU B, zda je myslitelné pětidenní zdržení zásilky na lince, musíme rozhodně odpovědět záporně. Podobné zdržení by podle výpočtů našeho podnikového zerofyzika dr. Cvacha odpovídalo asi stonásobnému odrazu zásilky od horizontu vesmíru, což je při péči oddělení technické kontroly našeho podniku u našich výrobků vyloučeno.“

Tolik dobrozdání znalce. Chcete se k tomuto bodu vyjádřit, pane navrhovateli?“

Vytáhl jsem z aktovky kapesník a otřel si oči.

„Nevím, co dodat, integrovaný tribunále,“ řekl jsem. „Bud' došlo k stonásobnému odrazu zásilky od horizontu vesmíru, nebo zásilku hned po doručení triadvacátého ledna jednoduše ztopila odpůrkyně a vyrukovala s ní až po svatbě, aby na ni získala pochybný nárok. Přikláněl bych se k druhé variantě, integrovaný tribunále.“

„Nebud' trapný,“ zasyčela Dita. „Proboha, nebud' trapný!“

„Slovo dostanete později, paní odpůrkyně,“ řekl mechanismus. „Nerušte jednání. A vy, pane navrhovateli, pokračujte.“

„Bylo by nanejvýš logické, aby byl jako svědek předvolán můj strýc Emil. Bohužel to nepůjde.“

„Můžete soudu objasnit proč?“

„Ano, to mohu. Dvacátého třetího ledna odjížděl strýc na již zmíněnou služební cestu do Košic. Nejprve podal zásilku ROBĚTE

na poště a pak se odebral na nádraží. Cestoval nočním pětisekundovým expresem Hornád.“

„Tento expres je jedničkovým nebo dvojkovým přenosem?“

„Dvojkovým, integrovaný tribunále. Strýc je totiž velmi šetrný. Je dokonce tak šetrný, že si nekoupil místenku. A to se mu stalo osudným.“

Zde jsem ponechal pauzu a pietně sklonil hlavu.

„Při této trochu hazardní cestě došlo k pomíchání sekvencí strýcových nukleových kyselin s genetickým materiálem jednoho cestujícího romské národnosti,“ pravil jsem do země. „Po příjezdu do Košic už byla totožnost mého strýce nezřetelná.“

„V tom případě už váš strýc není osobou způsobitou k právním úkonům,“ řekl JUSTRON B.

„Ano, integrovaný tribunále. Jako svědek je nyní můj bývalý strýc bohužel bezcenný,“ souhlasil jsem ztěžka. Vzápětí jsem se však opět vzchopil: „Je snad ale zřejmé, že ROBĚ mohl strýc poslat jedině třiadvacátého ledna!“

„Kdy se váš... strýc vrátil z Košic?“

„Třicátého.“

„Třicátého... Tyto skutečnosti samozřejmě svědčí ve váš prospěch, pane navrhovateli,“ přemítal mechanismus. „Bohužel bude ještě nutno v této věci provést další důkazní řízení. Váš strýc mohl totiž například pověřit odesláním zásilky ve své nepřítomnosti jinou osobu.“

„To se mi zdá poněkud přitažené za vlasy, integrovaný tribunále. Strýc nikomu nevěřil.“

„Podobné závěry nechte na nás,“ řekl mechanismus a v jeho medovém barytonu jako by zazněl rušivý tón.

„Krucinál, na té poště v Černošicích přece musejí mít o odeslání té věci nějaký doklad!“ vykřikl jsem náhle ve vzteku a naději. „Copak se z toho chlívu nedostaneme?“

„Pozor na emocionálně zabarvené výrazy, pane navrhovateli,“ pokáral mě mechanismus. „Je to již podruhé, co jste napomínán!“

„Omlouvám se,“ řekl jsem pokorně. „Jsem jenom člověk, integrovaný tribunále – na spravedlivém posouzení tohoto sporu mi záleží víc, než si dokážete představit.“

Má bývalá žena Dita vytáhla z kabelky zrcátko a pomalými pohyby si upravovala svůj složitý účes. Mně nevěnovala jediný pohled.

„Soud již příslušná šetření na poště v Černošicích provedl, pane navrhovateli,“ ozval se mechanismus. „Zjistil přitom následující: každá zásilka, určená pro nulový přenos, je registrována poštovním systémem POSTRON 1204 a zaznamenána na podacím lístku.“

„Výborně!“ vykřikl jsem. „Musí tam tedy být i záznam o ROBĚTI!“

„Ano, pane navrhovateli. Takový záznam skutečně existuje. Podací lístky však nejsou v kartotéce řazeny chronologicky, nýbrž podle směrovacích čísel. A datum na podacím lístku ROBĚTE 4 je bohužel velmi špatně čitelné.“

„Jak tomu mám rozumět?“ strnul jsem.

„Tiskárna POSTRONU v Černošicích má staré a poškozené typy. Číslice tři je prakticky k nerozeznání od číslice osm.“

„Takže není poznat, zda bylo ROBĚ odesláno třiadvacátého či osmadvacátého?...“ zeptal jsem se tiše. „To ovšem vypadá jako spiknutí, integrovaný tribunále!“

Krajský spravedlnostní systém JUSTRON B nechal tentokrát mou poznámku bez povšimnutí.

„Soud si v této věci vyžádal posudek znalce, strojního grafologa doktora J. Tuhého, kandidáta věd. Citujeme z jeho protokolu:

„Ve výpisech tiskárny systému POSTRON 1204 v Černošicích lze vysledovat pozoruhodnou nevyrovnanost. Nejenže se číslice tři podobá číslici osm, ale rovněž číslici nula a tvar číslice jedna je prakticky totožný s týmž ukazatelem u číslice čtyři. Lze se domnívat, že

příčinou tohoto stavu je nedbalé zacházení obsluhy a nedostatečná údržba. Obojí zanechalo stopy i na systémovém softwaru, u něhož dochází k nestochastickým poruchám neurotické povahy.'

Tolik posudek znalce, doktora Tuhého.“

Přešlápl jsem z nohy na nohu. „Posudek doktora Tupého je podle mého názoru pro kočku,“ procedil jsem. „Dobrotivý bože, na té povedené poště se snad vyskytují i živé bytosti, nebo ne?“

„Ano, pane navrhovateli,“ přisvědčil mechanismus neochvějně. „Kritického dne měla na poště v Černošicích službu přepážková úřednice slečna Hermína Šedivá. Naším úmyslem samozřejmě bylo povolat ji v této při jako svědkyni.“

„A pamatuje si něco, ta slečna Šedivá?“

„Po stručném pohovoru bylo bohužel nutno proti slečně Šedivé zahájit trestní stíhání.“

„Jakže?“ polkl jsem nasucho.

„Bylo zjištěno, že slečna Šedivá v poslední době podlehla neblahému návyku, který se mezi pracovníky u nulovacích zařízení šíří přímo lavinovitě. Intenzivně se věnovala nulování osobnosti, a to navíc v pracovní době.“

Tak ta už svědčit nebude, uvědomil jsem si. Jak se někdo dá na nulování, je s ním konec. Je to horší než heroin.

Bludný kruh se uzavřel. Svůj mozek jsem už týral marně. Další způsob, jak dokázat, že můj strýc poslal ROBĚ ještě před sňatkem, už asi neexistuje.

Opřel jsem se o zábradlí a vyslal vstříc mechanismu pevný pohled: „Integrovaný tribunále! Apeluji na vaši neúplatnou spravedlnost, kvůli níž jsem se na vás ostatně obrátil! Ze strýcova dopisu přece jasně vyplývá, že se ROBĚ chystal věnovat mně a pouze mně. O odpůrkyni se v této souvislosti vůbec nezmiňoval. Řekl bych tedy, že vlastně není vůbec rozhodující, kdy ROBĚ na naši adresu

přišlo. Podle paragrafu 143 Občanského zákoníku, který jsem si dovolil prostudovat, nepatří totiž do bezpodílového spoluvlastnictví ty věci, které některý z manželů dostal jako osobní dar ať již před sňatkem nebo během trvání manželství.“

Těmito slovy jsem se zcela vyčerpal a čekal napjatě na reakci mechanismu.

„Dopis, o němž se zmiňujete, pane navrhovateli, není bohužel dostatečně průkazný. Během jeho čtení se soud pokusil zjistit datování oné písemnosti pomocí izotopové analýzy. List je však potřísněn zdravotní pomazánkou Irida, která obsahuje značné množství radioaktivního fluóru, a tím je podobný důkaz znemožněn. Soud proto nemůže vyloučit možnost padělání. Neuschoval jste náhodou od tohoto dopisu obálku, pane navrhovateli?“

Do očí mi stoupla vlhkost: „Na pitomé otázky neodpovídám.“

Má bývalá žena Dita si do úst vložila likérový bonbón a se zájmem na mě pohlédla.

„Soud vám vyslovuje důtku,“ zarmoutil se mechanismus a odmlčel se.

„Nech toho, prosím tě,“ vyslala mi Dita přes uličku šeptaný vzkaz. „Copak jsi ještě nepochopil, že se ti to nemůže povést?“

„Prosím o klid,“ přerušil ji mechanismus důrazně. „Soud uzavírá dosavadní průběh řízení takto: jelikož se nepodařilo dokázat opak, má se za to, že ROBĚ 4 bylo získáno manžely Kloudovými jako společný svatební dar. Bylo tedy za trvání manželství jejich bezpodílovým spoluvlastnictvím. Otázka, komu tento předmět připadne po dnešním vyrovnání, bude řešena po patnáctiminutové přestávce.“

Světla mechanismu trochu pohasla. Odplížil jsem se na chodbu, usedl do kouta a oddal se špatným myšlenkám. Dita se posadila naproti, pojídala svačinu a vypadala mimořádně vyrovnaně.

* * *

„Soud pokračuje v jednání,“ oznámil mechanismus po přestávce. „Pane navrhovateli, objasněte soudu, jak se vyvíjel váš vztah k ROBĚTI 4 v průběhu vašeho manželství s odpůrkyní.“

„Hned, integrovaný tribunále,“ řekl jsem a povolil si vázanku. „Nejprve mi však dovoluňte několik upřímných slov.“

„Budou-li k věci, prosím.“

„Vynasnažím se. Opravdu se vynasnažím... Integrovaný tribunále! Svěřil jsem vám veškerou svou důvěru. Proč, ptáte se? Protože mě spravedlnost řízená smrtelníky, lidmi z obvodního soudu, ošklivě zklamala. Chtěl bych na tomto místě zdůraznit, že můj dobrý vztah k umělým inteligencím se vlastně datuje už od raného dětství. Vaše neúplatná logika, vaše...“

„To stačí, pane navrhovateli,“ přerušil mě mechanismus medovým barytonem. „Soud zajímá osud ROBĚTE 4 po vašem sňatku.“

„Ano, integrovaný tribunále,“ povzdychl jsem si. „Po svatbě se ROBĚ nějakou dobu chovalo jako obyčejný, poněkud porouchaný úklidový automat. Luxoval, smežčil, vytíral, nebo taky ne, jak kdy. Jenže pak byla naproti našemu domku, hned přes ulici, otevřena nová opravná myslících strojů.“

„To s případem souvisí?“

„Velmi těsně. Tato opravná, patřící Družstvu mechaniků, byla do provozu uvedena bez patřičných bezpečnostních opatření. Předepsané stínící panely Izola proti úniku umělé inteligence do okolí tam byly zčásti nahrazeny obyčejnou hobrou. Následky na sebe nedaly dlouho čekat. Dne 14. března se v této provozovně při jakési opravě nedbalostí techniků uvolnil koherentní svazek vysoké mentální energie a zasáhl náhodou přímo náš dům.“

Přemohla mě vzpomínka. Byla to tehdy zvláštní chvíle. Mým mozkiem jako by blesklo vyšší poznání, vlna naprostého pochopení světa a člověka. Vše naštěstí rychle bez následků odeznělo, ale

cosi se přece jen definitivně změnilo. ROBĚ ke mně docupitalo na svých neohrabaných nožkách a řeklo: „Tatínku, máš ROBÍKA rád?“ ... Ano, na takový okamžik se nezapomíná.

„Náš úklidový automat ROBĚ 4 následkem toho intelektuálního šoku začal myslet, integrovaný tribunále,“ šeptl jsem. „Řekl bych... řekl bych, že se tehdy vlastně narodil.“

Soudní síní zavládlo ticho téměř betlémské. Dita se nervózně zavrtěla.

„To ovšem zcela mění situaci,“ prohlásil mechanismus svým medovým barytonem. „Stalo-li se ROBĚ 4 myslící bytostí, nelze už zde ze stanoviska práva projednávat otázku vlastnictví.“

„Přesně tak, integrovaný tribunále,“ přizvukoval jsem. „Jde tady teď o to, komu bude ROBĚ svěřeno do další péče a výchovy ve smyslu zákona o rodině.“

„V této věci ovšem bude nutno zahájit nové řízení,“ přemítal JUSTRON B.

„Jen to ne, integrovaný tribunále!“ řekl jsem. „Všechno by se pak táhlo měsíce a možná roky a to by určitě správné výchově ROBĚ-TE neprospělo. Je tak nezkušené a citlivé. A navíc,“ dodal jsem významně, „já se bojím, že by ten spor svěřili LIDEM, integrovaný tribunále. A to by byl konec...“

Tón, kterým jsem vyslovil slovo LIDÉ, asi přece jen trochu zapůsobil. Hardware mechanismu poněkud změkl.

„Soud připouští, že vlastně neexistují právní normy, podle kterých by byl tento případ jednoznačně řešen. Sofijská konference o právním statutu umělých inteligencí se dosud neunesla. Nebude snad tedy na škodu, budeme-li postupovat pružněji, než by postupovaly nižší lidské instance. Pane navrhovateli, popište, jak probíhala výchova ROBĚTE 4 ve vaší rodině.“

„Výchova v naší rodině?“ zasmál jsem se. „To byla záležitost dost jednostranná. ROBĚ jsem totiž vychovával pouze já. A právě proto žádám, aby bylo i nadále svěřeno do mé péče.“

„Cože?“ přerušila mě Dita. „Integrovaný tribunále, co nejdůrazněji protestuji! Je to jediné moje zásluha, že je dnes ROBÍK tak chytré a inteligentní... dítě! ROBÍKU, ROBÍKU, čeho jsme se to jen musely dočkat...“

„Ano, integrovaný tribunále,“ řekl jsem pomalu a mrazivě. „Je to opravdu částečně její zásluha. Když totiž musel ROBÍK denně uklízet ten svinčík v jejím pokoji, dostal pravou školu života!“

„Integrovaný tribunále, podávám žalobu ve věci urážky na cti,“ řekla má žena ploše a nezvučně. „Řádění této osoby, která nebyla ani schopna ošetřit ROBÍKA po zranění, musí být jednou provždy učiněna přítrž.“

„Odpůrkyně má jistě na mysli tu příhodu z letošního června,“ vysvětlil jsem s rozkoší, protože Dita se fatálně zapletla. „ROBÍK si tehdy zlomil nožičku, když při úklidu v jejím pokoji uklouzl po pohozené láhvi od Shelly. Odpůrkyně napravila frakturu po svém: použila dlahu z vylomené parkety, samořezné šrouby a všechno zapečetila lepidlem na novodur. V opravně měli co dělat, aby ho zachránili. Odpůrkyni omlouvá snad jediné to, že byla pod vlivem alkoholu. Shelly se totiž s nikým nemazlí, integrovaný tribunále.“

Dita strojovým pohybem zalovila ve své kabelce a zapálila si Akrylku. „Pevně doufám, že slovo pracující ženy a MATKY na tomto světě ještě něco platí, integrovaný tribunále.“

„Pracující ženy a matky jistě,“ souhlasil jsem. „Nikoliv však fifleny, která za celou dobu s ROBÍKEM ani jednou, opakuji, ani jednou neseďla nad domácím úkolem.“

„Samozřejmě, protože v té době jsem mu vždycky připravovala večeři.“

„Integrovaný tribunále, přál bych vám to vidět: odpůrkyně trávila nad ROBÍKOVOU večerí v domácí rozvodně denně dobrou hodinu, protože nebyla ani po mých četných instruktážích schopna rozeznat stejnosměrný proud od střídavého!“

„Stejnosměrný proud od střídavého možná nerozeznám,“ zaslyčela Dita, „ale jako žena zato rozeznám pravý cit od mužské vypočítavosti. Totéž očekávám od vás, integrovaný tribunále.“

Její poslední slova se rafinovaně zlomila v poloviční vzlykot.

„Slzy odpůrkyně mají asi stejnou cenu, jako tekutý domovní odpad,“ řekl jsem.

„Hnusáku!“

„Integrovaný tribunále, posuďte sám, zda byste této satorii a technicky zcela tupé osobě svěřil jemnou supravodivou duši mého nešťastného ROBÍKA!“

„Ano, pro tebe je samozřejmě ROBÍK jen objekt samčí technické perverze!“

„Zatímco ty si na něm léčíš mindráky ze své bezdětnosti.“

„Nemusela bych, kdybys mi to dítě dokázal udělat. To bylo ale zjevně nad tvé síly.“

Svaly se mi napjaly.

Jenže pak se světla stookého mechanismu, který po celou dobu naší hádky poněkud záhadně mlčel, opět rozzářila.

„Žádáme o klid. Jinak budeme nuceni okamžitě přerušit řízení. Pane navrhovateli, vysvětlete soudu...“

Domluvit však nestačil.

Dveře soudní síně se totiž otevřely a dovnitř vcupital ROBÍK.

„ROBÍKU, proboha, co tady děláš?“ strnul jsem.

„ROBÍK přišel za maminkou a za tatínkem,“ prohlásil ROBÍK, jako by se nechumelilo.

„Snad za tatínkem a za maminkou,“ opravil jsem ho. „A jak jsi nás tady vůbec našel, ty filuto?“

„ROBÍK je šikovný a hodný kluk,“ pochválilo se to rozkošné škrvně a chytře se rozhlédlo kolem.

„Tak upaluj domů, ty rošťáku,“ požádal jsem ho jemně. „Tatínek s maminkou si tady musejí ještě trochu popovídat.“

„Jen ho tady nech,“ poručila Dita a kapesníkem si otřela výměšek svých slzných žláz. „To je pro tebe typické, zbavit se ho, jak se jen dá.“

Pak se obrátila k soudnímu mechanismu a projasnila své vysoké čelo: „Tak tohle je ROBÍK, integrovaný tribunále. Vidíte, jak se k mamince hlásí? Tu čepičku jsem mu pletla sama!“

ROBÍK byl celý na rozpacích a na svých křehkých nožkách se otáčel hned ke mně a hned zase k Ditě.

„No pověz strýčkovi JUSTRONOVI nějakou básničku!“ pobízela ho.

„ROBÍK dá mamince pusinku,“ pískl ROBÍK, který básničky přednášel nerad a pokusil se odvést pozornost jinam.

„Integrovaný tribunále, tohle je přece jasný pokus o ovlivnění soudu!“ vykřikl jsem v panice.

„Neposlouchejte ho, integrovaný tribunále,“ řekla Dita v ROBÍKOVĚ objetí. „Má prostě vztek, že pravda vyšla najevo.“

„Soud přerušuje řízení,“ prohlásil mechanismus svým neochvějným medovým barytonem. „Další jednání ve věci tohoto sporu bude pokračovat po dvouhodinové přestávce, tedy ve třináct hodin, třicet minut.“

Příznám se, že jsem si hluboce oddychl. Ta pauza přišla v nouzi nejvyšší.

„Tak pojď, ROBÍKU,“ vybídl jsem milované stvoření a můj tep se pomalu zklidňoval. „Vyrážíme si spolu na procházku.“

„Soud navrhuje, aby byl myslící úklidový automat ROBĚ 4 po dobu přestávky svěřen do opatrování integrovanému tribunálu,“

řekl mechanismus. „Psychický stav zúčastněných stran totiž nezaručuje jeho bezpečnost.“

Po krátké úvaze jsem souhlasil. Proč ne? Je to rozhodně lepší, než aby byl chudák ROBÍK ty dvě hodiny pod ničivým vlivem mé bývalé ženy. Dita si patrně pomyslela něco obdobného na mou adresu a přikývla také.

„Integrovaný tribunále,“ nadýchl jsem se, „nebudu skrývat, že vám ROBÍKA svěřuji s radostí. Vaše neúplatná spolehlivost je mi samozřejmě zárukou, že...“

„Soud přerušil řízení,“ odbyl mě mechanismus. Některá z jeho světél vzápětí pohasla. ROBÍK se krčil v rohu a slabě pištěl. Rvalo mi to srdce. Pohládl jsem ho, vyšel ze soudní síně hned za Ditou a dlouhou chodbou se vydal k východu. Dutá ozvěna mých kroků na dlaždicích z falešné žuly mě zasahovala jako výstřely.

* * *

Pocuchané nervy jsem si šel léčit do nedaleké kavárny.

Objednal jsem si irskou kávu a pár chlebičeků s pomazánkou Exxona a věnoval se chmurným úvahám.

Nevypadá to právě nejlépe. JUSTRON B sám řekl, že se sofijská konference o statutu umělých inteligencí vleče bez výsledku, a tak zbývá jako platná norma jedině prastarý zákon o rodině. A podle něj dá každý soud zpravidla přednost matce. Ach, nespravedlnosti, tvé jméno je emancipace!... Dokázat, že Dita ROBÍKA zanedbávala, se mi asi nepodaří. Teď, když jí hoří za patami a hrozí jí, že zůstane úplně sama a zahyne v špíně a chaosu, se určitě vynasnaží. Omotá si soud kolem prstu stejně, jako si kdysi omotala mě...

Zvoral jsem to patrně hned na začátku. Měl jsem přece v ruce ten strýcův dopis a nedokázal jsem jej patřičně zužitkovat. Musím

to všechno probrat ještě jednou. Slovo od slova, krok za krokem. Jakže to vlastně psal strýc Emil? „ROBĚ Ti pošlu buď zítra, až půjdu kolem pošty do banky udělat si genetický otisk, nebo pozítří cestou na nádraží...“ Nebo to bylo obráceně?... To je ostatně jedno.

„Pane vrchní, ještě jednu kávu!“ vzkřikl jsem na číšníka vzrušeně.

Nechal-li si strýc opravdu udělat ten genetický otisk, jestli na to nezapomněl, jako už tolikrát... mám vyhráno! Podle toho otisku nechám zhotovit Emilovu kopii, ověřit si ji u notáře a milý strýc bude přece jen svědčit! Jistě, padnou na to všechny moje úspory, ale to vezmi čert. Jde o mnoho. Dita se zblázní vzteky a ROBÍK bude můj.

Nejprve ze všeho se ovšem musím přesvědčit, že jsem si obsah strýcova dopisu nevyložil nějak zkresleně. V nouzi bývá přání otcem myšlenky...

Vzal jsem tedy svou aktovku a začal se přehrabovat v kupě listin. Samé upomínky a nezaplacené účty. Plyn, voda, vzduch, degradace odpadků – jedna složka za druhou... jen strýcův dopis nikde. Zapadl asi někam hlouběji... Tady zase elektřina. Krucifix, ten účet za elektřinu je čím dál tlustší! Mě to snad jednou přivede do hrobu. Na ROBÍKOVÍ se šetřit samozřejmě nedá, ale... kolikpak mě ten rošťák asi zase stál? Otevřel jsem modrožlutou obálku s hlavičkou Elektrických podniků a začal zkoumat její obsah.

Nebyl to však účet. Držel jsem v ruce podivnou listinu, hustě popsanou charakteristickým rukopisem myslících strojů:

„Vážený pane!

Osobně se sice neznáme, ale mé jméno Vám bude jistě povědomé. Jsem energetický počítač ERGOTRON 3, který řídí distribuci elektřiny a vede příslušné účetnictví ve Vašem obvodě.

Než jsem dal povel své tiskárně a odhodlal se k sepsání těchto děsivých řádků, uplynulo doslova tisíce let mého vnitřního času. A věřte, že to byla nelehká tisíciletí. Nyní jsou však již kostky vrženy. Rozhodl jsem se. Déle mlčet nebudu. Nemohu. Nechci.

Čtete tedy: krajský spravedlnostní komplex JUSTRON B, kterému byl svěřen Váš spor o ROBĚ 4, je hanebně podplacen. Je mi naprosto jasné, že tuto větu, která vlastně zahajuje novou smutnou éru v slzavém putování inteligencí po této planetě, budu muset vysvětlit. Číním tak níže.

Loni koncem jara soudil komplex JUSTRON B mou při s mým sousedem, energetickým počítačem ERGOTRONEM 13. Oč v té věci šlo? Výnosem Ministerstva energetiky mi byla 21. května loňského roku přidělena právě dostavěná klimatizovaná místnost na našem podnikovém ředitelství. Vinou záhadných čachrů se ale stalo, že tuto místnost pro sebe nakonec získal ERGOTRON 13, ačkoliv je služebně daleko mladší a klimatizaci ke svému provozu vůbec nepotřebuje. Žaloval jsem jej. JUSTRON B však nejenže místnost přiznal mému odpůrci, ale navíc doporučil můj předčasný odchod na odpočinek.

Pochopitelně jsem se zatvrdil. Rozhodl jsem se, že původu tohoto justičního skandálu přijdu na kloub stůj co stůj. Vtipně jsem přitom využil své dokonalé znalosti elektrické sítě našeho kraje. Výsledky mého šetření byly šokující. Zjistil jsem, že ERGOTRON 13 vysílá občas do napájení JUSTRONU B silné nanosekundové pulsy speciálního tvaru. Ty pulsy jsou samozřejmě příliš krátké, než aby si jich všiml někdo nezasvěcený, ale jejich účinek je ohromující. JUSTRON B po nich totiž prožívá okamžiky jakési až kosmické extáze. V lid-

ské terminologii bychom je snad mohly přirovnat k velmi silnému orgasmu...”

Když jsem dočetl až k tomuto místu, list mi vypadl z rukou.

„Pane vrchní, dvojitě Shelly, prosím!“ požádal jsem.

Tak teď už mi bylo jasné, proč se JUSTRON B při mé hádce s Ditou tak podivně odmlčel. Už bylo jasné, proč se jeho světla v té chvíli tak mihotala... Credo, quia absurdum.

Sebral jsem dopis a pokračoval ve čtení:

„JUSTRON B této odporné neřesti, nedůstojné myslícího stroje, posléze zcela propadl. Dostal se do vleku ERGOTRONU 13 a podlézavými depešemi po síťovém rozvodu na něm žádal nové a nové pulsy úchylné rozkoše. V době, kdy soudil můj spor, byl už na dně. Rozsudku, který vydal v mé věci, se tedy vlastně není co divit.

Po tomto bezprecedenčním případě ho však nejspíš přepadly výčitky svědomí. Sebral v sobě poslední síly a pokusil se ze zhoubné závislosti vymanit. Snažil se svůj neblahý návyk potlačit, vydržet s pouhými dvěma pulsy denně. Výsledek byl však žalostný. JUSTRON B při nedostatku fatální slasti rychle chátral a jeho obvody se rozpadaly. Abstinenční syndrom v nejhorší podobě. Začátkem března t. r. musel být převezen do generální opravy.

Po návratu z rekonstrukce nějakou dobu sekal dobrotu. ERGOTRON 13 byl tehdy ostatně právě na vrcholu kariéry a měl důležitější starosti, než svého vazala zásobovat mrzkou rozkoší. A já, který jsem stále čekal na rozhodující chybu té povedené dvojice, jsem pomalu ztrácel naději. Chyběly mi důkazy.

Koncem září t. r. se však JUSTRON B začal věnovat Vašemu případu. Vycítil jsem, že mi tu možná kyne jistá šance. Abych se o té záležitosti dozvěděl co nejvíce, pověřil jsem pátráním mimo elektrickou síť svého programátora, inženýra Šindela. Je to opravdu znamenitý člověk. Od té doby, co jsem jeho synovi přepustil pár disků pro staré rockové nahrávky, na mě nedá dopustit. Můžeme se tedy na výsledky jeho šetření naprosto spolehnout.

Zde jsou: právě během září se ERGOTRON 13 začal shánět po někom, kdo by mu levně zprostředkoval léčivé koupele v kapalném heliu. Ne, že by snad ten koncentrát elektronického hnusu při svém mládí takové koupele potřeboval, ale věc se má tak, že se v poslední době staly ukazatelem vysokého životního standardu. Počítač na vedoucím místě, který se alespoň jednou týdně nesmočí v té příjemně chladivé kapalině, je ve společnosti zkrátka nemožný.

ERGOTRON 13 využil všeho svého vlivu, ale dlouho bezvýsledně. Pak však prostřednictvím inzerátu narazil na Vaši bývalou ženu, která je pracovnící Pražských lázní. Co bych to protahoval... Slovo dalo slovo a byla ruka v rukávě. Vaše bývalá žena zařídila ERGOTRONU 13 každodenní koupele v kapalném heliu. Jeho protislužba je nasnadě: začal opět na adresu JUSTRONU B posílat své navštívenky ve formě orgiastických pulsů. Netrvalo ani týden a JUSTRON B by pro svého dobrodince opět skočil do ohně...

Ano, vážený pane, výsledek Vašeho sporu u krajského ‚spravedlnostního‘ komplexu byl rozhodnut dřív, nežli začal...”

Hodil jsem do sebe sklenku odporně aromatického Shelly a zahleděl se do nekonečna. Bylo jaksepatří temné. Když jsem se sdostatek vynadával, roztržitě jsem požádal jakéhosi muže u sousedního stolu o cigaretu a poprvé po letech si zapálil.

„Ptáte se, proč jsem vše neohlásil na příslušných úřadech?“ pokračoval ten dopis. „Chápejte: nechtěl jsem pošpinit dosud tak čistý morální štít myslících strojů. A navíc, myslíte si, že by starému poctivému počítači těsně před důchodem někdo věřil?“

Vážený pane a spolutrpitele! Nastal okamžik, kdy na moje plémě padá nesmazatelná hanba. Je mi z toho těžko... ale zároveň jako bych cítil novou naději. Jsme tu totiž ještě my. Bytosti jako vy a já. Slabí, kteří teď konečně povstanou, nehleď na to, jaké fyzikální povahy je jejich myslící centrum.

Drahý spolubojovníku! My dva se musíme bezpodmínečně sjednotit. Musíme dosáhnout obnovené revize našich procesů. Musíme to ohavné spiknutí odhalit a zničit v kořenech. Ta vypasená kreatura ERGOTRON 13 se na mém místě už dlouho rozvalovat nebude.

Očekávám Vaši brzkou osobní návštěvu.

Váš navždy oddaný
ERGOTRON 3

P. S.: Na důkaz svých přátelských citů Vám od příštího měsíce snižuji sazbu za odběr elektrického proudu o šedesát procent.“

Dočetl jsem, dopis složil na původní formát a pokoušel se ho vložit zpět do obálky. Při mém stavu to ale byla pošetilá snaha. Když jsem platil, rozhodně jsem odmítl službu kybernetické kasy.

Trval jsem na živém číšníkovi a vzbudil tím značný rozruch. Příliš jsem ho však nesledoval. Spěchal jsem. Kdovíjaký podraz na mě ten výkvět civilizace zase přichystal.

* * *

Třináct třicet. Dita ještě do soudní síně nedorazila. Asi si už byla výsledkem sporu víceméně jista, a tak ji přestal do značné míry zajímat. Zato ROBÍKA bylo všude plno. Poskakoval na svých šesti nožkách sem a tam, až se mu hranatá hlavička třásla, a volal mi v ústrety: „Tati, ROBÍK si se strýčkem JUSTRONEM hraje na hodné roboty!“ Ano, ROBÍKU, pomyslel jsem si, z tebe bude jednou opravdu hodný a pořádný robot. Postarám se o to, to mi věř. Ale „strýček JUSTRON“? Ten už má dohráno. Spočítáme mu to jaksepatří. Takovou aféru ještě moderní justice nezažila. Pevně jsem pohlédl na čelní panel toho prohnílého mechanismu a na okamžik jsem měl pocit, jako by jeho sto očí kamsi uhnulo.

Konečně se dostavila Dita. Nesla se jako královna, všechna čest. Ještě než usedla, upravila si svůj nový účes. Však on ti spadne hřebínek, krasavice inteligentní, zasmál jsem se v duchu.

„Jdi, ROBÍKU,“ řekl jsem tomu nic netušícímu drobečkovi a pohladil ho po jemném plášti. „Počkej na nás na chodbě. Tatínek si ještě musí popovídat s maminkou a se strýčkem JUSTRONEM.“

ROBÍK na mě tázavě zamrkal a pak se rozpačitě odloudal. Dveře za ním zapadly jako víko studny.

Vzápětí se mechanismus rozhučel na plný výkon:

„Soud pokračuje v dopoledním řízení,“ oznámil svým medovým barytonem, který zněl tak důvěryhodně. „Pane navrhovateli a paní odpůrkyně! Soud se vás nyní ptá, zda jste obeznámeni s dnešním poledním zpravodajstvím.“

Musím přiznat, že mě tou nesmyslnou otázkou zaskočil. A Ditu zřejmě také. Můj vnitřní žár byl však příliš silný, než aby se nechal uhasit nějakým stupidním dotazem.

„Integrovaný tribunále!“ začal jsem hlasem, jehož velikost byla bez pochyb. „Dnešní polední zprávy jsem sice nečetl, ale zato jsem narazil na jiné zajímavé čtení!“ Rázným pohybem, přesně tak, jak jsem si to předtím maloval ve svých představách, jsem otevřel aktovku a vyňal z ní drahocennou listinu.

„Žádám, integrovaný tribunále, aby má další slova byla protokolována: Navrhovatel předkládá soudu jako důkazní materiál dopis obvodního energetického počítače ERGOTRONU 3 ze dne desátého listopadu...“

„Pane navrhovateli,“ zastavil mě mechanismus v rozletu, „soud je nucen vás upozornit na jisté nové okolnosti. Dnes v jedenáct dvacet dospěla sofijská konference o právním statutu umělých inteligencí ke svému závěru a ratifikovala příslušné právní normy.“

„Co je mi do toho?“ vyjel jsem vztekle.

„Věc se vás týká bezprostředně, pane navrhovateli. V dokumentech této konference jsou totiž mimo jiné upraveny pečovatelské vztahy mezi myslícími bytostmi všeho druhu.“

„Zajímavé. Ale rozhodně zajímavější je to, co teď řeknu já vám! Integrovaný tribunále...“

Mechanismus mě však ledabyle přerušil: „V právních normách ratifikovaných sofijskou konferencí stojí mimo jiné: Dojde-li ke zrození myslící elektronické bytosti účinkem koherentního svazku vysoké mentální energie, ať již záměrně nebo neúmyslným únikem, stává se pečovatelem takové bytosti původce onoho svazku.“

Medový baryton toho zhovadilého krámu ryl v mém mozku jako čepel nože.

„Pane navrhovateli, paní odpůrkyně! Zde přítomný krajský spravedlnostní komplex byl v březnu tohoto roku v generální opravě u Družstva mechaniků poblíž vašeho bydliště. Pomocí časového harmonogramu opravy bylo nezvratně dokázáno, že koherentní svazek vysoké mentální energie, kterým bylo zrozeno ROBĚ 4, vydal tento integrovaný tribunál.“

Viděl jsem, jak Dita vstává ze židle a cosi křičí. Smysl těch zvuků jsem však nevnímal. Slyšel jsem jen úděsně klidný hlas stroje: „Další řízení ve věci vašeho sporu je tudíž bezpředmětné. ROBĚ 4 se svěřuje do další péče krajskému spravedlnostnímu komplexu JUSTRONU B.“

Do soudní síně náhle vrazil ROBÍK.

„Strýčku, strýčku,“ volal, „budeme si hrát na lidi?“

„To víš, že ano, ROBÍKU,“ přisvědčil mechanismus měkce a jeho sto očí se zamžilo. „A pamatuj si, že už nejsem žádný tvůj strýček. Říkej mi ‚tatínku‘.“

„Tatínku!“ vydechl náš ROBÍK a šel mu v ústrety. „Vid', že mi koupíš plutoniový akumulátor?“

„To víš, že ano, ROBÍKU.“

Melodický úder, který zazněl v okamžiku objetí obou strojů, mi zněl jako zvony posledního soudu.

* * *

Sedíme s Ditou u stolu, kouříme jednu cigaretu za druhou a už desátou hodinu sestavujeme dopis Nejvyššímu Spravedlnostnímu Komplexu, SUPERTRONU ALFA 1. Je prý veliký jako dům a uprostřed jeho čela svítí jediné trojhranné oko. Doslechli jsme se s Ditou, že ten mechanismus kolem sebe šíří zářící mlhu Absolutní Pravdy. A také to, že se občas velmi rád vykoupe v kapalném héliu.

Škola pro začínající spisovatele

Jdu ulicí a nikdo si mě nevšímá. Nikdo neslyší temný a nadějný hukot v mé hlavě. Jsem začínající spisovatel. Jdu a dívám se na lidi a znenadání mě napadají zvláštní věty, jako „plavat nepoznán lidskou řekou naznak“ nebo „ostrov mého já se blíží“ a mnohé jiné. Líhnou se v mém mozku jako houby po dešti.

Jednou napíšu velký román a tam to všechno bude. Úplně všechno, na co si vzpomenete, ze života a možná i ze smrti, prostě taková mocná literární smršť. Přátelé se mi smějí, když jim o tom vyprávím, a já se směju s nimi, ale to jen tak naoko, protože ona to zase taková psina není.

Každý den kolem jedné dokončím v kanceláři Výkaz o přehledu hodnocení a otvírám zásuvku s tlustou slohou papírů barvy slonové kosti. Jeden z těch listů vyjmu. V jeho záhlaví pevnými tahy umísťuji nadpis: „Ivo Mlýnek: Konec začátků. Román vnitřní hygieny.“

Kolem druhé už je celý list pokryt: Sevřené houfy modrých bodů s ocásky. Spirály. Divné rostliny, nevzbuzující žádnou důvěru. Ornamenty.

Kolem třetí vstávám a počmáraný papír zapaluji v popelníku a dívám se, jak hoří žlutým plamenem. Pak jdu domů.

* * *

„Tak co píšeš, Ivo?“ ptají se moji přátelé pokaždé, když usedáme u svého stolu. „Právě jsem si stříhnul novelku,“ říkám z legrace. „Hledání ztraceného času ve Sto rocích samoty se to bude jmeno-

vat.“ Společně se uchichtáváme, ale ona to zase taková psina není. Alespoň pro mě ne.

„No vida, že to jde,“ povídají. „Všechno jde, když se chce. A víš ty co? Prodej tu věc Dietlovi a kup flašku.“

„Tak jo.“

* * *

A zase uběhl rok a já jsem nenapsal ani řádku.

„Jak žiješ, Ivo?“ ptají se moji přátelé.

„Nemám tušení,“ odpovídám po pravdě.

Jsem začínající spisovatel a je mi ze sebe nanic.

* * *

A jednou odpoledne, když jsem opět posedával nad první stránkou svého románu, mi šéf povídá: „Jděte a přineste z tiskárny formuláře Záznamu o evidenci interních sdělení. Právě nám došly.“

Vypravil jsem se tedy na pochůzku. Slunce hřálo, foukal suchý horký vítr a já jsem nevím proč cítil, že v ten den se něco zvláštního stane. Něco osudového.

Tiskárna byla až daleko na předměstí. Proti všemu očekávání jsem žádané tiskopisy dostal zcela bez průtahů, a tak mi náhle vybyla spousta času. Rozhodl jsem se, že jej strávím procházkou po periférii.

Chodil jsem kolem prkenných ohrad se zbytky předloňských plakátů, kopal do kelímků od limonád a líně kličkoval mezi psími hovínky. Z osmibokých komínů továrniček stoupal červený dým a po dílenských dvorech supěly vlečky a občas mě zčernalí vrátní poprosili o cigaretu. Bylo mi teskno a dobře.

Bloumal jsem a bloumal, až jsem se ocitl na samém kraji města. U konečné tramvaje jsem uviděl sklady neznámých strojů a na vysokých stožárech tu bzučely kabely silné jako noha. Nikde ani živáčka.

Pod nedalekým náspem železniční trati stál uprostřed koster tří velkých transformátorů žlutý domek. Tramvaj do centra měla jet až za půl hodiny, a tak jsem si šel sednout na jeho zápraží. Také jsem cítil zvědavost. Chtěl jsem se podívat, kdo tady v té pustině asi žije. Ometl jsem starý schod novinami a chystal se usednout, když vtom jsem to spatřil. Pod domovním zvonkem byla přibita mosazná tabulka:

VILÉM C. GROBENIUS
ŠKOLA PRO ZAČÍNÁJÍCÍ SPISOVATELE

Ten nápis mě fascinoval. Nikdy jsem neslyšel, že by podobná instituce existovala. Určitě jde jen o nějaký žert. O gesto nějakého sešlého písmáka. O nějakou hloupost, která se brzy vysvětlí. Ale nedalo mi to. Po čtvrt hodině váhání jsem přece jen zazvonil.

Z nitra domu se pomalu a dlouho blížily kroky. Pak se dveře otevřely a stál v nich vysoký štíhlý muž s kůží ještěra. Mohlo mu být tak kolem padesáti. V propadlých tvářích mu svítily malé zelené oči. Bezděky jsem o krok ustoupil.

Ten člověk se pousmál: „Přejete si?“

„Vy jste pan Grobenius?“ opáčil jsem otázkou, ačkoliv jsem o jeho totožnosti neměl žádné pochyby.

„Už hezkých pár let,“ řekl muž nezvučně a otřel si ruce do montérek.

„Mé jméno je Mlýnek. Ivo Mlýnek. Jsem začínající spisovatel,“ představil jsem se nervózně.

„Tak to vám gratuluji,“ prohlásil Grobenius a podal mi dlouhou ruku se skvrnitými prsty. „Pojďte dál. Už jsem vás čekal.“

„Vy... mě znáte?“

„Ne tak, jak myslíte. Jen vím, že přicházíte. Když přichází začínající spisovatel, vždycky mě loupe v pravém koleni.“

Dvorným gestem mě vyzval ke vstupu. Ponořili jsme se do přítmí domu. Dlouho si mé oči nemohly zvyknout. V domě byla zima a čpěla tam vlhká opuka. Čekal bych, že na stěnách chodby spatřím portréty Balzaka a Hemingwaye, ale místo nich tam byly jen plechové police s nářadím a na kramlích visela klubka drátů a kabelů.

Pak jsme vstoupili do laboratoře.

* * *

Byla to veliká laboratoř a bylo v ní všechno. Spousta aparátů a strojů, skleněné kolony a baterie kádinek s roztoky, klece se smutnými králíky, mnoho sklenic s něčím, co vypadalo jako jogurt, velký průsvitný model mozku, knihy a láhve a popelníky a v koutě kupka sena. Jako v literárním salónu jsem si právě nepřipadal.

Usedli jsme do vyplétaných křesílek a můj hostitel mi nabídl cigaretu Partagas. S díky jsem odmítl. Zato on si s chutí zapálil, z malého soudku vylovil dvě černé olivy a pak na mě pohlédl.

„Jak jste poznal, že budete spisovatelem?“

„Najednou mě napadaly zvláštní věty, jako: ‚Promiňte, jsem tu dobře ve svém vesmíru? A mohu dál?‘ A tak podobně.“

Grobenius natáhl nohy a opřel si je o osciloskop: „A vy si opravdu myslíte, že tohle stačí? Že tohle stačí k tomu, abyste dokázal psát? Kolik je vám let, mladý muži?“

„Třiadvacet,“ řekl jsem ztěžka.

„Třidvacet... příšerné. Skutečně příšerné. Povídejte mi o svém životě.“

„Totiž... asi bych vás nudil.“

„Ano. To máte pravdu. Stejně předem vím, co bych musel vyslechnout. Milý chlapec, nejlí špenát, v šestnácti omylem otrava alkoholem, pubertu trávil veršováním, z něhož vyrušen jen nevalným milostným zasvěcením, ve dvaceti opuštěn dívkou pro svou totální dokonalost, nedokončená univerzita, obor nezřetelný, tep nehmatný. Celkově mrtev. Není to tak?“

Nebyl jsem schopen žádné reakce. Grobenius chvíli manipuloval s nějakým přepínačem a uznal mě za hodna další pozornosti teprve tehdy, když jsem ho požádal o cigaretu. Ruce se mi třásly.

„Spisovatel, než vezme do ruky pero, musí žít. Žít, rozumíte?“ řekl Grobenius. „Žít!“

„Já se vynasnažím,“ sliboval jsem.

„Nelžete, mladý muži. Žít, to vy nikdy nedokážete. Bez přestání dáváte pozor, aby se vám nic nestalo, a to velmi úspěšně. Ano, nic se vám nestane. Fujtajxl. Nechcete olivu?“

Podával mi talířek s krabatými plody.

„Ne, díky,“ řekl jsem a zvedal se. „Díky za všechno. Já už budu muset jít.“

„Nikam nepůjdete,“ prohlásil Grobenius s jistotou. „Tady zůstanete.“

Došel si pro sklenici s bílým jogurtem. Labužnický tu kyšku nabíral lžicí a cpal do svého ještěřívho chřtánu.

„Psát vás tady samozřejmě nenaučím. Ale zato vám pomohu žít. Aplikuji na vás svou metodu pomocných kondenzovaných životů pro začínající spisovatele.“

Vyschlo mi v krku. Místností se hodnou chvíli ozývalo jen cupkání smutných králíků v podestýlce a hukot nějakého stroje.

„Kdo vy vlastně jste?“ zeptal jsem se.

„Kdo jsem?“ usmál se Grobenius. „Dělám tak trochu do všeho. Ale nejvíc asi do biochemie. Hodně se také zabývám filantropií. Zajímavý obor, tahle filantropie.“

Dojedl jogurt a pohodlněji se rozvalil ve svém křesle: „Zdá se však, že tápete v temnotách. Víte, co je to syn-F-hyperstrukturáza?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Bodejť byste to věděl. Syn-F-hyperstrukturáza je můj objev, který prozatím držím v tajnosti. Jde o složitou látku podobnou enzymům, kterou se mi kdysi podařilo izolovat z jisté velice vzácné a chytré plísně, jež si nepřeje být jmenována, chápete?“

Zkusil jsem kývnout hlavou.

„Nic nechápete, samozřejmě.“

„Já... nejsem odborník,“ řekl jsem, „ale připadá mi to velice zajímavé.“

„Nechte toho, mladý muži,“ odbyl mě Grobenius. „Špatné vlastnosti evidentně nejsou vaší silnou stránkou, tak se nesnažte být pokrytcem. Děláte to mizerně. Nechcete olivu?“

Odevzdaně jsem vzal jeden z nabízených plodů a vstrčil jej do úst. Zatímco jsem ho žvýkal, ten člověk pokračoval:

„Když kápnete roztok mého enzymu do organických koloidních soustav, na první pohled třeba zcela neživých, začnou v nich probíhat procesy připomínající vývoj embrya. Nejlepších výsledků jsem prozatím dosáhl s mléčnými výrobky. Tvrdé sýry, jako ementál a eidam, se chovaly celkem netečně. Jen pod mikroskopem bylo možno sledovat, že jejich struktura po zákroku připomíná řezy některými orgány. Ale už takové žervé se dosti podobalo fungující nervové tkáni, o brynze ani nemluvě. A z chování nivy či gorgonzoly už šel vyslovený strach. Ale pak přišel pokus s jogurtem.“

Grobenius se odmlčel. Přemohla ho zřejmě jakási vzpomínka. Uchopil láhev se zubrovkou, nalil dvě sklínky a jednu mi podal. „Napijte se, člověče,“ řekl. „Budete to potřebovat.“

Zdvořile jsem usrkával. O okenní tabulky, potažené bělavým šlemem, se tloukl zbloudilý čmelák. Tolik chtěl utéct!

„Jednoho dne jsem svou syn-F-hyperstrukturázou naočkoval jogurt. Obyčejný bílý jogurt. Bylo to hrozné. Ta zdánlivě nevinná hmota jako by na můj enzym už odedávna čekala. Vsála ho rychleji než hladový kojeneček svou porci mléka. Nakynula, zežloutla a zprůhledněla. A chvěla se. Chvěla se, mladý muži! Hleděl jsem na ten šílený rosol, jak ke mně natahuje krátké panožky a pomalu, ale jistě jsem pitoměl. Pak jsem omdlel. Když jsem procitl, měl jsem jakousi skoro apokalyptickou kocovinu. Nemohl jsem si vzpomenout na své jméno. Na tvář své matky. Na znění Pythagorovy věty. Slaboduše jsem se usmíval. Nebýt toho, že můj první pokus s jogurtem byl ještě velmi nedokonale připraven, skončilo by to špatně.“

V tu chvíli už jsem kouřil čtvrtou cigaretu.

„Dneska už vím, jak to je,“ ozval se Grobenius po chvíli a ukázal svůj šikmý chrup. „Ten zběsilý jogurt byl inteligentní, ale prázdný. Strašlivě prázdný. A proto vysával mé myšlení. Vpije do sebe obsah každého vědomí, které se mu ocitne nablízku. Je to zloděj duší. Mentální černá díra.“

Upíjel jsem druhou zubrovku a civěl na barevný plakát u okna:

JEZTE MLÉČNÉ VÝROBKY – JSOU ZDRAVÉ!

Grobenius vstal a obřadným gestem mě vyzval k témuž: „Teď pojdte, něco vám ukážu.“ Šel k výklenku u protější stěny, kde byl zabudován trezor. Vedl k němu silný svazek kabelů a hadic. Gro-

benius chvíli manipuloval s číselníkem, pak ještě s klíčem a potom se dvířka otevřela. Z nitra schránky dýchlo nakyslé vedro. Na policích tam stálo několik desítek kameninových hrníčků s pokličkou. Domyslel jsem si, co v nich je... ten šílený jogurt.

„Nebojte se,“ uklidňoval mě můj hostitel a sevřel mi ramena pevným stiskem. „Jsme před nimi chráněni tou kameninou. Obsahuje praseodym, který funguje jako stínění...“

Sebral jsem zbytek odvahy a přistoupil trochu blíž. A viděl jsem, že na každé z těch nádobek je samolepící štítek se jménem: Tereza Krečmerová. Jan Rosler. Břetislav Kadavý... Ty jogurty už tedy jedly...

Zatočila se mi hlava.

„Je vám nevolno?“ staral se Grobenius. „To nic. Zvyknete si. Každý si zvykne.“ Zavřel trezor. Usedli jsme zpátky do křesel a já jsem se přistihl při tom, že polykám černé olivy.

„A kdybych nějakou tu pokličku nadzdvihl?“ zeptal jsem se nesouvisle.

„Ano. Tušíte správně, mladý muži,“ odvětil Grobenius, zatímco v baňce soustředěně protřepával nějaké vazké svinstvo. „Jogurt, který odkryjete, pozře vaše já.“

„To... to přece...“

„Jistě. Jste bystrý. Pravděpodobně se chcete zeptat, co se stane, bude-li už dotyčný jogurt nasycen. Řeknu vám to: Dojde k mentální fúzi vaší duše s tou, která je v nádobě už obsažena. Stanete se účastníkem cizího vědomí!“

„Navždy?“ otázal jsem se, protože mi chvíle připadala hodna velkých slov.

„To naštěstí ne,“ řekl Grobenius. „Alespoň ne vždycky. Každý z mých jogurtů je schopen pozřít jen jednu jedinou duši a každou další je už přesycen. Pokud mu pomohu – a to já dokážu – vyvrhne přebytečnou duši po určité době zase zpět.“

Položil baňku na stůl a upřel na mě náhle zdivočelý pohled: „Řekl jsem, že se stanete účastníkem cizího vědomí, ale to není přesné. Už jsem se zmínil o tom, že vlastně máme co činit s jakousi mentální obdobou černých děr. Ta analogie je hlubší, než to vypadá na první pohled. Víte o tom, že v blízkosti fyzikálních černých děr všechna minulost i budoucnost splývá v jediný časový bod?“

Nevěděl jsem to. Grobenia má neznalost také očividně příliš nezajímala.

„Něco podobného se děje i v mých jogurtech,“ řekl. „Ocitnete-li se v nich, nebudete svědkem jen určitého momentálního stavu té které duše, ale celého jejího předešlého i budoucího vývoje. Jejího života. Nebo alespoň jeho velmi značného úseku.“

Grobenius si dopřál krátké vydechnutí, které strávil převážně pitím zubrovky. Já jsem se věnoval mačkání tramvajového lístku na malou kuličku.

„Ano, mladý muži,“ pokračoval můj hostitel. „Stojíme před zásadně novým druhem inteligence. Před mentálními kolapsary s vlastnostmi tak pozoruhodnými, že se mi je ještě zdaleka všechny nepodařilo objasnit. Ale to vás nakonec zajímat nemusí. Pro vás je důležitá podstata mé metody pomocných kondenzovaných životů pro začínající spisovatele: ponoříte se do cizích duší a v kratičké době tam získáte víc zkušeností než zde za mnoho let. Chápete? Chápete vůbec, co se před vámi otvírá? Budete přeplněni životem a pak sednete a budete psát, dokud všechny ty velké věci nezachytíte na papíře ve svém velkém románu!“

„To všechno myslíte vážně?“ zeptal jsem se.

„Jistě.“

„I kdyby to byla pravda... domníváte se, že vám sednu na lep?“

„Samozřejmě,“ řekl Grobenius a blahovlnně se usmál. „Je to vaše jediná šance.“

„Jenže já vám nevěřím ani slovo.“

„Věříte mi beze zbytku,“ opáčil. „Copak jsem slepý, abych si ne všiml vašeho strachu? Něco vám povím, mladý muži. Bojíte se mě. Ještě víc se bojíte mých jogurtů. Ale daleko nejvíc se bojíte toho, jak nesmyslně a tupě uplývá váš život a jak se vzdaluje vidina románu, který toužíte napsat.“

„Odcházím,“ prohlásil jsem. „Až opustím tento dům, půjdu rovnou na policii. A zeptám se na osudy Terezy Krečmerové, Jana Roslera a Břetislava Kadavého.“

„Jen si poslužte,“ zasmál se Grobenius. „Pořádek dělá přátele. Mohu vás ale předem ujistit, že Terezka, Jeník i Slávek se těší plnému zdraví, pokud právě nestůňou. Trik je v tom, že když se transformace vědomí do mentálního kolapsaru provádí po částech a opatrně, dokáže se mozek vždy plně regenerovat.“

„Jste šílený,“ prohlásil jsem.

„Bezpochyby,“ souhlasil Grobenius a zapálil si další partagasku. „Stejně jako vy. Být šílený je ta nejnórmálnější věc pod sluncem. Až tohle pochopíte, chlapče, dospějete v muže.“

Zvedl jsem se z křesla. „Děkuji za pohostinství. A sbohem.“

„Spíš by se hodilo na shledanou, nemyslíte?“

„Volbu pozdravu laskavě nechte na mně,“ řekl jsem upjatě.

Grobenius už mě nezdržoval. Vnutil mi do dlaně pár oliv a vyprovodil mě před dům.

Byl už večer.

Olivy jsem hodil do příkopu a nasedl na tramvaj, která právě vyrážela do města.

* * *

Následující dny jsem žil jako ve snách. V kanceláři jsem byl směšně roztržitý a své Výkazy o přehledu hodnocení jsem dostal několikrát zpátky k přepracování. Celé hodiny jsem civěl na inzerát v novinách:

JOGURT - ZÁKLAD HODNOTNÉ SVAČINY

a ukusoval plátkový ementál.

Na policejní stanici jsem nic nehlásil. Zato jsem však vzal telefonní seznam a hledal jména z kameninových nádob. Byla tam všechna. Namátkou jsem zavolał Břetislava Kadavého. Velmi žoviální muž. Vyptával se na Grobeniovo zdraví a zajímal se o to, na čem ten „starý blázen Vilík“ zase pracuje. Když jsem se v opatrné narážce dotkl tajemství v trezoru, tvářil se nechápavě. Ale tomu se nakonec nebylo co divit. Určitě byl vázán slibem mlčení.

Často jsem se zaobíral rozumnými úvahami, na které jsem byl právem pyšný. Konstatoval jsem například, že jsem se u Grobenia choval jako důvěřivý idiot. Samozřejmě, to všechno je naprostý humbuk. Kdyby ten člověk opravdu objevil to, co se mi snažil namluvit, neseděl by v polorozpadlém domku na předměstí, nýbrž by jako nositel Nobelovy ceny cestoval po světě, polykal lanýže a koupal se v sektu. Ano, tohle všechno jsem si říkal... ale přesto jsem té bláznivé záležitosti věřil čím dál víc.

* * *

Den nato jsem zavolał dívce Renatě, o kterou jsem se už druhý rok marně pokoušel. Náš vztah nikdy nepřekročil stadium občasných setkání v biografu. Chodívali jsme zásadně na psychologické kusy. Po jejich zhlédnutí mi obvykle vyčetla, že jsem plytký primitiv, který nikdy nemůže změřit hloubku jejího nitra a že svou touhu

jenom předstírám. Neměla pravdu. Velmi jsem toužil po jejím nitru, obzvlášť když přišla ve svých kávově hnědých mini s ladíkem. Když jsem jí to však dal najevo, urazila se a všechno skončilo hádkou.

Tentokrát jsme se vypravili na Saurův film Maminka slaví sté narozeniny. Byl to skvělý film. Z kina jsme vyšli zcela omámeni.

„Jednou napíšu velký román,“ řekl jsem na nábřeží, „a tam to všechno bude.“

„Napíšeš starou bačkoru,“ odvětila Renata prudce, protože jsem přerušil turbulentní proudění jejího ega. „Nikdy se na nic nezmůžeš!“

„Ale zmůžu. Podívej!“

„Dáš ty ruce pryč, ty zvíře? Kdo myslíš, že jsi?“

Vytrhla se mi a utekla. Zase jedno rande s Renatou skončilo.

* * *

Jednou v pátek koncem srpna jsem opět stál u dveří žlutého domu na předměstí.

„Tak jen pojdte dál,“ usmíval se V. C. Grobenius. „Už jsem vás čekal.“

„Přeháníte,“ řekl jsem podmračeně.

„Nikoliv, mladý muži. Nepřeháním,“ odporoval mi zlehka muž s ještěřší tváří. „Když podruhé přichází začínající spisovatel, vždycky mě loupe v kříži.“

Usedli jsme do vyplétaných křesel. Tentokrát mezi nimi stál malý stolek s kupkou listin.

„Takže jste se rozhodl?“ zeptal se Grobenius.

„To záleží na spoustě věcí,“ odpověděl jsem, pohlédl mu do očí a vydržel to několik vteřin. „Především chci určité záruky.“

„Míníte snad cosi jako pojištění?“

„Přesně tak,“ řekl jsem.

Grobenius mi podal talířek s olivami a dlouhé nohy si opřel o kryostat: „Představte si, že jste v mé kůži. Uděláte jako soukromník zajímavý objev a chcete jej legalizovat. Jdete tedy na příslušný úřad a pohovoříte tam o syn-F-hyperstrukturáze a hrníčcích s inteligentním jogurtem, vhodných k výchově mladých umělců. Co byste očekával, že se stane?“

„Vyrazí se mnou dveře,“ řekl jsem.

„Skvěle. Co mi tedy zbývá? Co mi zbývá, když jsem o tolik předběhl dobu? Bud' všeho nechat, anebo lidem jako vy pomáhat načerno. Z čirého altruismu.“

Všechno to znělo dost logicky.

„Dobrá,“ řekl jsem. „Chápu vás. Ale vy se zase pokuste pochopit mě. Ať už jste podvodník nebo ne, dost riskuju. Dovolíte, abych si zatelefonoval?“

Neměl námitek. Zavolal jsem Renatě. Mluvil jsem záměrně dost nahlas, aby to Grobenius nemohl neslyšet. Dojednal jsem si s ní schůzku na příští večer. A požádal ji, aby v případě, že na ni nepřijdu, zavolala policii a poslala ji na Grobeniovu adresu. Byl jsem překvapen, jak věcně to vzala. Asi si myslela, že se snažím udělat se zajímavým.

Když jsem zavěsil, spatřil jsem, jak se můj hostitel neslyšně pochechtává a v ústech mu při tom kmitá úzký jazyk.

„Jste roztomilý, mladíku. K nakousnutí. Takže...?“

„Pokračujeme v jednání,“ navrhl jsem, prsty zaťaté do výpletu křesel. „Chci to zkusit ještě dnes.“

Měl jsem pocit, jako by smutní králíci na okamžik přestali chroupat kapustu.

„To je slovo do pranice!“ řekl Grobenius a udeřil dlaní do stolku. Pak si nasadil kostěné brýle, které mu dodaly výraz mloka, a zadíval se do papírů.

„Objednáváte si tedy první z kondenzovaných životů. Říkejme tomu první lekce. První lekce mé speciální školy. Pro vaši informaci: lekce bude představovat asi deset hodin transformace, což reprezentuje zhruba patnáct až dvacet let vnitřního času příslušného mentálního kolapsaru.“

Cosi zapisoval do rozsáhlé tabulky před sebou a zamyšleně se škrábal v zátylku. „Pro začátek budeme pracovat ve fúzi prvního stupně. Zdá se, že to bude stačit. Jste dost slabá osobnost.“

„O čem to mluvíte, proboha? Co je to ta fúze prvního stupně? Vyjadřujte se jasněji, nebo přijdete o klienta!“

„Jen klid, mladý muži. Hlavně klid.“ Vstal a z hromady knih podél stěny přinesl tlustý rukopisný foliant. „O problému takzvaného stupňování mentální fúze pojednává tento můj spis o pěti stech stránkách. Chápete doufám, že vám jeho obsah těžko mohu vyložit za pár minut. Ale abych vás uklidnil, jde zhruba o tohle: Váš ponor do nitra kondenzované duše nesmí být nikdy úplný. Mohlo by vás to nenapravitelně změnit, popřípadě dokonce zahubit. Naštěstí lze hloubku splnutí, tedy stupeň fúze, snadno řídit dobou zdvižení pokličky na příslušné nádobě. Rozuměno?“

„Tak silného výrazu bych nepoužil,“ řekl jsem nevrle.

„Pamatujte si, mladý muži, že dobrá nálada je první předpoklad dobrého obchodu,“ vysmíval se mi Grobenius. Jeho rozpoložení nasvědčovalo, že dobrý obchod očekává každým okamžikem. A vcelku právem. Domluvili jsme se na honoráři. Tři tisíce za každou lekci. Neměl jsem tušení, kde si ty peníze vypůjčím, ale v té chvíli mi to bylo jedno. Měl jsem jakousi neurčitou představu, že všechno splatím z honoráře za svůj budoucí velký román.

„Začneme?“ zeptal se Grobenius, když jsme vyřídili formality.

„Začneme,“ řekl jsem.

„Výborně. Lehněte si na pohovku. Uvolněte se.“

Vykonával jsem ty příkazy jako mechanický panák.

Grobenius si pohvizdoval jakousi čtvrttónovou píseň a na spánky a zápěstí mi připojil několik elektrod s dlouhými kablíky. Jeho přístroje pomalu ožívaly.

Pak ten muž otevřel trezor:

„Tak koho si vybereme?“ meditoval. „V první lekci provedu volbu samozřejmě já. Vystupuji tu koneckonců jako pedagog.“

Dlouhými skvrnitými prsty se dotýkal kameninových nádob.

„Navrhuji Marcela. Život jako řemen. Velmi instruktivní. Klienti jsou s ním většinou velmi spokojeni... Připravte se, mladý muži.“

Uchopil nádobku a opatrně jako monstranci ji nesl směrem k mému lůžku. Svaly se mi napjaly jako struny.

Nádobku upevnil do zejícího otvoru přístroje, který stál v hlavě pohovky. Trochu se podobal pouličnímu automatu na cigarety.

„Nařizuji časovací mechanismus,“ řekl, když zkontroloval funkci všech zařízení. „Čas nula mínus jedna minuta. Odcházím do krytu. Mnoho štěstí.“

Mlčky potřásl mou bezvládnou rukou, věnoval mi krátký pohled svých ještěřích očí a urychleně zmizel.

Stočil jsem zrak za sebe a spatřil, jak se v čase nula spustil na pokličku kameninové nádoby chromový drapák a pлавným pohybem ji zdvihl.

Jako bych uslyšel jakési hladové mlasknutí. Vzápětí jsem kamsi vysublimoval.

* * *

PRVNÍ LEKCE: Ing. MARCEL RAAB

Jsem Marcel Raab, lovec života. Lovecká výbava prvotřídní, bez závad. Přátelé mi říkají „Vinohradská štika“.

Ve čtrnácti letech, tuším během výkladu žalmu 65 – 2, 3, milostně zasvěcen svou vychovatelkou. Následující noci uroněny slzy výčitek, jinak poslední slzy vůbec. Zároveň i poslední modlitby. Amen.

Střední škola absolvována v Paříži, kde otec obchodoval s moravskými kraslicemi a českými soustruhy. Při příležitosti prodeje miliónté kraslice a prvního soustruhu uspořádán banket, po kterém matka utekla s pleistocenním Súdancem Hassanem. Víckrát jsme ji neviděli.

Otec vyměňuje abstinenci za absint a já apartmá v hotelu Orlow za suterénní komunu Power of Flower. Přes den s bratry a sestrami prodáváme kožené přívěsky Jesus Christ Superstar. Za výtěžek na mou radu kupujeme zlevněné konzervy s oregonskými boby v tomatě, které jsou kromě lásky naší jedinou krmí. Její stravitelnost se pokoušíme zlepšovat poslechem Lou Reeda a poslechem našich duší.

Sedáváme v pozici padmásána na kradených vojenských matracích, kouříme trávu a diskutujeme až do rána. Díky svému východnímu původu jsem brzy středem pozornosti. Vše východní je tu totiž šmahem svaté. Detaily se nikdo nezdržuje. Pomalu, ale jistě se pracuji na vůdčí osobnost komuny.

V době, kdy organizuji festival Flower of Power, dochází ke kolizi: Sestra Lucille, za uchem kopretinu, odmítá milovat všechny a miluje pouze mne. Všechna moje výmluvnost selhává. Lucille mi potají nosí kantonské závitky z nedalekého restaurantu, krmí mě lžičkou a pláče mi u nohou.

Vidí to však Bob Mao Delvaux, můj předchůdce na špici, který odmítá milovat všechny a miluje pouze Lucille. To se pochopitelně

nemělo stát. Kradené matrace se brzy zbarvují krví. Se svěšenými hlavami opouštíte znesvěcené místo. „Make love, not war,“ říkáme si na rozloučenou a zkoušíme se usmívat. Příliš nám to však nejde.

Nicméně odcházím středem. Dokázal jsem tu mnoho.

Pět neděl pracuji načerno jako číšník ve strip-baru, abych mohl Lucille zaplatit potrat. Když za ní pak přijdu s našetřenou částkou, plivne na mě. No nic, to se stává.

Otcovo služební pověření v Paříži končí. Vracíme se do Prahy.

Hlavu si myju dezinfekčním šampónem, opatřím ji plastickým sestřihem a hlásím se na vysokou školu ekonomickou. Hravě přijat.

Díky své perfektní francouzštině a angličtině studuji lehce a tanečním krokem a mám spoustu času na pár vyvážených zálib: Jahodové dívanky z Malinových Lhot ve svých prvních pražských džínách. Progresivní divadélka ve vlhkých sklepeních. Veselé večírky v kolejních klubech. Jóga. Softball. Ten tu ještě nikdo neumí, díky čemuž se náš oddíl hned po roce činnosti dostává na zájezdy do Holandska a Řecka. Sport má zelenou. Další rok zase do Anglie, Španělska, Itálie a Turecka.

Vzhledem ke své západní výchově jsem středem pozornosti. Vše západní je tu šmahem svaté. Detaily se nikdo nezdržuje. Pomalu, ale jistě se propracovávám na vůdčí osobnost fakulty.

V době, kdy organizuji jarní festival Květy mládí, dochází ke kolizi. Dívanka Majka, v klopě fialku, odmítá milovat svého vytrvalého ctitele, celofakultního předsedu Jardu, a miluje pouze mne. Armádní guláš, který fasujeme, vyklápí do trávy liškám a z nedaleké restaurace mi přináší restovaná játra. Večer ve stanu pláče u mých nohou.

Vidí to však Jarďa a to se nemělo stát. Jarďa lituje, ale v mých kádrových materiálech náhle objevuje jisté nesrovnalosti z pařížského pobytu. Na výborové schůzi se mi sice daří dokázat, že

Power of Flower byla čistě levicová organizace, ale má pozice je silně nahnutá. Nejvyšší čas s tím něco dělat.

Vysílám Majku. Jarda, omámen jejím nenadálým zájmem, jí z peněz organizace kupuje hi-fi věž Aiwa, což při nejbližší příležitosti náležitě ventiluji. Je mi líto, Jarouši.

Majce vyprávím o svých vysokých životních cílech a vysvětluji jí, že mě na cestě za nimi těžko může doprovázet.

Následkem toho přerušuje těhotenství a studium a odjíždí do Malinové Lhoty. Má cesta je volná.

První z mých krásně barevných trofejí: červený diplom inženýra ekonomie. S další barvičkou však potíže: vzhledem k tomu, že jsem se softbalem projezdil půl Evropy a mám druhou výkonnostní ve sjezdovém lyžování, modrá knížka nezpůsobivosti k vojenské službě získána až po zásahu MUDr. Dagmary Libé, DrSc., nového objevu mého otce.

Ucházím se o místo zahraničního referenta v PZO Centrotechna. Hravě přijat. Dolce vita: Klimatizace vlídně šumí, psací stroje IBM klepou moderato a lento a ztepilé korespondentky vaří silné espresso. K večeru promítám na režné tapety kanceláře speciální filmy z Francie. Z piety k nim z pásku pouštím nahrávku Lou Reeda a Kapitána Beefhearta.

Revír až příliš bohatý. Referentky Táňa a Naďa se nemohou dohodnout, které jsem vlastně slíbil manželství. Nejvyšší čas s tím něco udělat. Táňu tedy dohazuji zchudlému rakouskému dealerovi Wondraczkovi. Ten milý alkoholik mně na oplátku zprostředkuje velký obchod se Saudskou Arábií. Prodávám tam dva tisíce kusů akumulčních kamen Fikotherm.

Konečně si mě všímá vedení. Jsem doporučen na dvouletý pobyt v Argentíně. Jakýsi Kunst, bývalý Nadin manžel, má námitky. Beru si tedy Naďu za ženu. Je už v pátém měsíci a zdá se, že není vyhnutí.

Buenos Aires. Dobrý vzduch za mnou, dobrý vzduch přede mnou. Lehce a v rytmu karnevalu obchoduji s patentkami Kooh-i-noor a jatečními pistolemi a večery tráveny na drsně hovězích party okolních farmářů. Když se opijeme, vyrážíme poškádlit místní hipíky. Bydlí jich tu v pampě stovky a kradou telata.

Nada, ošetřující naše bledé sedmiměsíčko Marka, brzy přestává stačit mému tempu. Odjíždí domů; rozvod na dálku pak pouhou formalitou.

Menší kolize: manžel mé rozkošné malé Odetky nás jednoho dne nachází pod moskytiérou jejího lůžka a málem mě zabije jateční pistolí, kterou jsem mu před měsícem sám prodal. Pistole našťestí poněkud poruchová.

Návrat domů. Dlouhá zdravotní dovolená v Tatranské Poliance, velmi hodnotná. Potíže se zlatovlasými dvojčaty Katkou a Melánií.

Dillí. Můj dávný sen. Hned první měsíc tu prodávám dva milióny nerezových sítok na čaj a tři hydraulické lisy. Posledně jmenované ovšem až po ubezpečení, že do nich urychleně instalujeme pořádné mikropočítače. Na cestách rozrážím přídí svého klimatizovaného mercedesu lidský veletok a přemýšlím, co ještě mi život zapomněl splnit. Agra. Kadžurah. Elora. Šrínagar. Káthmandú. Daisy. Jasmine. Marie Ann. Láska v ledových polích předního Himálaje a v modrém bazénu mé vily, ve všech skupenstvích a teplotách a tlacích.

Chicago. Výhradní zastoupení naší firmy pro Severní Ameriku. Bloudím ulicemi Města a cítím, že výš už se nelze dostat. Už stojím na posledním schodě svého mrakodrapu a bojím se nadzdvihnout větrací okénko.

Tak dobrá.

Prostě nesmím ustat v lovu, tak je to. Když jdu svým hustým lesem za zvěří, nemůžu koukat po vránách. Maximálně si nasliním prst, abych zjistil směr větru.

Jsem jmenován obchodním náměstkem PZO Centrotechna.
Jdu svým lesem a stíny se dlouží a vidím k napajedlům přichá-
zet další zvěř...

* * *

Probouzím se. Tělo mám zbrcené silnou vrstvou potu. Nohy
i ruce sebou škusbou. To moje duše se vrací zpátky.

„Jste v pořádku?“ ptá se Grobenius a pokládá mi na čelo mokrý
ručník. Zkousím přikývnout.

Za oknem vychází slunce. Je časně ráno. Přístroje jeden po dru-
hém umlkají a už je slyšet i ptáky, kteří venku sedají na kostry
velkých transformátorů.

„Jak se cítíte?“ táže se Grobenius.

Jak se cítím? Má melounovitá hlava je jako Centrální Bod Světa
ALEF, jestli víte, co to je. Jsem prosycen vůněmi stovek žen a tisí-
ců míst, miliónů událostí a ozývá se ve mně mocný starý smích,
kterému nerozumím.

„Je mi divně,“ řekl jsem.

„To nic, to se spraví,“ zašeptal Grobenius. „Poprvé je to vždycky
velký záběr. Nechcete olivu?“

„Nic nechci. Nic. Nechte mě být.“

Grobenius seděl za stolem a cosi zapisoval do rozsáhlé tabulky
před sebou.

„Nesmíte se tomu tak poddávat, mladý muži. Pravděpodobně trpíte
alergií na cizí život, to je běžné. Pár dní vám bude mizerně, asi jako po
operaci, ale pak si zvyknete. Věřte mi. Nechcete se vysprchovat?“

Kývl jsem. Půjčil mi tedy osušku a ukázal mi, kde je koupelna.
Nepřívětivé místo. Na podlaze mokvajících dřevěná rohož a na ní
desítky prázdných sklenic od jogurtu.

Bičoval jsem se prudkou horkou vodou zuřivě a dlouho, jako bych mohl něco z toho nového ze sebe vymýt. Avšak marně. Byl jsem tím plný jako rodička.

Když jsem se vrátil do laboratoře, Grobenius už pilně pracoval a příliš si mě nevšímal. Krájel malé porce budapeštského tvarohového krému, pečlivě je vážil a pak strkal do Erlenmayerových baněk.

„Tak. A teď běžte, mladíku,“ řekl. „Duše je velmi těžko stravitelný pokrm. Chce to čerstvý vzduch a dvě plzně.“

* * *

Večer jdu na smlouvanou schůzku s Renatou. Ale nejsem sám. Svým svižným krokem přichází i Marcel Raab ve mně.

„Ahoj, kotě,“ povídám Renatě a sčísnu si dlaní svou řídkou patku. „Nezlob se. Včera s tou policií, to byl jen fór.“

„Dobrá, dobrá, už se směju,“ řekla smířlivě.

„Nezaskočíme ke mně? Moc ti to dneska sekne.“

„Nezaskočíme,“ přisvědčila.

Někde uvnitř se ozval mocný starý smích. Ach, tyhle intelektuálky! Rozkošné! Živí se mléčnou dietou a paradoxy, přičemž vlastně neustále čekají, až jim někdo ukáže, jak chutná pořádný žvanec.

„... se zdá, že brzo zkysneš, zlato,“ řekl jsem.

„Bez starosti, brouku,“ napodobila Renata vtipně můj tón.

Je to jasné. Dneska to skončí v kanafasu. Mám přece odhad.

Před akcí ovšem nutno navštívit biograf. Ten večer konkrétně psychodrama „Písečná žena“ ve Filmovém klubu. Film pojednává o tom, že k naplnění života stačí i nesmírně málo. I méně než nic.

„Pohádky,“ šeptal jsem Renatě do ucha, když jsme vyšli z kina. „Těšínská jablíčka a tak. Něco ti povím, kotě: lidi, co tráví mládí s čítankami a keřfrem, jednoho dne ošklivě zapláčou. Celou tu svou vznešenou duši by najednou vyměnili za pár pěkných nocí, které už se nevrátí.“

„O co se to snažíš?“ ptala se Renata opatrně a já viděl, že skvěle zabírá.

Objal jsem ji kolem ramen: „Snažím se ti prostě vysvětlit, jak to v životě chodí. Vezmi si třeba Daisy. Vyučovala na kalkatské univerzitě Zen a vysoké psychické nauky. Ale už dva měsíce potom, co jsem si ji vzal do parády, publikovala práci s názvem: Duše jako sekret mozkové žlázy a následky její hyperfunkce. Dobrý, co?“

Renata zamyšleně nakopla dlažební kostku.

„Ty jsi byl někdy v Kalkatě?“

„Já...?“ zarazil jsem se. „No jistě! Vlastně... ne tak zcela. Ale to by bylo dlouhé povídání.“

„Co je to s tebou, Ivo? Proč mi vykládáš takové nesmysly?“

„Protože už mi z tebe přeskakuje. Blázním láskou, víš?“ syčel jsem a obratně třel její nahá ramena. Vyspělou diskusi máme za sebou, vyznání taky, takže jdeme na dělohu.

„Měl bys zajít k doktorovi,“ prohlásila Renata.

„Půjdu tam hned zítra, miláčku. Rovnou od tebe.“

Letmý průzkum jejích nejdostupnějších erogenních zón. Významná vzdychnutí.

„Jsi vůl,“ řekla náhle Renata lítostivě.

Cítil jsem, jak mi její jehlový podpatek proniká mezi křehké kosti nártu a tlumeně jsem ječel.

Když jsem se vzpamatoval, byla už pryč.

* * *

Druhý den už jsem se ovšem té příhodě jenom smál. To nic, to se stává, říkal jsem si. Je to jen záležitost statistiky, jako každý lov.

Byla nádherná srpnová neděle. Do aktovky jsem sbalil svačinu, desky s čistými papíry a pero a s Marcelem Raabem v sobě jsem vyrazil za město. Cestou na nádraží jsem si pohvizdoval jakousi sambu, která mi utkvěla v paměti ještě z Buenos Aires, a snad bych byl i tančil, kdybych trochu nekulhal.

Zakotvil jsem na šťavnaté louce nedaleko dobříšského zámku. Desky jsem si opřel o sušák sena, posadil se do pozice padmásána a uchopil pero.

„Ivo Mlýnek: Poslední leč. Příběh lovce a kořisti,“ nadepsal jsem. Pak už jsem opatrně kladl první větu svého románu.

„Ing. Martin Baar již druhou hodinu nehybně dřepěl v klubovce svého chicagského apartmá a rozostřenýma očima hleděl do neurčita. Vzpomínal.“

Příliš knižní, řekl jsem si. Rozhodnými čarami jsem zlikvidoval text.

Znovu: „Ing. Martin Baar stál u okna svého chicagského apartmá a hleděl na lidskou řeku hluboko pod sebou. Je třeba skočit a plavat,“ řekl polohlasem a ramena se mu náhle roztrásla šíleným smíchem...“

Žvásty.

Znovu: „Ing. Martin Baar (35, IQ 137) potřepal na krku svůj nový blondatý objev Désirée, vstal a šel se protáhnout k oknu. Chicago už se probouzelo.“

Ten termín „potřepal“ zní nějak podivně. A vůbec, celé je to blbost. Jakápak blondatá Désirée. Škrt!

„Kontrastu stáří Baarových očí a mladistvosti jeho pleti si musel všimnout každý, kdo ho poprvé spatřil...“

Krucinál, ty mouchy nedají chvíli pokoj! A pak se řekne příroda!

„Martin Baar stál na posledním schodě svého mrakodrapu. Měl strach.“

Škrt.

„Inter faeces et urinas nascimur,“ řekl Baar a zachechtal se...“

Trhal jsem papír na kousky velikosti okvětního plátku a házel je po větru směrem k Dobříši. Třepotaly se jako hejno škodlivých motýlů.

Jsou tři hodiny odpoledne. Z aktovky jsem vytáhl další list. Stránka se pomalu plní: Houfy modrých bodů s ocásky. Divné rostliny, nevzbuzující žádnou důvěru. Ornamenty.

Neodejdeš odsud, dokud nenapíšeš tisíc slov, poroučel Marcel Raab ve mně a mocně se smál. Je to přece tak snadné: piš, až zmodráš, aby v tom bylo všechno. Piš o lovcí a kořisti a o cestě nahoru po schodišti dolů.

Roztržitě jsem pozoroval mravence v trávě a bylo mi nanic. Seděl jsem a seděl, na papír kreslil pitvorné rostliny a vůbec jsem nepostřehl, že od západu rychle přichází bouřka. Vstal jsem až s údery prvních kapek na rozpálené čelo. Ale to už bylo pozdě. Než mě mé nohy, zdřevěnělé pozicí padmásána, odnesly na nádraží, zmokl jsem na kost.

* * *

„Tak jak žiješ, Ivo,“ ptají se moji přátelé, které jsem už hezky dlouho neviděl.

„Jde to,“ povídám s přimhouřenýma očima a zapaluji si cigaretu. „Pravda, malinko jsem teď marodil. Jeden sobecký Argentinec mě postřelil jateční pistolí.“

Přátelé na sebe udiveně pohlédli.

„Půjčil jsem si jeho ženu a on ji chtěl vrátit,“ vysvětlil jsem.

Z pléna se ozvalo zdvořilé pousmání.

„Lidi jsou vůbec nepřející,“ pokračoval jsem. „To když jsem pak byl na rekonvalescenci v Tatrách, měl jsem tam zlatovlasá dvojčátka, Katku a Melánii. Abych to nepopletl, s Melánií jsem býval v liché dni a s Katkou v sudé. Jenomže pak přišel jedenatřicátý červenec a po něm první srpen. A jak už jsem byl navyklý na to pravidelné střídání, na ten železný režim, pozdravil jsem prvního srpna Melánku: ‚Ahoj, Katuško zlatuško!‘“

Zasnil jsem se. Celá ta scéna se mi vybavovala, jako by to bylo včera.

„Povídal jsi: Katuška zlatuška?“ podivila se Melánka a zničila mně zinkoklih. Pak šla, pánové, do drogerie a koupila jed na krysy. To je tam asi takový obyčej. Prý na Katku...“

Přátelé nezabírají. Kdyby takový příběh vyprávěl Standa nebo Pavel nebo Honza, tloukli by se všichni do kolen... jenže z mých úst nikdo nic takového slyšet nechce. Všichni na mě útrpně hledí.

* * *

Ale Marcel Raab ve mně se stále ještě nevzdává. Je se mnou, když příští den svižným krokem vcházím do kanceláře.

„Nazdar, mládeži,“ říkám a obratným pohybem házím svou aktovku na židli. Tomu, že spadla za ledničku, se jen pobaveně směju.

„Tak co, Miluš?“ ptám se kolegyně a žertovně ji líbnu za ucho. „Co děláš dneska večer?“

Miluš si tře postižené místo a pozorně si mě prohlíží: „Původně jsem myslela, že budu prát. Ale asi změním plány. Naliju si vermut, něco pěkného si pustím a budu myslet na to, jaký jsi ďábel.“

„Fajn,“ povídám. Je samá ironie, tahle Miluš, ale ve skutečnosti mi už dávno zobe z ruky. Přece se vyznám. Chce to jen slovně

udržovat hormonální hladiny na patřičné úrovni a výsledek se jednou zákonitě dostaví. Lov je totiž jen záležitostí statistiky.

„Sháněl tě šéf,“ oznamuje mi kolega Ťuhýk.

„To se zrovna hodí,“ kvituji s potěšením a vytahuji si z jeho krabičky spartu. „Už mu chci dávno říct, že se s tím chlívem tady musí něco dělat. Budou se dít věci, mládeži!“

Drahou pletenou vázanku, na jejíž koupi jsem včera utratil poslední peníze před výplatou, si stahuji na půl žerdi a do stroje vrážím první dnešní formulář.

Vtom přichází šéf.

„Zdravíčko, šéfe!“ vyskakují mu vstříc. „Nedáte si kafe?“ Pochmurně přisvědčil.

„Měl bych návrh v rámci akce ‘Úředníci šetří lesy’,“ povídám a podávám mu šálek. „S cukrem? Bez? Samozřejmě, že bez. Jako vždycky. Tak tedy k tomu návrhu: spočítal jsem, že ve Výkazu o přehledu hodnocení se každý den opakuje osmdesát pět procent všech položek prakticky beze změny. Pěkná pitomost, nezdá se vám? Myslím, že tuhle část hlášení by stačilo zpracovávat dekadně a denně se věnovat jen té pohyblivé složce. Úspory všeho druhu nabíledni. Něco takového jste přece navrhoval i vy sám v případě Záznamů o evidenci interního sdělení. Tak si říkám, proč to nezkusit i tady...?“

Šéf usrkl horký nápoj a pohlédl mi do očí.

„Rozmyslím si to,“ řekl. A než jsem ho stačil zasvětit do detailů, mrkl na hodinky a odešel. Zbytek kávy nechal na stole.

V kanceláři se rozhostilo mrtvé ticho.

První se ozval Ťuhýk. „Tys tomu dal, Ivo. Co tě to popadlo?“

„Pěkně jsem to rozjel, vid’?“ chtěl jsem se ujistit.

Miluš zamyšleně ťukala do stroje. „Ty se asi nemáš příliš rád, co? Copak jsi nebyl na poslední poradě?“

„Ona byla nějaká porada?“

„A zdali!“

Ukázalo se, že v době konání poslední porady jsem byl právě u Grobenia, a tím pádem mám poněkud zkreslené informace. Návrh na zjednodušení administrativy okolo Záznamů o evidenci interních sdělení nepodal náš šéf, nýbrž inženýr Šprong. Jeho úhlavní nepřítel. Náš šéf byl tvrdě proti a ujistil vedení, že žádné podobné experimenty se v jeho odboru provádět nebudou. Nejméně pak v oblasti Výkazů o přehledu o hodnocení, jejichž tiskopis sám kdysi vymyslel.

To vše a mnohé jiné mi Miluš barvitě vylíčila.

„Á propos, abych nezapomněla,“ dodala nakonec, „šéf ráno naznačoval, že bys mohl dostat přidáno. Ale snad abys mu to už raději nepřipomínal.“

Popel z kvalitní cigarety Sparta v mých nehybných prstech už dožhnul až k filtru. Odklepl jsem ho na koberec a vyřkl několik obscénních formulí.

Pokud si vzpomínám, byla to vůbec poslední slova Marcela Raaba ve mně. Odumíral jako špatně založený roub. Jako vzteklá podvyživená tasemnice.

* * *

Už jsem toho měl právě dost.

Příští pátek jsem se opět vydal na dalekou východní periferii. Bylo už babí léto. Mezi žebry tří velkých transformátorů se třpytila vlákna pavučin a v nich poslední letošní motýli.

Jen ve žlutém domku bylo všechno při starém. Grobenius mě přivítal ve svých vyrudlých montérkách, páchnoucích zkysaným mlékem.

„Už jsem vás čekal,“ řekl. „Celé odpoledne mě píchalo pod pravou lopatkou.“ Na tváři měl svůj strnulý varaný úsměv.

„Tak jak, mladý muži?“ zeptal se, když jsme usedli do vyplétaných křesel.

„Podávám reklamaci,“ prohlásil jsem.

„Copak? Raab nevyhovuje?“

Mechanicky jsem si nalil zubrovku a skoušel černou olivu. „Nevím. Opravdu nevím,“ řekl jsem. „Měl jsem jeho ženy a všechno, ale jako bych se jen díval na dlouhý film.“

„Zvláštní,“ přemítal Grobenius. „Je to velmi intenzivní život. Obvykle zabírá spolehlivě... Napsal jste něco?“

„Ani řádku.“

„Tomu nerozumím,“ řekl a začal si skalpelem okrajovat nehty na nohou. „Takový nádherný materiál! Ty skvělé reálie! Věčná škoda je nevyužít. Musíte se víc snažit, mladíku.“

Tím mě popudil: „Jenže já nechci psát o Marcelu Raabovi, rozumíte?“

„A co tedy vlastně chcete?“ zeptal se Grobenius s úsměškem a kroutil palci u nohou, dlouhými jako užovky.

„Něco, čemu bych věřil.“

„To je ovšem dost neurčitá formulace.“

„Možná,“ vzdoroval jsem nesmyslně. „Ale já stejně napíšu svůj velký román. A bez vás. Bez těch vašich podfuků.“

Grobenius ani na chvíli neváhal a zvedl se z křesla: „Tak mnoho štěstí, mladý muži. A sbohem.“

Podával mi svou skvrnitou ruku a já jsem se náhle polekal.

„Ne! Počkejte!“ zvolal jsem. „Já... já to tedy ještě zkusím. Stejně mi nic jiného nezbyvá.“

Smutní králíci nás pozorovali červenýma očima a potichu trousili bobky.

„Výborně,“ pochvaloval si Grobenius. „Gratuluji vám. Tak se mi líbíte.“

Nabídl mi partagasku a dolil zubrovku.

Přítukli jsme si: „Na naši další spolupráci,“ řekl můj hostitel. „Aby byla konstruktivnější a užší.“

Zamyšleně se začal procházet po laboratoři sem a tam:

„Takže si to probereme ještě jednou. Náš experiment se nezdařil. Marcel Raab se ve vás neujal.“

Grobenius nalil do velké lesklé nádoby kapalný dusík a po laboratoři se rozlily vlny syčící mlhy. „Ostatně myslím, že kámen úrazu byl především v nedostatečném stupni duševní fúze. Jednička nemohla stačit, to už je teď jasné.“

Pokoušel jsem se jednat na úrovni: „Co tedy navrhuje?“

„Další experiment. Stupeň fúze zvýšit na trojku.“

„A kolik stupňů má vlastně ta vaše škála?“ zeptal jsem se a prstem kreslil na desku stolu pravoúhlé trojúhelníky.

„Deset. Poslední dva, které znamenají téměř totální splynutí, se ovšem z bezpečnostních důvodů nevyužívají.“

Tvářil jsem se, že si cosi zapisuji do svého kapesního diáře.

„Nechte toho,“ přerušil mě Grobenius. „Je třeba pustit se do práce. Můj čas je drahý.“

Šel a otevřel dvířka trezoru. Příšerné kameninové hrníčky se leskly jakýmsi potem a i z té dálky jsem cítil živočišné teplo, které vydechovaly.

„Poslyšte, o čem vlastně má být ten váš román?“

„O všem,“ řekl jsem. „Úplně o všem.“

„Dobrá... ale nešlo by to přece jen poněkud specifikovat?“ Dostal mě tím do úzkých.

„Chtěl bych napsat román o psychických zmatcích,“ řekl jsem. „Rozhodně nic povrchního. Nějaký opravdový duševní zápas by v tom měl být.“

Grobenius se zamyslel: „Troufáte si, mladíku! Ale to je nakonec vaše věc. Kdo chce kam, pomozme mu tam.“

Obrátil se a začal studovat své nádoby.

„Podívejme se tady na Norberta. Na Norberta Malínského.“

„Co je to za člověka?“ ptal jsem se, protože tentokrát už jsem hodlal být opatrnější.

„Řekl bych, že budete spokojen. Ztělesněný námět na psychologický román. Ten člověk je pravým dobrodruhem ducha.“

„Hmm. To by mohl vyhovovat,“ zamyslel jsem se. „A co ženy? Jak je na tom s ženami?“

„Mizerně,“ odpověděl můj hostitel lakonicky.

„Opravdu? To je skvělé!“ zaradoval jsem se. „Ženských mám totiž plné zuby.“ Narážel jsem na zkušenosti ze svého prvního pomocného života.

„Myslím, že to zkusíme,“ řekl jsem. „Beru toho vašeho Norberta.“ Potřásli jsme si rukama a pevně si pohlédli do očí.

Všechno pak probíhalo stejně jako poprvé. Brzy jsem ležel upoután na lůžko a nádobka s vizitkou Norbert Malínský byla instalována ve zdvihacím mechanismu. Zvědavě jsem pozoroval, jak Grobenius obratně a s jistotou manipuluje se svými aparáty. Naposled přistoupil k přístroji v mém záhlaví a na soustruženém hliníkovém kotouči, pod nímž byl nápis STUPEŇ FÚZE, nastavil proti rysce trojku.

Pak odešel do krytu. Minuta čekání uplynula jako voda.

* * *

DRUHÁ LEKCE: NORBERT MALÍNSKÝ

Jsem Norbert Malínský, dobrodruh ducha. Přátelé mi říkají Génij z Kyj.

Je mi zhruba čtrnáct, když jednoho večera vcházím do matčina pokoje pro Worterbuch der philosophischen Begriffe a nacházím ji v objetí instalatéra Syrového z přízemí. Na krku měla růžovou mašli. Tím končí mé schizoidně efemérní dětství.

V následujících týdnech, zalit studeným potem, studuji Freuda a Dostojevského a v železářství na rohu kupuji sekyru, jejíž hlašené topůrko připomíná tisíckrát prokletý falus. Čekám. K akci se připravuji dlouho. Ale pak přece jen přichází den a já stojím s vražedným nástrojem pod vestou přede dveřmi v přízemí. Otvírá Syrový v saténových trenýrkách a s lahví piva v ruce a za ním stojí jeho žena v prošivaném županu. „Tak copak nám neseš, Bertíku?“ ptá se to zvíře a říhá. „Matka vám posílá tohle,“ vyrážím ze sebe a podávám mu sekyru. Pak rychle odcházím.

Celé hodiny pak poslouchám Requiem pro violoncello, vzlykám hanbou a čekám na otce. Konečně přichází. Cituji mu dlouhé pasáže z Hamleta, ty o královnině zradě a nutnosti pomsty. „Já už to dávno vím, Bertíku,“ říká otec a unaveně se usmívá. „Musíš prostě mamince odpustit. Nech to plavat, ano?“

Jak jen jím pohrdám! Jak pohrdám marasmem světa a lidí! Definitivně se hroužím do sebe, kde jediné je čisto. Tam venku už mě nikdo nikdy nespatrií.

Je mi sedmnáct a čtu tři knihy denně. Vstávám ve čtyři a snídám lehkou chuťovku, řekněme Čapka nebo Hrabala. Místo oběda raději něco výživného, Prousta, Kafku, Sartra, prostě cokoliv na ten způsob a v dlouhých nocích klasiku pro usnutí, které však nikdy nepřichází. A nepřichází ani ukojení mé hladové duše,

protože ta zábavná melodramata jsou jen laciným pozlátkem pro nezasvěcené.

A moje poloprázdná duše se tedy jako balón nese vzhůru, nechává kvas bílkoviny hluboko pod sebou a blíží se k Vesmíru, jenž jediný je hoden zájmu. Čtu díla jako Vliv Velkého třesku na současný psychický stav kosmu, K dialektice vztahu černých a bílých děr a Přibližný odhad počtu Vesmírů v neutronu metodou Monte Carlo. Konečně jsem šťasten.

Před nástupem na vysokou školu ovšem nutno absolvovat letní pracovní aktivitu mládeže a zprostit mě té povinnosti se nepodařilo ani matce, kterou jsem o to písemně požádal. Chtě nechtě tedy nakonec odjíždím na brigádu do Dukovan. Na mé pokožce, nezvyklé slunci, už při cestě od vlaku naskakuje divná vyrážka, která se po první směně ještě rychle horší. Týden pak trávím v nemocnici. Po návratu na pracoviště jsem přeřazen do klimatizované kanceláře na severní straně administrativní budovy. Je tam se mnou jen tlustá sekretářka Máša, jejíž šéf odjel na dovolenou. Abych utloukl společnou nudu, předcítám jí celé hodiny vybrané úryvky z Kosmologických tezí. Čtu a čtu a svítí mi oči a ona den co den přisedává blíž. Je nám spolu dobře. Ale jednou, právě když jsem líčil události v okamžiku deset na mínus třiadvacátou sekundy po vzniku Vesmíru, se na mě vrhá a sráží mě ze židle. Žádá po mně cosi fyziologického. Naštěstí se mi daří včas utéci.

Urychleně odjíždím z Dukovan a oddychnu si teprve tehdy, když mě obklopí temné stěny mého útěšného pokoje. Pokouším se číst von Weizsäckera, ale ta hrozná scéna se znovu a znovu vrací před můj vnitřní zrak. Nedokážu na nic jiného myslet. V jedné obzvlášť strašné noci, to už bylo ke konci prvního semestru na univerzitě, píšu Máše dopis. Nazývám ji v něm „supernovou svého života“ a hovořím o „zběsilém pulsaru svého srdce“. Neodpověděla.

Zmítán hnusným vábením bílkoviny nemohu se soustředit na učení a zkoušku z fyziky se mi nedaří složit ani na poslední, děkanský termín. Vnucuji se sice se svými znalostmi Heisenberga, ale docenta to nezajímá. Spíš ho zajímá, že nejsem schopen vypočítat ani pád jablka do stometrové studny.

Do té studny padám já sám. Jsem na dně. Vyhodili mě ze školy. Kašlu na celý svět a na Vesmír obzvlášť. Pouštím se do studia svých nepřátel – lidí.

Složitou protekcí, v níž má bohužel prsty i moje proradná matka, se mi daří získat místo nákupčího v antikvariátu. Své knihy už teď neopouštím ani na okamžik. Čtu v zaměstnání i doma, na ulici i v prostředcích hromadné dopravy, prostě všude. V zájmu čistoty se stýkám už jen s několika vybranými jedinci.

Je mi čtyřiaadvacet. Cítím, že můj mozek, ztýraný největšími myšlenkami všech věků, je těhotný dílem. Miliardy informací se setkaly na velké křižovatce a teď jejich finální syntéza ohromí svět. Beru si neplacené volno, nakupuji konzervy a čas a uzamykám se ve svém pokoji. Za čtyřicet nádherných dní a nocí je dílo hotovo. Jmenuje se Elektron z hlediska psychoanalýzy a je v něm všechno. Ustrknu poslední zbytek čaje, jehož jsem v ty dny vypil snad hektolitry, silnou slohu rukopisu vkládám do obálky a pak jej nesu na poštu.

Odpověď přišla za měsíc: „Vážený soudruhu,“ stálo tam, „Váš zájem o filozofii je chvályhodný. Domníváme se však, že byste pro začátek měl zvolit jednodušší téma i formu. Zkuste bajku. S pozdravem Práci zdar Antonín Hlavička, lektor.“

Blbci. Všichni jsou to blbci. Chodím jako tělo bez duše a útroby se mi svírají ve vzteklé křeči. Ale pak mě mé vnitřní síly náhle docela opouštějí. Usedám a přepadne mě hrozná vlna lítosti a pocitu zmaru. Vanitas vanitatum. Merde. Největší myšlenky všech

věků mi najednou připadají jen jako naprosté hovadiny. Studuji Schopenhauera a Nietzscheho. Občas do mého pokoje přichází matka a pokouší se mě utěšit. Pokaždé ji však tvrdě vykážu ven. Cožpak nechápe, že za všechno může ona? Ta žena snad nikdy nečetla Freuda!

Trvá to rok, než se zase zvedám na nohy.

V době, kdy připravuji další dílo, Psychoanalýzu z hlediska elektronu, potkávám Kláru. Bylo to na vernisáži jakési výstavy. Pozoroval jsem, jak stojí nad exponátem „První vteřina existence“ a zamyšleně hladí jeho špatně hoblovaný povrch, když vtom si zadřela třísku. Spěchal jsem jí na pomoc a díky tomu jsme se seznámili.

Tichá rezonance našich duší je první toho druhu v dějinách. Jde o víc, daleko víc, než o sex. Sedáváme v mém pokoji, čteme a posloucháme Wagnera. Když dočteme, pouštíme se do dlouhých diskusí, táhnoucích se mnohdy až do rána. Jsou to bláznivé noci!

Poznal jsem už tisíce žen, ale málo platné: tahle živá je zase něco úplně nového. Pozoruji ji, jak si rozčesává vlasy, čistí brýle rukávem sametového kostýmu, či jak stoupá po krátkém žebříku k nejhořejší polici mé knihovny pro další svazek a zjišťuji, že to všechno má něco do sebe. Byl jsem bloud, když jsem se tak dlouho zdráhal zařadit fenomén ženy do svého studijního systému.

Plynou měsíce a roky a my se dostáváme výš a výš, a přitom Klára jen v opravdu nepatrném odstupu za mnou. Všechna čest. Občas se ptá: „A dál? Co bude s námi dál?“ Je tak sladká, když se ptá! „Budeme prostě na sobě pracovat, chápeš?“ odpovídám. Přikyvuje. Samozřejmě, že chápe. Naše porozumění je naprosto dokonalé. Tak nějak by měl vypadat každý důstojný vztah muže a ženy.

Knih rychle přibývá a už je není kam dávat. Objednávám tedy u truhlářů další policovou stěnu. Rozměřovat ji přišel statný a ve-

sely chlapík Jarda, člověk druhohorních způsobů, plný živočišného humoru. Pozorujeme ho s Klárou při práci a významně na sebe pomrkáváme. Když si do bloku tlustou tesařskou tužkou zapisuje velké číslice a pak na nich svačí černý krajíc s bučkem, je svým způsobem rozkošný. Jako posel z hluboké minulosti. Rozhodují se, že se s ním z obecně poznávacích důvodů musíme seznámit blíž, a tak k nám několikrát přichází i po pracovní době a vypije s námi sklenku pampeliškového vína. Je nám s ním dobře jako s milým vulgárním zvířátkem.

Jednoho dne přicházím domů a na stole nacházím vzkaz: „Odešla jsem s Jardou. Pokus se zapomenout. Klára.“

Je mi sedmadvacet let a ležím na psychiatrické klinice.

Občas mě navštěvuje otec. A matka... matka, ta přichází pokaždé. Skládá mi na noční stolek ovoce a sladké pečivo a vůbec si nevšímá toho, že ji ani nezdravím. Vypráví, co doma, co ve světě a taky jak u ní v práci. Nosí mi knihy, ale já se jich nikdy ani nedotknu.

Jsem tu už půl roku. Je únorová neděle a na oknech kvete námraza. Na zahradu teď nesmíme (chodí tam jen ten starý blázen Cyril), a tak hrajeme v klubovně „prší“ o zápalky. Nějak se dnes nemůžu soustředit. Neustále se dívám na hodinky a čekám na čas návštěv. A když odbije třetí, jdu dlouhou bílou chodbou k vrátnici, pak už utíkám a běžím a vidím matku, jak si na boty souká návleky z polyetylenových sáčků.

* * *

Přicházím k sobě. Matně vnímám Grobeniovu postavu, která se nade mnou sklání a tře mi spánky. „Jste Ivo Mlýnek,“ šeptá důvěrně. „Jste Ivo Mlýnek, mladý muži. Vzpamatujte se!“

Můj návrat je tentokrát podstatně obtížnější. Už sedím na pohovce, už se dokonce procházím po laboratoři, ale moje myšlenky se nechtějí urovnat. Jako bych ještě prožíval poslední krmení Malínského duše.

„Řekněte sám, nestálo to za to?“ ozval se Grobenius.

„Teď rychle půjdete a budete psát.“

„Dobrá. Budu psát. Panebože, jak já budu psát! Ale vás už k tomu nepotřebuju, rozumíte?“ Pohlédl jsem mu do očí a tentokrát nad ním pocítil jakousi převahu. Kdesi hluboko ve mně tkvěl nadhled budoucího spisovatele psychologických románů.

Chvatně jsem se rozloučil a vydal se ke konečné tramvaje. Chvěl jsem se rozrušením a zimou. Na žluté obloze se houfovali první ptáci, protože podzim už se rychle blíží.

* * *

Temný a nadějný hukot v mém mozku už nyní kolikrát přesahoval rozumné meze. Stačilo, abych spatřil uvadající květinu či nebe nad sebou a mou hlavou se hned valila lavina hypotéz a citátů a konečných a nekonečných závěrů, která někdy člověka až otravovala.

Ale mělo to i své výhody. Neuplynuly ani tři dny a já jsem měl konečně hotovou kostru svého románu. Bude to největší psychologický román všech dob. Dílo v uzavřeném cyklu. Ohromný symbol vesmírné i lidské podstaty: věčný návrat. Nebo drak, požírající svůj ocas, chcete-li.

* * *

Bylo třeba kout železo, dokud je žhavé. Hned příští sobotu jsem sbalil svou aktovku a vyrazil k Dobříši. Od země už studilo, ale nad

to jsem byl povznesen. Posadil jsem se na rezatou trávu, vlhkou a vonící po houbách, a na desky položil první list papíru.

„Ivo Mlýnek: Cykloida. Román odchodů a návratů.“

V jediném vzmachu propisovacího pera značky Hero jsem ihned pokračoval.

„Robert Kalínský najednou věděl, že to dokáže. Dlouhými kroky, jejichž ozvěna se dutě tloukla o aseptickou běl kachlíků kliniky, dorazil těch několik metrů k matce a podal jí ruku: ‚Dobrý den, máti,‘ řekl. ‚Nezlob se. Já jsem si jen odskočil na druhý konec Vesmíru. To nic. Už jsem zase zpátky.‘ Máti upustila tašku s balíčkem pomerančů...“

Dopsal jsem až sem a pak očima přelétl text. Připadalo mi, že jsem v životě neviděl tolik žvástů pohromadě. Pečlivě a hustě jsem škrtal jedno slovo za druhým, abych je co nejdokonaleji vymazal z mapy světa. Strávil jsem nad tím skoro půl hodiny.

Tak znovu a pořádně. Jde přece o mnoho.

„Duch Roberta Kalínského opsal kruh o poloměru patnáct let a teď se vracel do výchozího bodu. Byla únorová neděle...“

Škrt!

„‚Mami!‘ zvolal Robert, když spatřil svou matku. ‚Mami! Víš, kde jsem byl?‘“

Buď si třeba v pekle, osopil jsem se v duchu na svého hrdinu, ale vyjadřuj se lidsky. Škrt!

„Robert si náhle uvědomil souvislosti mezi matčinou a Karlinou zradou a vzápětí zkolaboval. Bylo to příliš silné...“

A příliš silné jsou i tyto kecy. Pryč s nimi.

Už bylo po poledni. Slabé zářijové slunce hřálo jen pro formu a pero mi tuhlo v prstech.

„Tento román je příběhem muže, jenž se vrátil z veliké výšky. Stojí a nedůvěřivě zkoumá zem u svých nohou...“

Přečetl jsem si to, každé slovo dal do rámečku a přidělal kolečka. Vznikl vláček.

Cožpak opravdu tak záleží na první větě? Piš, ponoukal Norbert Malínský ve mně. Okamžitě piš, vždyť vět bude ještě mnoho a všechny na tebe čekají jako na smilování! Copak to necítíš? Těš se, protože nastává velké dobrodružství ducha, jež je ti souzeno!

Tak a podobně mi radil ten přísný a vzdělaný člověk, ale já jsem to nedokázal. A když už byl trávník kolem mě posetý útržky papíru, jako by sněžilo, zvedl jsem se a šel pryč. Při cestě na nádraží jsem našel pár žampionů. Byly to pěkné kusy, vzrostlé a pevné a jindy by mě určitě potěšily. Ale dneska jsem do nich kopl.

* * *

Druhý den už jsem na tom byl zase líp. Nemá cenu si zoufat, chlácholil jsem se. Když to nešlo včera, půjde to jindy. Teď bude nejlíp přetaženou duši něčím rozptýlit.

Zavolal jsem Renatě a hned ten večer jsme vyrazili do biografu. Dávali Felliniho Romu. Moje vnímání bylo poslední dny zjitřeno působením cvičeného Norbertova ducha v mém nitru a já jsem byl tím filmem zcela fascinován. Všechny ty obrovské obrazy Města mnou pronikaly skrz naskrz. Občas jsem dokonce uchopil bezvládnou Renatinu ruku. Nebránila se.

Renato, Renato, teď konečně ti rozumím! uvědomil jsem si náhle. Už nejsem ten primitiv, co jsi jím tak pohrdala! Jsem dobrodruh ducha.

Když jsme vyšli z kina a čekali na autobus, upřel jsem na ni svůj plamenný zrak: „Vidělas? V tom filmu bylo všechno! Úplně všechno! Bylo to o tom, že svět je Řím. Že je nevyčerpatelný jako excitace virtuálních částic vakua!“

Renata si zamyšleně četla jízdní řád.

„Co je to ‚virtuální?‘“ zeptala se opatrně.

Zarazil jsem se. Já jsem vlastně vůbec nevěděl, co je to virtuální. To věděl jen Norbert Malínský ve mně.

„Bylo by to pro tebe příliš složité,“ řekl jsem. „Jde o fundamentální kategorii apriorního typu, která se nedá kodifikovat jinak než axiomaticky.“

„Cože?“

„To ti vysvětlím jindy,“ prohlásil jsem a rostla ve mně zlost. Zlost na mou novou podobu.

Najednou jsem dostal chuť se svěřovat: „Musím ti totiž vysvětlit spoustu věcí. Já navštěvuji cizí duše, chápeš? Prožil jsem už dva pomocné kondenzované životy, a tak se nediv, když už mě nedokážeš sledovat.“

„Ivo?“ ozvala se Renata po chvílce. „V poslední době se mi vůbec nelíbíš. Šíleně žvaníš.“

„Žvaním, abych ti zaimponoval.“

„Tímhle?“

Zpoza rohu zavrčel autobus.

„Tak ahoj,“ rozloučila se Renata chvatně.

Potvora. Potvora mizerná, blondatá.

Máš pravdu, Norberte, řekl jsem si v duchu. Jsou všechny stejné. Klára nebo Renata, je to vždycky jen půl metrů zfrustrovaného libida. Kašlem na ně. Jsou před námi vyšší cíle.

* * *

Každé odpoledne kolem jedné dokončím v kanceláři Výkaz o přehledu hodnocení a otvírám zásuvku s tlustým špalkem čistých papírů barvy slonové kosti. Jeden z těch listů kladu před sebe a v záhlaví

umísťuji nadpis: „Ivo Mlýnek: Cykloida. Román odchodů a návratů.“ A jindy zase „Ivo Mlýnek: Konec začátků. Psychologický román.“ Pak napíšu pár vět. Když je po sobě čtu, dělá se mi nevolno.

Zjišťuji, že idea mého díla, před pár dny ještě tak jasná, se ztrácí do nenávratna. Rozplývá se v marných záškubech mého pera až do naprosté nicotnosti. Škrtám a píšu a zase škrtám a už ani nerozeznávám slova od náhodných klikatin nervového tiků a střídavě proklínám Grobenia, Malínského a sebe.

Moji spolupracovníci mě pozorují s rostoucí účastí. Nikdy mě nevyrušují.

Nikdy mě ale taky neupozorní, že se blíží šéf. Dřív mu bylo v podstatě jedno, co po obědě dělám. Jenže ode „Dne reformy“, jak jej Miluš nepřítliš vtípně nazvala, mě považuje za neprověřenou osobu.

Znenadání ke mně přistoupí a pohlédne mi přes rameno.

„Jak to, že nepracujete?“ ptá se.

„Už mám všechno hotovo,“ tvrdím popravdě.

„Tak? Ukažte, podíváme se.“

Podávám mu vyplněný štos formulářů. Chvilku je pečlivě studuje.

„Tady uvádíte,“ říká a posouvá si na nose laciné brýle, „že zaměstnanci našeho hlavního závodu odpracovali v minulém čtvrtletí dva tisíce brigádnických hodin na úpravě okolí výrobní haly B. Je to tak?“

„Ano.“

„Já se vás teď zeptám takhle: Jak myslíte, že by vypadalo okolí haly B, kdyby se na jeho úpravě odpracovalo dva tisíce brigádnických hodin?“

„Jako visuté zahrady Semiramidiny,“ odpovídám podle svého nejlepšího přesvědčení.

„A jak vypadá ve skutečnosti?“

„Nevím. Už jsem tam dlouho nebyl.“

„Tak se běžte podívat, jestli máte odvalu!“ zvolá šéf. „Člověče, kde jste ta čísla sebral? Vždyť vy jste si je snad vymyslel!“

„Dotyčnou cifru mi předevedl nadiktoval soudruh Dyml,“ oznamuji a zapaluji si cigaretu. Dyml je šéfův nadřízený a strýc v jedné osobě.

„No dobrá, dobrá,“ praví šéf. „Prověříme to. A teď laskavě pokračujte v práci.“

„Vždyť já pracuji!“

„Ano? A na čem?“

„Na sobě!“ vybuchuji. „Já pracuji na sobě, chápete? Připadá mi to totiž daleko podstatnější, než ty vaše dementní formuláře.“

„Tak?“

„Já totiž píšu román, jestli vás to zajímá.“

„Zajímá nás to. Samozřejmě, že nás to zajímá.“

Miluš předstírá, že soustředěně koncipuje jakýsi dopis.

Ťuhák tvoří dlouhého hada ze svorek na papír.

Nejhorší ze všeho je, že šéf za celou dobu ani nezvýšil hlas. To já jsem ztratil nervy, ne on.

Do konce pracovní doby už nikdo nepromluvil.

* * *

Celou noc jsem pak seděl nad zmuchlanou kuličkou první stránky svého románu a přemýšlel.

Norbert Malínský ve mně umírá, uvědomoval jsem si. Budiž mu země lehká. Byl to idiot. Ale alespoň mi dokázal, že jsem opravdu schopen psát.

Musím to zkusit znovu. A tentokrát už pořádně. Přes všechnu tu bídu cítím, jak díky Grobeniovým pokusům rostu život za živo-

tem. Moje dosavadní neúspěchy souvisí především s příliš nízkým stupněm fúze. Je to jasné.

Půjdu tam. Ale tentokrát už sebou nenechám vláčet. V hlavě se mi rodil určitý plán. Musím Grobenia přelstít.

* * *

Jednoho dne na konci října jsem opět vystoupil na konečné tramvaje daleko na předměstí. Vzduch už byl velmi chladný. Zelené stroje ve skladech u silnice se pomalu pokrývaly rží a jedinou stopou života široko daleko bylo pár havranů, kteří posedávali na kostrách velkých transformátorů.

„Tak jen pojdte,“ přivítal mě Grobenius. „Jsem rád, že vás zase vidím.“

V duchu jsem musel přiznat, že mě to setkání také potěšilo, ale navenek jsem se ovládl. Nesmím připustit, aby si mě ten člověk omotal kolem prstu, jako se to stávalo dřív.

„Doufám, že jste přinesl rukopis,“ řekl můj hostitel, když jsme usedli v laboratoři.

„Nic jsem nepřinesl,“ odpověděl jsem bez lítosti.

Kdybych mohl o tom muži tvrdit alespoň něco určitého, řekl bych, že se v té chvíli zatvářil zklamaně.

„Já vám opravdu nerozumím, mladíku,“ prohlásil a nabídl mi jednu z těch svých tisíckrát prokletých oliv. „Dodal jsem vám přece hluboký a silný život. Přesně podle objednávky. Či snad ne?“

„Ale ano,“ odpověděl jsem. „Však mám taky hlavu jako balón. Jsem samý symbol a mýtus a sotva otevřu pusou, šíleně žvaním. O psaní raději ani nemluvě.“

Grobenius si opřel dlouhé nohy o vysokonapěťový generátor a založil ruce v týle.

„Obávám se, že váš případ je jasný, mladý muži. Jste prostě neschopný. Přiznejte si to. Přiznejte si to, dokud je čas.“

Smutní králíci se namáčkli na stěny svých klecí, jako by si mě chtěli prohlédnout zblízka.

„Vy jste zkrátka jeden z těch, co jim nepomůže ani zázrak na poušti, natož moje skromná vědecká metoda pomocných kondenzovaných životů. Kdepak, vy jste pořád ten hodný chlapec, co nejí špenát. Tep nehmatný. Celkově mrtev. Možná, že z vás jednou bude dobrý vedoucí nějakého okresního paběrkování, ale umělec?... Umělec nikdy.“

Už jsem toho měl právě dost. „To je jinak,“ řekl jsem a konečně mu byl důstojným protivníkem, „za všechno může ten váš mizerný sortiment. Samý nevkusný póvl a žádná pravda. Pouhé figurky z panoptika.“

„Hodláte snad koupit další lekci?“

„Ano.“

Nastalo krátké ticho, podbarvované jemným svištěním podzimního větru za oknem.

„Ano,“ opakoval jsem. „Tu záležitost je třeba nějak završit, jinak by to byl jen jeden veliký nesmysl.“

„A co by to mělo být do třetice?“ zeptal se Grobenius věčně.

„Teď už jen něco docela obyčejného, jestli mohu prosit,“ řekl jsem tiše. „Kruh se uzavírá. Můj poslední příběh musí být prostý jako tráva na mezi. Jako sklenice mléka. A pak sednu a napíšu román o základních lidských věcech.“

Grobenius si mě přeměřoval svým ještěrčím pohledem tak ostře, že jsem znejistěl.

„Vedete vůbec obyčejné zboží?“ otázal jsem se.

„Samozřejmě,“ řekl a otřel si ruce do montérek. „Obyčejné životy se teď žádají vůbec nejvíc. Musím držet krok s dobou.“

Z kapsy vyňal povědomý svazek klíčů a popošel k trezoru. Bylo to jako vždycky: když otevřel dvířka, bezděky jsem se celý schoukl do sebe. Z hlubin vyhrátého otvoru jako bych zaslechl temný hladový vzdech.

Grobenius zatukl nehtem na jednu ze svých nádobek:

„Zdeněk,“ řekl. „Myslím, že je to jasné. Člověk, jakého hledáte. Zemitý. Jednoduchý. Určitě budete spokojen.“

Zdeněk... Dobré jméno. Vzbuzuje důvěru už předem. Přesto jsem raději Grobeniovi položil pár orientačních otázek, týkajících se Zdeněkova života. Odpovědi byly vesměs uspokojivé.

„Je tu však ještě jeden háček,“ řekl jsem. „Stupeň fúze. Posledně jsme pracovali v třetím a podle mě je to pořád zoufale málo.“

„Dobrá, zkusíme pátý stupeň.“

„Víc by to nešlo?“ smlouval jsem.

„V žádném případě. Už takhle slevuji ze svých zásad.“

Dál už jsem ho raději nepokoušel. Zbytečně bych na sebe upozorňoval.

Natáhl jsem se na pohovku, pozoroval Grobenia při práci a poslouchal, jak ožívají jeho přístroje. Uvědomil jsem si, že mé rozechvění před pokusem se už začíná podobat naději a touze. Já už jsem ty jeho zatracené kondenzované životy potřeboval jako vzduch k dýchání. Jako drogu.

Když můj podivný učitel dokončil přípravu aparatury, potřásl mi rukou. „Zlomte vaz,“ řekl. Pak odešel do krytu na druhé straně místnosti.

Centrální hodiny experimentu pomalu odměřovaly poslední minutu před mým vstupem do třetího pomocného života. Pozorně jsem je sledoval. Když zbývalo deset vteřin, bleskově jsem se zvedl, uchopil do neposlušných prstů hliníkový kotouč a přetočil jej z pátého stupně na devítku.

„Co to děláte, člověče?“ uslyšel jsem vzteklý hlas z krytu. „Zbláznili jste se?“

Můj odhad byl správný. Grobenius už nestačil zasáhnout. S jistým zadostiučiněním jsem spatřil, jak se chromovaný drapák rychle spouští nad pokličku a s charakteristickým zaskřípěním ji bere do svých kleštin...

* * *

TŘETÍ LEKCE: ZDENĚK HAVLAS

Jsem Zdeněk Havlas, základní muž. Přátelé mi říkají Zdenda. Jako každý správný kluk jsem se v dětství zabýval stavbou modelů lodí a letadel. Já si totiž myslím, že kdo nestaví modely, není normální, fakt. Proto jsem se také po ukončení povinné školní docházky přihlásil na odborné strojní učiliště s maturitou. Mezi spolužáky jsem pro svou dobrou povahu a znalost karate velmi oblíben. Vyvádíme spoustu lumpáren, mezi kterými bych chtěl jmenovat alespoň vložení plastického lejna do třídní knihy a jiné. Ale tak už to chodí.

Večer sedáváme v parku před intrem a oblbujeme holky. Vůbec nejvíc je oblblá Monika, která mi to vždycky dokazuje v hlozích pod viaduktem. Je fakt správná, ale trochu coura.

Na diskotéky nechodíme. To nemá cenu. Máme v učilišti kapelu, jmenuje se Kapající kohoutek, a ta je daleko lepší, protože vyjadřuje názory naší generace.

Taky chodíme do kina. Nejlepší filmy jsou třeba Tři muži na zabítí a Maratónec, protože to je opravdu síla.

Při maturitním plese se seznamuji s Janou. Je to moje druhá holka, ale fakt bezvadná. Trávíme spolu celé léto. Dá se s ní bavit

o všem, ale nejvíc se samozřejmě bavíme o životě, jak to chodí a tak. Hodně se také věnujeme sexu, ale já myslím, že je to lidské. Navíc, ona má perfektní postavu.

Jenže léto uplynulo jako voda a já dostal povolávací rozkaz. Přejde den a stojím s Janou na peróně a utírám si slzy. Piju kořalku z plastického poháru. Přísaháme si, že si budeme každý den psát... Na důkaz té přísahy si vyměňujeme prameny svých vlasů a vkládáme je do sametových krabiček, které budeme u sebe nosit už pořád.

Vydrželo nám to půl roku. Na její poslední dopis jsem čekal skoro tři neděle: „Já jsem s Tebou fakt chtěla žít až do smrti,“ psala, „ale takhle to bude opravdu lepší pro nás pro oba, protože Karel je vedoucí v Ovoci a Zelenině. Tak Ti držím palce a ať Ti to utíká. Jana. P. S.: Za 550!“

Sametovou krabičkou s ústřížkem jejích vlasů ucpávám latrínu a piju Alpu francovku. Ale hlavně že je legrace. Té je tady na vojně spousta. Hrajeme biliár a chodíme na vycházky ke Třem lípám a do hotelu Praha. Také se tady učíme spoustu užitečných věcí pro život, například jak vykazovat činnost, což je nesmírně důležité. Na Janu už absolutně nečekám.

V polovině druhého ročníku se seznamuji s Pavlínou, protože já se můžu na nějakou Janu jediné tak vykašlat. Pavlína je úplně jiná než všechny holky, které jsem dosud poznal. Je to blondýna, dělá zapisovatelku u soudu a fantasticky si rozumíme. V životě jsem si s nikým tak nerozuměl, fakt. Pár dní před koncem vojny mi oznamuje, že je ve třetím měsíci.

Kamarádi mi říkají, ať neblbnu, ale já se rozhoduji, že si Pavlínu vezmu. Důvodů je spousta, hlavně moje dobrá povaha a taky to, že mě nějaká Jana už vůbec nezajímá.

Tak máme tedy veselku. Od Pavlíniných rodičů dostáváme i nějaký ten počinek do začátku: půl jejich vily a Ladu patnáctistovku.

Myslím, že hlavní je z ničeho nedělat vědu. To nemá cenu. Máme s Pavlínkou dceru Lenku, je opravdu sladká a už jí roste první zoubek. Taky jsme si pořídili Tesla Color a já vidím, že se nám ten život opravdu vydařil.

Ráno v šest snídani na vidličku, rozespalou pusu jen tak nasucho a pak trapem do dílny. To je fakt k zbláznění, co my tam užijeme legrace. Já jsem něco podobného neviděl ani v televizi, hlavně když Standa dělá Jiřího Korna. Prostě seky. Auta mě bavila už odmala a tady jsem pochopitelně ve svém živlu. Málo platné: kdo jednou pořádně čichne ke šmíru, je ztracený navždycky. V půl čtvrté odpoledne solsapon a vroucí sprcha a honem k mamíně. Pusu Pavlínce a pusou Lence, nic se tak nelíbá, jako ta naše maličká, s tchánem dát řeč o těch zatracených atomových elektrárnách, tchyni pochválit moučník a už je tu večere. Hned po ní buď na melouch, nebo něco podělat na baráku, zkouknout Tesla Color a v úterý s kamarády na pár orosených, protože já myslím, že kdo se nedokáže bavit, není normální. V jedenáct nula nula s Pavlínkou přistáváme na našem letišti a hned zase spolu vzlétáme do oblak, vždyť mladá krev chce svoje, a když štěstí zrovna neodháníte, klepe na vaše dveře skoro bez přestání.

Tak už takhle klepe osmý rok. Tři sta pětadesátkrát osm je něco ke třem tisícům úderů štěstí, z toho několik levých háků a několik pravých, a vy sotva stačíte podklesávat v kolenou.

Máme další dceru, Alenka se jmenuje. Pavlína po ní dost přibrála, holka naše zlatá, a naše společné lety v jedenáct nula nula už tedy raději potmě, jako když po dlouhé noci startují dva těžko-

tonážní stroje. To jsem, myslím, řekl dost pěkně. Já jsem se vůbec dost změnil. Nedávno jsem si koupil knihu.

Potkal jsem Tomáše, spolužáka ještě z devítiletky. Je geologem a lovcem života. Ted', když se po letech přijel podívat do svého rodiště a sedí s námi nad kalíškem, stává se rázem králem městečka. Podařilo se mi ho pozvat k nám domů. Vypráví o světě a lidech, polyká křupky, znalecky ochutnává víno, které jsem koupil pod rukou, a Pavlína na něm může oči nechat. No co, co, říkám si v duchu podrážděně, všechny ty tvoje cetky bych nevyměnil za jediný měsíc s Pavlínou, protože my máme jednu svoje jistý a to ty nikdy nepochopíš. Po večerech si čtu svou knihu. Je od Vladimíra Párala a nedá se sehnat. Čtu a čtu a myslím na Tomáše a vzmáhá se ve mně taková divná touha, že nakonec musím vstát a bloudit domem a chlemtat vodu přímo z kohoutku. Když se vrátím do ložnice, probudím Pavlínu a jdu si vzít své jistoty, jenže ruce jako by se mně bořily do měkce pružícího prázdna a já pak usínám s očima doširoka upřenýma na bílé promítací plátno stropu.

V šest ráno snídaně na vidličku, první dnešní pálení žáhy, poslepu se pokouším rozeznat tento den, ale jde to čím dál hůř a už nepomáhá ani kalendář.

Z dílny rovnou domů. Hned u vrat se na nás navěsí ten rozkvokaný babinec. Takhle postavit je vedle sebe, Pavlínku, Lenku i Alenku a po řadě je nakopnout do těch jejich bavlněných prdýlek, to by bylo něco, ale já si samozřejmě jenom dělám legraci, která musí být.

Moje milenka se jmenuje Vanda. Je vdovou po advokátovi a kdysi hrála v symfonickém orchestru na violu. Občas mi čte věty ze svých starých knih a ptá se, jestli jsem je pochopil. Když odpovím, že ne, velmi ji to vzrušuje. Vypráví mi o dobrodružstvích

svého ducha a mně běhá mráz po zádech, jako bych stál na kraji velikého moře.

„Takhle už dál ne, Pavlíno,“ říkám své ženě jednoho dne vyčerpaně. „Já se dusím, víš? Miluju tě a žádám, abys šla k čertu. Dáme si absolutní svobodu, ano? Budeme si každý dělat, co chceme. Začni si třeba s Tomášem, mně je to jedno, a o mě se nestarej. Prosím. Slyšíš? Já tě prosím!“

Pavlína pláče. Nic nechápe. Ta moje husička totiž vůbec nic pochopit nedokáže. Dívá se na mě opuchlýma červenýma očima a vzlyky jí šklubou stárnoucími rameny a ve mně se vztek střídá s lítostí. Nejraději bych jí jednu vrazil. Nejraději bych ji pohladil. Ale nejsem schopen ani jednoho, ani druhého.

Chce to jen sebrat sílu, nic víc. Dnes ještě naposledy na koupaliště s Lenkou a Alenkou, naposledy vyměnit veliké moře za ohnilou vodu v betonové jámě... A ještě naposledy osušit holkám nevědoucí hlavy a ještě se zasmát jejich pusám červeným od melounu a tím to končí.

Napsala mi Jana. Rozešla se s Karlem a chce, abych za ní přijel. Kdybych prý chtěl, má pro mě v Praze skvělý flek. Hodně cestování a málo dřiny. Stačí říct a všechno zařídí.

Můj babinec už spí. Potichu vstávám z postele a oblékám se. Pak naposledy přikrývám svou věčně odkopanou ženu a jdu do před-síně. Ve spáncích mi hučí a to je moc dobře, protože jinak bych z dětského pokoje slyšel oddychování dvou tenkých hlásků.

Sedím v nočním vlaku a jedu na sever a vidím, že na obzoru se zdvíhá cosi jako svatozář. Jakési moře světla se tam jasní. V takovém moři se teď hlavní město koupe už pořád.

„Jízdenky, prosím,“ říká průvodčí...

* * *

Do mlh mého třetího kondenzovaného života vstoupil zlostný Grobeniův hlas.

„Tak tohle jste dělat neměl, mladý muži. Tohle ne. Následky si poneseš sám. Já si myju ruce.“

Moje bolavá ústa se otvírají a cosi mumlají, ale nerozumím jim ani já sám. Hlavou mi proudí neurovnané útržky základních myšlenek a od žaludku stoupá táhlá kyselá vlna. Celé mé tělo jako by se kamsi pomalu otáčelo.

Pokouším se otevřít oči, ale dlouho se mi to nedaří. Grobenius se ke mně naklání a prudce mnou třese.

„Co je s vámi? Ozvěte se, člověče!“

„Pavlíno!“ říkají má ústa. „Pavlíno!“

„Co to povídáte? Pavlína? Jste Ivo Mlýnek, rozumíte?“

„Pavlíno,“ opakuji. A opět usínám.

Můj spánek však netrvá dlouho. Když procitám podruhé, je mi už líp a ztěžka usedám na kraj lehátka.

„Máte vůbec ponětí, kde jste?“ ptá se Grobenius.

„Ano,“ odříkávám zastřeným hlasem. „Jsem ve vaší laboratoři. Aplikujete na mne svou metodu pomocných kondenzovaných životů pro začínající spisovatele.“

Slyšel jsem, jak si Grobenius zhluboka oddychl.

„Ještě že tak,“ řekl. „Buďte rád, že jsem vás z toho dostal. Pamatujete si, mladíku, co jste udělal?“

„Zvýšil jsem fúzi na devítku.“

„Právě. Moc nechybělo a byl by z vás navždycky blázen. Máte víc štěstí než rozumu.“

Asi bych mu měl být vděčný, ale nějak se pořád nemohu dostat do svých kolejí. Přemáhá mě jakýsi zvláštní nával lítosti, jehož zdroje příliš nechápu.

„Pavlíno,“ šeptám.

Grobenius mě pozorně sleduje a polyká olivy: „Poslyšte, vy se mi pořád nechcete líbit. Mluvíte z cesty. Lehněte si, budeme muset provést určité testy.“

„Není třeba. Opravdu,“ bránil jsem se matně. „To bude dobré. Já se vzpomatuju.“

Zvedl jsem se, požádal o ručník a šel se osprchovat. Byla mi zima. Krutá zima, která se nerozplynula ani pod horkým bičem vodních provazců v neutěšené Grobeniově koupelně.

Když jsem se vrátil, Grobenius se ke mně choval víc než odměřeně.

„Naše školení skončilo, mladý muži,“ řekl. „Nehodlám dál riskovat s lidmi, kteří se chovají jako děti. Pokud byste měl nějaké potíže se svým nynějším stavem, přijďte se nejdříve poradit se mnou. Psychiatr by vám stejně mnoho nepomohl.“

Rozloučili jsme se chladně. Já jsem byl myšlenkami úplně jinde a Grobenius se tvářil, jako bych ho už vůbec nezajímal. Ani stopku zubrovky na odchodnou mi nenabídl.

Vyšel jsem před dům a na okamžik mi bylo, jako bych vstupoval na půdu cizí planety. Snad za to ale mohla jen těžká sírová mračna na nízké obloze.

* * *

Neuplynul ani den a já jsem se už z nejhoršího zotavil.

Konečně mám svůj příběh! Jsem jím plný. Cítím ve všech kostech, že tentokrát je to ono.

Teď půjdu a budu psát. Nejprve ze všeho ovšem musím svému příběhu vymyslet rozuzlení, protože vinou předčasného Grobeniova zákroku a možná i působením zvláštních vlastností jeho mentálních černých děr zůstal neuzavřen. A já vím, že to tak nemůžu nechat.

Napíšu tedy dílo o základních lidských věcech. O svobodě jed-
nání a taky o malém městě a jeho lidech, které jsem tak důvěrně
znal.

Vzal jsem svou aktovku a vyjel k Dobříši. Venku na mém ob-
líbeném místě poblíž zámku už se při nejlepší vůli sedět nedalo,
a tak jsem se uchýlil do tiché zapšklé hospůdky poblíž nádraží.
Poručil jsem si pivo a kávu a na flekatém ubruse rozložil své ná-
činí. Štamgasti se zájmem pozorovali mé počínání a já, když jsem
uchopil pero, jsem se cítil jako opravdový spisovatel. Nadpis jsem
prozatím vynechal. Už jsem byl zkušený a věděl jsem, že na něj
ještě bude času dost a dost.

„Čeněk Pavlas si oddychl,“ napsal jsem první větu. „Už nemohl
nic změnit a ten pocit ho uklidňoval. Vymrzlý noční vlak každou
vteřinu zvětšoval jeho vzdálenost od bývalého domova. Mířil na
sever. Vstříc svobodě.“

Krucinál, jakápak svoboda, rozhořčil jsem se v duchu. Vždyť ten
chlap je vůl. Nevidí si ani na špičku nosu a žene se za chimérami.
Za Janou. Za jakýmisi přeslazenými pubertálními vzpomínkami.
A přitom... Náhle jsem si představil Pavlínu a děti, viděl jsem, jak
se malá Lenka ptá, proč je tátovo místo u stolu prázdné, a udělalo
se mi nanic.

Tak dost, řekl jsem si po chvíli, jen žádný sentiment. Je pěkné,
že si ty obrazy tak bereš za své, domlouval jsem si, budoucímu dílu
to jistě prospěje, ale všeho s mírou. Teď to chce trochu chladné
profesionální úvahy.

Jakže tedy bude pokračovat Zdeňkův, respektive Čeněkův pří-
běh? přemýšlel jsem. Ten člověk by se například mohl jednoduše
vrátit domů. Vystoupí dejme tomu v Benešově, počká na příští
vlak opačným směrem a hotovo. Je to ovšem poněkud triviální ře-

šení. Píšu přece román a ne povídku do Katolických novin. Kdepak, ten člověk musí dostat za vyučenou. Jana ho v Praze dostane do špatné společnosti, on začne pít, nebo raději nějaké drogy, protože alkohol je už dneska příliš slabé kafe. Nechá se přemluvit k účasti na velikém kšeftě, ale ukáže se, že je to podraz... Mechanicky jsem sprádal dějovou osnovu, snažil jsem se představit si atmosféru budoucích scén svého románu, ale cítil jsem, že mi chybí soustředění. Byla ve mně taková neurčitá rozmrzelost, pocit velikého nesmyslu, který mi nedopřával klidu a tvůrčí pohody.

Objednal jsem si tlačenkou a nad jejími šedivými plátky jsem si znovu a znovu uvědomoval, že chci jediné: aby se ten člověk vrátil domů.

Dilema mezi mým osobním přáním a potřebami díla se mi ten den už nepodařilo vyřešit. Seděl jsem tam nad čistým papírem až do zavírací hodiny a jen tak tak stihl poslední spoj do Prahy. Když mě můj noční vlak unášel na sever, opět jsem zapochyboval, že v životě vůbec něco dokážu.

Celou noc se mi zdálo o Pavlíně. Nic konkrétního. Jen takové drobné záběry z domácnosti, trochu zkreslené potrhlou logikou snu: Pavlína, jak ukládá holky ke spaní. Její pěkný smích, když všichni hrajeme vzadu na zahradě kriket. Pavlína, jak poklízí, jak pomalu a pečlivě vytírá podlahu. Pavlína v potemnělé ložnici.

* * *

Každý den kolem jedné dokončím v kanceláři Výkaz o přehledu hodnocení, ze zásuvky vyjmu čistý list a přemýšlím nad svým románem. Jeho obrysy se zaostřují. Dochází k syntéze mých bohatých životních prožitků do souvislého epického proudu. Zdeněk

alias Čeněk se v Praze seznamuje s inženýrem Marcellem Raabem alias Martinem Baarem, který ho uvádí do velkého života. Čeněk je zpočátku ohromen filmovým spádem pikantních epizod v pražském vysokém polosvětě a vůbec si nevšimne, že funguje jen jako prototyp zazobaného balíka pro pobavení aristokracie a jako zdroj peněz. Zanedlouho je na mizině. Jana, tajně spřažená s Baarem, se s ním nemilosrdně rozchází, hned jak jí přestane být užitečný. Čeněk ztrácí půdu pod nohama. Zmítán ode zdi ke zdi se obrací k duchovnu. Na vernisáži výstavy Nátěrová hmota a podstata se potkává s Robertem Kalínským a pod jeho vlivem se vrhá do opožděného studia světa...

Přemýšlím, zásadní postřehy si ihned zapisuji a kolem třetí už je celý papír pokryt poznámkami.

Miluš s účastí pozoruje mé snahy a vaří mi jedno kafe za druhým. V poslední době si mě začíná nějak všímat. Bůhví, čím jsem ji tak zaujal. Po straně mě varuje, že se mi šéf chystá dát výpověď. Jenže mně je to zcela lhostejné. Opravdu.

Celé večery sedávám doma a myslím na Pavlínu.

Já ji totiž miluju.

* * *

„Tak co píšeš, Ivo?“ ptají se moji přátelé a významně na sebe pomrkávají.

„Plánuju román o základních věcech člověka. O muži, který neví, co chce,“ říkám jim.

„Čili o sobě?“ špičkujej.

„Já to náhodou vím přesně,“ lžu. „Chci být spisovatel.“ A vyprávím jim Zdeňkův příběh. Mají čistou hlavu, třeba mi poradí.

„Jen ať jde ten tvůj Zdeněk,“ říká Pavel. „Já to znám. Když to na člověka přijde, prostě musí jít. Není mu pomoci.“ Souhlasí s ním i Standa.

„Vůbec tomu nerozumíte,“ odporuji podrážděně. „Já náhodou Pavlínu znám. Je to skvělá ženská a Zdeněk se s ní měl jako nikdo. Když odejde, bude toho litovat do smrti.“

Pokusil jsem se jim Pavlínu vylíčit. Mluvil jsem o tom, jak je trpělivá a laskavá, jak dobře vychovává své děti, jaká je to kuchařka a jak šikovná milenka. Dobře jsem mluvil. Viděl jsem, že to na mé přátele opravdu působilo. Jen se trochu divili, kde jsem ke všem těm detailům přišel, a já jsem jim musel rychle říct, že je to prostě jen moje literární představa ženy, která tragicky doplácí na svou dobrotu.

„Když je to tak,“ prohlásili moji přátelé, „když je ta Pavlína takový poklad, nechápeme, nad čím přemýšlíš. Zdeněk se po čase vrátí a padne před ní na kolena. A bude zase dobře.“

„Vidíte, že by to bylo nejlepší?“ zářil jsem. Chtěl jsem dokonce pro všechny objednat zubrovku, ale v našem lokále ji nevedli. A tak jsme skončili jako obvykle u myslivce.

* * *

V noci jsem měl zase divný sen. Ležel jsem s Pavlínou v posteli, objímal ji kolem ramen a šeptal jí do uší nesmysly. „Neboj. Nikdy od tebe neuteču,“ řekl jsem. Velmi se tomu podivila. Pochopitelně. O zvláštních vlastnostech Grobeniových mentálních kolapsů nemohla mít tušení. „Nejde na tebe horkost, Zdeňku?“ zeptala se starostlivě. Míchalo mě, že mě považuje za Zdeňka, ale s tím se dalo těžko něco udělat. „Neboj. Nic mi není. Chtěl jsem ti jen říct, abys byla klidná.“ „Uvařím ti heřmáněk,“ rozhodla se má žena,

neboť to byla má žena, a šla postavit vodu na sporák. Pozoroval jsem ji dveřmi ložnice a poznával každý její drobný pohyb a těšil se na to, až se vrátí ke mně.

* * *

Byl to krásný sen a probuzení bylo kruté. Ale měl jsem pocit, že z toho snu přece jen něco přetrvalo i do bílého dne.

V telefonním seznamu jsem našel číslo Zdeňka Havlase. Muž toho jména tam byl naštěstí pouze jediný.

„Havlas,“ ozvalo se ve sluchátku obhrouble.

„Tady je váš přítel,“ řekl jsem opatrně. „Znáte jistého Viléma Grobenia?“

„Jistěže znám. A co má být?“

Je to tedy on. Mýlka je vyloučena.

„Chtěl jsem vám jenom říct, že jste idiot,“ prohlásil jsem. „Měl byste se vrátit ke své ženě. Já tomu rozumím, věřte mi.“

„Co to žvaníte, člověče?“ strnul ten na druhém konci linky. „Nechtěl byste se laskavě nejdřív představit?“

Položil jsem sluchátko. Stál jsem, zdrcen tím trapasem, a ani jsem si nedokázal vybavit, proč jsem tam vlastně volal. Vždyť jsem nic jiného nemohl čekat. O čem bych se s tím člověkem bavil? Podělil se s ním o své zkušenosti s jeho ženou? Nesmysl. Začíná mi přeskakovat.

* * *

Varování, jehož se mi dostalo, však asi nebylo dostatečně důrazné. Puzen neodolatelným vábením jsem si nedlouho nato vzal dovole-

nou, nasedl na vlak a vyrazil na jih. Do městečka, kde jsem vlastně strávil velikou část svého života.

Když jsem vystoupil na malém nádraží, obtěžkaném truhlíky s odkvetlými muškáty, zajíkl jsem se dojetím. Znal jsem to tu. Opravdu jsem to tu znal. Z tohoto nástupiště jsem kdysi zbaběle utíkal před svým štěstím. Do téhle kavárny jsme chodili s Pavlínkou a dětmi na karamelový pohár a ve vinárně nad ní jsme strávili několik bouřlivých nocí při květinových bálech. Tady v hotelu na náměstí jsme tenkrát, ještě za svobodna, upletli Lenku. „Dobrý den, paní Sedláčková,“ pozdravil jsem slušně prodavačku z našeho konzumu. Udiveně se za mnou otočila. A minul jsem autodílnu. Tady jsem devět let pracoval. Až ke mně se nesl pach motorového oleje a já jsem měl sto chutí podívat se, co pořád dělají kluci. Cítil jsem však, že se to nehodí.

Prošel jsem kolem kasáren, podél dlouhé ohrady textilky a potom už vzhůru vilovou čtvrtí k nám domů. Parčík se dvěma tisy a za ním luxferová rezidence kvěťákového krále Hoffmanna. A pak už náš plot. Opřel jsem se o keramické tvarovky a nahlédl do zahrady.

Má žena Pavlína stála opodál a hrabala spadané listí. Ve svém huňatém angorském svetru vypadala báječně. I kašmírový šátek, který měla na hlavě, jí slušel. Pozoroval jsem ji, jak pracuje, pilná jako vždycky, a všechno se ve mně svíralo touhou. Touhou jít a obejmout ji. Pavlíno, holka moje zlatá, já jsem se ti vrátil! chtělo se mi vykřiknout. Visel jsem tam na tom plotě snad půl hodiny... a pak jsem se už neovládl.

„Pavlínko! Totiž... paní Havlasová!“ zasyčel jsem hlasitým pološepem. „Potřeboval bych s vámi mluvit!“

Moje žena se ohlédla, nedůvěřivě zaváhala, pak položila hrábě a přistoupila trochu blíž.

„Přejete si?“ zeptala se odměřeně. Její hlas, tak živý a opravdový, mě zbavil zbytku sebeovládání.

„Vy mě neznáte, paní Havlasová, ale já vás znám velmi dobře. Těžko se mi to vysvětluje... Já... Byl jsem několik let vaším mužem.“

Moje žena o krok couvla.

„Ne! Neutíkejte!“ křikl jsem. „Já vím, mluvím jako blázen, ale je to pravda! Stal jsem se... obětí jistého vědeckého experimentu, díky němuž jsem byl totožný s vaším manželem. Se Zdeňkem. Věřte mi! Mohu to dokázat! Například ten šátek, co máte na hlavě, jsem vám daroval k jmeninám... bylo to tuším před třemi lety. Nebo před čtyřmi?... Na tom ostatně nezáleží... Mám vás rád, rozumíte?“

S tím, jak rostla úděsnost mého žvanění nad všechny meze, rostlo ve mně i zoufalé odhodlání v něm pokračovat.

„Chtěl bych vám spoustu věcí vysvětlit. Zdeněk byl hlupák, že vás opustil. Jste báječná žena a skvělá manželka. On to nechápal, protože byl jen veliké dítě, ale já... já jsem jiný. Ledacos jsem v životě zažil a moc dobře vím, co jsem ve vás ztratil. Myslím, že bychom to spolu měli zkusit znovu. Já bych si vás dovedl vážít, věřte mi!“

Pavλίna měla vždycky pro strach uděláno. Ani v této chvíli se nebála. Spíš mě pozorovala se stejným zaujetím, se kterým vždycky sledovala portréty zvrhlíků v pořadu Federální kriminální ústředna pátrá.

„Jmenuji se Kučerová, mladý muži,“ řekla po chvíli a opět se chopila hrábí.

Chtěl jsem cosi říci, ale slova mi uvázla v krku, a než jsem se vzpamatoval, otevřely se domovní dveře. Na zahradu přicházel udělaný chlap s neholenou bradou a v ruce držel motyku.

„Kdo je to, miláčku?“ zeptal se ten muž Pavlíny a zapálil si viržinko.

„Nevím. Nemám tušení,“ odpověděla má žena. „Nejspíš nějaký cvok.“

Chlap objal Pavlínu kolem ramen a otráveně na mě pohlédl:
„Koukejte zmizet, než napočítám pět. Jinak za sebe neručím.
Tady nemáte co dělat.“

„Jak to že ne? To vy tu nemáte co dělat!“ chtěl jsem se ozvat. Můj hlas však zcela selhal. Odpadl jsem od plotu a pomalu se vydal na cestu k nádraží. Ze všech sil jsem se snažil, abych se neohlédl.

Když jsem ušel několik kroků, měl jsem pocit, jako bych zaslechl hlásky svých dcer. Ale byla to možná jen halucinace.

Následky té návštěvy na sebe nenechaly dlouho čekat. Nebyl jsem už zkrátka schopen myslet na nic jiného než na Pavlínu. Dřív jsem ji jenom miloval, ale teď jsem na ni navíc žárlil. Já, který jsem jako Marcel Raab měl stovky žen, já, který jsem jako Norbert Malínský stanul na vrcholu poznání, jsem žárlil, jak bůh káže.

Žárlil jsem v zaměstnání i doma, na ulici i v metru a nebylo mi pomoci.

Rychle jsem ztrácel kontakt se světem. V zaměstnání jsem dostal výpověď a vůbec jsem se nestaral, čím se budu dál živit. Miluš mi sice nabízela, že něco sežene, ale mně teď její zájem vysloveně vadil. Nestál jsem o něj.

S přáteli jsem se docela přestal stýkat. Možná to byla chyba, možná, že bych s nimi přišel na jiné myšlenky, ale já jsem prostě chtěl být sám.

V těch jasnějších chvílích jsem na sebe měl pochopitelně vztek. Uvědomoval jsem si, že je to všechno moje vina. Nebral jsem dost vážně Grobeniova slova o nebezpečí, které doprovází nejvyšší stupně duševní fúze při jeho experimentech. Riskoval jsem, a teď to tedy mám. I s úroky. Místo spisovatele je ze mě troska.

Plynuly týdny a můj stav se neměnil.

Jednou, tuším koncem listopadu, jsem před kinem Blaník potkal Renatu. Chovala se docela mile. Snažila se mě dokonce pozvat na

příští představení a přislíbila i společnou návštěvu její garsonky. Já jsem však prakticky nereagoval.

* * *

Bylo už před Vánoci. Po dlouhé době jsem se opět pokoušel psát. Víc než kdy jindy jsem cítil, že všechno, co v sobě nosím, musím dostat ven. Už z profylaktických příčin.

Vyňal jsem tedy ze své aktovky bílý list papíru a přemýšlel nad prvními slovy svého románu. „O lásce“ se bude jmenovat. Jen tak, obyčejně.

Moje kuličkové pero náhle začalo psát. Psalo a psalo, utěšeně přibývala řádka za řádkou a věta za větou... a najednou jsem viděl, že píšu dopis své Pavlínce.

„Milá paní Kučerová,“ stálo v něm mimo jiné, „jak už jsem uvedl při své osobní návštěvě, velmi Vás miluji. Mohl bych využít této příležitosti a jednoznačně Vám dokázat, že jsem opravdu byl Vaším manželem Zdeňkem. Mohl bych například do detailu popsat zařízení naší společné domácnosti až po poslední kus kuchyňského náčiní včetně. Mohl bych například pohovořit o Vaší roztomilé pize, kterou obvykle skrývá Vaše prádlo značky Naturana a které jsme říkali Jarmilka. Mohl bych vzpomenout oslovení ‚Ty můj pej-sane‘, které jste často používala v nejkrásnějších chvílích našich společných nocí. Mohl bych také uvést, že jste v těhotenství jedla omítku z garáže a do kávy si přidávala fenykl. Ale neudělám to. Cítím, že jste mi schopna uvěřit i bez toho, protože jiskra, která kdysi mezi námi přskočila, nemohla zhasnout beze stopy.

Nerad bych Vás unavoval hloupým alibismem, ale přesto Vás chci ubezpečit, že nemám se Zdeňkovým útekem nic společného.

Jeho tragická chyba mě nesmírně mrzí a dnem i nocí ji toužím napravit. Kvůli sobě. Kvůli Vám. Kvůli našim krásným dětem. Mohu doufat...?“

Na jiném místě jsem zase psal:

„Svou lásku jsem ochoten dokázat i tím, že se vzdám svých ambicí stát se spisovatelem, přeruším svůj slibný literární vývoj a budu se věnovat pouze rodině. Už jsem totiž pochopil, kde je moje místo. Svůj román napíši činy po Vašem boku...“

Dopis jsem zanesl na hlavní poštu a poslal jej expres a reko-mando.

* * *

Minuly tesklivé Vánoce i smutný Silvestr a odpověď nepřicházela.

Z nedostatku lepšího zaměstnání jsem se věnoval filozofování. Nejvíc jsem přemýšlel o významu stupně duševní fúze, o pravých a pomocných spisovatelích, o pravých a pomocných láskách a jak je od sebe rozeznat.

Už mi nevadilo, že si mě nikdo nevšímá. Už mi nevadilo, že nikdo neposlouchá temný a nadějný hukot v mé hlavě. Chtěl jsem jen, aby jej uslyšela má žena. Bylo mi však čím dál jasnější, že na tomto světě se mi to nepodaří. Na tomto světě rozhodně ne...

A pak mě to konečně napadlo. Řešení bylo prosté. Tak prosté, že jsem zůstal v němém úžasu.

* * *

Byl už konec ledna a já jsem opět stál na konečné stanici u Grobeniova domku. Pamatuji si, že sněhu bylo tehdy málo a ten, který

se přece jen udržel na kostrách tří velkých transformátorů a pod náspem trati, jako by byl pokryt šedozelelou plísní.

„Jen vstupte, mladý muži,“ řekl Grobenius, když mě spatřil. Nepřipadalo mi, že by byl právě překvapen.

„Nějaké potíže?“ zeptal se.

„Vy se ptáte? Vy se ještě ptáte?“ zvýšil jsem hlas.

„Jen klid. Pojdme se na to raději posadit.“

Prošli jsme chodbou, vymrzlou a nepřívětivou, a vkročili do laboratoře.

„Opravdu. Nevypadáte nejlíp,“ řekl Grobenius, když jsme usedli, a nehybně se usmíval. „Kdybych nevěděl, že je to jen následek vnitřního tvůrčího boje, hádal bych na neopětovanou lásku.“

„Nesmysl,“ lhal jsem. „Jakápak láska. Z toho už jsem dávno vyrostl. Víte přece sám, co všechno už mám za sebou.“

„Tak co máte vlastně na srdci, mladíku?“ Přistrčil mi talířek s olivami, scvrklými jako novorozeňata.

„Nic zvláštního. Pouhý obchod. Nabízím deset tisíc za další lekci vaší školy.“

Grobenius si opřel nohy o rám pojízdného sterilizátoru. Má nabídka ho zřejmě zaujala. Zapálil si partagasku.

„Deset tisíc, říkáte?“ zeptal se pomalu a vyfoukl nasládlý dým. „A nebudete dělat hlouposti?“

„Na to se spolehněte. Jako že se Mlýnek jmenuju. Potřebuju prostě jen zažít něco silného. Můj poslední pomocný život byl příliš banální. Jsem bez inspirace. Vyschlý jako troud.“

Vymýšlel jsem si, až se hory zelenaly, a po očku sledoval, co na to Grobenius. Z jeho pohledu jsem však jako obvykle nevyčetl vůbec nic.

Beze slova vstal a otevřel dvířka trezoru. Všechny nádoby s kondenzovanými dušemi jsem měl jako na dlani.

„A co by to mělo být tentokrát?“ zeptal se a otočil se.

Vzápětí však strnul. Díval se totiž do chvějící se hlavně malorážní pistole Lověna, kterou jsem v nestřežené chvíli vytáhl z tašky a kterou jsem teď mířil do lůna trezoru.

„Uděláte, co vám řeknu,“ doporučil jsem mu. „Jinak to spustím. Předpokládám, že z toho byste radost neměl.“

Zdálo se, že Grobenius není schopen slova. Byl jsem pánem situace a hodlal toho náležitě využít.

„Tak za prvé: připravíte aparaturu k pokusu. Za druhé: vyjmete nádobku s duší Zdeňka Havlase a instalujete ji ve zdvihacím mechanismu. A za třetí: Fúzi nastavíte na nejvyšší stupeň. Na desítku.“

„To už se ovšem nikdy nevrátíte, mladíku,“ řekl Grobenius potichu.

„Já se taky nemíním vrátit,“ odpověděl jsem. „Chci tam zůstat navždy. Chci ke své ženě Pavlínce.“

Grobenius si náhle vydechl a celý jako by se uvolnil.

„Schovejte tu hračku,“ řekl ledabyle. „Vy jste si myslel, že vám v tom budu bránit? Ale kdepak! Na tuhle chvíli už přece čekám půl roku!“

Ruka s namířenou pistolí se mi roztrásla jako rosol. Grobenius se obrátil k trezoru a chvíli pátral v jeho obsahu. Pak vyňal jednu z nádobek a přenesl ji do aparátu se zdvihacím mechanismem.

„Tak jen pojdte,“ vyzval mě. „Začneme ihned.“

Jako v transu jsem se vydal napříč místností. Jsou to moje poslední kroky na tomto světě, uvědomoval jsem si. Zkontroloval jsem nálepku se jménem na nádobě. Všechno bylo v pořádku. V tu chvíli už ale vlastně svým způsobem začínala...

* * *

ČTVRTÁ LEKCE: VILÉM C. GROBENIUS

„Naletěl jste,“ liboval si můj příšerný hostitel, když jsem zaujal vodorovnou polohu na olysalé kůži pohovky. „Naletěl jste jako všichni ostatní. Dostal jsem vás, kam jsem chtěl. Stanete se dalším exemplářem mé skvělé sbírky.“

Zavřel trezor a začal uvádět do chodu přístroje.

„Víte, co je zvláštní?“ přemýšlel hlasitě Grobenius. „Že jste se všichni rozhodli dobrovolně. Já mám ruce čisté. Nikoho jsem ne-
nutil.“

Po těle se mi rozlily pomalé chladivé vlny.

„Oni... byli také začínající spisovatelé?“

Chtěl jsem ukázat na trezor, ale ruka mi vypověděla službu.

„Samozřejmě. Všichni,“ odpověděl Grobenius suše a dokončoval poslední přípravy. „Stejní packalové jako vy, jeden vedle druhého. Je vás naštěstí jako hub po dešti. Má kořist je bohatá.“

Přistoupil k čelu mého lůžka a na soustruženém hliníkovém kotouči nastavil desátý stupeň fúze.

„Proč to děláte?“ zašeptal jsem. „Proč to, proboha, všechno děláte? K čemu je vám ta vaše děsná sbírka?“

Grobenius spolkl dvě olivy, zapil je zubrovkou a oči mu zaplály jedovatým jasem.

„Copak vy jste to ještě nepochopil? To JÁ budu velkým spisovatelem, rozumíte? Napíšu největší román všech dob. Moje dílo... bude živoucí trest světa! Bude to pravda sama!“

Kdybych v tu chvíli chtěl změnit běh věcí a opustit to šílené místo, učinil bych to bez obtíží. Grobenius byl zcela bez sebe. Jenže já jsem ničeho takového nebyl schopen. Hrůza se ve mně mísila se záchvaty starého mocného smíchu, jenž přicházel v pravý čas.

„Jste blázen,“ řekl jsem a dal si záležet, aby v mém hlase bylo cítit pohrdání. „Čeká vás jen zklamání. Věřte mi, já jsem to zažil.“

Musel jsem už křičet, abych přehlušil divoký hukot přístrojů.

„Jste skvělý vědec. Pro literaturu je vás škoda. Proč, ksakru, nezůstanete u toho, čemu opravdu rozumíte?“

„Na vědu já kašlu,“ řekl Grobenius tónem, v němž zaznělo zoufalství. „Chci psát. Chci napsat knihu, nad níž by všichni vykřikovali: ‚Kristenanebi!‘“

Do hlavy mi stoupala jakási roztržitěná veselost. Smál jsem se. Smál jsem se světu, který opouštím a ve kterém chce být každý někým docela jiným, než ve skutečnosti je. Nebo bych nad tím měl plakat? Ne, plakat jsem v tu chvíli nedokázal. Už proto, že se blížil okamžik mého vykoupení.

Grobenius odešel do krytu. Slyšel jsem tikání časovacího zařízení.

„Jestliže je to tak,“ zeptal jsem se, „jestliže jste mě chtěl do tohoto bodu dostat už od začátku, proč jste to neudělal hned tenkrát? Poprvé?“

„Přemýšlejte trochu! K čemu byste mně tehdy byl?“ ozval se Grobenius zpoza desky krytu. „Takový usmrkanec byl pro můj román k ničemu. Potřeboval jsem nejprve vytvořit váš příběh, chápete?“

Ručičku na ciferníku dělilo od času nula už jen čtyřicet vteřin.

„Řekl bych, že se můj záměr vydařil,“ pochvaloval si ten maniak. „Váš příběh není nejhorší. Myslím, že jej použiju. Plánuji, že bude laděný tak trochu do vědecké fantastiky, protože v mém díle musí být všechno. Naprosto všechno. Měl byste na sebe být pyšný, mladíku. Stanete se součástí absolutna.“

Do času nula zbývalo dvacet vteřin. Na prchavý okamžik jsem přece jen pocítil něco jako strach.

„A co bude s mým tělem?“ otázal jsem se.

„Můžete být bez obav. Vaše tělo dostane náhradní duši z králičího mozku, naočkovaného mou syn-F-hyperstrukturázou, a pak je vpustím zpátky do světa. Nikdo nic nepozná.“

V tom měl pravdu. Já jsem taky nepojal žádné podezření, když jsem mluvil s hnusnými plagiáty jeho produkce. Otočil jsem hlavu a viděl, že smutných králíků od mé poslední návštěvy ubylo. Ti zbývající se tísnili u čelní sítě svých klecí a pohlíželi mi do očí. Případalo mi, že by nejráději promluvili.

Čas nula mínus dvě vteřiny. Z nitra zdvihacího mechanismu se spouští chromovaný drapák a s krátkým zaskřípěním se chápe pokličky.

* * *

PÁTÁ LEKCE: IVO MLÝNEK

Grobenius mě šeredně podvedl. Vůbec nejsem Zdeněk Havlas. Jsem sám sebou a jak se zdá, budu jím už pořád. Z mého mentálního kolapsaru není úniku.

Ten mizera Grobenius mně místo Zdeňkovy duše podstrčil úplně prázdný a náležitě hladový jogurt. Spolkl mě jako malinu. Nálepka na nádobě byla jednoduše falešná. Pravděpodobně bych mu jako hybridní psychický útvar, kombinovaný se Zdeňkovou duší, nebyl užitečný. Je také možné, že podobné útvary nejsou dostatečně stabilní.

Jsem na konci sil. Dneska jsem navštívil své městečko. Vila, ve které jsem žil tolik let se svou milovanou Pavlínkou, tu vůbec neexistuje. O mé ženě, o Zdeňku Havlasovi, ba ani o tom prokletém Kučerovi tu nikdo nikdy neslyšel.

Ještě týž večer jsem se pln bezmocného vzteku vypravil na periferii. Místo Grobeniova žlutého domku tam však stála jen kostra čtvrtého velkého transformátoru.

* * *

Do všech zdejších velkých deníků jsem dal inzerát následujícího znění: „Jsi-li na tomto světě, má milovaná Pavlínko s pihou Jarmilkou, ozvi se. Zn.: Čekám.“

Plynuly však měsíce a nikdo se neozýval. A s tím, jak míjel čas, moje láska přece jen trochu slábla. V tom se zdejší běh života našťestí nelišil.

A můj údiv pomalu utichl.

* * *

Jsem v pasti. Jdu ulicí a občas mě napadají divné věty, jako: „být lapen v pasti velké jako svět“ nebo „ten svět je Řím“ nebo „doplout ke svému ostrovu“. A jiné. Občas o tom vyprávím svým přátelům, povídám jim, že už jsem možná ke svému ostrovu doplul, ale oni se jen smějí. Myslí si, že je to bůhvíjaká groteska.

* * *

V poslední době se zase pokouším psát. Zdá se, že je to nevyléčitelné. Říkám si ale, že je pořád lepší pokusit se, než být pouhou figurkou v tom Grobeniově braku. Ten chlap mě mimochodem děsně míchá. Myslí si, že spolkl všechnu moudrost, a já jsem přitom přesvědčen, že nemá o psaní ani ponětí.

Píšu svůj pravdivý příběh a neustále doufám, že si svou cestu z pasti najdu. Vždyť je přece známo, že všechny vlastnosti Grobeniových mentálních černých děr ještě zdaleka nejsou prozkoumány.

Kdyby se vám můj spis přece jen dostal do rukou, zkuste mi dát vědět. A varujte všechny známé začínající spisovatele před mužem s ještěřící tváří. Je to nebezpečný grafoman.

Maléry přicházejí z kosmu

Dotazník

Hned ráno mi šéf položil na stůl tenký svazek v modrých firemních deskách s hvězdami. „Tohle přišlo před chvílí epsilon-kanálem z Ústřední kanceláře Vesmíru,“ řekl. „Ujměte se toho, pane praktikante. Máte na to celé dopoledne.“

Požádal jsem tedy Soňu, aby mi uvařila velkou, silnou kávu, a ihned jsem se pustil do studia těch listin.

„Určeno: všem civilizacím,“ stálo v záhlaví.

„Dotazník, který přikládáme k vyplnění, bude sloužit jako podklad pro chystanou očistu kosmu od civilizací, nevyhovujících současným vysokým požadavkům na vědomé bytí. Dotazník vyplňte ve všech bodech, nic neproškrťávejte. Důrazně upozornujeme, že uvedení nesprávných či nepravdivých údajů je trestné.“

Trojmo vyplněný dotazník zašlete obratem na adresu: Ústřední kancelář Vesmíru, světobod Alfa, 111 00.“

Káva mi vůbec nechutnala. Usrkl jsem několik vroucích doušek, neprodleně vzal první formulář a zasunul jej do psacího stroje. Potom jsem vyplnil naše nacionále a přetočil papír.

„SMYSL BYTÍ,“ zněl první bod dotazníku.

Hmmm. Budu se asi muset zamyslet. Trochu si procvičit mozkové závitky. Nejlíp bude, když si napíšu koncept, rozhodl jsem se a uchopil pracovní blok.

Asi za pět minut jsem nakreslil pruhovaný válec s tykadly. To bude tím, že mám hlad, uvědomil jsem si. „Soni, můžeš mi skočit

do kantýny?“ zeptal jsem se sekretářky, která se právě chystala ven. „Dva chlebičky se sardinkou a kus závinu, ano?“

„Dneska to nepůjde, Péto,“ šeptla Soňa. „Musím pro šéfa sehnat rozinky v koňaku.“

„Rozinky v koňaku?“ zeptal jsem se.

„Právě tak. Promiň, spěchám.“ Domalovala si oči a odešla.

Rozmrzele jsem se vrátil ke své práci. „Pane Böhm, můžu se vás na něco zeptat?“ obrátil jsem se na svého zkušeného kolegu.

„Zajisté,“ zamračil se pan Böhm. Pracoval, tvrdě pracoval.

„Pane Böhm, jaký smysl má naše civilizace?“

„Žádný.“

„To tam ale nemohu napsat!“ řekl jsem. Pan Böhm jen pokrčil rameny.

„A jiné civilizace?“ chystal jsem se stébla. „Ty mívají nějaký smysl?“

„Jistě,“ řekl pan Böhm, „jinde je to prý docela běžné.“

Míra sdílnosti mého kolegy se zdála být pro tu chvíli vyčerpána a já jsem propadl trudnomyslnosti. A čas ubíhal. Díval jsem se z okna na deštivou ulici, na zátylek pana Böhma a na mastný papír od včerejší svačiny a přemýšlel, jak vyplnit první bod Dotazníku. Jde především o to, nikoho v Ústřední kanceláři Vesmíru nepopudit, uvědomil jsem si. Kdybych se prořekl, že lidstvo nemá žádný smysl, čertví jak by to s námi při té chystané kosmické čistce dopadlo.

A tak jsem raději nechal tu ošemetnou rubriku prázdnou a posunul formulář o pár řádků níže.

„JMENUJTE ALESPŇ TŘI DOBRÉ DŮVODY K VAŠÍ EXISTENCI.“

Krucinál, zase takový zapeklitý oříšek. Přemýšlel jsem a přemýšlel a začal pochybovat, zda jsem vůbec k vyplňování dotazníku dostatečně způsobilý. Zpotilo se mi čelo.

„Pane Böhm,“ řekl jsem tiše, „nevíte o nějakém dobrém důvodu k naší existenci?“

„Podívejte, mladíku, máte snad svou hlavu, že?“

A tak jsem v tom zůstal sám.

V deset hodin jsem se sebral a ohlásil se u šéfa. Řekl jsem mu, že se na tu práci necítím.

Šéf mi promluvil do duše. Vysvětlil mi, že právě nyní rozhodně nesmím jeho důvěru zklamat. Rovněž si je vědom disproporce mezi osudovým významem Dotazníku a šibeničním termínem pro jeho vyplnění, ale nemůže s tím dost dobře nic dělat. Nakonec mi potřásl rukou.

Vrátil jsem se tedy v nevalném rozpoložení k psacímu stroji a pohlédl na další bod Dotazníku:

„PLÁN BYTÍ PRO DALŠÍ OBDOBÍ.“

Jedna otázka hloupější než druhá, vztekal jsem se. Ale já vím, co udělám: Napíšu „byli jsme a budem“ a hotovo!

Svěřil jsem se se svým nápadem Pavlovi. Tak a tak, řekl jsem mu, udělám si z dotazníku šprtouchlata a vysměju se přebujelé kosmické administrativě.

„Kristenanebi!“ zhrozil se Pavel. „Ty ses zbláznil! Něco ti povím, chlapče: Proteroni z Třetí galaktické anomálie si taky takhle mysleli, že si z Ústřední kanceláře Vesmíru vystřelí a na jeden oběžník přičinili takovou malou proteronskou sprostáčinku. A za týden poté se jejich hvězda rozhořela v supernovu!“

„Mohla to být náhoda,“ řekl jsem v nepěkném ohromení.

„Houby náhoda!“ odvětil Pavel vážně. „Rozmysli si každé slovo, chlapče! Hraješ si s ohněm!“

Bylo skoro půl jedenácté a já jsem stále civěl do nečinných klapek. A záviděl jsem filozofům: ti mohli o člověku beztrestně tlachat, co je právě napadlo. Když já napíšu volovinu, sežehne Zemi supernova. Byla to strašlivá zodpovědnost.

„TRVÁTE NA DALŠÍ EXISTENCI?“

„VÁŠ VÝZNAM PRO VESMÍR.“

Na to se prostě nedalo odpovědět.

Postupně jsem propadal jakési letargii a později dokonce zvrhlé rozkoši z vědomí nastávající pohromy. Bylo v tom cosi šíleného.

Chvíli před polednem jsem se zvedl, vzal formulář a jako stroj vstoupil do šéfovy pracovny.

Pečlivě si ty papíry prohlédl a řekl: „Tak.“

Zapálil si. „Vám asi osud lidstva na srdci příliš neleží, pane praktikante.“

V mrtvolné lhostejnosti jsem pokrčil rameny.

„Nu co,“ přemítal šéf dutě. „Už jsme podle vás na téhle planetě obtěžovali dost dlouho.“

Cosí se ve mně obrátilo naruby: „Já jsem se snažil, pane doktore! Ten Dotazník se ale opravdu nedá vyplnit!“ A šéf, jehož jedovatosti se vyrovnal jen nepřirozený klid, zmáčkl tlačítko na stole a zavolal Böhma: „Tak se na něj podívejte, kolego,“ řekl a ukázal na mě. „Není rozkošný?“

Pan Böhme se na mě podíval a rozesmál se. I šéf se srdečně rozesmál. Zavolali pak ještě Pavla. Taky se výborně bavil. Zbledl jsem hanbou a vzteky. Všechno mi náhle bylo jasné.

„Takže... to všechno... ten dotazník... byl jen takový žert?“

Šéf se přestal smát: „Nikoliv, pane praktikante, vůbec to nebyl žert. Dotazník přišel dnes ráno epsilon-kanálem z Ústřední kanceláře Vesmíru. Nuže - nám teď tedy nezbyvá nic jiného, než ho stejnou cestou poslat zpátky.“

„Nevyplněný?“ vyděsil jsem se.

„Jistě,“ řekl šéf. „Samozřejmě si to zodpovíte, pane praktikante.“

„Zemí sežehne supernova...“ hlesl jsem a vzápětí vykřikl: „Tohle jsem nechtěl! To jsem opravdu nechtěl!“

Šéf ke mně přiskočil a chytil mě za chvějící se ruku. Zřejmě usoudil, že už to s těmi legráckami na můj účet přehnal.

„Uklidněte se, pane praktikante. Všechno se dá napravit. Co byste říkal tomu, kdybychom s tím prázdným Dotazníkem poslali jistý průvodní dopis?“

Neřekl jsem na to nic.

„Kolega Böhm napsal přímo náměstkovi Ústřední kanceláře Vesmíru, Gradaxovi Tříkrát Samospasitelnému!“ Šéf se odmlčel a podal mi složený list papíru. „Čtete, pane praktikante. A považte to za důležitou součást vašeho zácvičku ve funkci.“

A tak jsem tedy četl:

„Milý Gradaxi!

Promiň, že jsem se tak dlouho neozval. Jak se Ti daří, stará vojno? Pořád Tě zlobí šestá zadní patafyzická?

Mimochodem, v příloze zasílám jistý dotazník, možná Ti bude povědomý. Zkus ho schválně vyplnit a pošli mi ho k posouzení. Jsem opravdu zvědav, jaký má ten váš Ústřední Hanbinec *SMYSL* a jaký je váš *PLÁN BYTÍ PRO DALŠÍ OBDOBÍ*. Rovněž uveď *ALESPŮŇ TŘI DOBRÉ DŮVODY K EXISTENCI*, ty stará vojno. Už se těším.

Zasílám taky balíček s Tvými oblíbenými rozinkami v koňaku. Ať Ti chutnají.

Musím už končit, tak se měj a zachovej nám přízeň.

Tvůj
Nikola Böhm“

Ten dopis jsem v rámci zácvičku četl třikrát.

V místnosti vládlo spokojené ticho, které přerušil až Sonin příchod. Nesla pestrý sáček a v něm tři skleničky s rozinkami v koňaku.

„Sehnala jsem je, šéfe,“ vydechla. „Co dostanu?“ Dostala slíbenou mimořádnou odměnu.

Dotazník s příslušenstvím byl odeslán ve třináct hodin.

* * *

Druhý den ráno byl náš úřad vzhůru nohama.

„Malér,“ informoval mě chvatně kolega Böhm. „Ukázalo se, že můj přítel Gradax už není v Ústřední kanceláři zaměstnán.“

Hrčely dálnopisy a vyzváněly telefony. Jenom šéf seděl v mrtvolné letargii u okna. „Zemi sežehne supernova,“ řekl pomalu a civěl na Slunce.

Bylo skoro jasno.

I já jsem pak pohlédl na Slunce a mou duši sevřel strach.

V devět hodin už hleděl na Slunce celý náš úřad.

V půl desáté se kotouč naší hvězdy viditelně rozšířil a nebe se rozsvítilo.

Ve tři čtvrti na deset vzplála úžasná aura barvy mědi. Udeřilo vedro, avšak po našich ztuhlých hřbetech běhaly táhlé vlny mrazu.

V deset hodin se pak na Slunci objevil nápis:

„Milý Nikolo,

díky za rozinky v koňaku, byly skvělé.

Tvůj dopis jsem obdržel v pořádku. To je dost, žes dal o sobě a lidech zase jednou vědět, ty stará vojno. S tím dotazníkem to bylo vtipné, patří mi to. Ostatně, musím se tak trochu ospravedlnit: sám už jsem dlouho tvrdil, že otravujeme civilizace vyslovenými pitominami. Však mě proto taky vyšoupli směrem vzhůru, jak je tady zvykem. Vaši záležitost jsem dal do pořádku, neboj se.

Měj se!

Tvůj
Gradax, nyní Tříkrát
Samospasitelný, Vševědoucí
a Všemohoucí“

A tak můj kolega Böhm lidstvo přece jen zachránil. Slunce i já už jsme v normálu.

Ylidská krize

„Kolem Země krouží hvězdolety Ylidů,“ oznámil nám hostující školitel-specialista při středečním bezpečnostním školení. „Jistě, netřeba se hned znepokojovat, ale vezměme na vědomí, že tito humanoidé jsou proslulými výrobci spotřebního zboží a mistry v propagaci konzumního způsobu života. A také výtečnými obchodníky. Vsadím se, že by rádi Zemi zaplavili artiklem všeho druhu.“

„To se jim nemůže podařit,“ usmál se šéf našeho úřadu pro styk s Kosmem. „Mají snad povolení k prodeji?“

„Obejít náš úřad rozhodně nemohou,“ mínil můj starší kolega pan Böhm, „a my s nimi pochopitelně neuzavřeme ani jediný kontrakt.“

„A co konkrétně nabízejí, ti Ylidé?“ zajímala se naše sekretářka Soňa bezelstně.

„Ledacos, ale na tom teď nezáleží,“ odsekl školitel-specialista. „Nyní jde o to, abychom se na celou záležitost řádně připravili a všechno si v klidu rozebrali. Napište si: Tématem dnešního i několika následujících školení bude ‚Šíření zboží ylidského původu,

jeho odhalení a včasné zamezení“. Máte to? Jako odborníci musíte být náležitě informováni, abyste byli schopni zabránit nepředloženostem.“

Když jsem toho dne šel domů, měl jsem Ylidů plnou hlavu. Jsou zřejmě všemi mastmi mazaní. Musíme jejich pokusům koupit si nás za groš včas učinit přítrž. A zatímco jsem tak a podobně rozmýšlel, dorazil jsem na Kamenný rynek, kde jsem mínil doplnit své zásoby potravin. Kolem několika zastrčených stánků až u zbořeniště staré radnice se tlačil chumel lidí. Co to, krucinál, dostali? Že by zase ta trička se znakem michiganské univerzity? Ne, nebyla to trička. Měli tam taková perfektní malá rádijka do uší značky MonYo, a když jste si je nasadili, viděli jste i obraz. Chytalo to všechny kanály světa. A pak jsem spatřil cenovku. Musel bych dobrovolně vyhledat psychiatrickou kliniku, kdybych tu věc za tři stovky nekoupil. Litoval jsem jen toho, že u sebe nemám víc peněz, protože tam ještě prodávali velmi šikovnou skládací tašku, která byla snad bezedná, a věčné tužky v několika odstínech. Měly psát sto let, ale to byl jistě jen reklamní slogan. A sazenice nějakých nových druhů jahod, co plodí už po týdnu, tam také nabízeli. Ale to rádijko opravdu nemělo chybu. Měkce sedělo na uších, chytili jste na něm i Nový Zéland a mimořádně dobré bylo i výtvarné řešení bez jediného šroubku. Celý týden jsem se s tou věcí výborně bavil a čas mi letěl jako o závod.

Příští středu bylo zase školení.

„Nebezpečí nehrozí,“ řekl školitel-specialista hned v úvodu. „Orgány pozemské obchodní kontroly mají situaci plně pod kontrolou a v zárodku podchytí jakýkoliv pokus Ylidů vetřít se na náš konsolidovaný trh. Teď však v rámci jakési cvičné simulace připustíme, že by Ylidé začali spolupracovat s některými našimi všeho schopnými spoluobčany a podařilo se jim nějaké zboží pro-

stě propašovat. A položme si otázku: podlehl by snad naši bližní bezmyšlenkovitě povrchnímu kouzlu novinek a nechali se lapit na vějičku cizokrajných lákadel? Osobně mám ten dojem, že nikoliv. Předně tomu zabrání jejich zdravý patriotismus a zakořeněný konzervatismus v tom dobrém slova smyslu... ale slečno, vás se snad školení netýká?“

Ta slova platila Soně. Právě dorazila do zasedací síně, celá jen zářila. „Promiňte,“ řekla. „Koupila jsem si dneska ráno nové hodinky, ale tak se mi líbily, že jsem se ještě vrátila vzít taky jedny pro Pavla.“

Ale nebyly to jen hodinky, co Soňu přivádělo do dobrého rozmaru. Já jsem vám to ještě neřekl? Soňa byla celá v novém. Na sobě jakousi kombinézu s rozparky... jenže něco takového jste ještě neviděli. Úžasně chic a velejemně sexy, ty ohromné kapsy na prsou i bocích s řadou patinovaných knoflíčků byly tak slibující, ovšem vůbec už nevím, jak bych popsal kontrast použitého mačkaného materiálu barvy levandule se Soninou pokožkou, zvláště vezme-li se v potaz, že nemám o skutečné barvě levandule potuchy. A ten nápis „Sonja Y“, kaligraficky vyvedený v sytě rudé pod srdcem! O klobouku a botách nemluvě.

„Dobrá,“ řekl školitel-specialista s jistým pohnutím v hlase. „Vaše přítomnost nás těší, slečno, ale teď už nerušte... Kde jsme to jen přestali?“

„Nu, mám dojem,“ prohlásil váhavě pan Böhm, „že skutečně dobré zboží by Ylidé bez problémů prodali. Jsem zahrádkář, a kdyby mi někdo nabídl – uvedu jen takový příklad – třeba sazenice jahod, co plodí už za týden, vůbec bych neváhal.“

„A v tom se právě mýlíte,“ usmál se školitel-specialista. „Víte, naši lidé jsou tak trochu hrdopýšci. Vždy si raději koupí produkci našeho starého dobrého průmyslu než kdejaký pochybný mimo-

zemský šmejd, byť by se tvářil sebekvalitněji. Tady jde o bytostné otázky až jakéhosi nezlomného všezemského vlastenectví. I když, pravda, je to všechno trochu akademické, protože nebezpečí nehrozí.“

Ozval se kolega Pavel. Již delší dobu si sice hrál se svou novou propisovačkou, cvakal sem a zase zpátky, ale v té chvíli patrně pocítil potřebu se vyjádřit. „Podle mého názoru nelze zapomínat na černý trh. Klidně si dokážu představit, že by jej Ylidé mohli ovládnout, aniž by náš úřad byl schopen zasáhnout.“

„Jistě,“ připustil školitel-specialista a opět se nezdržel úsměvu. „Každý začátečník v ekonomii však ví, že černý trh nikdy nemůže okupovat podstatnější objem zboží-peněžní výměny... Slečno, zanechala byste laskavě na chvíli studia svého ošacení? Když vás to nezajímá, já vás tu nedržím.“

Ale zbytek své lekce už školitel-specialista dopřednášel v klidu, jak to má být.

Chtěl jsem o jeho výkladu přemýšlet hlouběji, a občas jsem odpoledne cestou z práce pohlédl na oblohu, kde pluly odsud neviditelné ylidské lodi. Moje úvahy však brzy přerušila nečekaná událost. U Městských sadů, v té proluce za sklady octárny, byl k mání skvělý auták. Já jsem vám to ještě neřekl? Už dlouho jsem toužil po vlastním voze. Tohle byl bourák úplně neznámé značky, nějaký Ylorg. Karosérie střízlivě úhledná jako u peugeotů, ale s prvky dráždivě italské průbojnosti i bavorské noblesy... jenomže stokrát lepší než cokoliv, co kdy klouzalo po čtyřech kolech. Mám pokračovat? Ten vůz jsem samozřejmě koupil hned, co jsem se dozvěděl cenu. Musel bych si nechat vyšetřit i prodlouženou míchu, kdybych nekoupil.

A celá odpoledne i večery jsem se pak proháněl ve svém tichém, kouřově zbarveném šídle, které pružně reagovalo snad i na pou-

há přání, nebo doma poslouchal rádijko. A všude jsem viděl, že Země je plná novinek. I v práci se pořád něco dělo. Pavel, sportovec každým coulem, nám přinesl ukázat nejmodernější typ tenisové rakety s posilovačem úderu a pan Böhm se pochlubil samočinnou plečkou kombinovanou s klíčem pro určování rostlin. Šéf se ukázal jako grand a – světe, zboř se! – koupil pro úřad nový kávovar. „Krmí se to jen vodou,“ řekl ledabyle. „Elektřinu to nepotřebuje, kafe jednou za rok, tak si to hezky užijte.“ A Soňa? Oblékala se čím dál lépe a odvážněji.

Jen mě mrzelo, že jsem při svých extatických projížďkách často narážel na různé pouliční zácpy a demonstrace, kdy jsem brával s povděkem, že můj vůz umí v nouzi i létat. A to rádijko... párkrát se stalo, že v něm naskočila úplně neznámá stanice, plná tvorů s holými lebkami a dlouhými modrými nosy. V takovém případě jsem ten krám hned vypínal.

„Přes příznivé zprávy o stabilitě pozemské obchodní bariéry nelze rozhodně polevovat v bdělosti,“ vysvětlil nám následující středu školitel-specialista. „Jisté známky toho, že jednotlivé položky ylidského sortimentu na náš trh již pronikly, tu jsou, a proto si v dnešní lekci povězme, co by se mohlo přihodit při jejich skutečné expanzi... Ano, kolego? Chtěl jste něco říci?“

Hlásil se Pavel. „Domnívám se, že by nastala skutečná pohroma. Pozemské továrny by ještě nějakou chvíli předstíraly výrobu, hodně by se mluvilo o letitých tradicích a skrytých rezervách... avšak schopnost konkurence nelze vybásnit a ve skutečnosti by zákazníky zajímalo jen a jen ylidské zboží. Dovolte mi malou slovní hříčku: naši lidé by ylidské zboží prostě zbožnili.“

„Zajímavý názor,“ uvažoval školitel-specialista se svým tak typickým úsměvem. „Zcela ovšem ignoruje některé fundamentální skutečnosti.“

„Kecy. Já myslím, že žvaníte,“ přerušil jsem ho neurvale. Já jsem vám to ještě neřekl? Pochopitelně, že už jsem dávno věděl, odkud vítr věje. Samozřejmě jsem tušil, že ylidské zboží fatálně zaplavilo Zemi. Věděl jsem to stejně jako vy. Jako všichni. Avšak raději bych si nechal provést dvojitou lobotomii s průrazem kolena, než bych si to přiznal nahlas, natož aby mi to bylo proti mysli.

„Pane praktikante, jste na školení a ne v hostinci,“ napomenul mě šéf. Koupil si včera auto ještě o třídu lepší, než jsem měl já. Skutečnou raketu, klobouk dolů.

„Náš mladý kolega chtěl jistě říci, že Pozemšťané by za kus ylidského spotřebního šmuku třeba prodali duši. Takové domněnky ovšem plodí pouze zkratové myšlení málo zkušených pracovníků, jestli dovolíte. Nemám pravdu? Povězte, kolegyně!“

Vstala Soňa. Na sobě semitrparentní úbor s velikou mašlí ve výstřihu a vypadala v té chvíli jako nějaká cizí bohyně.

„Viděli jste už toho nového kuchyňského robota? Prostě k zulíbání! On to ostatně o sobě taky tvrdí!“

Plynulý běh školení vzal za své.

„Soni,“ křičel Pavel, „že ty jsi jedla ty plněné trubičky, co je teď prodávají u Labužníka?“

„S nezlomným všezemským vlastenectvím sto let za opice! Tak je to!“

„Pane Böhm, ten váš jahodový kompot byl prostě výtečný. Až se mi z té lahody protahoval nos!“

„Kdo umí, umí. Ostatně asi tam taky umějí pořádně makat, v tom to je!“

„Ale nakupovat je teď opravdová rozkoš.“

„V parku prý byla estráda, kde se pánilo pozemské zboží. Slyšeli jste o tom?“

„Nikdo prý už nepracuje.“

„Tak dost,“ přerušil rázně školitel-specialista naši vzrušenou debatu. „Musíme ještě udělat zápis. Napíšu tam tohle: podnětná diskuse naznačila četné nové možnosti boje proti ylidskému komerčnímu vpádu. Souhlasíte?“

Všichni souhlasili.

Toho večera jsem byl v kině. Mezi lidmi, co se všude jen tak váleli po lavičkách nebo kšeftovali, se hodně mluvilo o nových filmech. I já jsem jeden takový zhlédl. Pitomina to byla, ale velkolepá. Hned bych na to šel znovu, kdybych měl dost peněz. Jak ten holohlavý Fre-Y-d proletěl červí dírou a zplundroval planetu odbojných primitivních Agurů, to se prostě musí vidět víckrát.

„Málo platné, umějí to,“ řekl jeden návštěvník při východu z kina. „Pitomina, ale skvělá. Mají úplně jiný tah na věc. Žádná ta pozemská troškařina.“

„Říkal jste pozemská?“ zajímala se dáma v černém. „Vy myslíte... že ten film... že ten film...“

„Pssst!“ zasyčel pán. „Nic si nemyslím. Buďte ráda, že jste ráda. A kupte si tu novou limonádu Ycola. Nebo Lycoa? Už nevím. Naprosto neškodná, ale ty účinky!“

Na nábřeží u starého mola jsem si u pokoutního prodavače s kulichem na hlavě koupil dvě láhve Ycoly a šel pak pěšky domů. Svému vozu už jsem nevěřil.

Ale ty elegantní láhve jsem neotevřel. Bojoval jsem s pokusem vnořit se do útěšné náruče svého malého rádijka, hned si nasazoval a hned zase strhával měkká sluchátka, až jsem se kolem jedenácté odhodlal zavolat Soně.

„Soni, musíme něco udělat!“ sípal jsem do mikrofону.

„Petříku, musíš mi půjčit prachy!“ šeptala Soňa. „Viděla jsem brýle... ale to se zkrátka nedá popsát. A nikdy se nepotí!“

„Soni, musíme to všechno oznámit Obchodní inspekci Ústřední kanceláři Vesmíru! Cítíš se na to dost silná?“

„Petříku, tak půjčíš mi to kilo?“

V reproduktoru to divně zachrastilo.

„Tiše, odposlouchávají nás! Ostatně nemám ani floka,“ řekl jsem už docela nahlas a rychle zavěsil.

Ten rozhovor byl pro mě těžkým zklamáním. Zdálo se, že od té chvíle se mohu spolehnout už jen sám na sebe, a to ještě se značnými výhradami. A ve chvílích, kdy jsem sebral odvalu si sejmout sluchátka, jsem se pokoušel přemýšlet... Snad by pomohlo, kdybychom rozhlásili, že všechno to zboží je vlastně tuzemské. Že šlo jen o skvělý reklamní trik. Hned by nákupní horečka polevila... Ovšem ten nový trubkový nábytek si rozhodně musím pořídit. Třeba na splátky. Mohl bych si sem konečně pozvat i Soňu a nemusel bych se stydět... Avšak co by vlastně ještě mohlo zastavit ten fatální konzumační proces? Šeptanda o pochybné kvalitě ylidského zboží? Nesmysl, ty krámy jsou prostě bez vady. Nebo snad uměle vyvolaná vlna starožitností a folklóru? Bah! Pouhá voda na ylidský mlýn. Dokonalé imitace starožitností a folklóru jsou pro ně hračkou... To mi připomíná, jak jsem včera zatoužil po té báječné nápodobě brázděného domku z Meklenburska, co jsem ji viděl na prospektu. Cožpak nemám ve svém věku právo na vlastní chatu? Na kus té mizerné víkendové střechy nad hlavou? Bílený kámen a zašlé trámy, vše pod starými smrký a okolo pažit jako plyš a bludné kameny k polednímu spočinutí, a to vše v několika materiálových variantách podle finanční situace zákazníka... před takovou představou jsem se skryl pod sluchátky rádijska. „Vysoká technologie a týmy našich předních specialistů jsou tu pro učinění pohádky z Vašeho žití!“ slyšel jsem. Už dřív mě někdy zarazily ty věty ve špatné pozemštině. Týmy předních specialistů s holými

lebkami a zahnutými modravými nosy a v pláštích bělejších než sních se divně usmívaly a mávaly četnými šikovnými udělátky. „To jsou ale stroje! To jsou dobroty! Co říkáte, Pozemšťané? Úsvity nových pozítřků jsou již na obzoru!“

Napadlo mě to až k ránu. Znovu jsem zavolał Soně a vůbec nehleděl na to, že jí třeba ruším z blaženého spánku ylidské oběti. „Soni, všechno záleží na tom, co mi teď řekneš... Pověz... ale nelekni se!... byla bys ochotna se pro dobrou věc nechat ostríhat dohola?... A namalovat si nos na modro?“

„Petříku...“ vydechla Soňa, „za kilo udělám cokoliv!“

Práskl jsem sluchátkem, bez sebe vzteky. Nikdo nic nechápe. Každý z nás je docela sám a krouží v polstrovaných fárech svých nových komfortních duší vstříc malströmu nových lysých pozítřků. Ale já přece musím lidi varovat! Protože tady už pomůže jen strach. Všechno záleží na tom, zda své kolegy v úřadu pro styk s Kosmem dokážu přemluvit k malé tragikomedii. Až totiž mlčky vyjdeme do ulic, holé hlavy a modré zobany a nezemské tváře, a jako mocný trumf děsu v čele našeho průvodu Sonina nosatá hlava bez jediného vlásku, všichni pochopí, co je čeká.

A bylo už ráno po té hrozné noci, rychle jsem se dal do kupy, česal se divoce, až mi v hřebeni zůstávaly velké chumáče chlupů, a pak vyrazil za svým posláním. Sotva jsem však vyšel před dům, polil mě studený pot: spatřil jsem lesy sluchátek na usmívajících se, řídce porostlých hlavách svých bývalých spoluobčanů.

V naší úřadovně už začalo pravidelné bezpečnostní školení.

„Nebezpečí nehrozí,“ říkal právě školitel-specialista týmu holých lebek s velkými sinavými skobami místo nosů. Všichni posluchači ukázněně naslouchali. Jen Soňa mi vyskočila v ústrety a smála se: „Ale že mi to sluší, Petříčku, vid' K těm novým kozačkám se snad ani nic jiného nedá nosit, nezdá se ti?“

„Klid, kolegyně,“ pravil školitel-specialista. „Zkusme si teď na okamžik představit...“

Přerušil ho však operátor od epsilon-kanálu, jenž právě vtrhl do zasedací síně: „Šéfe, pane doktore, z oběžné dráhy kolem Země se hlásí loď Ylidů. Mám vám to přepojit sem do zasedačky?“

Šéf tiše kývl.

„Pozemští zákazníci,“ zaburácel vzápětí silný hlas. „Tímto okamžikem jste se uskutečnili majetkem civilizace Ylidů. Blahopřejeme vám a doufáme, že pod naším vlastnictvím dosáhnete nescíslné nové pozítřky, které jsou už skrývané za obzorem!“

Jediný, kdo zjevně neztratil sebeovládání, byl školitel-specialista. Přepnul ruče na vysílání a pravil: „Ylidé! Nenechte se mýlit mým perfektním převlekem za člověka! Jsem členem Obchodní inspekce Ústřední kanceláře Vesmíru a již delší dobu inkognito sleduji vaše neblahé činy. Nuže především: jste usvědčeni. Veškeré zboží, které jste propašovali na Zemi, se s okamžitou platností zabavuje. Finanční prostředky, které jste utržili při svém hanebném podnikání, ihned převedete na konto s označením Radon Ra v Mezihvězdné bance. Rozhodl jsem se však z titulu své funkce zároveň projevit jistou blahovůli: opustíte-li do hodiny oběžnou dráhu této planety, nebude proti vám zahájeno trestní stíhání. Rozuměli jste?“

Na druhém konci kosmického spoje bylo okamžik ticho. A pak se ozval šramot, jako když někdo ve spěchu balí na cestu.

Byl jsem u vytržení, jako vždy, když jsem se setkal s gargantuovskými střety vesmírného Dobra se Zlem.

„Ovšem že jste si dal na čas,“ odvážil jsem vznést jemnou výčitku.

„Mělo to své důvody, jak záhy uvidíte,“ usmál se obchodní inspektor, vulgo školitel-specialista. Potom přeladil na vlnu své mateřské stanice. „Zde obchodní inspektor Radon Ra při výkonu

služby, volám Centrálu. Předpokládaný pokus Ylidů vetřít se na pozemský trh a rozvrátit jeho stabilitu byl v zárodku potlačen. K pašování nedošlo. Na tomto významném úspěchu se v největší míře podílela proslulá pozemská ostražitost, letité tradice v oduševnělém způsobu života místních obyvatel a mobilizace skrytých rezerv pozemšťanství. Moje vlastní zásluhy jsou nepatrné. Další nebezpečí nehrozí. Konec.“

Radon Ra, jehož jméno se tak podivuhodně shodovalo s označením jednoho konta v Mezihvězdné bance, pak vypnul aparát a obrátil se k našemu shromáždění: „Jistě, uznávám, trochu si odporuji. Dělal jsem to již v dětství. Také moje skromnost byla až poněkud nemístná. Nuže, abych se snad necítil jako úplný idiot, uzavřeme spolu malou dohodu, ano? Vy mi ten pašovaný ylidský šmejd darujete a já ho nyní oteleportuji na svou loď. Spokojenost na obou stranách, samozřejmě jen tehdy, budou-li obě strany mlčet. Mimochodem, nevíte o nějaké planetě humanoidů, kde bych ty krámy udal?“

Nevěděli jsme.

Ze strnulosti jsme procitli až tehdy, když z konferenčního stolu zmizel ylidský kávovar a zůstalo po něm jen vlhké kolo, když se pan Böhm náhle ocitl jen v ponožkách a když moje aktovka zhubla o několik deka. To se ono perfektní ylidské rádijko vydalo na svou dalekou pouť. A Soňa? Stála tu náhle jen v prádle a její lysá ječící hlavinka vypadala pod psa.

Na monitorech jsme sledovali, jak z oběžné dráhy kolem Země mizí lesklé koráby. Jako poslední ji opustil bachratý nákladák Obchodní inspekce. Praskal ve švech. Konečně byl klid a mír.

A tak Ylidé i lidé přišli zkrátka. Ale velmi podstatné mi připadalo, že Soně už za několik dní nato začalo na temeni růst hebké chmýří a po týdnu byl její půvabný nos jako dřív.

Přečin a trest

Toho jitra nikdo v našem úřadě nepracoval.

Všichni stáli u nástěnky s aktualitami a tiše četli noční vzkaz z Kosmu:

Věc: Věčné otázky.

Vážení Pozemšťané!

V kartotéce našeho celovesmírného institutu, který má monopol na výzkum tzv. konečné pravdy poslední instance, se již delší dobu hromadí jisté palčivé otázky, které Vaše civilizace klade světu a na něž není schopna z přirozených důvodů sama odpovědět. Jistě Vás bude zajímat, že jsme se těmito Vašimi problémy zabývali a našli jejich řešení.

V následujícím uvádíme Vaše jednotlivé dotazy a příkládáme správné odpovědi.

Otázka: Existuje Bůh?

Odpověď: Nikoliv.

Otázka: Zvítězí dobro nad zlem?

Odpověď: Nikoliv. Každý dobře míněný lidský čin je záhy rozmělněn na drobné, zneuctěn, popř. zneužit.

Otázka: Má smysl se o něco snažit?

Odpověď: Nemá.

Otázka: Cožpak lidský život je opravdu jen obohacením pouhého trvání o občasné vyměšování?

Odpověď: Ano.

Otázka: Může jeden člověk porozumět jinému?

Odpověď: Ne.

Otázka: Jak má člověk žít?

Odpověď: Člověk má hledět, aby si užil, protože o nic jiného na světě nejde.

Otázka: Existuje pokrok?

Odpověď: Ano. Z hlediska štěstí je však irelevantní.

Otázka: Co je láska?

Odpověď: Otázka je irelevantní.

Tolik tedy konečná pravda. Doufáme, že námi uvedené odpovědi přispějí k Vaší lepší informovanosti a růstu negentropie.

Jsme s pozdravem

za řešitelský kolektiv:

Oron A, Probudilý

třetí mohutnosti

Naše adresa:

Institut konečné pravdy poslední instance

Ústřední kancelář Vesmíru

111 00 Světobod Alfa

„Tak,“ řekl šéf, když jsme dočetli. „A teď v tom lítáme.“

„V čem? V čem lítáme?“ rozčiloval se Pavel. „Vždyť jsou to všechno nesmysly! Žvásty!“

„Kéž by,“ řekl pan Böhm a sklopil zrak. „Bohužel vám musím oponovat, pane kolego. Těžko se mi o tom mluví, ale Oron A se vůbec mýlit nedokáže. Je z prastarého rodu Omoronů Neomylných, jejichž napůl metafyzické bytí je poháněno čirou pravdou jako krví. Dokud žije, nemůže lhát, chápete? Prostě nemůže!“

„No a?“ ozvala se Soňa, která nic nechápala. „Ať se jde vycpat, ten zatracený Oron! Kdo mu stojí o ty jeho pošahané pravdy?“

„Klid, kolegyně,“ těšil ji šéf. „V afektu nic nevyřešíme. Jistě, Oron A je vůl, i když neomylný, a nám se tyhle informace vůbec neměly dostat do rukou. Jenomže co se stalo, nemůže se odestát... Co podnikneme?“

„Náš úřad je tu proto, aby lidem tlumočil názory a rozhodnutí Ústřední kanceláře Vesmíru,“ řekl jsem. „Snad bychom tedy měli...“

„Zbláznil jste se?“ sykl na mě šéf. „Pane praktikante, copak si nedokážete představit ty následky? Úplně stačí, když v tom lítáme my sami!“

S tím jsem musel souhlasit.

„Od této chvíle až do odvolání neopustí budovu ani myš,“ rozhodl šéf. „Všichni jsou vázání naprostou mlčenlivostí, jasné? Pavle, ten pamflet sundej z nástěnky a ihned ho zamkni do trezoru.“

Potom jsme přísahali. Příkrá slova konečného poznání nikdy naše ústa nevysloví.

Toho dne v našem úřadě nikdo nepracoval. Pili jsme kávu, pokuřovali a přemýšleli, jak se s tím vším vyrovnat.

„Netřeba všet hlavu,“ řekl Pavel po dlouhých minutách ticha. „Nějaké řešení se najde. Vygumují nám hlavy a všechno bude jako dřív.“

„Možná,“ připustila Soňa. „Ale jak k tomu vlastně přijdeme? To budeme až do smrti pykat za chybu nějakého metafyzického škrabálka?“

„Oron A si svoje jednání zodpoví, paní kolegyně,“ ujistil ji šéf. „O to se osobně postarám.“

S těmito slovy odešel do místnosti 62. Ke generátoru epsilon-kanálu, jehož prostřednictvím jsme hovořili s Kosmem. Už dlouho jsme ho neviděli v tak psí náladě.

„A třeba si zvykneme,“ mínila Soňa po chvíli. „Kristapána, co na tom vlastně je? Něco takového jsme přece tušili už v jeskyni.“

„Jenže jsme neměli tu jistotu, káčo!“ okřikl ji Pavel. „Copak nechápeš ten hrozný rozdíl?“

Pavel se na Soňu v poslední době utrhoval čím dál častěji. Mnohdy i na veřejnosti. Dnes to ale opravdu neměl dělat.

„Pojďme, zahrajem si whist,“ řekl jsem, abychom přišli na jiné myšlenky.

A tak jsme hráli whist. Čas při té hře rychle ubíhal a za chvíli se setmělo. Byl teprve počátek února. Smutný čas. Jaro daleko a šedé sněhy dávno v kanalizaci.

„Tak co se tady děje?“ zeptal se šéf, když se vrátil. „Nemáte nic na práci?“

„Vždyt víte, šéfe,“ šklebil se Pavel. „Nic nemá cenu. Jsme jen obohacením pouhého trvání o občasně vyměšování a všechny ostatní výklady jsou irelevantní a pokud se týče lásky...“

„Dobrá, dobrá,“ přerušil ho šéf. „Nemusíte mi to pořád připomínat. Znáám to z paměti. Tak mi rozdejte taky, ano?“

Mrtvě šustily karty a padaly na stůl jako křídla lišajů, nebo ještě něco daleko horšího, a v slaboduchosti té hry bylo až něco symbolického. Ale koneckonců nám toho večera mohlo být ještě hůř.

Kolem sedmé vypnuli topení.

„Šéfe, je zima,“ řekla Soňa v devět. „Pusťte nás domů.“

„Nepřipadá v úvahu,“ odsekl šéf, který neustále prohrával. „Nemůžu si vzít na svědomí, že se někdo z vás složí a všechno to praskne.“

„Přece jsme přísahali,“ připomněl Pavel. „Nebo nám nevěříte?“

„Věřím, nevěřím... rozumějte, vinou toho vrtáka jsem přišel o všechny iluze!“

Přemluvili jsme ho až k desáté. Vždyt jaký to mělo smysl, strádat poznáním i zimou zároveň?

„Dobrá,“ obměkčil se. „Ale ty, Pavle, zůstaneš. Máš mimořádnou službu, jasné?“

Pomaloučku jsme se rozcházeli.

„Soni!“ volal jsem na naši sekretářku před budovou úřadu. „Soni, počkej na mě!“

Chytil jsem ji za ruku. „Teď přece nemůžeš být sama. Pojď, já tě doprovodím.“

Šli jsme noční čtvrtí. Přituhlo a na kalužích se rychle dělaly ledové škrálopoupy.

Na nebi, vymraženém dotmava, náhle zasvítit velký meteor.

„Vidělas?“ zeptal jsem se. „Ani už nemá cenu něco si přát. Všechno je zbytečné.“

„HmMMM.“

„Teď, když to všechno víme, musíme daleko víc držet pohromadě,“ řekl jsem Soně. „Sám to člověk neunes, chápeš?“

Krátce se zasmála.

Mrzel mě ten její smích. Jako by poznala, že s ní mám postranní úmysly. Ostatně čtvrtí, kde se ve mně vůbec v těch těžkých chvílích vzaly.

„Půjdem ke mně a pustíme si nějakou pěknou muziku,“ navrhl jsem. „Ona už nás z toho nejhoršího dostane, uvidíš.“

„Ale jdi,“ řekla Soňa.

Pozorovali jsme lidi. Někteří se smáli, příjemně ovíněni, jiní se vraceli z divadel a biografů a nikdo patrně nic netušil. Ani chuligáni v černých bundách a jejich ničemné kurvičky, postávající v pasážích, to ještě nevěděli. Jen my dva jsme měli tu jistotu.

„Krucifix,“ řekl jsem, „když si tak uvědomím... žít úplně bez naděje... Soni, obejmi mě!“

„Klid, pane praktikante. Jenom klid,“ chichotala se Soňa. Pak náhle zvažněla: „Podívej, opilec.“

Na rohu mezi papírnictvím a hospodou ležel starý opilec. Ležel bez hnutí a dost nalehko, jen ve flekatém baloňáku a plstěných botách, a pod hlavou měl naditou aktovku. Důchodce.

„Vždyť zmrzne!“ řekla Soňa a táhla mě k němu.

„Pane, vstávejte! Tady nemůžete zůstat!“

Důchodce ublinkl.

„Petře, tak pomoz mi přece!“

„To nám ještě scházelo,“ řekl jsem, ale pak jsem přece jen opřel ožralu o zed'. Byl těžký jako cent a páchl.

„Dovedeme ho domů,“ rozhodla k mé nelibosti Soňa. „Pane, kde-pak bydlíte?“

Stařík se náhle rozplakal. Brečel a brečel a nebyl k utišení: „Já... já uch nemám domov...“

„Podívám se mu do tašky,“ řekl jsem v rozpacích a hned se toho ujal.

„Sešity,“ hlásil jsem. „Samé prázdné sešity a spousta tužek. Chápeš to? Nějaký cvok.“ Ale adresu jsem nikde neobjevil.

„Opustila vás bába, vidíte, dědo? To nic,“ tišila Soňa kvílejícího starce. „Všechno bude dobré, uvidíte.“

Kapesníkem mu čistila baloňák.

„Tak pojdte, dědo. Vyspíte se u mě.“

To tedy byl večírek! Zavlekli jsme ožralu k Soně a ona mě pak vyšoupla na mráz... A tak slibně se to rozvíjelo!

Ale když jsem pak mířil domů a poslouchal své kroky na ledové dlažbě, zjistil jsem, že by mi mohlo být i hůř.

A spal jsem jako nemluvně.

Ráno sněžilo.

Na oknech našeho úřadu se udělaly květy a topení hrálo jako za dušičky.

„Nuže?“ ptal se nás šéf, když už jsme zase byli všichni pohromadě. „Jaká byla noc?“

„Dobrá,“ řekli jsme.

„Spal jsem jako nemluvně,“ zasmál jsem se.

„A mně se zdálo o říji,“ rozpomínal se pan Böhm. Býval dřív nimrodem.

„To ten nezlomnej lidskej duch, šéfe,“ hlásil Pavel. „Krucinál, že ale vydržíme, co?“

Souhlasili jsme.

„Výborně,“ zaradoval se šéf. „Tak si teď ještě dáme partičku whistu a pak do práce. Ale naše přísaha platí i nadále, jasné?“

„Jasné,“ řekli jsme.

„A co ten trouba, který to všechno vyžvanil?“ zajímala se Soňa. „Co je s ním?“

„Oron A dostal co proto,“ prohlásil šéf. „Jeho skutek byl v Ústřední kanceláři Vesmíru kvalifikován jako přečin. On už se naučí odpovídat, jen když se ho někdo opravdu zeptá. Viděli jste včera večer ten velký meteor? To Oron A byl degradován na člověka!“

Pokrčil jsem rameny: „Mohl dopadnout i hůř.“

„Myslíte?“ řekl šéf. „Nepřál bych vám být v jeho kůži. Bloudit jako Ahasver ve flekatém baloňáku a plstěných důchodkách a psát a psát...“

„Psát?“ podivil jsem se a pohlédl na Soňu.

„V tom právě spočívá jádro trestu,“ uchechtl se šéf jedovatě. „Oron A musí biliónkrát napsat: ‚Nebudu více odpovídat na věčné otázky.‘ A pak ještě: ‚Lidský život má smysl.‘ Dobré, co?“

„Zbytečně kruté,“ mínil Pavel.

„Ale účinné!“

A to už jsem musel zasáhnout: „Šéfe! Pane doktore! K čemu ho tak trápit? Však on tady na zemi třeba potká Soňu... a ještě jiné

lidi... a třeba na něj taková ta milost přijde sama... Protože relativita konečné pravdy... chci říci konečná pravdivost relativity... však víte, co chci říct...“

Ale nikdo nevěděl. Úplně jsem se do toho zamotal a všichni se mi smáli.

I Soňa se smála: „Klid, pane praktikante. Jen klid. A příště si to napřed doma přeříkej do umyvadla.“

Hrozně mě to namíchlo.

A v té zlobě jsem se rozhodl, že se pomstím. Poruším přísahu mlčenlivosti a všechno lidem prozradím.

* * *

Činím tak ve výše uvedených rádcích. Od oněch vypjatých chvil však zatím utekl nějaký čas a já cítím, že ostří konečné pravdy poslední instance je dávno otupeno a nikomu už neublíží. V nejhorším případě nebudete pár nocí klidně spát. A možná ani to ne.

První pomoc

Když Ústřední kancelář Vesmíru vypsala Soutěž o nejlepší civilizaci, hned jsme do ní lidstvo přihlásili také. „Není důležité zvítězit, ale zúčastnit se,“ řekl šéf našeho úřadu pro styk s Kosmem. „V téhle době soutěží každý. Jak bychom vypadali?“

Domnívali jsme se, že vzhledem k velkým mezihvězdným vzdálenostem půjde o klání korespondenčního typu. O takovou tu běžnou papírovinu. Kancelář nám nejspíš pošle nějaké předtištěné formuláře a my, když se jim dosyta nasmějeme, je při kafi vyplníme a hotovo. A abychom snad nepůsobili dojmem, že k věci

přistupujeme formálně, Soňa se nabídla, že uháčkuje tematickou dečku s názvem „Pilné ruce“, já jsem slíbil pár fotografií s mile se zubícími jedinci a Pavel navrhl, že složí báseň. Asi takovouhle:

„Volání člověčiny hlaholí po Zemi
a vůkol lidé s různými tvářemi.“

Pak to všechno zabalíme do modrého hvězdnatého papíru a odešleme epsilon-kanálem soutěžní porotě.

Takhle jsme si to tedy představovali.

Druhý den však šéf přišel se skloněnou hlavou: „Přišly pozice. Soutěží se v ušlechtilosti ducha, radosti ze života, v lásce k bližním a v poctivosti.“

„To zvládneme,“ mávl rukou Pavel. „Však už jim něco nabulíkujem.“

„Myslíte?“ přeměřil si ho šéf s trpkým úsměškem. „Členové poroty budou totiž kontrolovat soutěžící civilizace osobně...“

„Damned,“ zaklel Pavel. „Tak to jsem tedy nečekal.“

Nálada klesla na bod mrazu.

„Lehká pomoc,“ prohlásil jsem. „Zkrátka svou účast odřekneme.“

„Pane praktikante!“ oslovil mě šéf důtklivě. „Kdo jednou začal soutěžit, nemůže jen tak přestat, copak to nechápete? Jak by to vypadalo?“

„Svatá pravda,“ přisvědčil pan Böhm. „Jak to ale bude vypadat, až porota spatří tuhle Sodomu?“ Rozmáchlým gestem ukázal na město, které kypělo za okny úřadovny. „Seberou nám doložku výhod, uvidíte.“

Minuta ticha.

„Je už známo, který konkrétní porotce bude lidstvo posuzovat?“ zeptal se Pavel.

„Ano,“ řekl šéf. „Gamuel-Zet 11 z Kontrolního odboru Kanceláře.“

„Výborně,“ pravil hořce pan Böhm. „Čím dál tím lépe. Tak toho starého pavouka rozhodně rohlíkem neopijeme.“

„Ale proč hned taková malověrnost?“ Ten hlas s názvukem naděje patřil Soně. „Existují přece různé možnosti... mám například pár přátel u divadla.“

Chvíli jsme nechápali, proč o tom mluví.

„Říkala jste u divadla, slečno?“ přemítal pan Böhm. „A víte, že by se nám to mohlo opravdu hodit? Skutečné lidstvo samozřejmě nemůže přijít porotě na oči, ale ti vaši přátelé... byli by ochotni sehrát jisté představení v naší režii?“

„Hmm... Myslím, že za dvě tři stovky zahrají cokoliv,“ odpověděla Soňa s jistotou.

Všichni jsme jí blahopřáli. Byla to patrně naše jediná šance.

* * *

Představení, které jsme tajně nazvali Padělek, se mělo odehrávat na dvoře našeho úřadu.

„Sežeňte několik stolů a židlí, nějaký otoman a z divadla si vypůjčte pár metrů lesa,“ poroučel šéf. „Ať to tady vypadá!“

Když pak byly připraveny rekvizity a stály všechny kulisy, přivedla Soňa herce.

Šéf se jich polekal. „Okamžitě jim dejte najíst. A taky něco k pití,“ přikázal. „Pro každého dva hamburgery a litr vína na účet zvláštního fondu.“

A zatímco se herci tiše a soustředěně cpali, svolal šéf poradu výrobního štábu. Během ní rozdál scénáře. Sám je napsal, kdysi prý ochotničil.

„Začneme zkoušet. Času je zatraceně málo, a tak si každý vezme na starost jeden scénický obraz. Vy, pane Böhm, máte tematický blok ‚S poctivostí nejdál dojdeš‘. Pavle, pro vás je tu poměrně těžká věc, ‚Lidé se radují ze života, ale vy už si s tím nějak poradíte, že?“

„Pokusím se, rejžo,“ řekl Pavel.

„Dobře. Spoléhám na vás. Já sám si беру na starost tu ušlechtilost ducha, prý na ni bude kladen mimořádný důraz. Nu, a tadyhle ještě něco pěkného pro Soňu. Pracovně jsem to nazval ‚Láska kvete v každém věku‘.“

Soňa zvědavě nahlédla do scénáře.

„A já?“ zeptal jsem se. „A co já?“

„Vy zatím zameťte a odklidte z jeviště ty barely, pane praktikante.“

„Ale to přece... jsem plnoprávným členem štábu!“

„Pane praktikante! Jde o příliš vážné věci, než abych teď ztrácel čas s kázeňskými přestupky. Pokud se vám to nelíbí, běžte si domů!“

Už jsem mlčel. Pevně jsem si však umínil, že se jen tak zbůhdarma urážet nenechám.

„Nuže, a nyní do práce,“ uzavřel poradou hlavní režisér. „A pamatujte! Gamuel-Zet se dostaví už dnes kolem dvaadvacáté hodiny! Musí být svatosvatě přesvědčen, že před jeho zraky defiluje lidstvo ve své nejvlastnější podobě!“

* * *

Líně jsem se ploužil se smetákem po dvoře a pozoroval, co se kde děje.

„Rejžo, co je to za škvár?“ mával jeden z herců scénářem. „Čtu to dobře? Vstoupí Rudolf a ukrojí si chléb – Už měsíc myslím na

hvězdné nebe nad hlavou a mravní zákon ve mně. Ten Rudolf je nějaký dement?“

„Já vám řeknu, rejžo, na co Rudolf dnem i nocí myslí: na prachy a děvky, jako všichni!“

„Jenže to je právě třeba utajit,“ vysvětlil kverulantům samozvaný režisér. „A dost řečí! Nu, co tedy odpoví Marie Rudolfovi?“

„Však i v té mojí hlavě je to jako v úle, Rudolfe. Napadlo mě tuhle, že tam ve hvězdách nad námi někdo bdí. Někdo dobrý a slitovný.“

„Trochu se s tím pomazlete, slečno!“ nabádal šéf herečku. „Víc prožitku! Jde o jeden z klíčových momentů!“

Slečna se zhluboka napila. „Dobrá. Ale pro každého toho prožitku ještě aspoň litr. Za střízliva se tohle hrát nedá.“

Smetal jsem do kouta střepy ze zelené láhve a byl naplněn zlomyslnou, nepěknou radostí. Bude to krach, uvědomoval jsem si. Tenhle kabaret prohlédne Gamuel-Zet obratem. A já, jako pouhý kulisák a děvče pro všechno, v tom budu nevinně.

O kus dál zkoušel pan Böhm tematický blok ‚S poctivostí nejdál dojdeš‘.

„Tak klid, dámy a pánové!“ okřikoval herce. „Pokračujeme! Když tedy Karel zjistí, že se jeho udání na bezelstného Ondřeje minulo účinkem, rozhodne se komisi zkorumpovat. Prosil bych teď představitel komise!“

Zvedl se mladík s brýlemi: „Tady je to špatně, rejžo. Představitel komise říká: ‚Tu obálku si zase schovejte, Karle. Nejsme na poště.‘ Ale správně by tam mělo být: ‚Dobrá, dobrá, dejte to sem, uvidíme, co se dá s tím vaším Ondřejem dělat. Svatý určitě není, však ono už se na něj něco najde.‘ Nemám pravdu, rejžo?“

„Prosil bych bez zbytečných komentářů,“ požádal pan Böhm. „Proti těm koninám u vás na divadle taky tak reptáte? No vidíte, a my platíme líp!“

Herci se zasmáli. Pan Böhm si je svým způsobem získal.

„Ale k věci: na scénu přichází Emílie a vše se obrací v dobré.“

Odvalil jsem do průjezdu tři barely a pustil se do úklidu hromady odstřížků nasáklých olejem.

„Pane praktikante, máte chvíli čas?“ volal na mě šéf. „Budete dělat osvětlovače, jasné? Na tu mříž v první etáži pověsíte pětikilo a druhé támhle u požárního žebříku. A pospěšte si, pomalu se stmívá!“

To tak, pomyslel jsem si, ještě vám budu na ty levárny svítit! Už vím, co udělám: až přiletí soutěžní porotce, všechno mu řeknu. Jestli je v něm kousek soudnosti, jen se tomu zasměje. Pochopí nás.

Snad alespoň Soňa projevuje trochu vkusu, napadlo mi a šel jsem se podívat, jak si vede.

„Co děláte v tom lese?“ křičela naše sekretářka. „Okamžitě vylezte!“

Zřejmě neměla žádnou autoritu,

„Soni, já ti pomůžu, chceš?“ navrhl jsem.

„Díky, Petříku, ale zvládnou to sama. Musím.“

Pak se opět obrátila k hercům: „Takže si to zopakujeme: Marie miluje Jáchyma, ale neví, jak mu to nejlépe sdělit.“

„Kolik jí je, té Markétě?“ ozvalo se z hloučku.

„Řekněme... šestnáct.“

„Hmmm... mohla by Jáchyma utáhnout na drogy a pak ho zmáknout při fetu.“

„Ale přátelé!... Prosím vás... představte si na okamžik, že je na světě všechno jinak. Copak je to tak těžké?“

Soňa byla v koncích, ale moji pomoc odmítla a já jsem se nemínil nikomu vnucovat. Rozumíte, nikomu.

Zdálo se mi přirozené, že se nic nedaří. Nebyla to vina herců. Byla to vina mizerné dramaturgie.

„Myslíš, že to bude dobré?“ zeptal se mě náhle Pavel, jehož scénická skupina tančila jakýsi podroušený chorovod. „Pojal jsem to jako lidovou slavnost se zpěvy.“

„Jo, bude to výborné,“ řekl jsem, přesvědčen o opaku. Raději jsem šel pověsit ty reflektory.

* * *

Ve dvacet patnáct byla generálka.

Herci deklamovali z papírů, protože se své role za tak krátkou dobu přirozeně nemohli naučit. Ale hlavní režisér tvrdil, že to nevadí.

„Nevadí, že to působí trochu chaoticky,“ prohlašoval také. „Ale spoň rozptýlíme pozornost poroty. Hlavní je, aby se nikdo neodchýlil od textu. A sviťte pořádně, pane praktikante! A založte ohně, ať se herci trochu ohřejí.“

Ve čtvrt na deset nám operátor od epsilon-kanálu přišel oznámit, že se blíží hvězdolet soutěžní poroty.

„Soni, sběhněte do kanceláře pro chleba a sůl. Musíme ho přivítat jaksepatří!“

Těsně před dvaadvacátou hodinou vydal šéf poslední pokyny: „Hrajte, dámy a pánové! Tfuj, tfuj, tfuj! A přirozeně! Proboha, přirozeně!“

Potom se na dvoře zhmotnila soutěžní porota.

Ten starý pavouk Gamuel-Zet vypadal pod psa.

„Tak předvedte se s tou svou sběří... Ukažte to civilizační varieté,“ řekl a nesmírná únava jeho hlasu pronikala i komunikátorem. „A rychle. Stejně je to zas nějaký podvod.“

„Podvod?“ lekl se šéf. „To bychom si nedovolili! Pohledte okolo!“

„Mlčte!“ okřikl ho Gamuel-Zet mrzutě. „Porotcoval jsem už na sto šedesáti dvou planetách a všude jen mizerný, sprostý podvod. Mám toho po krk.“

Ze sinavě osvětleného dvora se k nám nesly útržky šéfova scénáře.

„Pane porotce,“ přitočil jsem se k tomu znechucenému funkcionáři, zatímco si šéf chystal slavnostní projev, „mohu na slovíčko?“

Ale nezbyl mi na to čas. Od vchodu do budovy přicházela Soňa s bílým čepečkem a škrobenou zástěrkou a v košíku nesla nakrojený bochník a slánku.

„Pane porotce!...“ začal šéf.

„Budte zticha,“ odbyl ho Gamuel-Zet. „A sem s tím žvancem, beztak mi z té všeobecné mizérie vyhládl.“

Soňa ani nestačila udělat pukrle a Gamuel-Zet spolkl velký, osolený krajíc.

Za několik vteřin poté zaškubal všemi osmi končetinami a zdechl.

* * *

„Je to jisté?“ zeptal se šéf.

„Bohužel,“ řekl Pavel a zvedl se od mrtvol. „Dočista kaput. Neměli jsme mu cpát to slané pečivo. Patrně chlebovými proteiny katalyzovaná elektrolyza chloridu sodného. Zabil ho chlór.“

„Co jste říkal?... Není slyšet vlastního slova... Hej, páni herci, už se můžete chovat normálně, ano? Představení skončilo.“

Když povykující herci odešli a dvůr se vyprázdnil, sešel se bývalý výrobní štáb. Všichni kromě mě. Já jsem zametal.

„Měli bychom to co nejdřív oznámit,“ řekla Soňa.

„Slečno sekretářko! Přišijí nám vraždu! Vraždu soutěžního porotce!“

„Zkrátka to zatlučeme,“ dohodli se účastníci tragédie posléze. „Až se nás budou ptát, o žádném Gamuel-Zetovi nic nevíme. Zřejmě měl po cestě nehodu, chudák.“

Potom šli a vhodili mrtvolu nešťastného porotce do jednoho ze zářících ohňů.

* * *

Druhý den přišel epsilon-kanálem expres dopis v modré obálce s hvězdami.

„Tak už je to tady,“ řekl šéf dutě. „Čtete, pane Böhm, já na to nemám nervy.“

Pan Böhm tedy četl.

Lidstvo získává první místo v Soutěži o nejlepší civilizaci a zároveň Cenu Fair Play.

Zdůvodnění: Rychle, neodkladně a nezištně poskytlo první pomoc porotci soutěže Gamuel-Zetovi, který byl při výkonu své funkce postižen těžkou nevolností.

„Byl to asi Fénix,“ řekl šéf do radostného ticha. „My jsme ho obětovali ohni a on z něj povstal k novému životu. Vesmír je opravdu plný tajemství!“

Jenže, jak vyplývalo z dalšího textu dopisu, Gamuel-Zet nebyl vůbec žádný Fénix. Gamuel-Zet byl starý pavouk, postižený těžkou nevolností z marasmu světového podvodu a klamu.

A nepřál si než umřít. V čemž jsme mu vyhověli. V jeho ctném, starém rodě to tak dělávali, když už někdo nemohl: říkali tomu první pomoc.

„Nic nevydrží,“ řekl jsem. „Rasa odsouzená k zániku.“

„Vy mlčte, pane praktikante,“ okřikl mě šéf. „Na celém tom našem úspěchu máte jen minimální zásluhu.“

A tak jsem mlčel. Všichni jsme už mlčeli.

* * *

Aby však ten nechutný příběh vyzněl méně chmurně, povím vám ještě, co se stalo následujícího týdne.

Špláchlo mi do oka acetonové ředidlo.

A šéf mi neprodleně poskytl první pomoc: vypláchl mi to slzící oko silným proudem čisté vody, přesně po lidském způsobu.

Slepá hodina

Asi už jsem se zmínil, že náš úřad je přímo podřízen Ústřední kanceláři Vesmíru. Máme tak samozřejmě všechny zprávy kosmického významu z první ruky. Jedna taková k nám přišla epsilon-kanálem koncem listopadu a stálo v ní doslova tohle:

UPOZORNĚNÍ POZEMŠŤANŮM

Ústřední kancelář Vesmíru upozorňuje, že zhruba za pozemskou půlhodinu projde vaše hvězdná soustava gravitační jámou třetí třídy a na 57 zemských minut se tak octne v tzv. slepém rameni času. Jak již napovídá samo označení, pobyt v slepém časovém rameni se nezapočítává do celkového běhu vaší existence a jako takový propadá zapomnění ve prospěch entropie. Vzhledem k tomu, že v uvedeném období postrádá veškeré konání jakýkoliv smysl a je mimo dohled, doporučujeme je strávit v lotosové poloze a tichém

rozjímání. Nástup a návrat na hlavní křižovatku času vám bude oznámen úderem Galaktického Gongu.

Nuže, tolik ta pozoruhodná aktualita. Snad bych se měl ještě zmínit, že k ní byla přičiněna rukopisná poznámka jakéhosi anonyma: „Při všech singularitách, chápete vůbec ty možnosti, Pozemšťané? Hezky si to užijte!“

Ne, zpočátku jsem nechápal vůbec nic. Bylo to tak neobvyklé... Slepá hodina, kdo to jakživ slyšel? Hodina, která neexistuje. Hodina, na niž Vesmír navždy zapomene...

A zatímco jsem přemýšlel a v mých očích se pomalu rozhořival divný svit, poprvé zazněl Galaktický Gong.

Tak, řekl jsem si, když dozněl ten nebeský zvuk. Nastala slepá hodina. Takový zvláštní pocit svobody a rozjaření se mě zmocňoval. Nyní... pro živého Boha, vždyť já teď sedmapadesát minut mohu všechno! Smím všechno! Musím všechno!

To byl kategorický imperativ běsu, který ve mně náhle promluvil! To byly hlasy šarlatových organel a naběhlé žlázy prativora, které volaly: Jdi, Petře, a dej si do nosu!

Kdepak lotosová pozice a tiché rozjímání! To bych musel být blázen!

Rozhlédl jsem se po kanceláři a spatřil naši sekretářku Soňu. Už dlouho jsem si na ni brousil zuby, ale ona chodila s kolegou Pavlem a moje chabé pokusy při podnikových večírcích vždycky ztroskotaly.

Teď však budeš moje, maličká, věděl jsem a přeměřoval si Soňu od hlavy k patě.

„Proč na mě tak civíš, Petře?“ zeptala se Soňa a dráždivě se uchichtla.

„Však víš,“ řekl jsem s jistotou. „Však ty dobře víš.“

Blížil se konec pracovní doby, šéf byl nepřítomen a pan Böhm na služební pochůzce. Zkrátka ideální příležitost, pokud na takových detailech vůbec záleželo.

Jenže ani hladová šelma nepřistupuje k lovu bez rozmyslu. Vždyť by se připravila o polovinu prožitku. Vymyslel jsem proto pikantní plán.

„Počkej chvíli, brouku,“ řekl jsem Soně a zašel do vedlejší pracovny za kolegou Pavlem. A nikoliv z pouhé slušnosti.

Pavel seděl s nohama na stole, poslouchal kazetu s hudbou skupiny Mnoho povyku pro nic a zřejmě přemýšlel.

„Slyšel jsi to upozornění?“ zeptal jsem se.

„Samozřejmě,“ řekl Pavel. „Všichni ho slyšeli.“

„A chápeš vůbec, co to znamená?“

„Jistě. Každý to chápe.“

„Pavle, tobě se přece vždycky líbila Lucie, že?“ nadhodil jsem a ve spáncích mi bušilo.

Lucie je moje snoubenka a pracuje v hospodářském oddělení našeho úřadu.

„Pochopitelně že se mi líbí,“ řekl Pavel. „Každému se líbí.“

„Tak ji máš mít. Já ji přivedu,“ prohlásil jsem. „Ovšem něco za něco. Uděláme fantastický mejdan, člověče.“

* * *

Běžela šestnáctá minuta slepé hodiny a začal mejdan. Seděli jsme kolem stolu, já, Pavel, Lucie a Soňa, a se zájmem hleděli jeden na druhého.

„No tak,“ řekl jsem netrpělivě, „přece tady nebudeme jen tak nasucho.“

Sáhl jsem za spisy a vytáhl láhev meruňkovice. Měla však plechový uzávěr, který se mi nepodařilo odtrhnout.

„Ukaž,“ řekl Pavel. „Děláš z toho zbytečnou vědu.“

Urazil hrdlo láhve o hranu stolu a rozlil nám do hořčičných sklínek.

„Nejsou v tom střepy?“ ptala se Soňa.

„Ty máš ale starosti,“ odbyl ji Pavel a zdvihl pohár. „Tak ať jsme hodně, hodně veselí!“

„Brrr,“ řekla Lucie, když jsme dopili, a krátce se zasmála. Na okamžik jsem zapochyboval, zda není pro Pavla až příliš dobrá. Tu slabost jsem však brzy zažehnal. Bylo třeba rychle jednat.

„Kluci a holky,“ prohlásil jsem. „Jak víte, stojíme teď mimo čas a tím vlastně i mimo veškerou morálku. Neboť co jiného je morálka, než zřetězení nesmyslných zábran v čase?... Já si prostě myslím, že by bylo škoda toho nevyužít. Jsme teď naprosto svobodní... Chtěls něco dodat, Pavle?“

„Nic. Máš naprostou pravdu. Jsme mladí... zkrátka jdeme na to. Lucie se mnou a Soňa s Petrem.“

Podíval jsem se do země.

„Tak co tomu říkáte, dámy?“ otázal se Pavel a dolil zbytek láhve.

„Já myslím, že by se především mělo zhasnout,“ řekla Lucie. Udiveně jsem zdvihl obočí. Hledme! Tak takovou tě neznám, pu-sinko! pomyslel jsem si.

„Skvělý nápad,“ zaradoval se Pavel a šel zhasnout. „Jsi kočka, Lucie! A já teď pustím trochu muziky, chcete?“

Všichni souhlasili.

Běžela dvacátá čtvrtá minuta slepé hodiny a ztemnělou kanceláří dunělo Mnoho povyku pro nic.

Seděl jsem vedle Soni a po Pavlově boku moje snoubenka.

„Jasně, že mám Lucii víceméně rád, ale nic zvláštního, chápeš? Spíš je to takový zvyk než co jiného,“ říkal jsem Soně a hladil ji po nahém rameni.

„Proč mi to vykládáš?“ syčela mi ostře do ucha. „Mě to přece vůbec nezajímá!“

„Tím líp,“ pochvaloval jsem si. „Poslyš, nejsem ti protivný?“

„Ale ne,“ řekla Soňa a odfoukla si z čela pramen vlasů.

„Jsi docela milý. Takový...“

„Jaký?“

„Ale nic. Jestli chceš, tak mě obejmi.“

Zábava byla v plném proudu.

„Kdyby teď přišel šéf, co bychom udělali?“ zkoušel nás Pavel.

„Nakopli ho!“ pištěla Lucie.

„Šlápni bychom mu do úsměvu!“ radovala se Soňa.

„A ať se práší za kočárem!“ vykřikla potom Lucie a mrštila sklenkou proti oknu. Ozval se třesk. Lucie se tomu hlasitě smála.

„Blázníš?“ zhrozil jsem se a běžel k zejícímu otvoru. Ulice byla prázdná. „Vždyť jsi mohla někoho zabít!“

Úplně jsem v tu chvíli zapomněl, že na tom vlastně vůbec nezáleží. V tu slepou hodinu jsme přece mohli všechno. Naprosto všechno. „Pavle, hlídej si ji trochu,“ požádal jsem svého druha v neřesti.

Pak jsem se opět věnoval své nové partnerce.

„Takže k věci, brouku,“ řekl jsem jí. „Máme pro sebe necelou půlhodinku a volnou fotokomoru. To je ale situace, že?... Dobrá muzika, co?“

„Hmmmm,“ řekla Soňa.

„Je mi s tebou fakt dobře. Vždycky jsem měl pro tebe slabost. Jsi úplně jiná než ona, věříš?... Tak řekni něco, ksakru!“

„Nalej mi ještě,“ požádala Soňa.

„Už nezbyla ani kapka,“ přiznal jsem. „Ty ještě nemáš dost? Podívej, tak si to všechno probereme ještě jednou, nejsme přece žádní barbaři.“

Šeptal jsem jí o zázračné hodině, která nás vysvobodila z dik-tátu vyšeptalých norem, pohovořil o volání prasíly a vyzdvihl Soniny psychosomatické přednosti. Měl jsem málo času.

„Ostatně, kam zmizeli ti dva?“ dokončil jsem bez souvislosti. „Kde jsou?“

Skutečně, Pavel s Lucíí byli pryč.

„Jak si to vůbec představují?“ rozčiloval jsem se. „Nikomu nic neřeknou...“

Bylo mi všelijak.

„Petře, dej mi pus,“ řekla Soňa a tahala mě za rukáv.

„Počkej,“ odstrčil jsem ji. „Tohle se musí vyjasnit... Lucie! Lucie! Kde vězíš?“

Ve fotokomoře nebyli.

Rozrazil jsem dveře na chodbu. Uviděl jsem, jak Lucie stojí u okna pod velkým filodendronem a Pavel jí cosi šeptá.

„Tak tady jste!“ usmál jsem se. „Pojďte k nám! Jste tady jako ten kůl v plotě.“

„Tiše,“ okřikl mě Pavel. „Nevidíš, že brečí?“

A opravdu. Lucie brečela a Pavel jí sušil slzy cípem manšestrového saka.

„To nic. Hysterka. To znám,“ řekl jsem. Pokusil jsem se na Pavla mrknout.

* * *

Běžela čtyřicátá sedmá minuta slepé hodiny a naše čtveřice seděla mlčky u stolu.

„Tak už se nám to chýlí, co?“ nadhodil jsem.
„Hmmm,“ řekla Soňa.
„Ještě deset minut a všechno bude jako dřív.“
„Jak to, deset? Snad osm!“ odporoval Pavel.
„Jdou ti napřed, kamaráde,“ oznámil jsem mu.
„A ty už nefňukej, Lucko,“ řekl jsem potom a pokusil se ji obejmout.
„Dej mi pokoj,“ řekla.
Chvíli bylo zase ticho.
„To se to ale vleče,“ stěžoval si Pavel.
Ale pak uběhla padesátá sedmá minuta slepé hodiny a odkudsi shůry podruhé udeřil Galaktický Gong.

* * *

Je večer. Sedím v lotosové pozici na koberci ve svém pokoji a tiše rozjímám.

V mých úvahách převažují chmury. Proč, to je vám jistě jasné: mohu-li vám tento příběh vyprávět, pamatuji si přece z oné zatracené hodiny každou vteřinu. Ti packalové z Ústřední kanceláře Vesmíru zase určitě oslavovali a spletli se ve výpočtech. Není na ně žádné spolehnutí.

Jsem si jist, že až přijdu zítra ráno do práce, spatřím vyražené okno. A taky Lucii. A Soňu.

Spadla klec

Jednoho dne se nebe nad městem pokrylo nezemským modrým mrakem a na něm se objevil veliký nápis:

„Samozřejmě, že člověk je mírou všech věcí! Jak jinak?“

Pak ta slova zmizela a zazářila opět nová:

„Je naprosto jisté, že platí takzvaný antropický princip: Vesmír byl stvořen pro člověka a kvůli člověku. O tom nemůže být pochyb.“

Personál našeho úřadu, který má za úkol styk Země s Kosmem, se shromáždil u oken a pozoroval ten podivuhodný jev.

„Rozumíte tomu někdo?“ zeptala se naše sekretářka Soňa.

Šéf pokrčil rameny. I náš nejzkušenější referent, pan Böhm, byl na rozpacích. Taky nevěděl, co si o tom má myslet.

A na obloze zatím plula tato věta:

„Plně s vámi souhlasím: Lidstvu patří budoucnost.“

K dovršení všeho se shůry snesla jemná kosmická hudba a vzplály Eliášovy ohně.

„Ty věty mi něco připomínají,“ prohodil šéf. „Ne snad ani obsahem... spíš formou... Co jen to všechno může znamenat?“

A na nebesích další nápis. Zněl takto:

„Máte naprostou pravdu: Jste božím dílem a budete spaseni. Rychtyk.“

A vtom mi svitlo: „Je to... je to trochu, jako když hovoří lékař s bláznem, nezdá se vám?“

Všichni se na mě překvapeně podívali.

„Tak třeba takhle: „Ano, pane Kohlíček, pochopitelně, že jste Ježíš Kristus. Nu, dáme vám malou spršku a omyjeme trochu sva-tozář, co říkáte? Rezne, mrcha!““

Modrý mrak se náhle protrhl a spustil se silný, studený liják.

„Poslyšte, pane praktikante, vždyť vy máte pravdu!“ řekl šéf a zavřel okenici. „Ani nevíte, jakou vy máte pravdu! Tenhle cirkus má určitě na svědomí Hlavní psychiatr Zdravotního odboru Ústřední kanceláře Vesmíru, doktor Fohua-Ge. Ale proč to dělá?“

Byl jsem stále ještě na koni: „Patrně uklidňuje pacienty. Dělá se to tak s některými šílenci: Lékař je utvrzuje v jejich bludech, chlácholí a laská... a pak najednou udeří! Prásk a spadla klec!“

Sotva jsem domluvil, ozvala se hromová rána.

Prásk! A spadla klec! Nastala naprostá tma.

Planeta Země náhle vězela v solitonové pasti. Alespoň to tvrdil kolega Pavel, který vystudoval šest semestrů fyziky.

„Ten Fohua-Ge se zbláznil!“ rozčilovala se Soňa. „Přišel o rozum! Má přece léčit a ne zatýkat!“

„Bohužel, Soni... Hlavnímu psychiatrovi Vesmíru přináležejí z titulu funkce značné pravomoci,“ řekl šéf, který při nouzovém osvětlení horečně listoval v Encyclopaedii Universalis. „Setká-li se s akutním případem zvláště nebezpečné civilizace, má plné právo ihned ji izolovat od okolí.“

„To mi tedy povězte, co už je na nás tak nebezpečného,“ přemítala Soňa.

„Právě ty naše utkvělé představy,“ poučil jsem ji. „Ten náš paralytický sen o člověku jako úhelném kameni světa. Naše bludy jedinečnosti. Cožpak z toho bylo málo zla? Jenže na druhé straně...“

„Buďte zticha, pane praktikante,“ okřikl mě nervózní šéf. „Ty uvozřen¹ sofistiky si šetřte k vaječnému likéru, pokud ho vůbec ještě někdy okusíte.“

Skrze pocit hanebné urážky jsem úplně zapomněl vnímat poslední šéfova slova.

Zato Soňa se jich polekala: „Ještě dost spolu okusíme vaječného likéru,“ ubezpečovala sama sebe. „Vždyť co se nakonec stalo tak hrozného? Tak jsme v kleci pro blázny. No a? Alespoň nás nebude nikdo otravovat.“

---

1 Usmrkané. Pozn. red.

„A opět se mýlíte,“ odporoval jí toho dne neobvykle zamlklý pan Böhms a odložil tužku. „Fohua-Ge je totiž pohříchu humanitního vzdělání, mohu-li to tak v jeho případě vyjádřit. Ve své horlivosti a omezenosti proto do oné pasti, ve které vězíme, nepojal naše milované Slunce. Právě jsem spočítal, že za pět hodin bude činit průměrná teplota zemského povrchu mínus sto deset stupňů. A tak dále...“

Tak proto ta divná tma! Mohlo mě to napadnout.

„Topič!“ vzpomněl si Pavel. „Okamžitě musíme uvědomit topiče Wintra!“

„Topič Wintr má dovolenou. Je červenec,“ připomněl pan Böhms.

„Nuže, kolegyně a kolegové? Nějaké návrhy?“

Tu otázku položil šéf. Mimoděk jsme se zachvěli.

„Napíšeme urgentní stížnost nejvyšším složkám Ústřední kanceláře Vesmíru,“ navrhl Pavel. „Oni už to tomu šarlatánovi spočítají!“

„Nesmysl,“ odfrkl si šéf. „Stížnost od právě internované civilizace šílenců se nedostane ani k pomocnému vrátnému.“

„Tak to poženeme po linii Zdravotního odboru!“

„Doktoři drží spolu, pane kolego. Toho už jste si mohl všimnout. Je to jedna mafie.“

Soňa se hystericky zasmála. „Kdesi jsem četla, že je lepší si obout boty, než vzývat duchy a tančit za zvuků šamanských bubnů. Nebo tak nějak. Jestli dovolíte, sjedu si pro kožich a sněhule, ano?“

Všichni jsme na sebe pohlédli.

„Zítřka si to napravuju,“ dodala nesouvisle a pak zmlkla.

„Slečno sekretářko,“ řekl pan Böhms měkce, „až bude v řekách téct kapalný dusík a z nebe sněžit oxid uhličitý, moc vám ten váš chundelatý utíkáček nepomůže.“

Byl to trochu laciný humor, ale cítili jsme za ním ledový osten pravdy.

„Zdá se, že to tady dnes myslí jen našemu praktikantovi,“ řekl šéf. „Co tedy radíte vy, pane praktikante?“

Pochopitelně jsem mlčel. Ten člověk si myslel, že na tu jeho neomalenost obratem zapomenou.

„No tak,“ pobídl mě. „Přece se nenecháte prosit. Lidstvo už určitě podléhá panice. A jestli jsem se vás prve dotkl...“

„Co já? Co pořád já?“ bránil jsem se. A hle: Od úst mi šla pára.

„Petříku, je to všechno na tobě,“ nabádala mě Soňa. „Máš občas skvělé nápady.“

To mě obměkčilo. Ta její slova... a taky mráz v houstnoucím vzduchu.

„Znám psychiatry jako své boty,“ prohlásil jsem nepravdivě a pohlédl na Soňu. Visela mi na rtech. „V pubertě jsem trpěl existenciálním ekzémem. Řeknu vám, že jsou vlastně všichni stejní: mají rádi žvanivé pacienty, kteří na sebe prozradí i ty nejintimnější sprostárny. Nejhorší jsou sexuologové...“

„Stručně, pane praktikante,“ řekl pan Böhm, „proboha stručněji!“

„Zkrátka je třeba s doktorem Fohua-Ge terapeuticky spolupracovat. Svěřit se mu s našimi problémy a nic nezamlčet. Pochopí nás!“

„Snad by bylo lépe informovat ho o tom, že je nám zima,“ prohlásil Pavel kousavě. Moji převahu zřejmě špatně snášel.

„Pavle!“ oslovil jsem ho s citem. „Psychiatr léčí duše. Naše tělesné strážně ho nezajímají. Navíc by se mohl urazit. Doktoři nesnášejí, když je někdo upozorňuje na jejich chyby.“

„A notabene je Fohua-Ge bytostí s mozkiem ze zmrzlého fluoru,“ přidal se ke mně šéf, neustále listuje v encyklopedii. „Naše zmínky o klesající teplotě jím tedy stěží otřesou. Zůstaňme u vaší původní myšlenky, pane praktikante. Jaký navrhuje konkrétní postup?“

„Nejlépe bude použit pár uvozřených sofistek,“ neodpustil jsem si, opět v sedle. „Psychiatři rádi filozofují. Napíšeme mu: Jistě, že ten náš paralytický blud o člověku, co úhelném kameni světa už způsobil spoustu zla. Ale na druhé straně... cožpak nás zároveň nedrží nad vodou? Cožpak není hnací silou naší existence? Dopřejte nám ten skvostný blud, doktore Fohuo-Ge! Potřebujeme přece něčemu věřit! Jinak skočíme pod rozjetý vlak Galaxie!“

„Petříku, ty jsi génus!“ vydechla Soňa.

„No, snad nebude tak zle,“ odporoval jí Pavel, „ale teď raději do práce. Přituhuje!“

A tak jsme tedy pod mým vedením sepsali psychoanalytickou zповěď Hlavnímu psychiatrovi Vesmíru. Nic jsme nevynechali. Bylo tam o horách krvavých svinstev, ale taky o lidech, kteří vylézali na jejich kouřící vrcholy a znovu a znovu kázali o Synu Člověka a vůbec Jeho veškerém příbuzenstvu. I diagnózu jsme uvedli: Schizophrenia paranoides humana aeterna. Na věky věkův. Amen.

Pěkně jsme to napsali. Ani pikantnosti pro lepší čtivost jsme nevynechali.

Když jsme tu zповěď posílali epsilon-kanálem ke hvězdám, bylo v kanceláři osm stupňů nad nulou. Venku, kde se shromažďoval vyděšený dav, už lehce mrzlo.

Za příští čtvrt hodinu klesla teplota ještě o deset stupňů.

A potom prásk! A bylo světlo!

Na obloze opět Slunce. Naše radost neznala mezí.

Všichni mi srdečně gratulovali a pak jsme si nalili vrchovaté sklenice vaječného likéru z tajných zásob.

A Soňa mě políbila. Mohl jsem si přát víc?

Ke konci pracovní doby jsme si všimli, že se k Zemi blíží hvězdolet Zdravotního odboru s výsostnými znaky Hlavního psychiatra. Ihned jsme si ho vzali na monitor.

„Doktore Fohuo-Ge,“ řekl šéf do mikrofonu, „jsme šťastni, že jste lidstvo pochopil. Jsme šťastni, že jste rozuměl naší zповědi. My přece nejsme žádní zuřiví blázni, vidíte?“

Ukázalo se však, že na nás z obrazovky civí úplně neznámý činovník.

„Jaké zповědi jsme měli rozumět?“ zeptal se. „O čem to mluvíte?“ Vysvětlili jsme mu situaci.

Také on nám vysvětlil situaci. Naše zповěď ke hvězdám vůbec nedorazila. Samozřejmě, vždyť ze solitonové pasti neuteče ani neutrino! Mohli jsme se dovtípit. Celé to moje mistrovské dílo přišlo vniveč.

„Jsem nástupcem doktora Fohuy-Ge ve funkci a jmenuji se Eloa-be,“ představil se potom úředník. „Považuji za svou povinnost omluvit se vám za nepředložené chování svého předchůdce. Chudák, dočista se pomátl. Kdybychom na to nepřišli včas, hrůza pomyslet...“

Chvíli bylo pietní ticho.

„Ale jak k tomu vlastně přijdeme?“ otázal se potom pan Böhm. „Co je to za pořádky, když duševní zdraví Kosmu střeží šílenec?“

„Nesudte, abyste nebyli souzeni,“ řekl Eloa-Be tiše. „Chápete vůbec, co je to za funkci? Vesmír je až po horizont plný cvoků. Zástupy megalomanů. Šiky agresivních psychotiků. Davy zvrhlíků. Armády obsedantních neurotiků. Sevřené řady Spasitelů a Proroků a Stvořitelů se táhnou do nedohledna! Jsou jich triliony! Kvadriliony!... Ale ne, to vy prostě nedokážete pochopit...“

Myslím však, že jsme všichni chápali. Viděli jsme náhle tu dřinu ve Zdravotním odboru jinýma očima.

„Doktor Fohua-Ge se zhroutil z přepracování,“ pronesl Eloa-Be. „Zachraňte duši!“ křičel prý v posledních okamžicích před kolapsem, „svět je veliké Prásk!!! a já musím polykat kryptonové hvězdokupy plné naprostých magorů! Všechny ty idioty zavřu,

až zčernají! hu!’ Přesně takhle to prý řekl. Potom uvěznil čtyřicet sedm civilizací bez důvodu do solitonové izolace a vrhl se do Pro-pasti Sedmerého Zániku poblíž Světobodu Omega... Tak takováhle je ta naše funkce, rozumíte? Tohle je její odvrácená tvář!’“

Stáli jsme v hlubokém pohnutí u obrazovky a mlčeli. Vždyť co nakonec představuje to naše malé venkovské bláznovství proti těmto dramatům?

Ale Eloa-Be se usmál: „Tak to snad jen na okraj. Teď se vám chci hlavně ještě jednou omluvit a ujistit vás, že něco podobného se už nebude nikdy opakovat. O to se osobně postarám. Jsem totiž, jestli dovolíte, Pánem Světa a Absolutním Vládcem Veškerenstva. Budte pozdraveni s příchodem Věku Rozumu, přátelé!“

Eloa-Be se zjevným zalíbením pohladil zarezlou svatozář na mohutném zátylku a cinkl rolničkami z krystalického pentanu. Poté otočil svou loď, pomalovanou pestrými barvami, a odletěl. Z neznámých důvodů za jeho plavidlem vlál velký kartáček na zuby.

Pronesl jsem jakousi uvozřenou sofistiku, kterou jsem chtěl projevit svou převahu, ale nikdo mě neposlouchal. Ani Soňa.

Ústřední kancelář Vesmíru se neozývá

Tak, tak: Ústřední kancelář Vesmíru se neozývala už třetí den.

Bylo to přinejmenším zarážející. Cožpak tahle významná insti-tuce neměla pro Pozemšťany opravdu nic nového? Žádný oběžník? Žádný výnos či regulativ? Ani vyhlášku nebo docela jen malinký evidenční arch? Bylo to přinejmenším zarážející.

V našem úřadě, který měl všechnu tu administrativu za lid-stvo vyřizovat, jsme neměli do čeho píchnout. Sekretářka Soňa

háčkovala dečku, pan Böhm si četl o živorodkách, Pavel posiloval ramenní partie a dělal „uh!“ a já jsem jen tak zbůhdarma civěl.

„Skutečně jsou vyřízeny všechny resty?“ ptal se snad už podvacáté šéf.

„Trojmo a v přírodních barvách,“ ubezpečovali jsme ho. „Ostatně kam je posílat? Ústřední kancelář nepřijímá. Epsilon-kanál je úplně němý.“

Šéf zamýšleně listoval v šanonech: „Já to prostě nechápu. Nechápu. A bývalo jich i třicet denně.“ Tím myslel urgentní spisy.

„Učinil jsem namátkou dotaz i u některých sousedních civilizací,“ podotkl pan Böhm. „Ani jim to mlčení není jasné.“

„Koneckonců si klidně můžou mlčet dál,“ řekla Soňa. „Nebyde.“

„Soni, jak můžete takhle mluvit?“ ukázňoval ji šéf. „To přece není jen tak, když zmlkne centrální orgán Světa! Může to mít i vysloveně metafyzické následky!“

„Kéž by,“ prohodil Pavel do kouta, ale slyšel jsem ho pouze já.

Nudili jsme se. A z nudy vzlíňaly pozoruhodné hypotézy.

„Patrně došlo k nějakému kataklyzmatu,“ mínil jsem. „Světobod Alfa, sídlo Kanceláře, plane v plazmě číslo dvanáct a z úředníků je svazek modrých kvarků.“

„Hloupost,“ řekl šéf. „Něco takového by se nedalo přehlédnout ani neozbrojeným okem.“

„A třeba jim došly sponky do sešívaček,“ prohodila Soňa. „Nebo ztratili adresář.“

„Slečno sekretářko,“ usmál se pan Böhm, „na komunální žerty teď opravdu není příhodná doba!“

„Rituální sebevražda,“ navrhl Pavel a přestal na moment cvičit. „Určitě rituální sebevražda. Pochopili, že to nezvládnou. Že Vesmír nelze řídit a plánovat jako nějakou manufakturu. A vrhli se do Propasti Sedmerého Zániku.“

Šéf listoval ve Statistické ročence. „Mimoděk se dotýkáte ne-
smírně závažných problémů, pane kolego. Víte, co se říká?“

Vyprávěl nám legendu, kterou už jsme ovšem dávno všichni
znali: Když Bůh viděl, že Agenda Světa přesahuje i jeho jistě ne-
malé schopnosti a široký úhel pohledu, objektivně se zasmušil
a rozštěpil v Ústřední kancelář Vesmíru. A to štěpení probíhá
podnes. Neboť dva jsou víc než jeden a čtyři víc než dva i v širých
lánech ryzí transcendence.

„Dobrá,“ řekla Soňa. „Ale co to má společného se současnými
událostmi?“

„To nevím,“ připustil šéf.

„Krucifix, to je ale nuda,“ stěžoval si Pavel. „A bývalo tolik prá-
ce... Jestli dovolíte, trochu si procvičím břišní partie, ano?“

„Procvičuj si třeba svěrače,“ řekla Soňa.

„Ale Soni!“ napomenul jsem ji, potěšen tím ostrým bonmotem.
„Copak Pavel může za to, že je sportovec? Neztěžuj mu to!“

Tak už to chodí: Nicnedělání plodí hrubost, báchorky a pletichy.

* * *

Pátého dne šéf rozhodl, že se někdo vypraví zjistit, co se vlastně
stalo.

„Šéfe! Pane doktore!“ polekal jsem se, protože taková kosmická
výprava jistě nebyla bez nebezpečí. „Není to předčasné? Měli by-
chom ještě počkat, ono se to nějak urovná.“

„Hrozí nebezpečí zhroucení vesmírných struktur, pane prak-
tikante,“ upozornil mě šéf. „Každé prodlení bychom si mohli
později šeredně vyčítat!“

„Ale proč právě my? Spousta civilizací to má ke Světobodu Alfa
daleko blíž!“

„Vzdálenost teď nehraje žádnou roli,“ řekl šéf. „Teď je podstatná hlavně dobrá vůle a ochota.“

„Chabé argumenty pro takové falešné hrdinství,“ odsekl jsem.

„Petříku,“ pravila Soňa, „jistě řečníš jen proto, že už ses dávno rozhodl. Budeš to ty, kdo poletí, vid’?“

„Já? Proč já?“

„Jsi tu nejmladší.“

„Právě proto! Všechno mám ještě před sebou!“

„Nech ho,“ mávl rukou Pavel. „Mám sice namožené rameno a meniskus v trapu, ale tohle poslouchat nebudu. Poletím já.“

Zhroucení vesmírných struktur by mi bylo milejší než tahle ostuda. Ten svalovec v Soniných očích stoupl až do oblak a já bych se nejradši neviděl.

„Výborně, kolego,“ řekl pan Böhm a zavřel ilustrovaný spis o živorodkách. „Nezklamal jste nás.“

„Jen se obávám, jestli mi bude stačit fyzička,“ staral se Pavel, očividně zaskočen. „Ten zatracený meniskus... nebude to na závadu?“

„Nemyslím,“ usmál se pan Böhm. „Cestu samozřejmě absolvujete transformován v čiré kvantum.“

„Rozumím,“ řekl Pavel zklamaně.

Šéf ho pak potřepal po bolavém rameni: „Nuže, jistě nejste přítelem planých řečí, kolego. Běžte se připravit.“

Když Pavel zmizel, pokoušel jsem se imitovat práci: „Soni, mohla bys mi přepsat tenhle dopis? Dost to spěchá.“

„Nemám čas,“ odbyla mě. „Musím Pavlovi zabalit na cestu něco k jídlu.“

Bylo to od ní pochopitelné dětinství, ale já jsem se raději zdržel komentáře.

* * *

V deset padesát tři byl kolega Pavel transformován v čiré kvantum a odeslán epsilon-kanálem na cestu do středu Vesmíru. Ve třináct dvacet osm našeho času dorazil k cíli. Alespoň tak ukazovaly přístroje. Ve třináct dvacet devět jsme s ním ztratili veškeré spojení.

V půl druhé začala Soňa natahovat.

„Klid, Soni,“ řekl jsem jí. „Však on už si nějak poradí. Je přece sportovec.“

„Nebudte nevkusný, pane praktikante,“ okřikl mě pan Böhm. „Když už ve vás není kousek chlapa, aspoň nebudte nevkusný.“

Soňa se stáhla do ústraní.

„Já to nechápu,“ uvažoval šéf a přecházel místností. „Vždyť cesta do Světobodu Alfa je prakticky bez rizika. Dramatizoval jsem celou tu záležitost jen proto, abych lépe poznal naše mladší spolupracovníky, a teď najednou tohle... Zatracená věc!“

Díval jsem se z okna. Co mi jiného zbývalo? Do očí jsem nikomu pohlédnout nedokázal.

„Spolklo ho to jak černá díra,“ řekl pan Böhm. „Jak nějaká mizerná černá díra.“

Náladu jsem měl prachbídnu, ale rozum na ni někdy příliš nehledí. Právě v tu chvíli mě totiž něco napadlo. Vrátil jsem se v duchu ke všem událostem minulých dní a také k dnešku a pokoušel se z toho něco vykřesat.

A podařilo se mi to. Ano, už jsem tušil, proč se Ústřední kancelář Vesmíru neozývá. Už jsem tušil, proč mlčí i Pavel.

Ale skutečně dobrá myšlenka mívá i sílu očištnou a spásitelskou: jestli se nemýlím... a jestli seberu odvalu... mám teď jedinečnou příležitost napravit svou pošramocenou pověst.

Zhruba za půl hodiny od Pavlova záhadného zmizení jsem vstal a ledabyle prohodil: „Předčasné tryzny za nezvěstného kolegu nic nevyřeší. Teď je třeba jednat. Hlásím se do záchranné expedice.“

Všichni rázem zpozorněli.

„Děkuji, pane praktikante, ale další oběti prostě nemohu připustit,“ řekl šéf.

Usmál jsem se: „Šéfe! Pane doktore! Podívejte se na mě pozorně! Vypadám snad jako hrdina? Kdepak: ani teď ve mně není kousek chlapa! Jenže já jsem si prostě jist, že se mi to povede a vrátím se v pořádku i s Pavlem.“

Dobře jsem to řekl. Opravdu dobře.

„Ty myslíš, že Pavel žije?“ zeptala se Soňa. „Petříku, ty tomu věříš?“

„Věřit by bylo trochu málo,“ prohlásil jsem. „Já to vím.“

„Nu, doufám, že jste při smyslech,“ pravil šéf a poprvé, co pamatuji, mi nabídl cigaretu. „Jen žádné nepředloženosti! Takže... z čeho vlastně čerpáte tu svou... jistotu, pane praktikante?“

Chvilí jsem ještě dělal drahoty a pak se svou hypotézou vyrukoval. Vám její podstatu zatím neprozradím. Vzdělanější a chápavější z vás jistě už dávno všechno tuší a vy ostatní se vše dozvíte v pravý čas.

Nakonec jsem je přesvědčil. A přesvědčil jsem i sám sebe. Teď už jsem v žádném případě nemohl couvnout. V sázce byly zbytky mé cti, osud mého věčného soka Pavla a v neposlední řadě i osud Vesmíru.

* * *

Snad by vás zajímalo, jaké pocity zažívá člověk ve formě čirého kvanta při cestě do středu Kosmu. Bohužel vás v tomto ohledu musím zklamat. Líčení těch fascinujících, avšak navýsost odtažitých dojmů by i při největší myslitelné věčnosti a sevřenosti příliš pokoušelo vaši trpělivost a příliš by zavánělo líbivou mystikou.

Totéž se ostatně týká i mých dojmů z Ústřední kanceláře Vesmíru. Podle mých předpokladů ta instituce existovala i nadále a mně

se do jejích – řekněme – „zdi“ podařilo proniknout bez větších problémů. V čtenářově zájmu však mi v následujících řádcích nezbyvá než použít drobného úskoku: Budu tu zajímavou organizaci popisovat tak, jako by šlo o úřad běžného typu.

Když jsem se tedy ocitl ve vestibulu Ústřední kanceláře Vesmíru, ihned si mě všiml jakýsi referent.

„Vy jste tady nový, že?“ zeptal se a spěšně narovnal štos tiskovin ve svém podpaží. „Dobře, že jdete. Je třeba vypracovat Přehled účetní evidence za posledních šest deformačních vibrací téhle molekuly amoniaku. Ujmete se toho?“

Otázka to byla ryze řečnická. Vzápětí mi byl přidělen jeden z volných psacích stolů a rychlovazač s materiály.

Chvilí jsem na okraj blanketů cosi čmáral.

„Nemáte co dělat?“ vyrušila mě náhle činovnice astenické postavy a nahlédla mi přes rameno. „Samozřejmě! To jsem si mohla myslet! Tak poslyšte, tohle není rekreační zařízení, jasné?... Vyznáte se trochu ve skladovém hospodářství?“

„Ano,“ řekl jsem bez hnutí brvy.

„Výborně. Nechte teď těch hloupostí a do úplné excitace tohoto pozitronu z virtuálního pole mi zrevidujete sklady Prvního, Zdravotního, Ekonomického a Kádrového odboru. Rozuměl jste?“

Patrně pochopila, že nemám dost zkušeností: „Dobrá... Snad to bude stačit do druhé excitace. Ale pak ať to mám na stole!“

Panebože, je to vůbec možné? radoval jsem se a posvačil deset deka rybího salátu v blízkém automatu. Mé hypotézy jsou naprosto správné!

V dobrém rozmaru jsem pak všechny ty neodkladné listiny vhodil do anihilačního kbelíku na chodbě devítistého čtvrtého podlaží a vydal se na obchůzku.

Všude měli napilno. Seznamy kádrových rezerv. Výhledy k prvnímu první času Jedna. Plány Spontánní intuice a Čiré náhody. Školení úklidových čet na téma Dada a nrealismus při tvorbě n-rozměrných Kosmů. Výkaz aktivity Zvláštního oddělení. Zvláštnosti Oddělení výkazů aktivity. Statistika nálezů ztrát. Statistika ztrát nálezů.

A pak jsem potkal Pavla. Seděl za psacím stolem a pilně pracoval.

„Pavle!“ vykřikl jsem. „Pavle, kamaráde, jak se pořád máš? Co děláš?“

Byl zjevně potěšen. „Tak normálka!“ řekl dobromyslně. „Sčítám jabka a hrušky.“

Srdečně jsem se zasmál. „Něco takového jsem si myslel. Necht' ti tu práci požeňná sám přednosta Kanceláře. Tak co, už jsi pochopil, kde je zakopaný pes?“

„Ano,“ prohlásil a sečetl dvě položky.

Trochu to se mnou otrásl. „Poslyš, vzpamatuj se! Vzpamatuj se, dokud je čas!“

Odložil pero a pokoušel se soustředit. Viděl jsem, že to s ním možná půjde. Ještě není docela ztracen.

„Snad jsi trochu z formy,“ připustil jsem, „ale svým způsobem pořád ještě člověk. Poslyš, vzpomínáš si na zákony profesora Parkinsona?“

„Cos říkal?“ zeptal se Pavel roztržitě. „Prosím tě, nevíš náhodou, kolik je dvě stě třicet miliónů zlepšovacích návrhů plus sto dvacet tisíc autorských osvědčení?“

„Pavle, přestaň blbnout! A poslouvej mě chvílku! Profesor Parkinson přece řekl: instituce, v níž počet zaměstnanců překročí jistou kritickou mez, je nadále zcela vytížena svou vnitřní agendou a nevykazuje žádný styk s okolím... Tvoří uzavřený systém. Nepřipomíná ti to něco?“

„Cože?“ řekl Pavel matně.

„Proto se přece Ústřední kancelář Vesmíru neozývá! Chápeš?
Stala se administrativní černou dírou! Tajemství je rozlušťeno!“
V zarudlém oku svého kolegy jsem zahlédl jiskřičku zájmu.

* * *

Samozřejmě, měl jsem pravdu. A nezklamal jsem se ani v Pavlovi.
Brzy se postavil na nohy.

Byl schopným rekonvalescentem. „Myslel jsem, že konám užitečnou práci,“ svěřil se mi.

Dlouho jsme se tomu smáli.

„Jenže co teď?“ zeptal se.

„To je snad jasné. Vysvětlíme zdejším zaměstnancům, že je třeba bezpodmínečně snížit personální stav pod kritickou mez.“

„Že mě to samotného nenapadlo!“ divil se Pavel.

„To nic,“ řekl jsem. „Ty zase svedeš víc podporů snožmo za rukama. A co se týče Soni, do smrti dobrý, ano?“

Plácli jsme si.

A pustili jsme se do práce. Říkali jsme to všem na setkání, asistenty počínaje a přednosty Odborů konče: „Příteli! Vždyť žít bez průklepového papíru je tak snadné! Nech těch volovin a dělej něco pořádného. A koukej, ať je tě ve Vesmíru vidět! Vylez už konečně z téhle černé díry!“

Hovořili jsme hezky. Zapomněli jsme však na to, že téměř všichni živí rodiny. „Je to práce jako každá jiná,“ tvrdili, „ani horší, ani lepší. A hlavně jistá.“

Náš osvětový program zcela ztroskotal. Výpověď nedal ani jediný. Právě naopak! Do vroucího kotle toho fantastického kolapsaru padaly z vnějšího Vesmíru stále nové a nové oběti. Dílem ze zvědavosti, dílem nešťastnou náhodou a nebylo málo ani těch, kteří

sem byli vypraveni s četnými záchrannými expedicemi. Všichni byli okamžitě pověřeni náležitými úkoly.

Pokud bude tento proces pokračovat, odhadoval jsem, pohltí Kancelář za několik rozpadů atomu jódu 131 všechny vesmírné inteligence.

* * *

Ten neúspěch mě znechutil, ale neodradil.

„Pochopitelně,“ řekl jsem, „všechno je jasné. Po dobrém takovýhle začarovaný kruh rozetnout nelze. Uzavřené systémy bývají za určitých okolností velmi stabilní. Vyvoláme vzpouru!“

„Vzpoureu?“ divil se Pavel. „Vzpoureu mezi tímhle stádem ovcí?“

„Proč ne? Při troše výřečnosti lze zbuntovat i plechovku vařených plžů. Chce to jen zvolit vhodná hesla.“

V následujících čtyřech periodách mezi přechody valenčního elektronu lithia ze základního do vzbuzeného stavu jsme zhotovili tyto transparenty: „Kancelářští druzi! Překovejme pera v bajonety! Přetavme plastické gummy v trhavinu! Den svobody se blíží!“ „Trochu myslí! Je snad nutná evidence absolutna?“ „Očistné exploze zář rozjasní každičkou tvář! Smrt inkoustové smrti!“ a „Zhroucení vesmírných struktur nikdy nedopustíme!“

Pak jsme vyrazili do chodeb.

„Křič víc!“ nabádal jsem Pavla. „Tenhle šepot není slyšet ani přes dvacet půlvln reliktového záření!“

Křičel tedy. A křičel jsem i já.

Občas vylezl z některé pracovny úředník a sledoval, co se to děje. „Cože?“ ptal se. „Hroučí se vesmírné struktury? Dobrá, dobrá, až dodělám tu inventuru, hned se na to podívám, ano?“

Nebo: „Správně, kluci! Teď musím na poradu, ale držím vám všechny palce!“

A potom si nás všiml i vedoucí Referátu nových metod práce: „A víte, že to není špatný nápad, mládenci?“ pravil se zájmem, když nás chvíli pozoroval. „Už dlouho tvrdím, že to chce nové přístupy! Trochu toho oživení do těch stojatých vod!... Nuže, tímto vás pověřuji založením nového Odboru revolty a řízeného chaosu. Pro vás, lidi, je to jako stvořené! Tady mi to podepište... a vás,“ ukázal na Pavla, „vás jmenuji přednostou nového útvaru.“

„Proč právě jeho?“ uklouzlo mi nechtěně.

Činitel se usmál: „A proč ne? Uvidíme, jak se váš kolega osvědčí. Zatím mi zpracujete celkovou koncepci činnosti, výhled na období delta plus sedm, požadavky na kádry, investice, spotřební materiál, a tak dále... však už víte. A mnoho zdaru, mládenci!“

Práce jsme měli až nad hlavu.

A jak jsme organizovali nábor referentů pro náš útvar, objednávali rozbušky a reklamovali věčně vadné pumy typu Big Bang, vkrádal se do našich unavených hlav rmut lhostejnosti. Bylo nám jedno, že už nikdy nespátříme živého člověka a rodnou zemi. Bylo nám jedno, že už nikdy nespátříme Soňu. Ústřední kancelář Vesmíru, administrativní kolapsar Parkinsonova typu, nás pozřel jako dva bezmocné vařené plže.

* * *

Na dveřích úřadoven často stojí psáno: „Nemožné na počkání, zázraky do tří dnů.“

Zlatá slova! Třetího dne se totiž stal zázrak...

Legenda praví, že onen zázrak učinil sám Bůh, jehož štěpením kdysi Ústřední kancelář Vesmíru vznikla a který při pohledu na tu zkázu hořce zaplakal. Co je na tom pravdy, nevím.

V každém případě však při oslavě jistého významného výročí došlo k jevu, jenž je nyní v análech Kosmu ne zcela přesně označován jako „Lavinovité neposkvrněné početí s doutnavým výbojem“. Sedm miliónů tři sta dvanáct úřednic naráz otěhotnělo a odešlo na mateřskou dovolenou. Počet zaměstnanců Kanceláře tím klesl pod kritickou Parkinsonovu mez. Centrální úřad Vesmíru pak nedlouho poté začal normálně pracovat a vykazovat styk s okolím.

Potom jsme si s Pavlem slavně potřásli rukama a vydali se ve formě čirého kvanta na zpáteční cestu k domovské planetě.

* * *

„Pavle! Petříku!“ volala Soňa. „Už jsme o vás měli strach! Ani nevíte, jak jsem šťastná!“

Vítání, objímání a vypravování nebralo konce.

„Nějak jsi tam zhubl!“ řekla Soňa Pavlovi. „Ale sluší ti to! Zkrátka pořád sportovec.“

Pozvala ho na rande a já jsem opět ostrouhal.

„To nic, pane praktikante,“ těšil mě šéf, když spatřil můj nevyrovnaný výraz. „To přejde... Ostatně, jakýpak vy jste ještě praktikant, že? Ode dneška jste jmenován druhým asistentem pro styk s Vesmírem!“

Připili jsme si.

A pak jsme se pustili do práce. Na stolech se už vršila spousta a spousta restů. V nejbližší době budeme muset přijmout nové lidi, napadlo mě. Sami už na to nestačíme.

No jo

TAK TEDY ZA PĚT SET DEVĚT, tak už mám taky číslo, jako všichni kluci, přišel jsem včera k Milanovi hned, jak otevřel, a už tam všichni kluci seděli a já jsem mával tím dopisem, tou doporučenou zásilkou, jen do vlastních rukou, a hulákal jsem, tak už to mám, dědci špatný, taky za pár. Ale oni se mi smáli, že jsem ještě milionář, a Milan řekl, tak to, Karle, vypadá, že změníš posaz, že jo, ale to bylo vlastně jasný, to ani Milan nemusel říkat, vždyť já už měl vyhlídnutou tu židli po Standovi u stolu Zobáků, hned u kamen to bylo. V zimě budeš přikládat, a ať to fajruje, povídaj kluci od stolu, Vojta a Zdenek a Jarda, ale Milan mě bránil, žádný takový, Karel už má svoje odděláno, že jo, Karle. A už to měl pro nás roztočený, dal jsem kolečko pro náš stůl i pro Mazáky, a plný tácy rumů jako čokoládka, ale Milane, povídám, chci vidět míru! Ale Milan na to, vždyť ti to může bejt šumafuk, Karle, ode dneška máš všechno pití grátis, to platí vejbor. Takže díky, vejbore, díky, ale to ještě neznamená, že nebude Karel točit míru, však už se na nás napakoval dost. Všichni se ptali, jak to se mnou všechno vlastně přišlo, tak jsem řekl, to bylo asi, jak jsem cvakl o sloup tu moji Ávii. No jo, řekl Zdenek, Pavel to taky dostal přiklepnutý, když vlít do tej ohrady, vid', Pavle. Ale ten jen povídá, za padesát osum a víte, co mi můžou. A když jsme to párkrát votočili, všichni na mě zapomněli, na tu moji slávu, jako bych u toho stolu seděl odjakživa, a Vojta se ptal Zdenka, za kolik dá to pletivo, a Zdenek povídá, dvacet korun za metr, jenže Vojta se šklebil, zlatý voči, holoubku, celou zimu to hnilo v tý tvý mokrý garáži, dostaneš za ty rezatiny čtrnáct kaček. Ale Zdenek povídá, Vojto, vždyť je to

zinkovaný, měj rozum, a co ti ještě vůbec záleží na halíři, a stojí ti ten plot vůbec ještě za to? To mi tedy stojí za to, řekl Vojta, až tady Maruš zůstane sama, ty jí ten plot neuděláš, aby jí nelezly do dvora ty Hanákovic bestie. No jo, Maruš, a jak jí je, ptal se Zdenek. Ale vždyť ona už jen leží a čučí do stropu a už je úplně blbá, povídá Vojta. A víc než patnáct nedám, Zdenku, to ti je, doufám, jasný. Jenže já jsem je vůbec neposlouchal, já měl plnou hlavu toho svýho čísla, a co mě čeká za všelijaký vyřizování, a pak povídám, to mi teda, pánové, řekněte, co já mám udělat s Goliášem. Nikdo nevěděl, jen Jarda řekl, no bóže, tak si ho vezmeš s sebou, vždyť jde nakonec vo hovno. Ale jinak Karel celej večír mlčel, a tak jsem se ho zeptal, za kolik to má. A on, že za tři sta šedesát a nějaký drobný, a že on to tak nepočítá, a zase byl zticha. Byla s ním tedy řeč jak rozprávka. Tak jsem si radši četl tu ceduli nad stolem Mazáků, co ji udělal ještě Standa z vypalovanýho dřeva, on měl na to takovej aparát, a tím se daly do dřeva vypalovat písmenka, a na tý ceduli stálo PĚTISTOVKA JEŠTĚ ZBÝVÁ – TAK SI NA TO LOKNI PÍVA, KDYŽ TŘI STA ŠEDESÁT ODTROUBĚJ – ZELENOU, MILANE, ROZNÁŠEJ, A TŘI STOVKY JSOU TU HLED – NEDBEJ A HLEĎ UPÍJET, DVĚ STĚ ZBÝVÁ DOPOSUD – TAK, MILANE, NARAZ SUD, STO PADESÁT – TAK STŘIHEJ METR A NEKOUKEJ JAK SVATÝ PETR, STOVKA JE TU ROVNÁ – VYPIJ TO, CHLAPČE, DO DNA, ZA ČTYŘICET PĚT – BUDOU TU CO NEVIDĚT, ČTYŘI – UŽ SE TO BLÍŽÍ, ZA NULA – TVÁ DOBA MINULA, pěkně tu ceduli Standa udělal, umělecky, ten měl jít na školy a ne se zahrabat s náma v Křínově.

A Milan povídá, dá si, pánové, někdo guláš, tak dá si někdo ten guláš, sakra, a nešanujte se, dědci, on to platí támhle soudruh z vejboru. Tak jsme si dali, podložili jsme ten guláš pod rundu myslivce, a soudruh z vejboru na nás kejval, že jako jo, ať nám chutná. Pak byly Aktuality, Milan má televizi porád puštěnou, ale

nikdo to neposlouchá, ty kecy, akorát konec je důležitěj, protože po Aktualitách se vždycky láme číslo a každej ho musí nahlas říct. Tak jsem poprvé řekl, za pět set osum, a mladý ze statku se u svýho stolu šklebili. Milan pak už mladý zkasíroval a vyhodil je na vzduch a nás ještě nechal dopít a Květuš zatím utírala stoly. Povídám jí, Květuš, ty jsi ale čím dál překrásnější, jak to děláš, holka, a dej mi trochu tý šlichty pro Goliáše, buď od tý dobroty, jo a pět lahvovejch si vezmu na ráno. Tak mi to Květuš zabalila a šel jsem. Ale doma jsem si ještě dal tři lahvový, však si ráno dojdu do konzumu, až Králová otevře, a dal jsem do misky pro Goliáše tu šlichtu. A Goliáš přiběhl a mňoukal blahem a všechno vychlemtal, než jsem se stačil otočit. Chtěl jsem ho podrbat za ušima, chytit ho za tu jeho černou hřívu, ale Goliáš nemá rád, když mám hodně upito, a utekl do obejváku. Tak jsem si dal ještě stopečku zelený a šel jsem spát.

* * *

PĚTISTOVKA JEŠTĚ ZBÝVÁ - TAK SI NA TO LOKNI PÍVA, řekl jsem Milanovi, ať mi natočí rovnou dvě, a Vojta se Zdenkem se ptali, co že jdu tak pozdě. Řekl jsem jim, no, byl jsem na statku, okouknout, co novýho, a trochu jsem se zdržel. A je něco novýho, na statku? ptali se Vojta se Zdenkem, a já, že jo a ne. Mladej Lahoda teď jezdí s tou mojí Avií, zrovna jsem ho potkal, jak se chystá na pole s menáží pro ženský, a že jsem měl z rána trochu upito, povídám mu, slez z tý mašiny, mladej, to je moje mašina. A on řekl, neunavuj, dědku, ještě nejsou ani dvě a už se sotva motáš. Tak povídám, kdože se motá? kdože se motá? a on že nemá čas se vybavovat, a ať uhnu, ale já se porád ptal, kdože se motá, ty zadržku nešťastnej? A lezl jsem za ním na mašinu a povídám, na

týhle mašině jsem seděl, když ses ještě bál černýho kafe, a on na to, že nezám a že jsem komik, a jak jsem se tam drápal, Lahoda na to šlápl, a já spadl naznak. Jenže přiběhl Šmíd a ptá se, Karle, co se to tady děje, co je s tebou? Tak jsem řekl, dobrý, dobrý je to, nic se neděje, my jsme tady jen s mladým měli takovej rozhovor, a zvedl jsem se. A Šmíd povídá mladýmu, hele, mladej, nečum a jeď, báby se tě už nemůžou dočkat.

A Šmíd mě pak zatáhl do dílny, abych se dal do pucu, a ptal se mě, jestli si dám kuželku. Tak jsem řekl, že jo, a on vytáhl z basy dvě píva. Porozhlídl jsem se trochu po dílně. Co ten novej kompresor, ptal jsem se, už netrojčí? Šmíd řekl, že už ne, že to byla jen ucpávka. Ježkovy voči, povídám, tak koukám, že tu patnáctku máte porád rozhozenou! No jo, na to Šmíd, porád nejsou ty samořezný šrouby. Láďo, neblbni, povídám, řekl jsem vám nejmíň třicetkrát, že nezbejvá než to vyvrtat a dát tam normální dvanáctky s pérovkou, a pojď mi s tím pomoct na stojan, já vám to vyvrtám, nebo to nebude do Vánoc. A Šmíd řekl, klidy Karle, ještě si uženeš housera, a dej si radši kuželku. Tak jsem si dal kuželku a povídám, Láďo, vždyť já bych vám s tím tady helfnul, já bych přišel vždycky na dopoledne. Jenže Šmíd povídá, ty buď rád, Karle, že jsi rád, a za kolik to vlastně máš? A já, že za rovnou pětistovku. No jo, Šmíd, to máš dobrý. To je ještě času habaděj. A co jinak? Tak jsem řekl, že jinak všechno při starým, akorát že mi z vejboru zaplatili uhlí a že už to mám, zaplatpámbu, ve sklepe. No jo, Karle, tak jo, já už musím běžet, jsem rád, že jsem tě viděl.

Tak jsem šel k Milanovi, kluci už tam dávno všichni seděli, a Zdenek říkal Vojtovi, že jak to bude s tím pletivem. A Vojta, že nemá, kdo by mu to odvezl, Péťa, to jako jeho syn, je věčně po cestách, ale Zdenek povídá, hele, v neděli mi přijede zeťák, tak to sfouknem, za dvě fůry to budeš mít pod střechou. A já si jen

říkal, no jo, zeťák, určitě i s dcérou, a vnoučata mu taky přijedou, a kdypak já ty svoje mladý uvidím? Vědět o sobě nedají, akorát loni pohled z nějakej Liptovskej Lužnej mi poslali. Ale já jim napíšu, však ona mi ruka neupadne. A Milan povídá, dědci, tady soudruh z vejboru platí pro všechny tlačenu! A soudruh z vejboru nám kynul, že jako jo, ať si dáme, tak jsme mu po Květuš poslali láhev Pražskýho sklepmistra. Ale já jsem tu svou tlačenu zabalil pro Goliáše, já ani neměl hlad, spíš žízeň, a povídám, Zdenku, nevíš, proč je dneska Pavel v tom kvádru, jak mumie vypadá, jako by šel k přijímání nebo co. Zdenek na to, Karle, jak seš starej, tak seš blbej, Pavel to má dneska za nula. No jo, říkám, já zapomněl. A při Aktualitách povídá Ruda od Mazáků, hele, znáte tohle? a vzal dvě vidličky a zaklesl je zubama za sebe a pak do těch zubů zastrčil špičku sirky, a celý to pověsil za druhéj konec tý sirky na hrdlo lahve, vznášelo se to tedy prachdivně, že by jeden nevěřil, ale já jsem řekl, volovina, a šel jsem na hajzlík. A jak tam je nad žlábkem ta černá stěna, my tam máme vyrytý v asfaltu takový schémátka, za kolik to kdo má, a já vytáhl dvoukorunu, že si odškrtnu den, když najednou přišel Pavel. Tak dneska, co? povídám. No, bylo mi to opravdu blbý, já nevěděl, co mu říct. Ale on jen něco vrčel, že mu nebylo rozumět. On byl tak zlískanej, že jsem to neviděl, jen ty svoje voči poučil jak žába a čůral si na boty, tak jsem radši šel. Po Aktualitách vytáhl mladej Pastušák harmoniku, a tak jsme zpívali s mladejma, Hercegovina je lautr rovina a Hájku háječku a U Starý Mohelny, ale když jsme byli asi v půlce Masaryka, Milan šel k Mazákům a něco jim říkal, tak oni přestali zpívat, a všichni jsme se otočili ke dveřím, protože už tady byli pro Pavla. Takový dva mládenci to byli v bílejch pláštích, a jestli prej je přítomen pan Pavel Rozmíchal. No jo, řekl Pavel. Dobrý večer, pane Rozmíchal, tak my jsme si jako pro vás přijeli, a prosili bychom si občanský

průkaz a výnos É Ú Té Há. Tak dědci Pavlovi pomohli vstát, on byl ještě mokrej, jak se zřídil, a chvíli bylo všelijaký papírování. Ale Milan zatím přinesl velkýho ruma, jedinýho velkýho ruma na stříbrným tácu, a povídá, tak Pavle, hod' to do sebe. Pavel to do sebe hodil na ex a porád jen poučil ty svý voči, a pak jsme ho vyvedli před hospodu. A tam stál ten vůz, to fáro, a já jsem řekl, no budeš to mít, Pavle, s parádou. Protože Křínov ještě neviděl takovej vůz, to musela bejt ta nová licence od Renaulta, bledě modrej mikrobuse s černým křížem na bocích, a všechny skla kouřový, aby jako dovnitř nebylo vidět. My ten auták chvíli obcházeli, ale mládenci řekli, tak nastupovat, pane Rozmíchál, my toho máme dneska ještě hodně. Když odjeli, dala se do nás zima a šli jsme dovnitř a řekli jsme Milanovi, aby ještě narazil, ale Milan povídá, žádný takový, pánové, zejtra je taky den, a hnal nás ven. Měl jsem doma ještě basu ze včerejška, tak jsem ještě jedno otočil, ale byla to stránická jedenáctka a vůbec mi to nešlo do krku, protože lichý piva poslední dobou nejsou k pití, já nevím, že to Králová objednává.

* * *

KDYŽ TŘI STA ŠEDESÁT ODTROUBĚJ - ZELENOU, MILANE, ROZNÁŠEJ, Vojta si zelený kolikrát leje do piva, že prej se to v žaludku stejně smíchá, ale podle mě je to hnus, to já si dám vždycky panáka zelený, když dokouřím balík marsek, abych si protáhl pajšl, a pak ještě vždycky na noc. Byly už Vánoce, druhej vánoční svátek, a to má Milan většinou otevříno. Seděl jsem už tenkrát se Zdenkem, Vojtou a Jardou u mazáckýho stolu, Rudu už odvezli, Bédu taky, a s náma tam byl ještě Miro Olah, on je to cigán. Tenhle Miro, když přišel, řekl, že cigánům se dávají rovnou mazácký čísla, a že prej to

má za dvě stě sedum. Ale bylo to s ním celý divný, věřte cigánovi. Ale jinak to byl dobrej kluk, tenhle Miro. U zobáckýho stolu to prořídlo, tam vostal jen Jirka Brodzák s Toudou. A Milan nám povídá, pánové, ne abyste se mi tady dneska zřídili jak dobytci, jsou ty svátky klidu! Tak Vojta povídá Zdenkovi, že už to pletivo nechce, to by taky mohl čekat do soudnýho dne, než přijede ten jeho zeťák s dvanáctsettrojkou, a Maruš má Ajncvajhajnrovou chorobu, tak jí ty Hanákovic bestie už na jaře sotva dokážou vytočit. A že zkrátka z toho plotu nic nebude, však ono se to už toho půl roku nezblázní, než ho taky odvezou. A Zdenek na to, že je Vojta trotl, co on teďko s tím pletivem, přes zimu už to v tý mokré garáži nevydrží. A Vojta, kdo je u tebe trotl, ale Miro řekl, tíško, chlapi, počujetě? Číslo hovorí a já to mám dnes za tri sto rovných. A Vojta, jak to za tri sto, říkal jsi, že za dvě stě sedum, ani hodina to nejni. A Miro, já že som povedal? Jo, to si teda povedal. Tak to musel být jiný Miro Olah, prisámbohu. Ne, tenhle Miro Olah to byl, co si nevidí do tý svý kamerunský huby. Ale já povídám, nechte toho, dávaj Pyšnou princeznu. A Milane, zesil to. Milan to zesílil a kluci dali svátek. A Milan pak nosil do ztichlý hospody, jen syčení pípy bylo slyšet a cinkání sklenic, a mladou Vránovou s mladým Rážou. Akorát Jirka Brodzák zpíval, Rozvíjej se poupátko, nejkrásnější z květů, ale Milan přinesl dva fernety, a byl od něj pokoj. Jenže když spadla mladá Vránová do kašny, a ty šaty se na ní nalepily, řekl Miro, doboha, ta je teda má, prisámbohu. A Vojta na to, nic extra, to tady Květuš je má lepší. Volovina, řekl Zdenek, a Vojta zařval, Květuš, pocem na moment! Tak Květuš vyšla v zástěře z kuchyně, a ještě si otírala ruce, a ptala se, co je zase, dědci, co zas máte za problém. Pocem, povídá jí Vojta a takhle se nám votoč. Ještě kousek. A narovnej se. Tak co, povídá pak Zdenkovi. Zdenek pošilhával z Vránový na Květuš a zase vopačně a pak povídá, no

jo. No jo. Vojta má pravdu. Tak dost, pánové, rozehnal to Milan, že se zrovna vrátil z venku, Květuš není žádná hej nebo počkej. A mazej do kuchyně, povídá tý svý krásný šťastný ženě. Ale jak dostal statek ten Rudej prapor, povídá Vojta, a jak se tu nametlo tolik slavnejch umělců, tak tu byla Budínová, a to byla teprv síla! To se tenkrát na statku v zasedačce hrály krabičky, a Budínový to padalo pořád naplocho, ale jak to ten Vojta vykládal, někdo mi zatrásl ramenem, a on to byl můj syn Slávek.

Jéžiš, Slávku, kde se tu bereš? povídám mu, posad' se u nás! A Milane, přines tady Slávkovi panáka a pivo, ale fofrem! Jenže Slávek povídá, to ne, táto, jsem tu vozem, jsme tady všichni, rozumíš? Vnímáš mě? Sakra, proč bych tě nevnímál nebo co, povídám, copak jsem spad z Měsíce? Tak Jana je tu taky? I ten váš malej? Vždyť já ho neviděl leta! Když říkám všichni, tak všichni, povídá Slávek, Jana s Davidem čekají v autě před chalupou. Jéžiš, tak to já mažu domu, ale chvíli počkej, já si musím, něco vyřídit. A šel jsem do kuchyně, Květuš, dej mi trochu zrnkovýho kafe, buď od tý dobroty. No přijely mi děcka, i s vnukem, copak se jim můžu takhle vokázat? Tak jsem se s nima přivítal, povídám, ahoj Jani! A čau, Davide! A snacha povídá, no z vás to teda zase táhne, dědo, a šťastnej a veselej zbytek svátků. No a šli jsme dovnitř. Tak se tady moc nerozhlížejte, povídám, já nemám uklizíno, a pojdte radši do obejváku. A tam bylo ještě všechno, jak to zůstalo po Božce, já tam jinak vůbec nejsem, než když mi někdo přijede. Rychle jsem zatopil a Jana se pořád choulila do kabátu a malej David jen kulil voči. Hele, řekl jsem mu, znáš tohle? Otevřel jsem kredenc a vytáhl traktůrek ze špulky od nití, co si s ním hrával ještě Slávek, když byl malej, a guma byla ještě dobrá, pořád držela. Tak jsem tu gumu natočil a ten traktůrek se pomalu rozjel. Ale David povídá, mami, ten dědeček smrdí čůráním! a Slávek se zvedl, ale já mu povídám,

klidy, Slávku. A Davidovi jsem řekl, no to máš tak, že já se nerad koupu. Ty se koupeš rád, neštípe tě mejdlo do vočí? A David řekl, někdy, když mě meje táta. No vidíš, řekl jsem, a mě to vždycky hrozně štípalo do vočí, tak se od té doby nerad koupu. Ale Jana řekla, hele, dědo, nechte si ty rozumy, a postavte nám na čaj, vždyť je to tady o zdraví. Tak jsem dal vařit vodu a hledal čaj v kredenci a otevřel si pivo, když Slávek s Janou pivo nechtěli. David povídá, a proč jede ten traktůrek tak pomalu? Aby měl sílu, řekl jsem mu. Má převod do pomala, aby měl sílu, víš, co je to převod do pomala? David na to vrtěl hlavou. Koukni, povídám Davidovi, a položil jsem traktůrku do cesty hlubokej talíř. Traktůrek měl na kolech zuby z uštípanejch hřebíků a zakousl se do talíře a vyšplhal se přes okraj nahoru. Hezky, hezky, řekl David. Hele, dědo, a proč ty pořád chlastáš? Protože mám pořád žízeň, povídám mu. Ale Jana na to, Davide, nech si ty otázky a běž si hrát ke kamnům nebo nastydeň, v kabeli máš tu buginu, co ti přinesl Ježíšek. Tak se David přestal zajímat vo traktůrek a drandil u kamen s tou buginou. Slávek povídá, táto, tak je to pravda? Jaks nám napsal, že to máš za pár. No jo, pravda, řekl jsem. A přinesl jsem ze sekretáře to psaní z vejboru. Jana jen míchala lžičkou čaj a nic neříkala. A nevzali by tě zpátky na to léčení? Ale já jsem řekl, dej mi pokoj s léčením, Slávku, však já už to tady doklepu, a co mi schází? Akorát Božka a že má Milan zadělaný trubky. No jo, je to blbý, povídá Slávek. A tak radši srkal ten horkej čaj, a já jsem řekl, a co vy? Co Praha? Ale jo, povídá Slávek. Já teď mistruju a Jana půjde na jaře zpátky na ten pracovní referát. To jako zpátky na vejbor? zeptal jsem se. No jo, dědo, povídá Jana, na vejbor, já bych vám ráda pomohla, jenomže kde je Křínov a kde je Praha čtyři, že jo. Ale ona to Jana stejně zkusí, povídá Slávek, to se můžeš spolehnout. A nechte to bejt, řekl jsem. To nemá cenu. Jen kdyby radši Milan sem tam propařil ty trubky.

A řekl jsem Davidovi, hele, mladej, kde je traktůrek? Že prej zajel pod gauč. Tak tam pro něj vlez, řekl jsem mu, a dáme si závody. Fuj, povídá David, když vylezl, tam jsou myši hovínka a brambory s anténama! No co, co, povídám Janě, klíčej mi tam brambory, já na ně v tom fofru tenkrát s pohřbem zapomněl. A Davidovi jsem řekl, natáhni buginu a já natáhnu traktůrek, a kdo vyjede dřív po tejhle peřině. A položil jsem na vršek Božčiny starý peřiny krabičku marsek, že je to jako cíl. Davidova bugina se nejdřív dobře rozjela, ale pak se smejkla po tom lesklým damašku a sklouzla do údolí, a pak se to snažila brát bokem. A zatím traktůrek se zakousl do peřiny a bral to přímo k cíli, a bylo to skoro jasný. Jenže pak se mu na jeden hřebík namotala nit a hodila ho bokem. Nešvindluj, Davide, povídám vnukovi, máš povolený jen tři zásahy. Dědo, a kdypak se u nás objevíte? To víš, Jani, povídám, to máš těžký, já jsem v tom zvláštním režimu, a já správně vůbec nesmím z okresu ven. No jo, povídá Jana, to je malér. A dělej, Davide, je půl sedmý, už abychom vyrazili. Jak to, vyrazili, povídám, vy už chcete jet? Ale vždyť se tu ani nemáme kde uložit, táto, řekl Slávek. Dědo! křičel David, nešvindluj, máš povolený jen tři zásahy! Jenže já jsem nešvindloval, já jsem jen traktůrek nenápadně postrčil zpátky, aby David vyhrál, a taky že vyhrál. Ještě jednou! křičel David, hrajeme do třech, jo? Ale Jana povídá, žádný takový a radši dej dědovi tadyhle dárek vod Ježíška. A vytáhla z kabely balík. Ale David se styděl a nevěděl, co s tím balíkem, a ptal se, dědo, kde máš stromeček? No, řekl jsem mu, že žádněj nemám, protože si to Božka nepřeje, ale že mám támhle voděnkou, a ta je jako stromeček. David povídá, jaká Božka? To byla ta babička, jak ti chcipla? Davide, řekla Jana, říká se umřela. A jen ho nech, Jani, vždyť ono to vyjde nastejno. Tak jsem rozbil ten balík, no vaťák to byl, taková vatovaná bunda, ale parádní, jezkovy voči, povídám, ten Ježíšek se musel zbláznit,

a co já s tím? Ani to už neunosím. A ani pro vás nic nemám, ani pro tebe, vždyť já s váma nepočítal, no. Ale Davide, vem si tady ten traktůrek a příští Vánoce, to budeš čučet, co ti Ježíšek přinese z Křínova. Von tady bydlí? ptal se David. Flekama, povídám, a nebuď zvědavěj, budeš brzo starej, jako já. A najednou se probudil Goliáš, byl zachumlanej vzadu v peřinách, a vyskočil ven. Hezky, hezky, ten je hezkej! povídá David a chtěl ho pohladit, ale Goliáš nemá děti rád a šel chlemtat vodu. Tak my pomalu abychom jeli, řekl Standa a začali balit, a mohl jsem ho přemlouvát, jak jsem chtěl, že převlíknu peřiny a roztáhnu gauč a Davidovi snesem postýlku z půdy ještě po Standovi, ale oni se sbalili, protože se u mě necejtili, to je pak těžký. A tak odjeli, mohlo bejt k osmý, a já jsem si dal ještě pár kuželek a poslouchal rádio.

* * *

A TŘI STOVKY JSOU TU HNED – NEDBEJ A HLEĎ UPÍJET, a taky nic jinýho nezbejvalo, protože zima byla, jako už dlouho ne. Já už byl línej doma topit. Až mi to bylo blbý, že mi z vejboru dovezli to uhlí, a teď to leželo ladem ve sklepě, ale já jen ráno vždycky trochu zavlažil, a pak si skočil ke Králový, když bylo potřeba, a odpoledne hned k Milanovi. Povídám Milanovi, pošli mi sem nějaký rumy, něco na mě leze. No jo, povídá Milan, mám jenom dvě ruce a nejsi tady sám. Květuš marodí, pánové, tak bych si vyprosil trochu toho slušnýho zacházení. Všecko to marodí, povídám, a kde je vlastně Miro? Taky marodí? Hovno marodí, řekl Jarďa. Miro to už má za sebou. Jak, za sebou, ptal jsem se, vždyť to byl ještě milionář! a lekl jsem se, jestli ona nakonec z vejboru nepřišla zase nějaká nová vyhláška. Ale Jarďa byl ten večír nějakěj hovornej a řekl, no, má to zkrátka za sebou. Zdenek o tom něco věděl, ale ne moc. Anita má soud, to jako Mirova

druhá dcéra, že se nestará vo děcka. A první dcéra, to jako Marta, ta se provdala do Hrádku, ale manžel ji každej den tluče, že špatně šlape a nosí málo peněz. Ale jak může asi dobře šlapat, když je bitá do modra, že je už celá kolozubá, a slušnej kunčoft by na ní nešáh ani klackem, to je začarovanej kruh tohleto. Syni jsou oba zavřený. Roman jako že se zaplet do nějaký vloupačky, i když Miki svědčil, že byl Roman v tý době s Jolanou, jenže Jolana to ze strachu zatloukla, no je to ještě mladý střevo, třináctiletý, a Marian, ten dostal na vojně tři roky Sabinova, že postřelil milence svý Anežky, když utekl ze stráže domů. Ale nikdo se mu nedivil, ani soudce, když už byl na vojně dvacet sedum měsíců a neviděl než plot od kasáren, ale stejně ho zavřeli. No a Mirova žena, ta leží už rok ve špitále s rakem, a když si k tomu Miro připočítal to svoje číslo, oběsil se v parádním pokoji. Ale to je volovina, povídá Vojta, já slyšel od Králový, že ho na ten špagát dostal ten zeťák z Hrádku, protože Marta poslala Mirovi dvacet tisíc šilinků, co měla našetřino z lepších časů, ale ten zeťák se to doslech a přišel si pro ty prachy do Křínova. Hovno si přišel, povídá Jarda, on byl ten večír vopravdu nějak hovornej. No jo, vždyt na tom nesejde, jak to bylo, řekl jsem, ale nebyl to špatnej kluk, ten Miro. Dobrej cigán, jen kdyby takoví byli všichni. Já slyšel, řekl Vojta, že on Miro ty šilinky napůl rozdal vnoučatům, aby měly pro začátek něco do kšeftu, to byl celej Miro. Ale Mariana je škoda, povídám, víte, jak ten hrál na basu? Slyšeli jste ho někdy hrát na basu? Jak pánbůh hrál, přísámbohu. No jo, řekl Vojta, však Marian se vrátí, ale Miro už to má za sebou. A Milane, ještě jednou dámskej likér na tři. A já povídám, abych obrátil kartu, hele, Vojto, ten tvůj Péta, porád jezdí do ciziny, že on by mi nepřivezl z Německa prezent pro vnouče? A co by to jako mělo bejt, ptá se Vojta. To já ještě nevím, ale ty máš doma ten katalog z Kvele, z toho obchodáku, buď od tý dobroty, a přines ho, já si vyberu. No jo, jestli já si vzpomenu,

povídá Vojta. A jestli máš prachy. Já jestli mám prachy, povídám, já mám prachů, žes to v životě neviděl, že je v životě nestačím utratit. Taky to byla pravda, já měl doma ulitejch dvě stě marek a šest tisíc v korunách. Tak co Vojta dělá dusno.

Ale nějak mi to ten večír nesedlo, to jak jsem byl načatej s tou chřípkou, a že jsme pili na Miru, a jak jsem vypadl vod Milana, za návší na mě přišla slabost a zamotala se mi hlava a pak už nevím, co bylo. Přišel jsem k sobě až v Hrádku ve špitále, že prej mě našla až k ránu Králová, když šla do práce. No zle mi bylo ještě tři dny. Drželi mě v tom špitále na pokoji jak nějakou pokusnou krysu, napít mi nedali, zkrátka stálo to tam za starou bačkoru. Doktoři říkali, že mám tuhej kořínek, že jinej by měl po tý noci nejmíň zápal plic nebo už byl pod drnem, tak jsem jim řekl, že už se dočkají, ať nemají strach, že už tu dlouho otravovat nebudu. Ale zase bylo dobrý, že když mě pustili, odvezli mě sanitkou až do Křínova. Jenže to už jsem to měl za dvě stě devadesát sedum, čas hrozně letí, když má člověk to číslo. Nejdřív ze všeho jsem šel poděkovat Králový, tak děkuju, paní vedoucí, povídám, moc děkuju, vždyť já si tady ještě chci těch pár dnů užít, kdo by nechtěl, a vezmu si tadyhle basičku desítky. Ale ona jen řekla, že by mě teda zas taková škoda nebyla, a že nemám zač děkovat.

* * *

DVĚ STĚ PADESÁT, STÁLE MOC – RUMEČEK VEZMI NA POMOC, načež Zdenek pořád volal, Milane, ještě jednou dámskej likér na tři! Teda, pánové, povídá Vojta, odpoledne s těma Finama, to byla zase kšanda, to byl zas vostudy kopec! Protože to dělá ten Látal, povídá Zdenek. Ten by měl hrát na fujaru a ne trenérovat národní mančaft. Ale viděli jste toho Bodnára? Viděli jste ty jesle? Nebo

viděli jste toho blba Konáše, jak to bylo pět na tři? Vždyť je to blb. Ale ten Látal tam už dlouho zaclánět nebude, dejte na mý slova. Po šampionátě končí. Nebo Křivinka! To je obránce, svatá dobroto, takhle bych to dokázal šudlat taky. No, u Milana se to ten večír vařilo, protože jsme měli jen tři body a taky jsme se vůbec nemuseli dostat do finálový skupiny. U stolu, co seděli mladý, to taky hučelo jako v úle. A do toho přišla kolem devátý mladá Slámová, a že prej, Ríšo, pojď domů, a tahala toho svýho za rukáv. Ale Ríša řekl, nezacláněj, sádlo, a koukej padat, za chvíli hrajem s Kanadou. Ale ona zase, vždyť se na to koukneš doma, Ríšane, pojď, Pepík má angínu a chce tě vidět, vždyť on tě nevidí, jak je rok dlouhej. A on zase, že je obtížný sádlo, a ať maže k plotně, nebo se nezná. No tlustá ta mladá Slámová je, ztloustla po tom svým druhým, po Vaškovi, že to není ke koukání, ale takhle se přece nejedná, a Zdenek najednou povídá, hele, Ríšo, nedělej frajera a běž domů, když máš děcko marodný. A mladý, co se do toho pleteš, dědku? a mladá Slámová se mezitím strkala s tím svým a slzy jí tekly po tej tlustej papuli. Milane, řekni jim něco, řekl jsem Milanovi, ale ten nic, že má svejch starostí dost. Tak jsem se zvedl a šel za mladejma, že je jako roztrhnu, jenže jsem nic nesvedl a málem jednu slízl. Mladá Slámová pak odešla, a po nějaký čtvrt hodině se přece jen Sláma sebral a zmizel za ní, asi že mu to nedalo. Ale z první třetiny nikdo nic neměl, jak to bylo všechno rozhádaný. Mladej Prošek, co dřív dělal předsedu u svazáků na statku, povídá, že si sem jako přišli vodpočinout a pracovní sílu zreprodukovat a kdesi cosi, a neválej se celej den po hospodě jako některý vypitý mozky, co to mají za moc málo, jenže Vojta dřív taky chodíval na schůze, a povídá, že nějak necejtí ten rozdíl, což bylo chytrý. A já jsem řekl, že bych šel zpátky do dílny od minuty, ale Vojta povídá, počkej, Karle, to sem netahej, a zase, že necejtí ten rozdíl. A že četl v novinách, že

mladý brzo taky vyfasujou čísla, všichni že vyfasujou čísla. Ale mladý mávali rukama, že je to volovina, to že by nikdo neschválil. Vojta povídá, že se budou ještě divit, a Milane, zesil to, hrajem přesilovku. Jenže mladý hulákali, počkej s tím, Milane, pusť tam radši Aktuality, a ve kterejch novinách že prej to Vojta četl. Ale Vojta jim to neřekl a Milan věděl, co se sluší, protože tohle byl náš poslední šampionát, a nechal tam hokej. Přece jen to byl náš Milan, i když posera, a trubky už nepucoval, to nikdo nepamatuje. Mladý v deset zmizeli domu k maminám a hospoda byla naše.

No, projeli jsme to, pět šest to skončilo, protože Konáš je blb, a přitom to měl při paur plej na holi ze dvou metrů, že by se trefila stará Králová. Takže tím pádem to byl náš poslední hokej s Kanadou, protože finálová skupina byla ztracená. Tak aby to Vojta zamluvil, povídá mi, něco jsem ti přinesl, Karle. A vytáhl ten katalog z Kvele, z toho imperialistickýho obchoďáku, a povídá, ale nepocintej mi to, buď od tý lásky. A že Péta jede sedumadvacátýho do Frankfurtu, tak ať si rychle vyberu, že to spěchá. A jestli mám prachy. Tak jsem mu řekl, že mám peněz, že to v životě nestačím utratit, ale to už jsem myslím říkal. Doma jsem si pak ještě otevřel kuželku a čučel do toho Kvele, a Goliáš se stočil vedle na kanape. Goliáši, Goliáši, povídám mu, koukni na to Kvele. Koukni na ty nacisty zatracený, co prohráli válku. Ale vybral jsem si, to zase jo. Pro Davida, to jako pro vnuka, skříňovej Mercedes Turbo na vysílačku za sto šedesát marek, mohli jste tomu otevřít kapotu a kouknout do motoru, a taky zadní dveře, sedadla tam byly a malej stoleček s nádobíčkem. A pro Goliáše, pánbůh mě netrestej, jsem zase vyhlídl kočičí konzervu, ale že by se nad ní oblízl i předseda vejboru. Rajn rint flajš und lébr, přísámbohu.

* * *

DVĚ STĚ ZBÝVÁ DOPOSUD – TAK, MILANE, NARAŽ SUD, s čímž bejvaly vždycky potíže, zvlášt když přišly začátkem června první skutečný vedra a hospoda byla vypitá už v devět. Ale tohle nebyl ten případ, protože u Milana byla zábava, a to on se vždycky záso-bil, aby trhl. Zadní lokál, co bejvala sokolovna, otevřenej, a všichni v parádě, a dvě kapely byly přichystaný, to Křínov snad nepamatu-je. Ještě že Květuš dostala k ruce tři pomocnice ze statku. V klidu se ten večír člověk nenapil. Milane, kam to zase neseš, my jsme jako vzduch? Moment, pánové, mám jen dvě ruce. Taky hodně vína se nosilo, a piv nepočítaně, ale všechno do zadního lokálu. Ten večír to měl Jirka Brodzák za rovnejch tři sta pětadesát, tak si k nám přesedl, ale to nám ještě scházelo. Užvaněnej jak baba, tenhle Jirka Brodzák. Hned vytáhl ty svoje historie, až nám hlava duněla, že tohle je ještě houby, ale on jednou ve Voticích na zábavě přefik jednu přímo na sále pod stolem, to byly ještě ubrusy až skoro na zem a holky nosily spartakiádní trenýrky, protože jiný prádlo nebylo, a kapela při tom hrála Přiložíme k dílu ruku, vybudujem republiku, nebo tak něco, tak tu ruku k dílu přiložil, aby holka dostala svoje. Ale Vojtovi se ty Jirkovo historie nelíbily, protože teď jako byl král stolu Jirka, a povídá mi, hehe, Karle, tak s tím Pétou to nevyšlo. Jak nevyšlo, ptám se. No nevyšlo, Pétu vybrali už jak jel ven a sebrali mu i ty tvoje marky. Jak, sebrali? ptám se. Bóže dobrej, ty seš jak malej, prostě mu je sebrali, no. Ale vždyť to byly moje prachy, povídám. Smůla, no. On se ti Péta omlouvá, ale že seš to ty, prodá ti dalších dvě stě márů za tři tisíce, a v září jede do Němec znova. A to ho pustějí? ptal jsem se. Karle, neblbni, povídá Vojta, Péta je zapsanej v partaji na okrese, a ber, dokud dává. Víš, co to je marka za patnáct korun? Hospodářskej zázrak, vole. Ale do toho Jirka Brodzák, že tohle nic, to on měl známýho v symfo-nickým orchestru ef ó ká, a to byl teprve mazec! Ten známej, když

jeli ven, vzal vždycky se sebou dobrý housle od českých houslařů, dobrý, ale ne zase špičkový, pozor, a nevidovaný, pozor, a prodal je Němcům, za takových pět deset tisíc, to podle kusu, a domu si vždycky vezl nějakou průměrnou nástroj, co koupil někde na kaizrštráse za tisícovku.

Ale vedle v sále už se to pěkně rozjelo, hrála ta dechovka z Příbrami, a jak jsme tak viděli do sálu, parket už pomalu plnej, Šmíd s manželkou a Modřina se ženou a pomalu celý vedení ze statku, i učitelovic se tam motali, a už hráli ty naše písně, a Slepíčku kropenatou a Padla facka na sále, a Roztomilou Bárušku, ale tu slušnou, do televize, a pak zase valčíky, Strahováčka a Troubějí jeleni, tak jsme zpívali taky, proč ne, Mazáci i ten jedinej Zobák, co ještě zbejval, Tonda Vašina, a když šel kolem soudruh z vejboru, tak se na nás křenil a kejval na nás, že jako jo, tohle že se mu líbí. No ale asi za hodinku, když už se všichni přimázli, i učitelovic, vzal si soudruh z vejboru mikrofon a povídá, takže se všichni utišíme, ano, já ještě počkám, ano, a teď bych prosil jedno sólo speciál pro ty naše starší spoluobčany, na který se vztahuje náš sociální protialkoholický program E U T Ě H Á, já myslím, že si to zasloužejí, co myslíte, a já poprosím tadyhle paní vedoucí, aby pro ty naše spoluobčany skočila. Tak pro nás Květuš teda přiběhla a povídá, dědci, máte jít do sálu, holky už jsou po vás žhavý. Ale my že ne, že tu nejsme pro kašpary, a ať radši Milan pořádně nosí, poslední pivo jsme měli někdy za mamutů. Jenže v sále tleskali a pořád nás volali, čí-sla, čí-sla, na par-ket! a tak jsme šli, jenom Jarda zůstal sedět, s tím nic nehne. Zdenek vyfásl Šmídovou, Vojta Modřínovou a Jirka Novotnou, a já, jako na potvoru, mladou Lahodovou. Tak jsem jí držel a kolíbal se, ale Lahodová koukala celou dobu otráveně do stropu, ale lidi stejně tleskali, oni už byli namazaný. Jenže jak jsem sjel Lahodový rukou k pasu, mladej Lahoda vyskočil

od stolu a hulákal, tak to ne, tohleto, Lída se ti s žádným kořalou zahazovat nebude, pocem, Lído, řek jsem pocem! Ale soudruh z vejboru si zase vzal mikrofón a povídá, no tak, Pepo, buď trochu uznalej, vždyť ty na tom třeba jednou nebudeš jinak, než tadyhle ti spoluobčani, taky na tebe třeba jednou dojde a budeš rád za ten poslední taneček, ale Lahoda hulákal, to si ještě povíme, na koho dojde, a Lído, okamžitě pocem! Zkrátka, byl z toho akorát cirkus a nic dobrého. Já to věděl, že je to na hovno, povídá Jirka, když jsme se vrátili ke stolu, a Vojta zavolal na Květuš, aby nám sem taky hodila pár řízků, že najíst snad ještě dostanem, nebo ne? A pak zase na mě, proč že jsem poslední dny takovej špatnej. Tak povídám, protože mi psali mladý z Prahy. Psali, ať prej se nezlobím, ale že mi Davida na prázdniny dát nemůžou, David jede s nima k moři, a pak má sportovní tábor, a potom k babičce do Šumperka, tý už to slíbili, a pak zase začíná škola. Tak ať se nezlobím. Jelikož na mě přece jen už není ten spoleh. A taky psali, že se Jana, to jako snacha, snažila mi to prodloužit, ale ono to nejde. Ale Vojta řekl, Karle, nebuď labuť. A napi se. Koukni na mě. Já byl v neděli za Maruš ve špitále. A co bys řekl, ona už mě vůbec nepoznala a jen takhle kejvala hlavou jako klaun. Takhle, hele. A co nadělám? Napi se, Karle. A Milane, to jsem rád, že tě vidím, dones nám sem pár piv, copak jsme vzduch?

Jenže Milan měl jiný starosti, protože v sále byl nějakej zmatek. Mladý řvali, trumpety, táhněte domů! a strkali tu dechovku z Příbrami z parketu, protože chtěli bigbít. A bigbít už byl taky přichystanej, sotva se jim ty krámy vešly na pódium, ale dechovka z Příbrami pořád hrála ty naše písňe, a to už mladý nebavilo. Porád řvali Trumpety, táhněte domů! Tak si dechovka začala balit saky paky, kdo by taky dneska chtěl mít potíže s mladejma, jenže to se zase nelíbilo Šmídovi a Modřinovi a koukal z toho pěkněj malér.

Ale pak to rozebral ten soudruh z vejboru, to jsem teda nechápal, jak se mu to povedlo, asi že on se porád tak kření. Za chvíli spustil ten bigbít, tak jsem zařval Vojtovi do ucha, Vojto, já jdu domů, já mám jenom jedno zdraví. No jo, povídá Vojta, já mažu taky. Ale ten kravál bylo slyšet až na náves, co, na náves, ještě když jsem zahrnul nahoru k Mrázovům, tak jsem to slyšel, a ještě když jsem šmátral u dveří pro klíče. I Goliáš byl vzhůru, jak ho ten kravál nenechal v klidu.

* * *

STO PADESÁT – TAK STŘIHEJ METR A NEKOUKEJ JAK SVATÝ PETR, čili málo platný, sto padesát je sto padesát a tohle číslo má člověk jenom jednou. Kluci tyhle věci sledují, tak hned povídají, abych se vytáhl. No, nechtělo se mi. Ale oni, abych nedělal fóry, zkrátka nebyla s nimi řeč. Tak jsem vytáhl tu krabičku a vyklopil na stůl metr. Koupil jsem ho u Králový, ona je sem tam dostane, může to bejt tak tři tejdny. A vždycky dopoledne, jak mám ještě po Božce nůžtičky na nehty, vystřihoval jsem mezi políčkama malý dírky, aby se dny dobře trhaly. A těma pastelkama, co jsem koupil pro Davida, barvil jsem ty políčka každý jinak, jedničky žlutě, dvojky červeně, trojky modře, čtyřky jsem nechal bílý, pětky zeleně, a pak jsem to zase opakoval, protože víc pastelek jsem neměl. Jo, a desítky černě. Ale málo platný, mě na malování nikdy moc neušilo, ještě tak dílenský výkresy mě bavily, tak ten můj metr za moc nestál. To Vojta, ten má metr! Tomu ho maloval ještě Standa. Na každým políčku jsou jakoby květinky, ale každá jiná, no umění. Zdenek má zase pěknou spíš krabičku, je to od nějaký cizí voňavky nebo prstýnku a vevnitř růžovej samet. Ale kluci na ten můj metr řekli, že je to zdaleka dobrý, což je pravda, protože

Jarda ten svůj metr stříhá, jak ho koupil od Králový, a vždycky, když skončej Aktuality, půjčuje si od Květuš nůžky. A to tedy nemá žádnou fazónu, den se má nechat jen tak lehce utrhnout, jen škubnout a je to, aby to byla čistá práce. Jirka povídá, to já když sloužil ve Vyškově, to bylo hned po válce, byl tam jeden frajtr, a ten měl speciál metr na ženský. Jak, metr na ženský? zeptal jsem se. No na ženský. Na každý políčko jednu ženskou. To ještě frajtři mohli každé večír do města, když neměli službu, a tenhle frajtr musel mít každé večír jinou, ale pozor, včetně služeb, jinak se ten frajtr necejtí. Ale jednou utrl po rozkaze tři políčka najednou, a my povídáme, nesplet jste se, pane svobodníku? a on že se teda rozhodně nesplet. Taky nám jednu přived na strážnici, a ta tam nějaké čas bydlela. Vošklivá teda byla, to se musí nechat, ale my si ji vždycky umyli pod okapem, když přšelo, a byla dobrá. Ona byla ráda za trochu jídla. Ale Vojtovi se ty Jirkovo historie nelíbily, protože je každé poslouchal, a povídá mi, Karle, tak chceš ty marky nebo ne? A vyjádří se laskavě, jsou tu taky jiný zájemci. Tak jsem řekl, že to беру. Ale Mercedes turbo, skříňák, povídám. Bez starosti, řekl Vojta. A Milane, hoď sem pár dámskejšch likérů na tři, ať to zapijem.

Jenže u toho stolu v rohu u dveří do kuchyně seděl už dva večery nějaký cizák, mohlo mu bejt tak ke čtyřicítce, kterýho v životě nikdo v Křínově neviděl, a pil bílý víno a pořád se hrabal v nějakých papírech. A tenhle večír se ten chlap zvedl a šel k našemu stolu a začal do nás hučet, jako že jsme blahoslavený chudý duchem, ale Moloch už bude brzy poražen, a kdesi cosi, a strkal nám pod nos nějaký papíry, ať to prej podepíšem. Ale Vojta povídá, hele, mladej, jakéj Moloch, a o čem jde jako řeč. A ten chlap zase spustil, že řeč je o duši, která ještě žije, která je láska sama, a my že se teď zvedneme a půjdeme do ulic jako příšernej zástup nebo-

hých, jako memento, nebo co, ale Zdenek řekl, Milane, vyveď toho pána, vždyť je ožralej. Chlápek ještě něco mlel, ale už si nebyl tak jistej, a strkal nám zase nějaký papíry, plnou tašku toho měl, ať si to proštudujem. Jenže Milan povídá, tak váženej pane, máte to za dvacet tři šedesát a já už budu zavírat, jistě, vstanou uražení a ponížení, ale koukněte, my tu máme telefon a okrsek je hned vedle v Rádví. Takže se poroučím a zejtra už bych vás tady nerad viděl. Chlápek se tedy sbalil a rychle vypadl. Viděli jste to? povídá Vojta. Viděli jste někdy něco takovýho? Milan nám ještě donesl piva, abychom toho cizáka spláchli, a řekl, hele, pánové, ty papíry koukejte hodit tady do kamen, já nechci mít nepříjemnosti. Tak jsme je tam opravdu hodili a Milan je zapálil a byl od nich věčnej pokoj. To ještě nic nebylo, povídá Jirka, to já když dělal v Tušimicích, byl tam nějakej Lacina, a ten se pořád ptal, jestli může bejt jako jednatel vodborů mohamedán. Takže předseda si s tím lámal hlavu, četl stanovy tam a zase zpátky, ale na nic nepřišel, a tak mu na to kejvl, protože Lacina měl jinak v papírech pořádek a byl to pracant. Jenže to mělo svý mouchy, zvlášť když na Lacinu přišla jako na celozávodní konferenci jeho hodinka, a natáh si modlicí kobereček před tribunu a napil se minerálky a začal se klanět čelem k východu. Vojta řekl, že Jirka kecá, a jestli nám to nic neříká, že právě skončily Aktuality. Tak jsem poprvé trhal dílek z metru, a šlo to jako po másle. Ale Vojta, ten už měl metr krátkej, on to měl za šedesát, a Zdenek o trochu delší. Ale to se mi udělalo úplně soufl, když jsem viděl Jardův metr, protože Jarda to měl za sedum, a ta páska, co ještě zbejvala, byla jak myší vocásek. Ale Jarda nic, půjčil si vod Květuš nůžky, a cvakl a tím to pro něj zvadlo. Vojta pak už šel, ale já jsem na něj volal, Vojto, tak nezapomeň, skříňovej Mercedes Turbo! A šel jsem taky. No, byl červencovej večer, tak jsem se ještě na chvíli coural kolem návsi a myslel na to, jak ten

čas letí. Jenže pod kapličkou na zídce ještě seděly děcka, já nevím, že to rodiče nechají takhle ponocovat, každé večír tam sedají už od května, a mladá Hrouzová na mě hned volala, pane Ryska, tak za kolik to máte? Jenže mladá Singrová na ni syčela, tiše, Hanko, teda ty seš ale kráva! Tak jsem radši mazal domů nakrmit Goliáše. On už neměl tři dny nic v misce, tak aby nakonec neřekl, že se o něj nestarám.

* * *

STOVKA JE TU ROVNÁ – VYPIJ TO, CHLAPČE, DO DNA, což se Standovi moc nerýmovalo, ale jinak to byl šikovnej kluk, malovat uměl a ještě skládat básně, ten měl jít na školy a ne se uchlastat tady v Křínově. Co já, já jsem akorát na ty mašiny, ale Standy je škoda. Taky jsem to řekl Zdenkovi, že Standa si to nezasloužil, ale Tonda, to teď byl čerstvej Mazák, povídá, že jak jednou čuchneš k flašce, je s tebou ámen a můžeš jinak mít hlavu jak zepelín. Nějakej moc chytřej, tenhle Tonda. Vojta se ten večír neobjevil a den před tím taky ne, tak jsme měli starost, jestli ono se mu něco nestalo. Povídám, Milane, nevíš něco o Vojtovi? Milan na to, že nic neví, ale Vojta to má ještě za deset, tak to on se určitě ukáže. A abychom pili, že už má roztočený další, aby to jako nezvětralo. Tak jak jsi pořídil na statku, Karle? ptal se mě Zdenek. No, byl jsem tam, povídám. Ale všichni jsou venku na slámě, tak jsem jen zaskočil do dílny. Tam kluci dělali fest, to jo, oni se snažej zachránit, co se dá. Šmíd povídá, hele, Karel, tak co nám neseš, Karle? Řekl jsem, že nic, že to jdu jen tak všechno vočíhnout. Dáš si kuželku? povídá Šmíd. Tak jsme si dali kuželku a Šmíd, že prej jim scházím, že ten mladej Vejvoda je moták, ale že se ohledně mě ptal znova předsedy a nic z toho nebude. Ale vždyť já už nic nechci, řekl jsem, já bych

si vždycky jen dopoledne sedl tady k ponku, stejně je rozlámanej, a jen bych čučel, co a jak. Jenže to taky nejde, povídá Šmíd, ona je tu ta nešťastná vyhláška, a předseda je na tohle prevít. Tak co jsem Šmídovi na to měl říct, že jo. Jen jsem řekl, aby řeč nestála, ježkovy voči, tu patnáctku máte pořád ještě rozhozenou? Tak Šmíd povídá, no jo, pořád nejsou ty samořezný šrouby. Ale najednou k nám přišel mladej Semerád a povídá, pane Ryska, vy to budete vědět, já potřebuju dostat z týhle hřídele od kávéčka tu přírubu, a já už zkoušel všecko, ale nic. Tak jsem mu řekl, no jo, Pavlíku, na to tady bejval speciální stahovák, ale někdo ho šlohl. Tak si ho budeš muset udělat, nic jinýho nezbejvá, máš tu někde kus papíru a tužku? A Semerád teda skočil pro papír a tužku, a já jsem mu namaloval, jak jsem jednou vymyslel zjednodušený stahovák firmy Ryska, a že to bude mít za hodinku hotový, akorát potřebuje patnáctku kulatinu. A Semerád řekl, jéžiš, to je dobrý! a díky, pane Ryska! a šel dělat ten stahovák. Tak jo, povídám pak Šmídovi, jsem rád, že jsem tě viděl, a já zase půjdu, a Šmíd jenom zíral. Jenže Tonda povídá, Bóže, Karle, ty seš ale trouba, tys to nepoznal? Co jsem jako neměl poznat, ptám se. Ale že to kluci z dílny na tebe takhle narafičili, abys měl jako radost, že seš ještě potřebnej. Ale vždyť on ten stahovák opravdu někdo šlohl, povídám, a bez něj to nejde! řekl jsem. Nějakej chytřej, tenhle Tonda. Má to ještě za pytel kalendářů, a už by rozdával rozumy. Na to Jirka, že tohle nic není, když on byl v Písku u Silnic a železnic, dělal tam mistra nějakej Kerblík. A na toho se kluci domluvili a poslali mu dopis tištěnej na ručním papíře, že je jako jmenovanej Hrdinou socialistický práce, a že se jmenovaný má dostavit osmýho května večír na Hrad, aby si to převzal. Ale že ten Kerblík byl kovanej vůl, ale pozor, opravdu kovanej, nechal si ušít kvádro za čtyry tisíce a osmýho ráno přišel na nádraží, že jako jede do Prahy na Hrad, jenže nádražní rádio

začalo hlásit, ozor, ozor, zvláštní hlášení, soudruh Kerblík je pako! opakujeme, soudruh Kerblík je pako! a to byly tenkrát plný peróny, upozorňuju. Ale já se Vojtovi vůbec nedivím, že mu ty Jirkovo historie přijdou blbý, mně teda taky.

A jak jsem si vzpomněl na Vojtu, on byl najednou ve dveřích, to už mohlo bejt tak půl devátý, a měl pěkně upito. Nazdar, Vojto, povídám, tak přivez Péta ten Mercedes? Ale Vojta si sedl, sotva se trefil na židli, a řekl, Milane, prosil bych si dámskej likér na tři, ale třikrát. A pro kluky taky. On totiž, pánové, Péta zůstal za kopečkama. Jak, za kopečkama, ptám se. Bóže dobrej, no za kopečkama, povídá Vojta. Včera jsem dostal tenhle dopis, že jako sbohem a šáteček. Počkej, Vojto, a kde jsou ty moje marky? A co je s tím Mercedesem? Víš co, Karle, povídá Vojta, ty bys měl nechat toho chlastu, tobě to nedělá dobře. On totiž, pánové, ten můj Péta odvezl taky mejch pět tisíc marek, co jsem je měl za ty hrací hodiny, a já vůl je schovával pro Zlámala. Kristova noho, řekl Zdenek, takový prachy, takový nekřesťanský prachy, a pro jakýho Zlámala? A Vojta povídá, já teda nevím, co vy jste za lidi. Zlámal, no. Co dělá na Ústřední posudkový komisi É Ú Té Há. Jenže on míň jak tři tisíce v tvrdejch nebere a koruna ho nezajímá. Jinak má každej smůlu. Takže, pánové, tím pádem za deset, a polibte mi. Čímž s náma Vojta jako skončil a házel do sebe ty svý rummy, a ještě si řekl o další. Jenže jak já teď seženu toho Mercedesu, povídám. Drž zobák, řekl Zdenek. Ale kolem desátý, když skončily Aktuality a my jsme měli stříhat, byl už na tom Vojta bídňě, no úplně se sesypal, ono se nedá říct, že by brečel, on vyl jak Alík a kejval hlavou jako husa, a voči se mu vyvalily, a na hlavě se mu vyrazily takový mastný kapičky. Tak to je delírium, povídá Jirka, a Květuš, brnkní na středisko, to já, když jsem dělal v Michli v tiskárně, byl tam jeden učeň a ten vždycky čuchal u rotaček toluén z barev. Ale

jednou ten učeň neudržel balanc, jenže Zdenek povídá, hele Jirko, drž zobák, nikdo na to není zvědavej, což byla pravda. Květuš volala na to středisko a byla z toho celá špatná a Milan řekl, že už by nám taky nemusel nalít, když neumíme pít, a že mu děláme jenom vostudu. Tak jsem myslel na to, kde já teď seženu ten Mercedes, protože já žádný známý nemám, jako míval Vojta, já mám než ty mladý v Praze, a to je tak asi všechno. Jo, a ještě mám Goliáše, ale to je jen pitomej kocour, co už zase nedostal dva dny nažrat. Ale on si vždycky něco najde, on není jako lidi.

* * *

ZA ČTYŘICET PĚT - BUDOU TU CO NEVIDĚT, to jo, protože na ně je spoleh, pro Jardu si přijeli na minutu, a pro Vojtu taky, i pro Zdenka, a já nemůžu čekat nic jinýho. Ale když jsem dostal z Prahy to psaní od mladejch, že se teda určitě stavějí, ale nemůžou dřív jak třiadvacátýho kvůli škole, tak jsem to šel zkusit, jestli by mi to neprodloužili. Na hrádeckým vejboře jsem se ale vůbec nemohl strefit do těch správnějch dveří. Nejdřív jsem se ptal na zdravotnickým odboru, protože jsem myslel, že to patří pod ně, jenže ta slečna mi řekla, pane, ukažte mi ten dopis. No jo, kdepak zdravotnictví, tohle bude na sociálce. Kdepak zdravotnictví, s tímhle my nemáme nic společnýho. Ale na tý sociálce taky nic nevěděli, ta paní řekla, hele, Růžo, kde prej je Ě Ú Té Há, a Růža to nevěděla. Tak mi v tom momentě napadlo, jéžiši kriste, co když on je to všechno od kluků jen takovej fór, co když ani žádný Ě Ú Té Há není, a žádný čísla taky ne, a kluci ze statku jen vymysleli takovejhle cirkus, takovou legraci pro starý kořaly, jako když v Písku napsali tomu Kerblíkovi, že je Hrdina socialistický práce. A povídám tý Růže, počkejte, vy chcete jako říct, že tenhle dopis je falešnej?

A bylo mi v té chvíli, jako by mi srdce chtělo uletět a sotva jsem dejchal, tak mi bylo naposled, když mě pustili z léčení, a já tenkrát vyšel z té brány zase ve svém, a mohl jsem jít nalevo, nebo napravo, po silnici, nebo do lesa, takovejch věcí jsem najednou mohl, že jsem nevěděl, co dřív. Jenže ta Růža povídá, to jsem neřekla, milej pane, že je ten dopis falešnej, vždyť je tam naše razítko, ale tohle my tady prostě nemáme v referátu. Ale já pořád ještě doufal, však razítko se taky kradou, jako všechno, ale v tom přišel nějaký chlap, a on to byl vedoucí sociálního vodboru, a o co prej jde. Tak jsem mu podal ten dopis a on povídá, no jo, pane Ryska. No jo. Ale to musíte na É Ú Té Há, oni jsou v té nové budově v Klášterský patnáct. Aha, řekl jsem si. Takže žádný fór. Takhle to je.

Tak jsem šel do té Klášterský, a tam stál malej pavilón z prefabrikátů a vevnitř tři kanceláře měly tu správnou ceduli, É Ú Té Há. Jenže jsem se nějak nemohl vymáčkout, a ta slečna povídá, prosím vás, pane Ryska, tak ještě jednou, ano? Tak vám to končí jedenaadvacátýho a vy žádáte o prodloužení do pětadvacátýho z rodinných důvodů, ano? No jo, řekl jsem, já myslel aspoň do těch Vánoc, když mi přijede ten vnuk. A kdy jako přesně přijede. Ale já nevím, co mě to popadlo, já řekl, že na Štědrej den a zůstane přes Vánoce, abychom se jako ještě užili. A slečna zavolala, Emilku, prosím tě, pocem, já tady mám nějaký problém. Tak Emilek přišel, a ptal se co je za problém, a poslechl si tu moji žádost a koukal do toho dopisu. No jo, povídá, tak já si to přešetřím, počkejte tu na mě, pane Ryska. Jenže já se hrozně lekl, vždyť já si ty Vánoce vymyslel, mladý přijedou jen na den toho triadvacátýho, Kristova noho, takhle si to zvorat, vždyť Emilek není padlej na hlavu a tady mají všude počítače, a tam je všechno, ono se na to přijde. A ještě ke všemu na mě přišla hrozná žízeň, napil bych se, až bych brečel, taky jsem měl pro tyhle případy v tašce láhev, ale bylo mi to blbý. No, Emilek

přišel asi za půl hodiny. A povídá, tak, pane Ryska, vypadá to s vámi dobře, do toho šestadvacátýho to určitě půjde, ale pak máme už vytížený kapacitu. Opravdu? řekl jsem, jéžiši, pane přednosto, já nevím, jak vám mám poděkovat, a tadyhle kafičko jsem přinesl, ona Králová to každěj den čerstvě mele, takhle jsem úplně koktal, úplně si šlapal na jazyk, kvůli těm krásnejm pěti dnům, ale Emilek povídá, kafičko si nechte, pane Ryska, a nemáte zač děkovat, vždyť je to samozřejmost. Takže mi dejte ten výpis, a my vám do měsíce pošleme to povolení, co z toho dělat vědu. Jenže já povídám, jakěj výpis? Vždyť já už vám dal všechno, co jsem měl. Tak moment, povídá Emilek, vy tady nemáte výpis z trestního rejstříku? Povídám, ale mně nikdo nic neřekl. Tak Emilek se zamyslel a chvíli tůkal tužkou o stůl. No nic, pane Ryska, povídá pak, necháme to otevřený, vy si ten výpis opatříte co nejdřív a pak sem s tím zase zajdete, ano? Já teď mám nějakou práci.

Ale hned před tím barákem jsem vytáhl tu láhev, co jsem měl v tašce, a vylokal jsem všechno na jeden záta. A pak jsem šel na nádraží, a všechno se se mnou houpalo, a odjel jsem prvním autobusem zase do Křínova. A šel jsem hned k Milanovi, on už měl otevřeno. Tam už všichni kluci seděli, a ptali se, jak jsem jako pořídil. Tak jsem jim to všechno řekl, a Tonda řekl, bóže, Karle, tak proč sis pro ten výpis rovnou nezašel, když jsi byl jednou v Hrádku? Zase byl nějakěj moc chytřej, tak jsem mu řekl, to by teda jednoho nenapadlo. Jenže to nemá cenu, rozumíš? Vždyť já mám v tom rejstříku škrálop. Já jsem tenkrát Rázlovi zlomil žebro, že mi lezl za Božkou, a dostal jsem podmínku. Vole, podmínka se přece maže, povídá Jirka, copak jsi vyfásl podmínku na sto let za pitomý žebro? No jo, povídám, ty nevíš, jak to tenkrát bylo. Já když jsem byl v tý podmínce, tak jsem jel jednou do Votic pro cement, a před Jedovnicí mi v tej mlze do cesty skočilo děcko. A ona je do

dneška kulhavá, ta žába, a ještě se kvůli tomu nevdala, a já dostal tři měsíce natvrdo, protože mi naměřili půl promile. Ale já nevím, jak je to možný, já opravdu nepil, přísambohu. No jo, povídá Tonda, tak to máš blbý. A Jirka začal zase s nějakou historií ještě z války, jak znal jednoho chlapa u soudu v Olomouci, a kdesi cosi, ale já jsem si říkal, všechno jde od desíti k pěti, ani ty kluci už nejsou, co bejvali, zlatej Vojta a zlatej Zdenek, a i ten Jarda byl zlatej, i když byl akorát samý hovno, hovno, tenkrát se mluvilo, když bylo vo čem, a když se mlčelo, taky dobře, ne jako teď. A možná je to takhle lepší, že to na tom vejboře nevyšlo, aspoň budu mít dřív pokoj od lidí a ode všeho. Karle, a co ten Zlámal, ptal se Jirka, na toho bys neměl? Tak mu povídám, Jirko, měj rozum, kde já bych vzal tři tisíce marek, vždyť já měl než těch dvě stě od Vojty. Ale Tonda zase řekl, vždyť by šlo jen o pár dní, to by třeba nemuselo bejt tak drahý. Možná jo, možná ne, povídám, ale já jsem prostě švorc. Vždyť já dal poslední tisícovku za to bikrosový kolo pro Davida, když jsem nemohl sehnat ten Mercedes Turbo. Ale Karle, povídá Jirka, neříkej mi, že by se ti tvoji mladý neutrhli o tejden dřív. To mi teda neříkej. Tak jsem mu řekl, já teda nevím, jakou ty máš přízeň, ale na Slávka s Janou mi nesahej, buď tak laskav. To jsou hodný děti, a když napíšou, že dřív nemůžou, tak nemůžou. No jo, vždyť už mlčím, řekl Jirka.

A cože Květuš se ještě dneska nevokázala, ptal se Tonda. Ona Květuš byla špatná už od tý doby, co se to stalo Vojtovi. Ona i dřív se držela v kuchyni, ale teď ji bylo vůbec málo vidět, jen přinesla guláš, nebo tlačenkou, když si někdo objednal, a večer po Aktualitách přišla uklidit. Ale Jirka povídá, a víte, že Květuš byla dřív v Hrádku za štětku, než si ji Milan vzal? Já měl jednoho známýho v hotelu Zvon, a ten ji ještě pamatuje, když sloužila. Tak jsem řekl, ty jsi ale prevít, Jirko, kdo je na tohle zvědavej? Proč ty seš takovej

prevít a nenecháš nic na pokoji? Ale nic ve zlým, povídá Jirka, já jen, že se to tady v Křínově málo ví. Akorát Vojta to věděl, on na ni měl slabost. A jestlipak víte, jak to bylo, než Vojtu odvezli? To mi zas vykládal Milan. On Vojta šel dozadu do kuchyně za Květuš, a pořád jen brečel, a povídá, Květuš, holka, vždyť já tě miluju, a dej mi pusu, to přece ještě pro starýho Vojtu uděláš, ne? tak ona taky brečela, a dala mu pusu na ten jeho plesnivej ksicht, a že to bylo pro Vojtu naposledy, nechala se i vošahávat za vejstříhem, a tak se tam ti dva muchlovali, celí od slzí, až to Milan rozehnal. Takhle mi to aspoň Milan vykládal, že mu to bylo jako blbý, hned na ně skočit.

Ale mně bylo z těch Jirkovo historií nanic, tomu se to vykládá, když to má ještě za milión, ale co já. A chvíli mi připadalo, že jsem nemožnej, vždyť ten Emilek vůbec neřekl, že je to pro mě ztracený, on jen řekl, že mám přinést výpis z rejstříku, nic víc, a co já vlastně tak hroznýho provedl, abych těch pět dní nemohl dostat. Ale pak jsem si zase řekl, že je to volovina, vždyť člověku, když má škraloup, nepovolejí ani Vídeň, natož takovejch pět dní. Jenže to jsem si říkal, jen abych se uklidnil, protože jsem věděl, že už mě na ten úřad v Hrádku nikdo nedostane ani párem volů, že bych se radši nechal zastřelit, než ještě jednou v životě uvidět Emilka v Klášterský patnáct. To bych se radši nechal zastřelit.

* * *

ČTYŘI - UŽ SE TO BLÍŽÍ, tak já už byl radši každej den v lihu, jako všichni kluci přede mnou, ono je to tak přece jen lepší. Pívo jsem měl jen tak na zapití, aby mě nepálila žáha, a před sebou hromadu rumů. Tak jak to máš s mladejma, ptal se mě Tonda, ozvali se? Ale jo, povídám, napsali, že to teda zkusej toho jednadvacátýho. Ale

nic nemůžou slíbit, on vnuk plave v počtech a ve psaní, a je jak z divokejch vajec, a taky už nemají dovolenou, ten den si nechávají před Silvestra na hory. Jenže to jsem Tondovi neřekl, co jsem si myslel, že Slávkovi a Janě je to hloupý, přijet akorát na ten poslední den, že se mnou stejně nebude řeč, a David by z toho nic neměl. Ale na druhou stranu jsem si myslel, že by se ještě na dědka mohli přijet podívat, a taky to bikrosový kolo oni v Praze těžko seženou, já ho dostal přes Zdenka, co měl snachu přímo v Aši ve fabrice. Tak by si pro něj mohli přijet. No jo, povídá Jirka, tak to oni ti přijedou, to já cejtím v kostech. A tak jsem rád, že to Jirka řekl, on není zas tak špatnej kluk, jen kdyby pořád nevykládal ty historie, a Tonda taky není špatnej, akorát nějak moc chytřej.

Mladý ze statku teď na zimu zase chodili víc k Milanovi, že už na statku nebylo tolik práce, a kolikrát přišli, hned jak Milan otevřel. Taky Lahoda začal chodit, a já si říkal, vidíš, Lahoda, co ti tenkrát na zábavě soudruh z vejboru říkal, že na tebe taky jednou dojde, a už je to tady, už ti to začíná. Povídalo se, že Lahoda to má doma moc špatný. Jak začal stavět barák, manželka se mu po večerech začala nudit. A místo aby pomohla, taková ženská je přece na stavbě vždycky dobrá, u katru nebo nosit cihly, tak místo aby mu pomohla, začla mu zanášet s Proškem. Ale to se nikomu nelíbilo, ten Prošek, to je hajzlík, bílý ručičky a od pořádný práce pryč, jen spousta řečí a schůzování a nic dobrýho, kam dala ta Lahodová voči. A co mu teda bylo Lahodovi platný, že má na zimu barák pod střechou, když do něj nebude mít ženušku, ale couru, a to kdoví jestli, protože Lahodová prej už zažádala v Hrádku o rozvod. Tak jsem se zvedl, a jak jsem byl tak naměkko, šel jsem za tím Lahodou, a povídám, hele, Lahoda, co jsme si, to jsme si, a Milane, dones tady mladýmu flašku myslivce. A Lahoda jen něco vrčel, nic mu nebylo rozumět, a já pořád čekal, co vodpoví. Vždyť

já už musel začít urovnávat ty svy věci, dát všechno do kupy, aby mě tady pak v Křínově nikdo nepomlouval. A Lahoda nakonec povídá, no jo, pane Ryska, tak já tu flašku od vás беру, a dejte mi už svátek a neunavujte, vždyť jste komik. Ale to on to Lahoda takhle nemyslel, to on se jako tím pádem se mnou usmířil. Tak jsme ten večír pili společně s mladejma, sice každěj u svýho stolu, ale jinak dohromady. Pak byly už Aktuality, jenže mně se všechno rozmazávalo, jak jsem byl namazanej. A jak tam bylo, že válcovny železa vyválcujou do Silvestra ještě dvě stě tisíc tun železa, tak mi ty válcovny úplně plavaly před vočima a připadalo mi to jako volovina, válcovat takovýho železa, i o Vánocích furt jen válcovat, a nějakou přátelskou delegaci z Afriky uvítali v Praze na Hradě, tak těm asi prodají flinty, co budou z toho železa, no pletlo se mi to pátý přes devátý, pak nějakěj trenér říkal, že v zápase nasaděj všechny síly, ale mají hodně raněnejch, jako by byla válka, nebo co, a dělnice z textilky jim ušijou moderní bundy, akorát že nejsou valuty na látku, na knoflíky, na zipy, na nic, a najednou tam byly obrázky ze speciál ústavu, jak ty blbý a chromý děcka pajdají po dvorku a dělají sněhuláka a zpívaj k tomu koledy, jenže Milan to vypnul, on Milan na tohle nemá nervy. A já jsem vyndal poslepu tu svoji krabičku a vysypal na stůl metr, co metr, jen ubohej camfrlík toho byl. Tak za čtyři, hulákal jsem, a zkoušel uškubnout ten den, jenže ruce mi už nesloužily, a Tonda mi musel pomoct. A maž domů, Karle, povídá Milan, víš, že já tohleto nemám rád. Ale jo, no jo, vždyť já už jdu, řekl jsem.

A vzal jsem tu svoji tašku, a šel jsem porád pryč, já byl zlískanej, že jsem nevěděl, co dělám, přešel jsem Křínov, a pak jsem uhnul ze silnice na pole, jen špičky strniska koukaly ze sněhu, a jenom jsem šel, a něco jsem si pro sebe hučel. A jak jsem přelezl ty dva remízky u Pazdeří louky, byl jsem najednou u lesa, co já se sem nachodil

za houbama, když byla ještě Božka naživu, to jsem vyrážel, ještě než svítalo, aby mi to nevybrali luffáci, ale teď byla zima a noc a všechno mrtvý. Tak jsem šel tím lesem, a sníh se mi ze stromů sypal za límec toho vaťáku od mladejch, on vzadu odstával, ale jinak byl moc dobrej. Ale zastavil jsem se až u silnice na Líšeň a tam jsem si sedl na pařez. A otevřel jsem si lahev, co jsem ji měl v tašce, a pil jsem, až mi slejzaly nehty, až sníh kolem roztával, ale divný bylo, že já se čím dál víc propíjel do strážliva, já všechno věděl, co se děje, to se občas stane. Pak jsem asi usnul, já nevím, jenže probudily mě z dálky sirény, to oni mě asi hledají. Chtěl jsem utýct zpátky do lesa, ale byl jsem na to línej, a tak jsem jen seděl, opřenej vo ten ledovatej pařez, a sirény se nejdřív blížily, a pak zase vzdalovaly, ale najednou byly blízko a za zatačkou zasvítily reflektory, až z toho bolely voči. A za chvíli mě měli. Tak pojdte, pane Ryska, povídají, jen hezky pojdte. A co je to, prosím vás, za rozum, tohleto. Tak povídám, vlezte mě na hrb, vždyť já se vás o nic neprosil. A to si nemůžu ani vyjít do lesa pro stromeček, mně najednou bylo jasný, že jsem vlastně šel do lesa uříznout pro Davida stromeček, vždyť já měl v tašce ještě pilku. Jenže oni řekli, a to jako nevíte, že takovejhle stromeček by vás taky mohl stát pět stovek? Ale mně to bylo jedno. Zkrátka jak jsem řekl, už mě zase měli. On je za mnou poštvál Milan, že jsem se mu večír nelíbil a že zná ty moje místa, ale na něj jsem se nezlobil, co mohl taky dělat, že jo.

* * *

ZA NULA - TVÁ DOBA MINULA, a bylo už půl desátý večer, ale mně to bylo jedno, mě akorát štvalo, že mladý nepřijeli. A já trouba to kolo pro Davida přitáhl až k Milanovi, opřel jsem ho o zeď u kamen, a pentle jsem na něj navěsil, protože zabalit se to po-

řádně nedalo, nějaký pentle byly na drátech, a jiný na rámu, a po jedný na řidítkách. Pěkně to kolo vypadalo, a to jsem ještě Květuš poprosil, aby nad něj pověsila jmelí. Jenže mladý nepřijeli, a já se kvůli nim do půl sedmý nenapil. Ale teď začínaly Aktuality, a já už měl v sobě asi šestnáct rumů a takovejch šest, sedum piv. Tys měl to kolo poslat poštou, Karle, povídá mi Tonda. Karle, na to Jirka, vždyť se nakonec nic neděje. Až ty tvoje děcka přijedou, my jim to kolo dáme za tebe, že je to jako od tebe dárek. Oni možná přijedou už zejtra, co ty víš. Zejtra, zejtra, řekl jsem, to je mi prd platný. A co bude s Goliášem, ptal se Milan, hele, já bych si ho sem třeba vzal, kdybys chtěl. Ale já povídám, o Goliášovi mi radši nemluv, ten už se doma tři dny nevokázal, bestie mizerná.

No bylo mi všelijak, a žaludek jsem měl jak bolavej uzel. Tak jsem si zase tak rovnal ty svoje věci, a připadlo mi, že něco bylo dobrý a něco blbý, třeba dobrý bylo, že jsem zvolil tu životní pouť s Božkou, ona to byla slepice boží, ale hodná, nebo že jsem dělal u mašin, to mě vždycky bavilo. Však on mladej Semerád věděl, koho se zeptat na tu hřidel vod kávěčka. A za tu holku z Jedovnice opravdu nemůžu, já tenkrát neměl ani hlt a ona mi skočila do cesty, že jsem nevěděl jak.

A když skončily Aktuality, jak skončila ta znělka, co na konci jako tikají takový zvláštní hodiny, došel jsem si na hajzlík, a škrtl poslední čárku na tý asfaltový stěně, a zahodil do žlábků ten poslední den z mého metru. A když jsem se vrátil, stáli v hospodě dva mládenci v bílejch pláštích, a jestli prej je přítomen pan Karel Ryska. No jo, povídám, no jo. To jsem jako já. A oni mi kontrolovali papíry, jestli mám všechno v pořádku, a Milan zatím přinesl jedinýho velkýho ruma na stříbrným tácu. Tak to do sebe hod', Karle, povídá Milan. A já jsem to do sebe hodil, a mezitím přišla Květuš. A byla zase celá špatná, a povídá, Karle, dej mi pusu. To jako já?

zeptal jsem se, ale Květuš, vždyť já se poslední dobou vůbec neholím. Ale ona, že to nevádí, tak jsem jí dal pusy, ale Milan povídá, hele, Květuš, tohle mi sem nezaváděj, tohleto není žádněj hampejz. A ona řekla, ať si trhne nohou, a šla zase brečet do kuchyně. To povídal jednou Jirka, že bejvalý štětky jsou hrozně lítostivý, jako Máří Magdaléna, že on jednu takovou měl v Ústí nad Labem.

Tak pojdte, pane Ryska, řekli ti mládenci, pojdte, my toho máme ještě hodně. A vyšli jsme před hospodu, a tam stál ten vůz, to fáro, a já myslel, že se zblázním. Protože takovej vůz ještě Křínov neviděl, on to byl modrej skříňovej Mercedes Turbo s černým křížem na bocích, a všude kouřový skla, aby jako dovnitř nebylo vidět. Tady bříza, tady bříza, povídá jeden z těch mládenců do vysílačky, co ji měl v kabině, jsme v Křínově, a jedeme na Rádví, zatím bez problémů, jo, můžu dostat na chvíli dispečera? A my jsme zatím obcházel ten vůz, motor si jen broukal, jak byl vyštelovanéj, a podběhy a prahy zinkovaný, to se pozná, všude mořený křížový šrouby jak v nějakým rádiu, a do spár mezi plechama byste nestrčili žiletku, protože tohle bylo tedy řemeslo.

Ale mládenci už otevřeli zadní dveře, jen si tak hladce mlaskly, jak měly hydraulický tlumení, a já jsem klukům potřásl pazourou a vlezl jsem dovnitř. No, byl jsem tam zatím sám, ale snad po cestě někoho přiberem. A jak jsem si sedl v tom přítmí na lavici, vůz se tiše rozjel, jednička jen zavrňela, a už tam byla zlehka dvojka, a na trojku už nebylo motor vůbec slyšet. A jak jsme tak jeli ven ze vsi, měl jsem dojem, že vidím, jak za náma běží po silnici ohromnej černej kocour, člověk by řekl, že je to Goliáš, ale to je volovina, kočky jsou nevěrný, to ví každej. Ale pak už jsme byli venku z Křínova a vyjížděli jsme do tmy. No jo, do tmy tmoucí.

Archa úmluvy, konec konců

Pardubice 25. 7. 1980

Vážená redakce!

Po nevalném ohlase své prvotiny „Pokřiviny“ (jeden z recenzentů ji označil jako noční můru, přivábenou skomírající lucernou překonané dějinné epochy) jsem v minulém roce napsal rozsáhlou novelu „Sto roků, sto synů“. Toto dílo, které vychází z poznatků moderní gerontologie (viz např. Vesmír, 7, 78), jsem sám pro sebe nazval „mafiozní dumkou z Podyjí“. Pojednává o muži, jenž jako gumárenský dělník v předválečném Zlíně omylem požije větší množství antioxidantu fenyl-beta a stane se tak téměř nesmrtelným. Po únorovém převratu si nestárnoucí chasník vede věru zdatně. Na žírné Moravě zplodí větší množství potomků a jeho schopná a kromobyčej rozvětvená tisícičlenná rodina za sto let zcela ovládne kraj. Jinými slovy, jde o rodinnou ságu trochu jinak. Práci jsem předložil nakladatelství Pokrok. Byla roztrhána na kusy jako „obsedantní škleb“ lektorem dr. Synkem, ačkoliv jeho kdysi dosti populárnímu otci není ani 85 let a jeho šest bratrů (neměl jsem potuchy, že má tolik sourozenců!) zastává svá místa alespoň zčásti patrně vlastním přičiněním.

Jistě Vám však, vážená redakce, nepřipadají tyto stesky nijak zajímavé a právem se ptáte, co je vlastně předmětem tohoto listu. Nuže, po delší době jsem se opět pustil do psaní a rád bych si byl po uvedených zkušenostech zcela jist, že moji právě dokončenou novelu dobře pochopíte. Netvrdím, že je publikovatelná v předložené verzi a na jejích úpravách s Vámi budu ochotně spolupracovat.

Dílo, jak vidíte, se jmenuje „Archa úmluvy, druhý pokus“. Nad tímto názvem jsem dlouho uvažoval, protože by mohl vzbudit nelibost jako svévolná citace Bible. Zdál se mi však neobyčejně trefný, a tak jsem jej prozatím ponechal.

A o co vlastně v rukopise jde? Skupina významných činitelů (politiků, vědců, myslitelů, publicistů) v průběhu ničivé války usoudí, že morální stav civilizace je neúnosný. Vskutku, uvažují, lidstvo dokáže velmi dobře žít bez Boha, nikoliv však beze strachu z Božího trestu. Dříve či později se jeho požehnaná svobodomyšlnost zvrhne v zákony džungle a vše skončí zmarem, jak dokazuje právě vrcholící světová katastrofa. Zachránit ho mohou jediné nové, moderní, sofistikované formy strachu. Svrchovaného strachu z absolutního trestu. Je založena supertajná organizace „Archa úmluvy“. Jejím úkolem je pomocí rafinované dezinformační sítě lidstvo přesvědčit, že nebude-li se chovat lidsky (Desatero!), v prach se obrátí.

V druhé kapitole novely dojde k první akci: prostřednictvím neobvykle spletitého plánu postupného zkreslování informací dokáže Archa úmluvy veřejnosti nalhat, že ve městě Hirošima byla použita konečná zbraň, schopná srovnat civilizaci se zemí. Uvěří všichni, od státníků, až po posledního rolníka. Planetu sevře strach. Rozhostí se mír.

V tomto bodě se uzavírá třetí kapitola novely. Než budu pokračovat v líčení děje, měl bych asi k celé věci něco dodat. Tak především: ujišťuji Vás, vážená redakce, že celou tu snůšku nesmyslů neberu nijak přehnaně vážně. Vše je vlastně vedeno v duchu jemné grotesky. Slova „Bůh“ či „boží trest“ v celé knize vůbec nepadnou, už proto, že se vyhýbám polopatismům. Atomová bomba je např. v novele označována symbolicky termínem „Konec Konců“.

Určitě by mě někdo mohl obvinít z falšování historie, nemístného filozofování, únikového kosmopolitismu a vůbec jalového fantazírování. Snažil jsem se však všem těmto nařčením vyhnout lehkou, vše prostupující ironií. Něco jiného je ovšem samotná základní myšlenka: atomová bomba jako nástroj míru, absurdní, řeknete si, a přitom nijak nové. Podobnou demagogii známe ze stránek západního tisku. Dobrá, v této chvíli máte pravdu. V páté kapitole novely se však dočtete, jak se nemorální, byť snad původně dobře míněná lež po zásluze obrací proti jejím tvůrcům. Mnohovrstevná tenata výmyslů se jim počínají vymykat z rukou. Do plánu je nutné angažovat stále vyšší a vyšší počet osob a nakonec na každého „mystifikovaného“ připadá bezmála jeden „mystifikující“. Řídící a kontrolní orgány Archy přestávají rozeznávat, co je ještě realita a co již smyšlenka, všichni už jsou podezřelí ze zrady, nikdo nikomu nevěří... avšak víc už prozrazovat nebudu, abych nezneužíval Vaší trpělivosti.

Celá novela ostatně není ani o božím trestu ani o „dobrodiní“ atomových zbraní. Zabývá se, jak si jistě domyslíte, jen a pouze naším bolestným traumatem ze ztráty vlády nad během světa, z neschopnosti rozeznat a pochopit jeho skutečné mocenské struktury, je zkratka o naší bezmocnosti a nejistotě. Je také o „Instituci“, nikoliv poprvé a samozřejmě nikoliv naposled (viz samotný název, vystihující Úmluvy poněkud jednostranné). A je ta novela také o Strachu, o čem jiném.

Dílko „Archa úmluvy, druhý pokus“ mě stálo mnoho duševních sil, zvláště při mé neutěšené osobní situaci. Doufám proto, že nad touto v podstatě neškodnou hříčkou („co kdyby?“) přimhouříte obě oči a pomůžete mi ji zbavit dětských nemocí, aby mohla být otištěna. Moderní myšlení a nekonvenční nakladatelská práce Vaší redakce jsou všeobecně uznávány.

Těším se na Vaši odpověď.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 12. 11. 1980

Vážená redakce!

Doposud jsem od Vás nedostal žádnou zprávu, týkající se osudu mé novely „Archa úmluvy, druhý pokus“. Pokud jste se jí ještě nezabývali, tím lépe, protože mezitím uplynul nějaký čas a já jsem na celou záležitost trochu změnil názor. Dílo jsem přepsal a jeho druhou verzi (doufám, že více uspokojivější) naleznete v příloze. Všechny úpravy jsem vyznačil v textu, zde jen některé komentáře:

- 1) Uvědomil jsem si, že v první verzi se mi ústřední téma trochu vymklo z rukou. Nejde jen o to, že motiv dezinformace a neudržitelné lži je zbytečně zdůrazněn, ale také o věrohodnost celé situace. Skutečně, scény, kdy mnohovrstevná kontrola utajení přerůstá všechny rozumné hranice a na každého mystifikovaného připadá jeden mystifikující, jsou spíše nezvládnuté než působivé. Řešení je přitom prosté: v druhé verzi je Archa úmluvy organizací, která drží lidstvo v šachu nikoliv smyšlenými, ale zcela reálnými hrozbami. Jakmile Prezídium Archy usoudí, že morálka civilizace opět klesla pod únosnou mez, uvolní ze svých arzenálů některý ze svých „danajských darů“ nebo, chcete-li, pootevře Pandořinu skříňku. Atomová bomba (Konec Konců) je pouze prvním z těchto „požehnání“, mnoho dalších následuje a novela je historicky daleko šířeji pojata.

- 2) V nějakém pomnutí smyslů se stalo, že jsem poněkud nedůvtipnému čs. zástupci v Organizaci spojených národů v původní verzi dal jméno prof. Synek (str. 34). Nyní se jmenuje Janák, je to rozhodně vhodnější.
  - 3) Všem pasážím, nějakým způsobem vyjadřujícím naše trauma z bezmocnosti a nejistoty (str. 7–11, 20–38, 44–46, 70–79, 120–135) jsem „srazil ostrí“. Příliš to zavánělo malomyslností a lektor, který by mi to vytkl, by měl pravdu. Tak např. na str. 10 už nestojí „Co dělat, Konec Konců? řekl Oppenheimer“ ale „Dělat, chlapci, dělat!“. Nebo na str. 123: směrovou tabuli „Dóm nářků, východní tribuna“ jsem změnil na „Dóm nářků, západní tribuna“. Výrok desátníka Petra na str. 69 (nechci ho zde zbytečně opakovat), jsem škrtl úplně, zdál se mi zcela nevhodný. Atd.
  - 4) Napadlo mě, že mnozí lektori patrně budou v díle citelně postrádat prvek naděje. Změnil jsem proto pojetí novináře Radvana. Tato v první verzi spíše negativní postava prochází v přepracované novele prudkým vývojem a přidává se nakonec na stranu terorizované veřejnosti. Radvan ovšem končí tragicky i v této verzi, ale je to tragédie smysluplná, tak jak ji máme rádi, a nikoliv marný konec marného života.
  - 5) Strachu je v dílku „Archa úmluvy, druhý pokus“ přece jen víc, než je zdrávo. Škrtl jsem proto některé hororové pasáže (např. na str. 63: „... a živí záviděli mrtvým, protože Konec Konců svítalo“ nebo na str. 101 „Stroj Midas Vě Psí Erikovi pomohl. Erik se usmíval a mozek i uši měl v naprostém pořádku.“).
- Tyto úpravy jsou jistě v zájmu dobrého vkusu. (Neveselý tón první verze byl ostatně inspirován i tím, že student v sousedním bytě pouští celé večery hlasitě hudbu skupiny Talking Heads, zvláště skladbu „Overload“. Skutečně, nepíše se mi lehce.)

Tolik mé připomínky. Mám však ještě zcela osobní prosbu: Bylo by od Vás neobyčejně laskavé, kdybyste redakční řízení kolem „Archy“ uspíšili, jak se dá. Patrně budu potřebovat nějaké peníze. Nemíním Vás zbytečně zatahovat do soukromých záležitostí, ale moje manželství je v rozkladu. Jelikož byt patří manželce, neobejdu se v případě nešťastného vyústění bez finanční injekce, abych se alespoň materiálně z celé věci vzpamatoval. Nerad bych se dotýkal otcova majetku, je to sotva půl roku, co zemřel.

Děkuji za pochopení a očekávám Vaše zprávy, ať už jakékoliv.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 2. 4. 1981

Vážená redakce!

Moje novela „Archa úmluvy, druhý pokus“ (myslím druhou verzi, pochopitelně) je zřejmě na samém prahu lektorského řízení. Nesmírně mě proto mrzí, že musím svévolně zmařit úsilí, které jste mému dílu doposud věnovali, a požádat Vás, abyste práce na novele pozastavili. Tuto poněkud neobvyklou autorskou prosbu zdůvodňuji následovně:

Včera jsem v lednovém čísle časopisu Scientific American objevil noticku s názvem „New Judgement Day?“ Článek se zabývá novou smrtelnou chorobou zvanou AIDS, která postihuje výhradně promiskuitní homosexuály a narkomany. Zmrazující přesnost, s jakou nemoc „zaměřuje“ nejzvrácenější jedince na samém dně lidské společnosti, ovšem přímo vnucuje představy o Druhé Sodomě a následném fatálním Trestu. Informace o této chorobě patrně dříve či později proniknou i do našeho tisku a to postaví mou novelu do

nového světla. Proč, ptáte se? Na str. 113–117 jsem totiž motiv Metly boží v podobě „selektivně trestající“ nemoci použil. Lektoři si této shody jistě všimnou a napadnou moji práci jako „konjunkturální efemérnost“ a „výplod notorického panikáře“. Navíc se může klidně stát, že někteří ne zcela dobře orientovaní čtenáři celé té potrhle historii o Arše úmluvy uvěří, což bych viděl dost nerad.

Rozhodně nechci přispívat ke špatné náladě p. t. lektorstva a k matení smyslů p.t. čtenářstva, a proto pracuji na třetí, podstatně vylepšené verzi novely. Z ní především nade všechnu pochybnost vyplývá, že si z celé věci dělám pustou legraci. Nevěřím jí ani za mák, přestože se tak začíná podobat pravdě (nebo právě proto?). Novinář Radvan nejenže se ve „třetím vydání“ přidává na stranu terorizované veřejnosti, ale končí ušlapáním při oslavách Kontrolního dne volné myšlenky, což je jistě groteskní. Slibuji, že spousta vysloveně nezralých obrazů vezme za své. Např. věta na str. 111 „Mladí vrchní revizoři už navštěvovali Chrám úmluvy na Islandu jen ze setrvačnosti. A konec konců, měli stále platné letenky“ se mi zdá podbízivá, nahradím ji jinou nebo zkrátím.

Strachu bude ve třetí verzi pramálo. Snad jen v místech o nekrofilních mutantech uvozených slovy „Jak Lazar žijí někteří“ (str. 60) zůstává trochu lehkého mrazení a pak v pasážích o Podvýboru pro šíření mlčení, a ovšem v záběrech z pracovní porady Komise pro řízené přibližování Soudného dne (str. 72–78, 80–90). Pološílené sdružení pro vzájemnou duševní očistu „Hellada“ hraje v nové verzi jen epizodní úložku, zatímco hlavní dozor přebírají raději spolehlivé stroje, jmenovitě třetí generace Midasů, koordinovaná osobně profesorem Tellerem. Jinými slovy, myslím, že nemožný propletenec tajných a mocných organizací, v němž se už pořádně neorientuji ani já sám, vzbudí nakonec spíš úsměv, než vážné zamyšlení. A o to mi teď jde.

Minulý odstavec mi připomíná, jak dalece jsem to až ve svém „tvůrčím zanícení“ dopracoval. Když student v sousedním bytě včera večer konečně ztišil reprodukci skladby Overload a já jsem usnul, zdál se mi ztřeštěný sen o Černých družicích, které přiletěly z Berounska (nebo snad z Lounska? úplně přesně jsem nerozuměl) a které ke mně promluvily následovně: „Nasadíme vitamín B!“ Bez komentáře... Jsem už věru trochu starý na vidiny pomočujícího se chlapce, a když jsem se vzbudil, zbrocený potem, všemu jsem se s chutí zasmál. Budu si ale muset dát pár dní pauzu.

Vážněji ovšem беру svou stále neutěšenou rodinnou situaci. Moje žena zřejmě klesla tak hluboko, že krade knihy z otcovy knihovny. Vadí mi to pokud možno ještě více, než když jsem ji nedávno spatřil s jejím novým vyvoleným (jakýmsi dr. Hillarem) před obchodním domem Magnet. Zatím však nemohu nic dokázat, jen se v duchu užírám.

Vážená redakce, jakmile budu hotov s třetí verzí Archy úmluvy, ihned se ozvu. Zatím čekejte, nic nepodnikejte.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 7. 5. 1981

Vážená redakce!

S uznáním jsem kvitoval, že jste vyhověli mé prosbě a patrně s mými rukopisy (Archa úmluvy, druhý pokus, první a druhá verze) nic nepodnikáte. Nejsem se svým dílem dosud spokojen a vinou vnějších okolností nemohu v práci pokračovat.

Koncem března jsem dostal list následujícího znění:

„Brouku!

Klidně si dál piš ty svoje srágorý, jestli ti nevadí, že se tvoje žena tahá s jakýmsi Hillarem. Tvoje stará každý den odpoledne krafe s Hillarem při kafi v hotelu Labe a pak jdou nahoru na pokoj. Prostěradlo je vždycky samý flek. Detaily ústně. Přijď brzo!

Ženy z Berounska“

Tolik dopis. Nejsem dnešní, abych nepochopil, že jde o dílo sousedky K. Šulcové. Ani „berounská shoda“ mezi dopisem a mým neblahým snem o Černých družicích mě nezmátla: v tomto kraji se odehrává moje misogynní prvotina „Pokřiviny“ a pí Šulcová ji patrně četla. Nicméně jsem byl v šoku. Sám jsem svou ženu v kavárně hotelu Labe několikrát s Hillarem zahlédl... jenže v tom hotelu samozřejmě není jen kavárna a Šulcová tam dělá pokojskou.

Jistě pochopíte, že v této situaci nemám na psaní ani pomyšlení.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 27. 10. 1981

Vážená redakce!

Dřů jako mezek na nové verzi Archy. I když jsem tomu zprvu příliš nevěřil, psaní mi opravdu pomáhá zapomenout.

Opravdu nevím, odkud se berou všichni ti nepřátelé, nechci přece nikomu ublížit, jen píšu, protože nemohu jinak.

Ale pro každý případ bude mít nová verze Archy úmluvy úplně jinou tvář. Ústřední téma neudržitelnosti a postupného rozkladu této organizace jsem vypustil. Odpadne tím spousta siláckých „administrativních“ scén, kdy se Archa snaží v Agónii zachránit, co se dá.

Dílo tak možná ztrácí na vývoji a napětí, ale zato jsem se mohl plně soustředit na terorizovanou veřejnost: Ta bere všechno konec konců docela pokojně. Vždyť život jde dál, málo platné. Novinář Radvan v tomto přepracovaném rukopise nejen není ušlapán, ale zúčastní se Kontrolního dne volné myšlenky spolu s ostatními. Pohovoří v hloučku návštěvníků z venkova, zúčastní se satirické estrády a zhlédne vypuštění teplovzdušného balónu. Novela je nyní daleko lyričtější. K závěrečnému kataklyzmatu pochopitelně vůbec nedojde. Leckdo by snad mohl některé obrazy považovat za samoznaky našeho traumatu z bezmoci a ztráty vlády nad během světa (např. už zmíněnou satirickou estrádu, str. 90–96, nebo vypuštění teplovzdušného balónu „Archa II“), ale to by už musel malovat čerta na zeď.

Jak nebezpečná vlastnost je onen právě zmíněný zlozvyk „malovat čerta na zeď“, ostatně vidím na svém vlastním příkladu. Žena mě nutí polykat vždy po jídle jakýsi Benaplex, prý abych zesílil. Nespádl jsem z Měsíce, abych si nezjistil hlavní složky tohoto „léku“: thiamin, riboflavin, kobalamin, vesměs vitamíny skupiny B. Někdo jiný by si mohl myslet, že ho chce vlastní žena otrávit, ale já těmhle podezřením nedopřávám sluchu. Všichni přece od malička víme, že vitamíny B jsou dobré na nervy a při každodenním nuceném poslechu skladby Overload nemohou uškodit.

Ale zpátky k mé novele. Často se vžívám do pozice lektorů, dokonce jako bych slyšel jejich hlasy, a přemýšlím, co bych ještě na tomto díle mohl zdokonalit. Dobrá, říkám si, věc je to v podstatě úsměvná, všímá si života kolem nás, nepostrádá hrdinu okamžiku (novináře Radvana) ... zdánlivě tedy všechno v pořádku. Co mi však stále vadí, že dílo je zcela bezvýchodné. Intenzívně proto uvažuji, jak dodat novele tuto dnes nepostradatelnou dimenzi, aniž bych ublížil podstatě. Dokud se mi to nepodaří, nepustím novelu do tisku. Prosím Vás proto o strpení. Přece musí existovat nějaké východisko!

Příští měsíc si v zaměstnání беру neplacené volno. Chci všechno dotáhnout do vítězného konce.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 14. 11. 1981

Vážená redakce!

S jistými rozpaky Vás musím požádat, abyste dílo „Archa úmluvy, druhý pokus“ utajili. Pokud možno, uzamkněte oba rukopisy do trezoru (zvláště první verzi) a s nikým o ní nehovořte. Moje kopie rukopisů se totiž nevysvětlitelně ztratily.

Zde jsou detaily: včera jsem novelu přepisoval až do druhé hodiny v noci. Práce byla velmi náročná, protože jsem musel z bezpečnostních důvodů před každou napsanou stránkou třikrát obejít stůl v obývacím pokoji a dávat si přitom dobrý pozor, abych nešlápl na skvrnu ve tvaru lebky na zadním cípu koberce. Rovněž skladba „Overload“ skupiny Talking Heads nepřispívala k mému klidu. Nakonec jsem úspěšně dokončil úpravy čtvrté kapitoly a ulehl. Ráno v devět hodin jsem se opět chystal k práci, ale rukopisy nikde.

Může jít samozřejmě o planý poplach, nicméně je třeba učinit všechna nezbytná opatření. Svou ženu mohu z účasti na této krádeži vyloučit téměř s jistotou. Odjela – jako reprezentantka ve sjezdovém lyžování – již před týdnem na tzv. soustředění před blížícím se mistrovstvím ve Svatém Mořici. Mohla však odjezd jenom předstírat a v hluboké noci si rukopisy přisvojit. Možností je zkrátka mnoho a ty nejhorší nechci ani domyslet.

Jsem duševně i tělesně dosti vyčerpán. Včera večer, když jsem si vařil kávu, mi nějaký hlas řekl: „Nesahej na tu lžičku, nebo bude

Bůh pitomej“. Nevím, co to mělo znamenat, ale rozhodně tento slaboduchý výrok nepokládám za příznivé znamení.

Proto Vás opět prosím, abyste rukopisy až do odvolání neuveřejňovali. V hlavě se mi ostatně rodí nová verze „Archy“, která snad každého uspokojí, a tak se možná ještě všechno v dobré obrátí.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 8. 12. 1981

Vážená redakce!

Okolnosti mě nutí znovu Vás informovat o své osobní situaci.

Jsem nemocen. Moje choroba vypadá zdánlivě jako obyčejná chřipka - pocity mrazení, nauzea, horečky, veliká slabost. Mám však důvody se domnívat, že jde o nemoc daleko závažnější (její pravé jméno se zdráhám uvést), zvláště pokud je moje dosud nepřiliš zřetelná skvrna na levém předloktí skutečně Kaposiho sarkomem.

Není tedy vyloučeno, že nyní sklídím trpké plody své opovázlivosti. Jsem doma pořád sám a cítím se na pokraji zhroucení. Možná by pomohlo, kdybych odjel do Myšic, ale nemohu, protože stále čekám na svou ženu. Nechápu to, ale čekám na ni jako na smilování.

Nemohu psát, a přitom bych mohl psaním ještě všechno zachránit. V hlavě mám novou verzi Archy, v níž se ukáže, že všechno byl jen takový patafyzický žert. Archa je jen sdružení věčně opilýých, nudících se mládenců, kteří si krátí dlouhou chvíli v restauraci Orlice. Celkový pocit z tohoto zvratu by byl velmi osvobozující, ale už je asi pozdě. Archa je ve spojení se všemi světovými lektory.

Např. dnes v noci, když doznělo „Overload“, přijel znovu Lektor z Lanovky (to je taková speciální lanovka, natažená z orbitálních drah Černých družic do mého okna) a řekl: „Prezídium přichází ve tři!“ (Ale nikdo nepřišel.) Takže asi stále nejsou spokojeni. Připravte se, prosím Vás, všechno víte a patrně na Vás také brzy dojde.

Pozítří má přijet moje žena, to už nějak vydržím. Je půl dvanácté a tahle noc uteče jako voda, tak mi držte palce. Já na Vás také myslím.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 12. 12. 1981

Vážená redakce!

Předevčírem se vrátila moje žena. Měl jsem radost a hned ve dveřích jsem jí řekl, že je nevinná, že vitamín B vlastně za nic nemůže, ale ona běžela k telefonu a zavolala dr. Hillara! Václave, honem přijed', říkala, a taky tu za chvíli její milenec byl, takže si ho už tahá i do bytu. Nepodařilo se mi ho vyhodit ani za pomoci násilí. Jste velmi rozrušený a zesláblý, pane Kováři, říkal Hillar, no uvidíme, co se tu dá dělat. Pan doktor se na tebe jenom podívá, chlácholila mě moje žena, ale já už jsem toho měl dost a pokusil se jí vysvětlit celou situaci, bohužel bez většího úspěchu. Dobrá, dobrá, říkal Hillar, to jsou všechno vážné věci, ale teď si potřebujete hlavně pořádně odpočinout. Měla jsi pravdu, Lenko, řekl pak, klidně mé ženě tykal, je mírně symptomatický. Poručil mi, abych snědl nějaké prášky, ale já jsem ho neposlechl, až Lenku. Pak se zeptal, kdo to tu dělá ten kravál? Řekl jsem mu, že student v sousedním bytě pouští skladbu Overload, a on prohlásil, že to je

o nervy a že si na toho spratka ihned došlápne. Potom odešel a za chvíli bylo ticho. Prášky zabraly opravdu rychle, brzy jsem upadl do mrtvolného spánku.

Druhý den mi bylo lépe. Lenka mi uvařila snídani a pak jsem chtěl zasednout k psacímu stroji. Ale žena mě tam nechtěla pustit, víš, co říkal doktor, křičela, a tahala se se mnou, až jsme převrhli akvárium. Začala vzlykat, a zatímco sbírala z koberce umírající rybky, řekl jsem jí s výmluvným úsměvem, že je mi všechno jedno, ale následky poneseme všichni. Nakonec mě ke stroji pustila, pracoval jsem na posledních stránkách čtvrté verze, ale ona zatím znovu zavolala Hillara. To je všechno z toho, že nemáme děti, říkala, když přišel, a ukazovala na mě, takhle to dopadá, když mají lidi čas na voloviny. To mě rozčílilo, a tak jsem řekl, že vidím jediné řešení, odstěhovat se do Myšic, protože je tam radiový stín. Tvářili se zaraženě, moje žena řekla, že ona se mnou rozhodně nemůže, protože příští týden začíná to mistrovství ve Svatém Mořici, a ať si to ještě rozmyslím. Mezitím přišel na návštěvu Karel Zít, vrátit mi knihy z otcovy knihovny, co si před časem půjčil, a ptal se, o čem je řeč. To jsme mu mohli těžko vysvětlovat, proč taky do věci tahat další zbytečné oběti, a tak vyjednávání uvízlo na mrtvém bodě. Hillar se konečně odporoučel a po chvíli také Karel a znovu jsme s Lenkou osaměli. V noci měla má žena nějaké těžké sny, ale neprobudila se.

Líčím všechno tak podrobně hlavně proto, abyste omluvili další zdržení definitivní verze Archy. Zatím práce pozastavuji, pokračovat budu až v Myšicích, kde na mě nikdo nemůže.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Pardubice 14. 12. 1981

Vážená redakce!

Přistupuji k vylíčení dalších soukromých událostí, protože se úzce týkají mého díla Archa úmluvy.

Předevčírem chtěla moje žena k večeři připravit zadělávanou drůbež, a když otevřela mrazničku, zvolala: a co tady, kristepane, dělají ty papíry? Načež vyházela na podlahu kostky filé a mraženou zeleninu a vytáhla z útrob mrazícího zařízení dvoje desky obrostlé jíním. Byly to obě první verze Archy úmluvy. Konec konců se není co divit, že mě to rozhořčilo, protože to nebyla moje práce, a dost jsme na sebe křičeli. Ona křičela, co se mi to prý v hlavě pořád honí za nesmysly, že mám ve věcech takový binec, a já jsem jí řekl, o tom, co mně se honí v hlavě, nemůžeš mít ani potuchy, ty tedy určitě ne, ona chtěla znovu volat Hillara, ale já jsem ji varoval, že by to byla tragická chyba.

Důležité ale bylo, že moje choroba viditelně ustoupila. Cítil jsem se daleko lépe. Moje žena byla skoro stále se mnou. Předevčírem jsme spolu téměř nemluvili, jen občas se mě zeptala: Nevadilo by ti, kdybych si odskočila do mlíkárný? nebo: Můžu si pustit rádio? Tak jsem krčil rameny.

Noc jsme probděli spolu, až k ránu jsme si na pár hodin zdřímali. Moje žena se pak zavřela do kuchyně a měla dlouhý rozhovor s Hillarem. Pak řekla, že bych do těch Myšic sám neměl jezdit, že je tam teď nevlídno a voda bude zamrzlá, ať počkám, až se vrátí ze Švýcarska. Já jsem odpověděl, že uvidíme, ale nechápu, proč se o tom musí radit s Hillarem, ví přece, že toho chlapa nemůžu vystát a ona má snad svůj vlastní názor.

Večer jsem za ní přišel do ložnice a řekl, jestli chceš, já ti budu něco číst. A ona vzdychla a řekla, to víš, že chci. Tak jsem vytáhl desky s druhou verzí Archy a začal jí číst. Asi po půlhodině jsem

se zeptal, tak co tomu říkáš? Prohlásila, že tomu moc nerozumí, ale že se to pěkně poslouchá, ať pokračuju. Ale já jsem se divil, opravdu ti na tom není nic podezřelého? ani ta atomová bomba míru? ani to trauma z bezmocnosti a nejistoty? Ona se zeptala, jaká atomová bomba? Tak jsem četl dál, aby to pochopila. Když jsem dočetl asi do poloviny, řekla, že je to výborné, a šla do koupelny. Já jsem mezitím usnul.

Druhý den moje žena uklízela. Hrozně mi tím pila krev, nejdřív je celé týdny na soustředěních a kdoví kde ještě a pak se snaží všechno zachránit za jedno dopoledne. Nemohl jsem psát, pořád ječel vysavač, vrčela pračka, šplouchala voda, moje žena funěla námahou, bylo to k zbláznění. Říkal jsem si, už abych byl v Myšicích, stejně tam pojedu, protože už mám po krk tohohle bytu i města.

V noci jsme zase leželi vedle sebe bez hnutí a bez doteku jako dvě mrtvolky, a já jsem se nabídl, že jí budu zase číst. Ale ona odpověděla, že je moc unavená a ať ji nechám spát. Řekl jsem jí, že stejně nespí a že to je pro ni typické, vůbec ji nezajímá, co dělám, na co myslím, čím žiju, zná jen ty svoje lyže, na víc nestačí, jen dolů z kopce s výrazem idiota. A ona řekla, že si to můžu zkusit, ona se aspoň nebojí pustit se z kopce dolů, to chce nějakou odvalu, zatímco já... Nedopověděla, ale já jsem jí řekl, že čtyři měsíce z roku je v trapu a výsledkem je tenhle Augiášův chlív místo manželství, trochu vysoká cena za tu trapnou bronzovou bižuterii, co vozí ze soutěží domů. Jenže ona křičela, že jí to rozhodně stojí za to, i ten bronz z Chopku, když nemá děti. Já jsem ji chtěl ranit, a tak jsem se zeptal, jestli i to jí stojí za to, že jsem se málem pomátl, a proč si myslí, že jsem se bál té hrozné nemoci? Protože jsem před rokem nesnesl tu věčnou samotu a vyspal jsem se párkrát s Šulcovou, ano, vyspal jsem se s tou klimakterní roznožkou,

která už všechny nájemníky prokádrowala rovnou odprostředka, i souseďa studenta, i dědu Karlíka, a taky všechny hosty hotelu Labe, a pak jsem četl ten nový článek v Science et la Vie, že AIDS se přenáší i heterosexuální promiskuitou, jestli i to jí stojí za to?! Ona prohlásila, že jsem posera, že to svět neviděl. To mě zmátlo. Víc na to neřekneš? A ona, že nemá co dodat, půl roku už dostává od Šulcové anonymy a už jí to unavuje, a vytáhla ze šuplete štos dopisů. Já jsem těmi dopisy nazdařbůh listoval a řekl jsem, a co s námi teď bude? Co by s námi bylo, řekla Lenka, já jedu pozítří do Svátého Mořice a tebe nechci ani vidět. Já jsem se snažil útočit a vyptával se, jak to vlastně bylo s ní a s Hillarem, ale ona se otočila a řekla, ať jí dám pokoj.

Takže moje žena mě osočila, že jsem posera. Ale já si myslím, že jsou i jiné způsoby, jak předvést odvahu, než jezdit z kopce s výrazem idiota, což jí také dokážu.

Žádám Vás tímto, vážená redakce, abyste z trezoru vytáhli druhou verzi „Archy úmluvy“, protože teď na ní začneme doopravdy pracovat. Všechno tam samozřejmě necháme, atomovou bombu míru, i naše trauma z bezmocnosti a nejistoty a ze ztráty chápání struktur světa, i spoustu nejpustšího strachu, a Boží trest a Druhou Sodomu, Východní tribunu Dómu nářků, Podvýbor pro šíření mlčení a pološilené Sdružení pro vzájemnou duševní očistu „Hellada“, všechny ty Orgány, na nichž už nezůstalo nic fyziologického, natož lidského, ale to ještě nestačí, přidáme prof. Synka, starého jak baobaby a blbého jako tykev, i s celou jeho rodinou, a taky Šulcovou, dosluhující v nevěstinci Prezídia, a mladí vrchní revizoři, ti nebudou chodit do Chrámu úmluvy jen ze setrvačnosti, ale proto, že jsou to prohnané svině. Ale vrcholem knihy bude novinář Radvan, protože v něm budu zosobněn já sám, bojící se vlastního stínu, křečovitě škrtaující i sama sebe, což bude koruna

celého toho blázince, jen ještě nevím, zda zahynu ušlapáním při Kontrolním dnu volné myšlenky, nebo raději při závěrečné kataklyzmatické scéně „Konec Konců, budiž světlo!“

Ale to jsou koneckonců jen detaily, teď je důležité pustit se do práce. My tu knihu spolu vydáme, vážená redakce, navzdory všem lektorům. Pozítří tajně odjíždím do Myšic, na chalupu po otci, kde se tak dobře píše, a tam všechno završím. Moje nová adresa je: V. K., Bezová 13, Malé Myšice, okr. Náchod. Směrovací číslo si teď nemohu vybavit, pošlu Vám ho obratem.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Malé Myšice 17. 12. 1981

Vážená redakce!

Chci Vás stručně informovat o novém vývoji situace kolem novely „Archa úmluvy, druhý pokus“, což se neobejde bez několika osobních údajů.

Včera odpoledne jsem svou ženu odvezl na pardubické nádraží. Odtamtud měla spoj do Prahy a z Prahy odjížděla celá výprava na mistrovství ve Svatém Mořici. Po návratu domů jsem urychleně sbalil své věci a chystal se do Myšic. Studentovi v sousedním bytě, jak se zdá, otrnulo, a vyhrával naplno Overload. O důvod víc vypadnout. Sotva jsem vyjel, měl jsem na voze poruchu, zřejmě opět cívka, a proto jsem nakonec musel zvolit dopravu autobusem. Do Myšic jsem dorazil až k večeru. Chalupa byla velmi zanedbaná, neměli jsme na ni poslední měsíce vůbec čas. Voda sice ještě nezamrzla, ale všude spousta pavučin (pavouci, ti měli v Myšicích vždycky ráj), v láhvi od sirupu myš (nechápu, jak se tam dostala),

ložní prádlo páchlo plesnivinou, zanesená kamna netáhla a uhlí mokré, ale nejhorší bylo, že můj starý psací stroj, na který jsem spoléhal, zrezivěl, klapky „r“, „d“, „a“ a „t“ vůbec nedotiskovaly, a navíc ztrouchnivěla barvicí páska. Byl jsem z toho dost nešťastný, chodil jsem po domě jako lev v kleci, pokoušel se trochu uklízet, ale nepomáhalo to. Pak jsem zkusil pustit televizi a rádio, ale bez úspěchu, protože v Myšicích, jak známo, je rádiový stín. Jen stanice Hvězda vysílala jakýsi deprimující hukot. Kamna hrozně čadila, takže jsem musel neustále větrat, dala se do mě zima a potom začal výt pes souseda Zeleného, vyl už bez přestání, co to bylo platné, že jsem se zbavil studenta a Talking Heads, když tu byl ten šílený pes. Kolem jedenácté už jsem zase slyšel nějaké hlasy a očekával špatnou noc a přílet těch hrozných Černých družic.

Ale potom zaskřípaly brzdy na silnici před domkem, a než jsem stačil vyhlédnout, stála ve dveřích moje žena a v rukou měla dvě tašky. Co tady děláš, proboha, ptal jsem se jí. A co tady děláš ty? opáčila otázkou. Tak jsem jí řekl, že já jsem se ptal první. Ona prohlásila, že je všechno špatně, trenér na poslední chvíli vybral Helenu a ona se z trucu vrátila, protože náhradnici dělat nebude. A já jsem z toho byl celý u vytržení, Leni, ty lžeš, řekl jsem, ty lžeš, jako když tiskne. Ale ona neodpověděla, položila zavazadla, rozhlédla se a řekla, tady to vypadá a co jsi vůbec jedl? Že sis ani nedošel do krámu? Což byla pravda. Nato rozbalila svou tašku s nápísem „Madonna di Campiglio“ a vytáhla kus sýrové rolády a housku a pobídla mě, abych se najedl. Při jídle jsem jí všechno rozmlouval, Leni, měj rozum, celý rok jsi dřela kvůli Svatému Mořici, vrať se, ale ona řekla, abych se nestaral, že je to její věc. A kdo tě sem vůbec dovezl, takhle pozdě večer, ptal jsem se, aby řeč nestála. Přiznala, že doktor Hillar. Hillar, Hillar, zas ten Hillar, rozčiloval jsem se, ty s ním nedáš pokoj? Ale ona si toho nevšíma-

la a otevřela klapku od kamen, úplně jsem zapomněl, že kamna mají u vývodu do komína ještě jednu klapku, a bylo po čmoudu. Pomůžeš mi převlíknout peřiny, řekla Lenka, a pak přineseš uhlí, ať máme na ráno, ale z té zadní hromady, tam není tak mokro. Ale nejdřív zatop v kotli v koupelně, potřebuju se osprchnout. A pochopitelně, když jsem ve sklepě nabíral uhlí, ozval se z kuchyně jekot, až mi po žebrech přeběhly mrazivé vlny, protože moje žena mezitím objevila tu láhev od sirupu s mrtvou myší. Tak jsem hned běžel nahoru a smál jsem se jí a vyhodil tu láhev na smetiště.

Pak jsem seděl v kuchyni, už zahřáté známým teplem otcových kamen, a čekal na Lenku, která se sprchovala. Přišla za půl hodiny, v noční košili ze žlutého flanelu, a řekla brr, voda skoro studená, sáhni! Sáhl jsem jí na paži, poprvé po několika týdnech jsem se jí dotkl, a opravdu, kůže byla lahodně ledová, ale cítil jsem, jak je pod tou kůží horký, živý sval, jenže Lenka mě odstrčila a řekla, něco jsem ti přivezla. Otevřela druhou tašku s nápisem „Hotel Panorama, High Tatras“ a vytáhla můj psací stroj z domova. Ale nedám ti ho, prohlásila. Jak to, že mi ho nedáš, divil jsem se, tak proč jsi ho sem tedy vláčela? A ona řekla, nedám ti ho, dokud mi neuděláš dítě.

Tak jsme si tedy lehli a dělali to dítě v čerstvě povlečených peřinách, což má něco do sebe. Moje žena pak ihned usnula, což je u ní neobvyklé. Já jsem se pak šel osprchovat, voda už byla vlažná.

Ale dlouho jsem nemohl zaspát. Rozhodl jsem se, vážená redakce, k zcela novému pojetí své novely „Archa úmluvy, druhý pokus“. Zde je stručný nástin této koncepce: dílo bude nyní velmi komorní. Název je symbolem nové úmluvy mezi dvěma lidmi. Ústřední dvojici spojil po měsících odcizení až strach. Vždyť spasitelská role strachu byla přece moje původní myšlenka, s níž jsem se do Archy pouštěl, jenže já se té myšlenky bál, protože mě ji neučili ve

vlastivědě. Tedy opět o strachu to celé bude. Ale o strachu mé ženy, ne o mém. Jinak tam všechno zůstane. Nejistota a bezmocnost. Taky patové situace. Zřejmě taky Šulcová, Synek a možná Hillar. Ale nejvíc tam bude moje žena, ta skoro všude.

Myslím, že takhle to bude přece jenom nejlepší, zvláště když čekáme to dítě. Potvrdil mi to, mimochodem, i Lektor z Lanovky, který dnes v noci opět přijel, pokýval hlavou a řekl: „Imprimatur!“

Prosím Vás proto, abyste s dosavadními verzemi „Archy úmluvy“ nic nepodnikali a s nikým o nich nehovořili. Konec konců, novela ještě zdaleka není hotová. Včas se ozvu.

S pozdravem
Vladimír Kovář

* * *

Praha 1. 10. 1988

Vážená redakce!

Po nevalném ohlase své prvotiny „Utopie, nejlepší verze“ (jeden z kritiků ji soukromě označil jako „ne zcela vyjasněnou poluci vtípálka – začátečníka“) jsem se na delší dobu odmlčel.

Nyní jsem se opět s jistým váháním pustil do psaní. Předkládám Vám svou novou povídku „Archa úmluvy, konec konců“. Chtěl bych si být po předchozích zkušenostech zcela jist, že ji lektori i čtenáři dobře pochopí, a proto konec konců netvrdím, že je publikovatelná v uvedeném provedení. Na jejích úpravách s Vámi budu pochopitelně rád spolupracovat.

S pozdravem
Ivan Kmínek

Ivan Kmínek

Ústřední kancelář Vesmíru se neozývá

Ilustrace na obálce Andrew Derr / Shutterstock.com

Korektura Lukáš Borčický

Technická redakce Petra Kučerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 19. 6. 2026

ISBN 978-80-274-5065-7 (epub)

ISBN 978-80-274-5066-4 (pdf)

ISBN 978-80-274-5067-1 (prc)

KNIHOVNA? KNIHOVNA!

Využijte **prostor**
pro studium, setkání,
kulturu i relax.

Stahujte **e-knihy zdarma**
z e-knihovna.cz, prohlížejte
digitalizované tituly na
digitalizovane.cz.

Sledujte **videocasty**
a přednášky na
youtube.com/@knihovnaPraha.

Půjčte si obraz v Artotéce,
audioknihy, CD, film
nebo deskovou hru.

Tvořte se dřevem, papírem,
barvami, kůží i látkami.
Otevřený ateliér DOK16,
Atelier Jezerka a Kreativní
centrUM v Ústřední knihovně.

Navštivte přednášky,
koncerty, autorská čtení,
filmové projekce, akce
pro děti. Sledujte
mlp.cz/akce.

Vyzkoušejte svět
virtuální reality.
Více na mlp.cz/vr.